

Број: 03-11-777/2022
Сарајево, 14.07.2022. године

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
**PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO**

Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
01,02-11-	15-07-2022	1516	22

**ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

- Представнички дом-
госп. Мирсад Заимовић, предсједавајући
- Дом народа –
госп. Томислав Мартиновић, предсједавајући

Поштовани,

На основу члана 50. Закона о Агенцији за банкарство Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, број 75/17 достављам Вам **ИЗВЈЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ АГЕНЦИЈЕ ЗА БАНКАРСТВО ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2021. ГОДИНУ СА ИНФОРМАЦИЈОМ О СУБЈЕКТИМА БАНКАРСКОГ СИСТЕМА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ СА СТАЊЕМ НА ДАН 31.12.2021. ГОДИНЕ И ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ ОМБУДСМЕНА ЗА БАНКАРСКИ СИСТЕМ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2021. ГОДИНУ**, које је Влада Федерације Босне и Херцеговине прихватила на 323. сједници, одржаној 14.07.2022. године.

С поштовањем,

ПРЕМИЈЕР

Фадил Новалић

Прилог: као у тексту

GOVERNMENT

Na osnovu člana 19. stav (4) Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 323. sjednici, održanoj 14.07.2022. godine, donosi

ZAKLJUČAK

1. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine prihvata Izvještaj o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za 2021. godinu, uključujući i Izvještaj o radu Ombudsmena za bankarski sistem Federacije Bosne i Hercegovine za 2021. godinu, te Informaciju o subjektima bankarskog sistema Federacije Bosne i Hercegovine sa stanjem na dan 31.12.2021. godine.
2. Izvještaj iz tačke 1. ovog zaključka uputit će se, zajedno sa pratećom Informacijom, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine.
3. Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja.

V. broj: 1070/2022
14.07.2022. godine
Sarajevo

Na osnovu člana 19. stav 1) pod tačkom (f) Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH" broj:75/17) i člana 12. stav 1) pod (p) Statuta Agencije za bankarstvo Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 3/18), Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH na 77. sjednici održanoj dana 13.06.2022. godine donosi:

ODLUKU

o usvajanju Izvještaja o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2021. godinu

I

Usvaja se Izvještaj o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2021. godinu.

II

Izvještaj o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2021. godinu sastavni je dio ove Odluke.

III

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

U skladu s odredbama člana 50. Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije BiH (u daljem tekstu: Zakona) sačinjen je Izvještaj o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2021. godinu.

Odredbom člana 19. stav 1) pod (f) Zakona o Agenciji, te članom 12. stav 1) pod (p) Statuta Agencije za bankarstvo Federacije BiH propisano je da Upravni odbor u obavljanju poslova iz svoje nadležnosti, između ostalog, usvaja Izvještaj o poslovanju Agencije.

Slijedom naprijed navedenog, a u skladu sa citiranim odredbama, Upravni odbor je na 77. sjednici održanoj dana 13.06.2022. godine donio Odluku o usvajanju Izvještaja o poslovanju Agencije za bankarstvo FBiH za 2021. godinu broj U.O.-77-02/22 od 13.06.2022. godine, te ista stupa na snagu danom donošenja. Izvještaj o poslovanju Agencije za bankarstvo FBiH za 2021. godinu je razmatran i usvojen na 76. sjednici Upravnog odbora dana 30.05.2022. godine.

Broj: U.O.-77-02/22
Sarajevo, 13.06.2022. godine

Predsjednica Upravnog odbora

mr.sc. Ljerkica Marić, dipl. ecc.

Na osnovu člana 19. stav (1) tačka (f) i člana 36. u vezi sa članom 50. stav (3) Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH 75/17), člana 12. stav (1) tačka (p) Statuta Agencije za bankarstvo Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 3/18) i člana 16. stav (2) Pravilnika o ombudsmenu za bankarski sistem Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 46/18), Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH na 72. sjednici održanoj dana 24.02.2021. godine donosi

ODLUKU

**o usvajanju Izvještaja o radu Ombudsmena za bankarski sistem Federacije BiH
za period 01.01 – 31.12.2021.godine**

I

Usvaja se Izvještaj o radu Ombudsmena za bankarski sistem Federacije BiH za period 01.01 – 31.12.2021.godine, koji je sastavni dio Izvještaja o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2021.godinu.

III

Izvještaj o radu Ombudsmena za bankarski sistem Federacije BiH za period 01.01 – 31.12.2021.godine sastavni je dio ove odluke.

II

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH (UO FBA) je, pod tačkom 6. Dnevnog reda 72.sjednice UOFBA, razmatrao Izvještaj o radu Ombudsmena za bankarski sistem FBiH za period 01.01.– 31.12.2021.godine. UOFBA je predmetni Izvještaj usvojio bez primjedbi.

Broj: U.O.-72-06/22
Sarajevo, 24.02.2022. godine

Predsjednica Upravnog odbora
mr.sc. Ljerka Marić, dipl. ecc.

Na osnovu člana 19. stav (1) tačka f) Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 75/17) i člana 12. stav (1) tačka p) Statuta Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 3/18) Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH (u daljem tekstu: Upravni odbor) na 75. sjednici održanoj 20.04.2022. godine donosi

ODLUKU

1. Usvaja se Informacija o subjektima bankarskog sistema Federacije Bosne i Hercegovine sa stanjem na dan 31.12.2021.godine (po konačnim nerevidiranim podacima).
2. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH (UOFBA) je, na svojoj 75. sjednici koja je održana dana 20.04.2022.godine, pod tačkom 2. dnevnog reda sjednice, razmatrao prijedlog Informacije o subjektima bankarskog sistema Federacije Bosne i Hercegovine sa stanjem na dan 31.12.2021.godine (po konačnim nerevidiranim podacima).

UOFBA je jednoglasno usvojio Informaciju o subjektima bankarskog sistema Federacije Bosne i Hercegovine sa stanjem na dan 31.12.2020.godine (po konačnim nerevidiranim podacima), bez primjedbi.

Broj: U.O.-75-02/22
Sarajevo, 20.04.2022. godine

Predsjednica Upravnog odbora

mr. sc. Ljerkica Marić, dipl. ecc.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

ИЗВЈЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ

Агенције за банкарство
Федерације Босне и Херцеговине
за 2021. годину

Сарајево, мај 2022. године

СКРАЋЕНИЦЕ И ТЕРМИНИ:

АБРС	Агенција за банкарство Републике Српске
АМФИ	Удружење микрофинансијских организација у БиХ
АОД	Агенција за осигурање депозита Босне и Херцеговине
ВА-TEDIS	Banking Agency Trusted Exchanges Data Information Systems (Информациони системи за слање, обраду и прикупљање финансијских извјештаја Агенције за банкарство ФБиХ)
BCBS	Basel Committee for Banking Supervision (Базелски комитет за банкарску супервизију)
БДП	Бруто домаћи производ
ВН-BATIS	Banking Agency Trusted Information Systems (Пословни информациони системи који омогућавају тачан приказ и детаљан преглед пословања Агенције за банкарство ФБиХ)
БиХ	Босна и Херцеговина
БРРД	Директива 2014/59/ЕУ Европског Парламента и Савјета од 15. маја 2014. године о успостави оквира за опоравак и санацију кредитних институција и инвестиционим друштвима
BSCEE	Banking Supervisors from Central and Eastern Europe (Група банкарских супервизора Централне и Источне Европе)
ЦББиХ	Централна банка Босне и Херцеговине
COREP	Common Reporting Framework (Јединствени оквир за регулаторно извјештавање на нивоу ЕУ)
CRD IV	Capital Requirements Directive (Директива о капиталном захтјеву) - Директива 2013/36/ЕУ Европског парламента и Савјета од 26. јуна 2013. године о приступању дјелатности кредитних институција и бонитетном надзору над кредитним институцијама и инвестиционим друштвима, измјени Директиве 2002/87/ЕЗ те стављању ван снаге директива 2006/48/ЕЗ и 2006/49/ЕЗ (Службени лист ЕУ Л 176/2013)
ЦРК	Централни регистар кредита у БиХ
CRR	Capital Requirements Regulation (Регулаторни оквир о капиталним захтјевима) - Уредба (ЕУ) бр. 575/2013 Европског парламента и Савјета од 26. јуна 2013. о бонитетним захтјевима за кредитне институције и инвестициона друштва и о измјени Уредбе (ЕУ) бр. 648/2012 (Службени лист ЕУ Л 176/2013)
ДЕИ	Дирекција за европске интеграције БиХ
ДЕП	Дирекција за економско планирање БиХ
Другостепена комисија	Комисија за одлучивање по жалби против првостепених аката Агенције за банкарство Федерације БиХ
ЕВА	European Banking Authority (Европско надзорно тијело за банкарство)
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development (Европска банка за обнову и развој)
ЕСВ	European Central Bank (Европска централна банка)
ECL	Expected credit loss (Очекивани кредитни губитак)

ЕК	Европска комисија
ЕКС	Ефективна каматна стопа
ЕУ	Европска унија
FATF	Financial Action Task Force (Радна група за финансијско дјеловање)
ФБА	Агенција за банкарство Федерације Босне и Херцеговине
ФБиХ	Федерација Босне и Херцеговине
FINREP	Financial Reporting Framework (Оквир за финансијско извјештавање банака)
FMA	Financial Market Authority (Регулаторна институција финансијског тржишта у Аустрији)
ФМФ	Федерално министарство финансија/финанција
ФОО	Финансијско-обавјештајни одјел
FSI	Financial Stability Institute (Институт за финансијску стабилност)
FSI's	Financial Soundness Indicators (Индикатори финансијске стабилности)
ХНБ	Хрватска народна банка
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process (Интерни процес процјене адекватности капитала)
ИДДЕАА	Агенција за идентификационе документе Босне и Херцеговине
ИКТ	Информационо-комуникационе технологије
ILAAP	Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (Интерни процес процјене адекватности ликвидности)
ИС	Информациони систем
ИТ	Информационе технологије
КВП	Комисија за вриједносне папире Федерације Босне и Херцеговине
LCR	Liquidity Coverage Ratio (Коефицијент покрића ликвидности)
МКД	Микрокредитно друштво
МКФ	Микрокредитна фондација
МКО	Микрокредитна организација
ММФ	Међународни монетарни фонд
MOVEVAL	Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism (Одбор стручњака за процјену мјера против прања новца и финансирања тероризма)
MoU	Memorandum of Understanding (Меморандум о разумијевању)
МРЕЛ	Минимални захтјев за регулаторни капитал и прихватљиве обавезе
МРС	Међународни рачуноводствени стандарди
МСФИ	Међународни стандарди финансијског извјештавања
НФИ	Недепозитне финансијске институције
НКС	Номинална каматна стопа
NPL	Non performing loans (Неквалитетни кредити)
NSFR	Net Stable Funding Ratio (Коефицијент нето стабилних извора финансирања)

НТОС	Надзорно тестирање отпорности на стрес
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development (Организација за економску сарадњу и развој)
OeNB	Oesterreichische Nationalbank (Народна банка Аустрије)
Омбудсмен	Омбудсмен за банкарски систем у ФБиХ
OSCE	Office for Security and Co-operation in Europe (Организација за сигурност и сарадњу у Европи)
ОзР	Одбор за реструктурирање
ОзС	Одбор за супервизију
Пандемија	Вирусно обољење COVID-19
ПНиФТА	Прање новца и финансирање терористичких активности
Програм рада ФБА	Програм рада Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине за 2021. годину
РБФБиХ	Развојна банка Федерације Босне и Херцеговине
RFID	Radio-frequency identification (Радио-фреквенцијска картица за идентификацију)
РС	Република Српска
RWA	Risk-weighted asset (Ризиком пондерисана актива)
СБ	Свјетска банка
СБС	Субјекти банкарског система ФБиХ: банке, банкарске групе, развојне банке, МКО, лизинг друштва, факторинг друштва, мјењачи и друге финансијске организације чије пословање надзире ФБА
SEP	Supervisory Examination Program (Програм супервизорских активности)
SIPA	State Investigation and Protection Agency (Државна агенција за истраге и заштиту)
СПНиФТА	Спречавање прања новца и финансирања терористичких активности
SRB	Single Resolution Board (Јединствени одбор за санацију банака у ЕУ)
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process (Поступак супервизорског прегледа и процјене)
ССП	Споразум о стабилизацији и придруживању између европских заједница и њихових држава чланица, с једне стране, и Босне и Херцеговине с друге стране
Статут ФБА	Статут Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине
Стратегија ФБА	Стратегија развоја Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине 2021. - 2026.
Top-down stres test	Одозго према доле/макро ниво тестирања отпорности на стрес
УББиХ	Удружење банака Босне и Херцеговине
УДЛБиХ	Удружење друштава за лизинг БиХ
УО	Управни одбор Агенције за банкарство ФБиХ
USAID	United States Agency for International Development (Агенција Сједињених Америчких Држава за међународни развој)

USAID FINRA пројекат	United States Agency for International Development - Financial Reform Agenda Activity Project (Агенција Сједињених Америчких Држава за међународни развој - Пројекат реформи финансијског сектора)
ЗоА	Закон о Агенцији за банкарство Федерације Босне и Херцеговине
ЗоБ	Закон о банкама
ЗоФ	Закон о факторингу
ЗоЛ	Закон о лизингу
ЗоМКО	Закон о микрокредитним организацијама
ЗоРБФБиХ	Закон о Развојној банци Федерације Босне и Херцеговине
ЗоРР	Закон о рачуноводству и ревизији у Федерацији Босне и Херцеговине
ЗоСПНиФТА	Закон о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности
ЗоЗКФУ	Закон о заштити корисника финансијских услуга

САДРЖАЈ:

СКРАЋЕНИЦЕ И ТЕРМИНИ:	2
САЖЕТАК	9
УВОД	13
1. ПОСТУПАЊЕ ФБА У УСЛОВИМА ПАНДЕМИЈЕ	14
1.1. Циљеви и поступање ФБА	14
1.2. ФБА као лидер у доношењу примјенљивог регулаторног оквира	14
1.3. Остале регулаторне активности ФБА	16
1.4. Појачани надзор ФБА у периоду пандемије	17
2. ЕКВИВАЛЕНЦИЈА РЕГУЛАТОРНОГ ОКВИРА ФБА	18
2.1. Активности ФБА на постизању еквиваленције са ЕУ законодавним оквиром	18
2.2. Процјена еквивалентности	19
2.3. Ефекти позитивног мишљења ЕВА-е о еквиваленцији	20
3. УПРАВЉАЊЕ И РУКОВОЂЕЊЕ ФБА	22
3.1. Активности органа управљања	22
3.2. Руководјење радом ФБА	23
3.3. Активности ОзС	23
3.4. Активности ОзР	24
3.5. Остале активности	24
4. НАДЗОР ПОСЛОВАЊА БАНАКА	25
4.1. Непосредни надзор банака	25
4.1.1. Контроле банака од значаја за банкарски систем у ФБиХ	26
4.1.2. Контроле банака у појачаном надзору	27
4.1.3. Контроле осталих банака у ФБиХ	27
4.1.4. Обим, структура и друге активности непосредног надзора банака	27
4.2. Посредни надзор банака	29
4.2.1. Контрола банака путем прописаних извјештаја и постконтролни поступци	32
4.3. Остали послови надзора пословања банака	33
4.4. Подршка супервизији банака	34
4.4.1. Развој супервизорских процедура/интерних аката	34
4.4.2. Развој извјештајног оквира за банке	34
4.4.3. Подршка супервизорским тимовима	34
4.4.4. Надзорно тестирање отпорности на стрес	35
4.4.5. Остали послови подршке супервизији банака	36
5. ПОСЛОВИ РЕСТРУКТУРИРАЊА БАНАКА И НАДЗОРА БАНАКА У ПОСТУПКУ СТЕЧАЈА И ЛИКВИДАЦИЈЕ	36
5.1. Послови реструктурирања банака	36
5.2. Послови надзора банака у поступку стечаја и ликвидације	38
6. НАДЗОР ПОСЛОВАЊА НФИ	40
6.1. Посредни надзор	41
6.1.1. Посредни надзор МКО	41
6.1.2. Посредни надзор лизинг друштава	42
6.1.3. Посредни надзор факторинг послова	42
6.2. Непосредни надзор	42
6.2.1. Непосредни надзор МКО	43
6.2.2. Непосредни надзор лизинг друштава	43
6.2.3. Непосредни надзор банака које обављају послове факторинга	44
6.2.4. Остале активности из непосредног надзора НФИ	44
6.3. Остали послови везани уз надзор НФИ	45
7. СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ НАДЗОР СБС	45

7.1. Надзор платног промета	46
7.2. Надзор усклађености СБС са стандардима СПНИФТА	46
7.3. Надзор сигурности ИС	47
7.3.1. Активности посредног надзора у оквиру контроле ИС	48
7.3.2. Остале активности у сегменту сигурности ИС	48
7.4. Комуникација са представницима СБС-а, других институција и организација	49
7.5. Учешће у раду БиХ Moneyval делегације	49
7.6. Сарадња са другим институцијама	49
8. ПОСЛОВИ РЕГУЛАТИВЕ, ИЗВЈЕШТАВАЊА И СТАТИСТИКЕ	50
8.1. Послови регулативе	50
8.1.1. Банкарска регулатива	51
8.1.2. Регуллатива за унутрашњи платни промет у банкарском сектору и заштита корисника финансијских услуга	53
8.1.3. Регуллатива за надзор сигурности ИС	53
8.1.4. Регуллатива НФИ	54
8.1.5. Регуллатива за РБФБиХ	55
8.1.6. Давање мишљења на појединачне упите СБС-а и других правних и физичких лица	55
8.1.7. Иницијативе и остали послови повезани са регулаторним активностима	57
8.1.8. Учешће у раду тијела БиХ за Европске интеграције	57
8.2. Послови извјештавања и статистике	58
8.2.1. Анализа упитника и симулације ефеката измјене регулаторног оквира	59
8.2.2. Учешће у раду тијела БиХ за Европске интеграције	61
8.2.3. Остали послови извјештавања и статистике	62
9. ПОСЛОВИ ПРАВНЕ ПОДРШКЕ И ЛИЦЕНЦИРАЊЕ СБС	63
9.1. Послови правне подршке	63
9.1.1. Нормативна дјелатност - праћење, ажурирање и израда интерних аката ФБА	63
9.1.2. Правна подршка у изради подзаконских аката чије је доношење у надлежности ФБА	64
9.1.3. Евидентирање и објављивање аката ФБА	64
9.1.4. Сарадња са институцијама	64
9.1.5. Остале активности правне подршке	65
9.2. Послови заступања ФБА	65
9.3. Послови лиценцирања	67
9.3.1. Послови лиценцирања банака	67
9.3.2. Послови лиценцирања МКО	68
9.3.3. Послови лиценцирања лизинг друштва	68
10. ПОДРУЖНИЦА МОСТАР	68
10.1. Послови подршке из сегмента купопродаје пласмана банке	69
10.2. Послови пружања подршке надлежним организационим дијеловима ФБА	69
10.3. Остали послови Подружнице Мостар	69
11. ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ ФБА	69
11.1. Међународне активности ФБА и међуинституционална сарадња	69
11.2. Посебни пројекти ФБА од значаја за развој регулативе и супервизије СБС	70
11.3. Едукација запослених у ФБА	71
12. ПОСЛОВИ ВЕЗАНИ ЗА ИКТ ПОДРШКУ	72
12.1. Послови анализе процеса и развоја	72
12.2. Послови администрације и подршке	74
12.3. Остале активности ИКТ подршке	75
13. ЗАЈЕДНИЧКЕ ФУНКЦИЈЕ У ФБА	76
13.1. Општи, кадровски послови и послови информисања јавности	76
13.2. Рачуноводствено - финансијски послови	79
13.3. Финансијско пословање ФБА	80

13.3.1. Финансирање рада ФБА.....	80
13.3.2. Извршење финансијског плана	81
13.3.3. Успјешност пословања - Биланс успјеха за период од 01.01. до 31.12.2021. године 82	
13.3.4. Стање имовина и обавеза/извора средстава - Биланс стања на дан 31.12.2021....	82
14. ЗАКЉУЧАК.....	87
ПРИЛОГ 1.....	89
ПРИЛОГ 2.....	90
ПРИЛОГ 3.....	96
ПРИЛОГ 4.....	98
ПРИЛОГ 5.....	99
ПРИЛОГ 6.....	100
ПРИЛОГ 7.....	101
ПРИЛОГ 8.....	102
ПРИЛОГ 9.....	104
ПРИЛОГ 10.....	105

САЖЕТАК

ФБА је током 2021. године наставила са успјешним испуњавањем законом прописаних надлежности, осигуравајући својим активностима одржавање и јачање стабилности банкарског система и заштите депонената, те унапређење сигурног, квалитетног и законитог пословања СБС-а у ФБиХ, а у складу са утврђеним Програмом рада ФБА.

Током 2021. године органи управљања и руковођења ФБА наставили су извршавати прописане надлежности даљим унапређењем супервизије СБС-а, усаглашавањем подзаконских аката ФБА којима се регулише рад и надзор пословања СБС-а са домаћим и међународним регулаторним оквиром, доношењем интерних аката ФБА којим се осигуравају организациони, методолошки, технички, кадровски и финансијски ресурси за ефективно и ефикасно вршење супервизије СБС-а, као и реструктурирање банака. У Прилогу 1. овог Извјештаја даје се важећа организациона структура ФБА.

УО је имао активну улогу у вршењу општег надзора пословања ФБА и предузимао одговарајуће мјере за ефикасно обављање послова из дјелокруга рада ФБА. Директор и замјеница директора ФБА су, у складу са законом утврђеним надлежностима, Статутом ФБА и актима о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у ФБА, руководили радом ФБА и извршавали послове у оквиру законом утврђених права и обавеза, те континуирано и свеобухватно извјештавали УО о раду ФБА. У области супервизије СБС-а у ФБиХ, ОзС је, као савјетодавно тијело директора ФБА, континуирано обављао своје послове, утврђујући приједлоге аката у области супервизије и регулативе којом се уређује пословање и надзор СБС-а у ФБиХ, чије је доношење у надлежности директора ФБА. У 2021. години, ОзР је, као савјетодавно тијело директора ФБА у области реструктурирања банака, утврђивао приједлоге аката из области реструктурирања банака, као и ликвидације банака, чије је доношење у надлежности директора ФБА.

Кључни послови из дјелокруга рада Уреда директора, у 2021. години, директно су били везани за надлежности органа управљања и руковођења ФБА (припрема сједница и активности на изради записника са сједница УО, ОзС и ОзР, те други послови за потребе тих органа). Поред тога, извршавани су послови који произилазе из реализације Програма рада ФБА, руководни и специјалистички послови у координацији са другим организационим дијеловима ФБА, послови кореспонденције, административно-технички и остали послови у складу са интерним актима ФБА.

Кључне одреднице у надзору пословања банака у 2021. години детерминисане су значајним, захтјевним и опсежним процесима који се везују за:

- континуирани процес непосредног и посредног надзора и комуникацију са представницима надзорних одбора и управа банака, те контролним функцијама банака (интерна ревизија, функција управљања ризицима и функција усклађености);
- извршене пуне SREP процјене свих банака, кроз примјену новог сета супервизорских алата за процјену ризичног профила банака;
- процјену достављених извјештаја о ICAAP-у и ILAAP-у свих комерцијалних банака, као саставних дијелова SREP оцјене;
- процјену планова опоравка које су доставиле банке;
- окончање другог циклуса провођења НТОС-а на свим банкама у ФБиХ, уз значајне измјене методолошког оквира, те уз сарадњу са ЦББиХ, АБРС и USAID FINRA;

- унапређење сарадње са супервизорима матичних банака и друге приоритетне супервизорске активности.

Послови из надлежности ФБА, као органа за реструктурирање банака, у 2021. години били су усмјерени на:

- ажурирање и усвајање планова реструктурирања за све комерцијалне банке у ФБиХ и сачињавање сажетака кључних елемената истих за девет банака над којима је предвиђена стратегија ликвидације/стечаја;
- израчун МРЕЛ-а и утврђивање кључних функција у банкама и
- ажурирање подзаконских аката везано за овлашћења и правила провођења надзора и мјера које се предузимају, те за податке и информације које се достављају ФБА за потребе израде и ажурирања планова реструктурирања.

Послови надзора банака у поступку стечаја и ликвидације одвијали су се у складу са Програмом рада ФБА и односили су се на редовне активности континуираног надзора банака у поступку ликвидације и анализе провођења ликвидационих поступака, те извјештавање органа управљања и руковођења ФБА о тим активностима.

Кључне активности ФБА у 2021. години у сегменту надзора НФИ, односиле су се на:

- обављање континуираног процеса посредних контрола НФИ, са посебним фокусом на наставак активности везаних за унапређење система извјештавања МКО;
- обављање непосредних контрола НФИ, у складу са планираним активностима, измијењеним околностима, приоритетима, потребама и захтјевима;
- учешће у пословима лиценцирања НФИ по основу свих заprimљених захтјева за издавање сагласности НФИ, а у вези с издавањем мишљења за именовање екстерних ревизора, органа управљања и руковођења, мишљења везаних за оснивање нових НФИ и њихових подружница и других сагласности;
- анализу законских рјешења, те учешће у изради прописа везаних за надзор МКО и лизинг друштава.

У оквиру специјалистичког надзора СБС кључне активности ФБА у 2021. години односиле су се на усклађивање подзаконских аката са измјенама и допунама Закона о унутрашњем платном промету, што је резултирало доставом и објавом на интернет страници ФБА упоредног приказа накнада услуга за пословне субјекте у унутрашњем платном промету. Такође, извршене су контроле у сегменту надзора платног промета у банкама, усклађености СБС са стандардима СПНиФТА и сигурности ИС банака, те учешће у раду Moneyval делегације БиХ.

Кључне активности организационог дијела ФБА надлежног за регулативу у 2021. години су биле:

- банкарска регулатива (редовне и ванредне активности предлагања и усклађивања подзаконских аката из сегмента банкарског пословања са домаћом регулативом, ЕУ регулативом, делегираним и provedбеним актима које доноси ЕК, те смјерницама ЕВА-е, као и АБРС-ом). С тим у вези, остварен је велики успјех обзиром да је ЕК у октобру 2021. године објавила provedбену одлуку којом се потврђује еквиваленција супервизорског и регулаторног оквира у БиХ у односу на CRR и CRD IV;
- регулаторни оквир за реструктурирање банака;

- регулатива за унутрашњи платни промет за СБС и заштиту корисника финансијских услуга;
- регулатива НФИ (предлагање и усклађивање подзаконских аката са домаћом регулативом узимајући у обзир искуства и праксе у надзору НФИ, праксе регулатора у окружењу);
- израда регулативе за РБФБиХ;
- сачињавање приједлога одговора и/или учешће у припреми приједлога одговора заинтересованим странама на питања у вези са примјеном подзаконских аката и осталих питања из надлежности ФБА;
- учешће у пројектима техничке помоћи и подршке са међународним институцијама, међуинституционална сарадња и хармонизација банкарске регулативе са АБРС-ом;
- остали послови из дјелокруга ФБА и организационог дијела надлежног за регулативу;
- учешће у раду тијела БиХ за Европске интеграције.

Кључне активности организационог дијела за извјештавање и статистику биле су усмјерене на:

- припрему и објаву прелиминарних података о пословању СБС-а;
- припрему приједлога јединствених информација о СБС, Програма рада Агенције за банкарство ФБиХ за 2022. годину, те Извјештаја о пословању Агенције за банкарство ФБиХ за 2020. годину;
- провођење логичких контрола регулаторних извјештаја на нивоу банкарског сектора у ВН-BATIS-у;
- припрему и доставу информација и података о банкарском сектору за друге домаће и међународне институције;
- координацију и размјену података и информација из области финансијске стабилности;
- учешће у раду тијела БиХ за Европске интеграције;
- послове анализе упитника/анкетирања СБС у сегментима од значаја за сагледавање тренутног стања и симулације ефеката измјене постојећег регулаторног оквира.

Кључне активности у 2021. години послова правне подршке, лиценцирања и заступања ФБА односиле су се на:

- давање одговора на упите, тумачење прописа и давање мишљена везано за начин поступања према законским одредбама и подзаконским актима ФБА;
- учешће у изради, измјени и допуни интерних аката ФБА;
- издавање разних врста дозвола, сагласности и одобрења у складу са законском и подзаконском регулативом;
- израду и доставу на поступање прекршајних налога према СБС по извршеним контролама, поступање по приговорима на прекршајне налоге, заступање пред надлежним судовима у постојећим судским предметима, самостално и у сарадњи са екстерним адвокатима, административна и техничка подршка раду Другостепене комисије, рад у поступцима по захтјевима за ослобађање од обавезе јемства према Закону о заштити жираната у ФБиХ након обраде и издате препоруке Омбудсмена и др.

У 2021. години, Подружница Мостар је пружала подршку надлежним организационим дијеловима ФБА у поступцима из надлежности ФБА, обраде захтјева и предлагања издавања или одбијања издавања сагласности за купопродају пласмана и подршку у вези с резервном локацијом ИС ФБА.

Настављене су активности на јачању и унапређењу сарадње са домаћим и међународним финансијским институцијама, билатералне и мултилатералне сарадње са банкарским регулаторима у земљи и иностранству, кроз размјену података и информација од значаја за банкарски систем и финансијску стабилност.

ФБА размјењује информације и учествује на колегијумима супервизора за банке чије је сједиште банкарских група у земљама ЕУ. У 2021. години потписан је Споразум о сарадњи са ИДДЕАА. Значајна сарадња и размјена информација с циљем унапређења стабилности и ефикасности надзора над СБС и процеса усклађивања банкарске регулативе са регулативом ЕУ остварује се са ЕСВ-ом и ЕВА-ом.

У 2021. години ФБА је учествовала у посебним пројектима од значаја за развој регулативе и супервизије СБС који се односе на Пројекат јачања банкарског сектора СБ, USAID FINRA пројекат и Програм за јачање капацитета централних банака земаља Западног Балкана. Остварена је значајна сарадња и са међународним финансијским институцијама по питању информација и анализа кретања у банкарском систему ФБиХ.

Вршене су активности везано за подршку организационим дијеловима ФБА у обављању њихових активности кроз јачање ИТ подршке у сегментима даљњег развоја, имплементације, дораде и одржавања апликативних рјешења, као и подршке прилагођавању новом регулаторном оквиру, те унапређење и измјене постојећег оквира.

У сегменту заједничких функција континуирано је давана подршка у раду ФБА везано за обављање рачуноводствено-финансијских послова, управљање људским ресурсима, као и доношење општих интерних аката ФБА. Везано за информисање јавности редовно су се достављале информације, саопштења и публикације у циљу благовременог информисања јавности о активностима и догађајима који су везани за рад и поступање на предметима из надлежности ФБА.

Средства за финансирање рада ФБА у 2021. години осигурана су из властитих извора. Укупни приходи остварени су од накнада које СБС плаћају ФБА и накнада за обављање других послова из дјелокруга рада ФБА.

УВОД

У складу са прописаним надлежностима, ФБА обавља послове са циљем очувања стабилности банкарског система и заштите депонената, те унапређења сигурног, квалитетног и законитог пословања СБС. У обављању послова из своје надлежности, ФБА поступа у складу са одредбама ЗоА, правилима супервизије и струке, као самостална и независна институција основана ради уређења, регулисања и надзора рада СБС, која је за свој рад одговорна Парламенту ФБиХ. У погледу финансирања, ФБА је у складу са одредбама ЗоА, непрофитна организација, небуџетска институција која средства за рад осигурава искључиво из прописаних накнада које СБС плаћају за издавање дозвола за рад, за супервизију њиховог пословања и накнада за обављање других послова из прописаних надлежности ФБА.

Као полазни основ за сачињавање Извјештаја о пословању Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине за 2021. годину коришћени су достављени извјештаји о раду свих организационих дијелова ФБА о проведеним активностима током извјештајне 2021. године, информације о СБС у 2021. години, информације о реализацији планираних активности из Програма рада ФБА и друге релевантне расположиве информације од значаја за извршење послова из надлежности ФБА. Полазећи од одредаба члана 18. ЗоА, проведене активности УО током 2021. године у вршењу општег надзора пословања ФБА и предузимању мјера за ефикасно обављање послова из прописаних надлежности ФБА су обухваћене и садржане у овом Извјештају, као његов саставни дио, у припадајућем поглављу 3. поднаслов 3.1. „Активности органа управљања“ и Прилогу 2. - „Преглед аката усвојених од стране УО у 2021. години“.

УО је у 2021. години усвојио Стратегију ФБА, као кључни стратешко-плански документ са дефинисаним стратешким циљевима. Стратегија ФБА представља одговор на изазове будућег развоја и свеукупног приступа супервизији банкарског система у ФБиХ, као и инструмент за проактивно и одговорно управљање развојем ФБА.

ФБА је учествовала у активностима које су дефинисане Стратегијом ФБА у дијелу усклађивања регулативе ФБА са ЕУ регулативом и унапређења процеса дигитализације. У складу са стратешким циљевима за 2021. годину проведене су и одређене активности које представљају предуслов израде Стратегије развоја система ИКТ која је према Стратегији ФБА планирана у 2021. години. У току извјештајне године припремљени су потребни акти за набавку услуга дубинске анализе ИС ФБА као и провјере сигурности система ФБА, процјене ризика и препорука за предузимање мјера на његовом отклањању, путем анализе и детекције слабости/рањивости, техникама пенетрационог тестирања, са израдом препорука за смањење ризика и отклањање акутних идентификованих слабости/рањивости унутар система. Набавка ће се извршити у 2022. години, те ће ФБА на основу сачињених препорука властитим капацитетима дефинисати ИКТ стратегију за период од пет година, а како је то планирано Стратегијом ФБА.

УО је имао активну улогу у вршењу прописаних надлежности, која је у извјештајном периоду највећим дијелом била усмјерена на доношење подзаконских аката који регулишу рад СБС, подзаконских аката ФБА из области реструктурирања банака, разматрања и усвајања извјештаја о проведеним активностима интерне ревизије, Омбудсмена, Другостепенe комисије, информација о СБС-у, као и активностима ФБА на ублажавању

негативних посљедица пандемије. Правовременим усвајањем програмских аката ФБА за 2021. годину (Програм рада ФБА и План финансијског пословања Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине) од стране УО, створене су претпоставке за реализацију планираних активности ФБА. О извршењу свих планираних и осталих активности ФБА редовно је информисан УО путем свеобухватних информација о извршењу одлука, реализацији приједлога и закључака УО.

1. ПОСТУПАЊЕ ФБА У УСЛОВИМА ПАНДЕМИЈЕ

1.1. Циљеви и поступање ФБА

Током 2021. године настављен је утицај глобалне економске кризе узроковане пандемијом. С обзиром на рањивост економије БиХ и слабости које су пратиле тржиште БиХ прије и почетком пандемије, захтијеван је додатни опрез и пажња у поступању. Банкарски систем ФБиХ је регулаторно усклађен са захтјевима ЕУ и међународним стандардима за пословање и надзор кредитних институција, те је отпорнији на стресне ситуације и регулаторно развијенији у односу на друге сегменте економије. Банкарски систем је у врхунцу кризе био, као што је то и данас, довољно капитализиран и ликвидан, чиме је омогућено дјеловање ФБА у условима продужене кризе и у фази опоравка економије.

У 2021. години ФБА је, у оквиру своје надлежности прописане ЗоБ-ом и ЗоА, наставила проактивно дјеловати, те предузимати активности на опоравку од негативних економских посљедица изазваних појавом пандемије, што је имало за резултат стабилност банкарског и финансијског сектора у ФБиХ, те заштиту депонената. С обзиром на адекватне припреме и прилагођавања регулаторног оквира ФБА за управљање кризом у 2020. години, створени су услови за накнадно дјеловање у случају продужене кризе, те су у 2021. години вршене активности које имају за циљ опоравак и наставак активног дјеловања банака на тржишту, избјегавање погоршања квалитета портфолија, подстицање раних реструктурирања значајнијих изложености и формирање основе за подршку кредитним активностима.

1.2. ФБА као лидер у доношењу примјенљивог регулаторног оквира

У насталој ситуацији продужене кризе узроковане пандемијом, планови и приоритети ФБА су се у 2021. години прилагођавали новим изазовима. Почетком 2021. године праћена су дешавања у нашој земљи и на глобалном нивоу, те је постало јасно да ће пандемија и везани негативни ефекти обиљежити и 2021. годину и у БиХ. Успостављено је континуирано праћење активности банака, стања тржишта, економских показатеља и тока пандемије, те су извршене симулације ефеката измјене регулаторног оквира.

Имајући у виду погоршање епидемиолошке ситуације и мјере надлежних органа и институција у ФБиХ у погледу заштите од продубљивања здравствене и социоекономске кризе, ФБА је, у оквиру прописаних надлежности, приступила продужењу рокова за подношење захтјева за одобравање посебних мјера утврђених одлукама о привременим мјерама које банке, лизинг друштва и МКО примјењује за опоравак од негативних економских посљедица узрокованих пандемијом. У условима с краја првог квартала 2021. године, очекивао се поновни раст броја дужника у потешкоћама са отплатом кредитних обавеза чија ће могућност опоравка бити извјеснија уколико се омогући одобравање

мораторијума и других посебних мјера током 2021. године. С тим у вези, ФБА је усвојила Одлуку о измјенама Одлуке о привременим мјерама које банка примјењује за опоравак од негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем COVID-19 и Одлуку о измјенама Одлуке о привременим мјерама које лизинг друштва и микрокредитне организације примјењују за опоравак од негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем COVID-19, које су имале за циљ очување стабилности банкарског, микрокредитног и лизинг сектора у ФБиХ и омогућавање давања олакшица клијентима СБС-а чији су приходи, односно извори за отплату и даље смањени као посљедица продуженог утицаја пандемије, чиме је отежано њихово измиревање обавеза према СБС. Доношење наведених аката је имало позитиван утицај на cjелокупну економију ФБиХ и банкарски сектор, с обзиром да је продужена могућност СБС да клијентима који су погођени негативним ефектима пандемије осигурају одржив модел који ће подржати уредно измирење њихових обавеза и одржати стабилност банкарског система. Иницијалним одлукама је обухваћен читав низ мјера које СБС могу нудити клијентима како би олакшали сервисирање њихових обавеза, те су изложености под посебним мјерама изузете из дефиниције некавалитетних кредита. Осим мјера за олакшање отплате за клијенте погођене негативним ефектима пандемије, наведеним одлукама прописане су и мјере усмјерене ка очувању капитала банака и осигурању континуитета кредитне активности путем коришћења заштитног слоја капитала.

ФБА је у децембру 2021. године, након појаве нове варијанте вируса која је већ имала значајне ефекте на тржишту изван БиХ, приступила продужењу рокова важења одређених мјера до 31.03.2022. године и усвојила Одлуку о измјенама Одлуке о привременим мјерама које банка примјењује за опоравак од негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем COVID-19 и Одлуку о измјенама Одлуке о привременим мјерама које лизинг друштва и микрокредитне организације примјењују за опоравак од негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем COVID-19. Посебно су уважене информације и најаве о могућим привременим и појачаним утицајима на одређене сегменте привреде који су у другој половини 2021. године остварили опоравак привредних активности, а нарочито се издвајају привредне дјелатности транспорта роба и туризма за које су очекивани негативни утицаји у првом кварталу 2022. године. Наведеним одлукама дата је могућност за ублажавање додатних негативних ефеката и опоравка привреде у периоду за који се очекује додатни притисак пандемије (прије свега први квартал 2022. године), с обзиром на оправдан ризик од „закључавања“ привреде појединих земаља ЕУ који су значајни спољноотрговински партнери БиХ.

У односу на податке који се нису значајније мијењали, процјена стопе раста БДП-а према Пројекцијама економске активности у БиХ у 2021. години од стране ЦББиХ износила је 5,8% за 2021. годину. Уважавајући наведено сматрамо да су мјере које је доносила ФБА имале позитиван утицај на задржавање повољних показатеља, као и на оживљавање привредних активности у посљедња два квартала 2021. године. ФБА се истакла као водећа регулаторна и супервизорска институција по донесеним ефективним и квалитетним мјерама, као и у брзини дјеловања у насталој ситуацији узрокованој продуженим дјеловањем пандемије, што је препознато и од стране међународних финансијских институција.

Ефекти донесених мјера ФБА се могу уочити и на основу исказаних кључних показатеља пословања банкарског сектора ФБиХ са 31.12.2021. године, на основу којих се може

закључити да је банкарски систем стабилан, адекватно капитализиран и ликвидан. У поређењу са крајем 2020. године, забиљежен је раст активе од 6,1%, новчаних средстава од 7,7%, укупног капитала 1,4%, кредита 3,5%, вриједносних папира 16,5% и депозита 7,8%. Учешће NPL-а, као кључног индикатора квалитета кредита, у укупним кредитима је на истом нивоу као на крају 2020. године, а што је резултат мјера прописаних од стране ФБА, које ће утицати на опоравак економије и умањење негативних економских ефеката пандемије.

Важно је напоменути да је рационалан приступ, темељен на анализама стварних потреба, био једини могућ и дугорочно одржив приступ за одржавање стабилности банкарског система и омогућавање опоравка, односно раста и развоја економије БиХ. Такође, у 2021. години настављена је интензивна комуникација са међународним партнерима и институцијама, а све у циљу најбољег приступа у условима кризе.

1.3. Остале регулаторне активности ФБА

С циљем правовременог информисања о ефектима реализације посебних мјера предузетих за опоравак од пандемије, ФБА је успоставила оквир за праћење и процјену кључних ризика узрокованих пандемијом. С тим у вези, ФБА је донијела Упутство за попуњавање извјештаја о посебним мјерама одобреним у складу са Одлуком о привременим мјерама које банка примјењује за опоравак од негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем COVID-19 и Упутство за попуњавање извјештаја о посебним мјерама одобреним у складу са Одлуком о привременим мјерама које лизинг друштва и микрокредитне организације примјењују за опоравак од негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем COVID-19. При праћењу реализације постојећих и доношењу нових мјера ФБА се ослања на податке из оквира за регулаторно извјештавање, оквира за праћење и процјену кључних ризика узрокованих пандемијом, те додатне алате и капацитете које је развила за праћење развоја финансијских и оперативних ризика у банкарском сектору.

ФБА је наставила проводити симулације стресних сценарија како би процијенила ефикасност донесених, али и планирала нове мјере. Континуиране активности које је ФБА предузимала и које планира наставити усмјерене су на опоравак привреде и стимулсање кредитног раста кроз континуирано финансирање клијената и одрживе кредитне аранжмане, коришћење заштитних слојева капитала и ликвидности од стране банака, уз позивање на опрезно и одговорно управљање ризицима, у складу са важећим рачуноводственим и регулаторним оквиром, домаћим и међународним стандардима и добрим праксама.

Као одговор на поремећаје у економији узроковане пандемијом, ФБА је прилагодила свој приступ супервизији пословања банака у складу са стајалиштима ЕВА-е и ЕСВ-а. У марту 2021. године ФБА је упутила свим банкама у ФБиХ Захтјев за поступање - управљање некавалитетном активом и управљање осталим ризицима који се односе на ефекте пандемије вирусног обољења COVID-19. Захтјевом за поступање од банака се очекује да са циљем стварања услова за накнадни опоравак и ублажавање неповољних економских посљедица узрокованих пандемијом на одрживост пословања, проводе све потребне активности ради адекватног управљања кредитним ризиком и прилагођавања тренутним и привременим околностима у пословању. У ту сврху од банака се очекује да ажурирају постојећи оквир за поступање са некавалитетним изложеностима из Одлуке о управљању кредитним ризиком и

утврђивању очекиваних кредитних губитака, укључујући ажурирање процеса за континуирану анализу структуре, квалитета и трендова кредитног портфолија, као и ажурирање Стратегије за поступање са некавалитетним изложеностима.

У децембру 2021. године ФБА је приступила изради Супервизорских очекивања у вези са поступањем банака у 2022. години. Тренутно окружење у којем послују СБС ФБиХ карактерише неизвјесност у вези са будућим глобалним економским и социополитичким кретањима, на што утичу и посљедице пандемије. Способност адекватног управљања ризицима, укључујући и правовремену идентификацију нових и растућих ризика и инструмената за њихово ублажавање, од пресудне је важности. У складу са супервизорским очекивањима од банака се тражи досљедна имплементација постојећег регулаторног оквира у свим његовим дијеловима. Неопходно ће бити и прилагођавање додатним захтјевима који се односе на заштиту околиша и одговорно банкарство. У 2022. години ФБА очекује активан приступ банака код пружања подршке и финансирања развојних пројеката и привреде. У сегменту заштите корисника финансијских услуга очекује се да банке посебну пажњу усмјере на ограничен, оправдан или разуман раст накнада у сегменту депозитног и трансакционог пословања, као и да узму у обзир осјетљивост клијената на учестале и значајне промјене накнада. Од банака се очекује формирање нивоа накнада уважавајући наглашене потребе финансијске инклузије и прилагођавања стварним могућностима и потребама корисника финансијских услуга. ФБА подржава јачање конкуренције, уз обавезну транспарентност код исказивања накнада.

1.4. Појачани надзор ФБА у периоду пандемије

ФБА је у 2021. години континуирано са свим банкама са сједиштем у ФБиХ размјењивала кључне информације у периоду пандемије. Кључне податке које су банке биле у обавези и даље достављати ФБА су следеће:

- информације о догађајима који доводе или би могли довести до привременог и/или трајног прекида у континуитету пословања банке, као и обуставе дијела пословања банке и/или проблема у пружању кључних функција и услуга, неовисно да ли су ти догађаји узроковани оперативним или финансијским потешкоћама банке;
- надзор промјене стратегија и политика које могу имати ефекте на тржиште и потенцијалну ескалацију на системске ризике;
- информације о било којем нарушавању законских и регулаторних лимита у пословању (капитал, ликвидност, недозвољене концентрације кредитног ризика и др., те се на дневној основи врши мониторинг пословања банака, ликвидне имовине и потенцијалних одлива), покретању планова за ванредне околности, планова за осигурање континуитета пословања, као и нарушавању показатеља за покретање планова опоравка;
- значајном износу повлачења депозита правних или физичких лица, или повећања своје изложености према било којој чланици групације, као и оперативно-техничким проблемима узрокованим повлачењем депозита у КМ и/или у страниој валути;
- информације о евентуалним потешкоћама у достави регулаторних извјештаја ФБА;
- све друге информације и податке који по оцјени банке могу утицати на континуитет пословања, финансијску и оперативну одрживост банке.

На основу додатних регулаторних и извјештајних захтјева у сегменту примјене посебних мјера за опоравак од негативних економских посљедица пандемије, ФБА је континуирано

пратила примјену истих у СБС-у и обављала надзор управљања кредитним ризиком и извршења претходно наложених мјера.

2. ЕКВИВАЛЕНЦИЈА РЕГУЛАТОРНОГ ОКВИРА ФБА

Полазна основа приликом приступања ФБА процесу еквиваленције је стратешко одређење за осигуравање еквиваленције банкарске регулативе и супервизије у БиХ са ЕУ регулаторним и супервизорским оквиром. Постизање еквиваленције банкарске регулативе и супервизије у БиХ са законодавним оквиром за пословање и надзор банака у ЕУ представља значајан корак на путу ка европским интеграцијама, односно ка добијању пуноправног чланства у ЕУ, што је стратешки циљ који доприноси унапређењу стабилности банкарског сектора у БиХ.

Поступак процјене еквиваленције у складу са законодавним овластима проводи ЕК на основу техничке подршке европских супервизорских агенција, које достављају мишљење, односно пружају технички савјет ЕК. Еквиваленцију банкарске регулативе и супервизије у БиХ вршила је ЕВА у сарадњи са ЕК. Процјена се првенствено заснивала на дјеловању релевантног надзорног тијела и регулаторног оквира којег чине законски прописи и прописи донесени на основу закона од стране власти трећих земаља. Циљ поступка процјене је утврдити примјењују ли треће земље регулаторне и надзорне аранжмане који су еквивалентни законским прописима и регулаторним актима ЕУ и да ли је надзорни оквир примјењен у релевантним областима. Еквивалентност се већински односи на темељне прописе CRR и CRD IV.

У коначници, резултат процјене је разумијевање да ли је степен примјене регулаторног и супервизорског оквира у одређеној трећој земљи такав да осигурава ефекте који су исти онима у ЕУ, а у погледу:

- а) ефикасне и адекватне заштите инвеститора и потрошача - корисника финансијских услуга;
- б) стабилности и интегритета домаћег финансијског система;
- ц) сарадње између различитих учесника финансијског система, укључујући регулаторе и супервизоре;
- д) независног и ефикасног надзора;
- е) правилне примјене и провођења релевантних међународно договорених стандарда који су транспоновани у законодавство ЕУ и др.

2.1. Активности ФБА на постизању еквиваленције са ЕУ законодавним оквиром

Полазећи од законски прописаних надлежности за супервизију СБС и реструктурирање банака, ФБА је у протеклом периоду реализовала свеобухватну реформу регулаторног оквира за пословање и надзор банака. Успостављен је нови подзаконски оквир за реструктурирање банака, окончан вишегодишњи комплексни пројекат преласка на SREP, успостављен COREP, ревидиране и иновирани обавезне извјештајне форме које банке достављају ФБА у надзорне и статистичке сврхе, уведени нови регулаторни захтјеви у управљању ризиком ликвидности, квантитативне природе (LCR и NSFR) и квалитативне природе (PLAAP). Такође, заокружена је примјена регулаторних захтјева у погледу

успостављања адекватног супервизорског дијалога са банкама, транспарентности банака (јавна објава прописаних информација и података банака), планова опоравка и реструктурирања банака, настављене активности на успостави FINREP-а и на провођењу НТОС-а, ревидирана и интегрирана подзаконска регулатива у погледу система интерног управљања у банкама и др.

Циљеви наведених реформи су, поред законом утврђених и везаних за очување и јачање стабилности банкарског система, заштите депонената, унапређивања сигурног, квалитетног и законитог пословања банака, били усмјерени на унапређење постојеће банкарске регулативе и супервизије и осигурање њихове усаглашености са правним оквиром за пословање и надзор кредитних институција у ЕУ. Наведено је подразумијевало и примјену најбољих међународних пракси и „лекција“ научених током последње глобалне финансијске кризе у погледу јачања отпорности банкарског сектора и смањења његове рањивости на кризне ситуације. Ови обимни, сложени и комплексни процеси реализовани су путем планираних активности развоја банкарске регулативе и супервизије. Коришћене су прописане могућности примјене националних дискрецијских овлаштења и права на избор опција у погледу provedбе прописаних захтјева и утицаја на банкарски систем у БиХ.

Унапређење постојећег подзаконског оквира за пословање и надзор банака кроз редовне и ванредне активности ФБА реализовано је у складу са циљевима, приоритетима и новонасталим околностима, уз прилагођавање новим изазовима, а слиједећи најбоље европске и међународне регулаторне и супервизорске праксе. Исто је резултирало имплементацијом банкарске регулативе и супервизорске оцјене пословања банака према општеприхваћеном регулаторном оквиру и супервизорској методологији коју примјењују надлежни регулаторни и надзорни органи ЕУ и земаља чланица, уз истовремено јачање институционалних капацитета за ефикасну и проактивну регулативу и супервизију засновану на ризицима.

2.2. Процјена еквивалентности

У циљу добијања статуса треће земље у којима се примјењују регулаторни и супервизорски захтјеви еквивалентни захтјевима који се примјењују у ЕУ, у складу са CRD IV и CRR-ом, било је потребно извршити процјену усклађености у дијелу повјерљивости и професионалне тајне који се примјењују на надзорна тијела треће земље, бонитетних захтјева који се примјењују на кредитне институције основане у трећој земљи и консолидованих режима надзорних тијела који се примјењују у трећим земљама. Приступ је да се узимају у обзир главне значајности релевантног надзорног и регулаторног оквира, разматрају одредбе трећих земаља и значајност свих одступања од ЕУ оквира, те начин на који се таква одступања у коначници рјешавају.

Еквивалентност са европским прописима и надзорним оквиром ЕУ, коју процјењује ЕВА, вршила се на основу упитника о процјени и контроле на лицу мјеста од стране представника ЕВА-е. Сврха упитника је да се олакша прикупљање података и проводи процјена еквивалентност осталих јурисдикција са бонитетним надзором и регулативом ЕУ, односно захтјевима прописаним у CRD IV и CRR. Процјена је углавном квалитативна и заснована на резултату разматрања главних карактеристика релевантног надзорног и регулаторног оквира одређене треће земље, при чему еквивалентност регулаторног и надзорног оквира

треће земље подразумијева дијелење истих циљева као и у оквиру ЕУ (осигуравање одговарајуће регулације и надзора, те финансијске стабилности).

У наставку се достављају фазне активности ФБА у поступку процјене еквиваленције:

- јули 2018. године - попуњавање прелиминарног ЕВА упитника, који подразумијева прудентну супервизију и прудентне регулаторне захтјеве;
- април 2019. године - званични позив ЕВА-е за покретање процедуре стицања еквиваленције;
- мај 2019. године - ЕВА-и је достављен прелиминарни упитник у оквиру прве фазе процјене, а који је првенствено усмјерен на утврђивање да ли су сви битни елементи који карактерише регулаторни и супервизорски оквир који је тренутно на снази у ЕУ присутан и у трећој земљи;
- јули 2019. године - друга фаза процјене, која подразумијева главну фазу процјене. ФБА су достављена два упитника и то: упитник о еквивалентности регулаторног оквира у сегменту повјерљивости и професионалне тајне и свеобухватни упитник о еквивалентности регулаторног и супервизорског оквира. Упитник се састојао од питања из 16 тематских цијелина које су биле предмет процјене;
- септембар 2019. године - ФБА је ЕВА-и доставила попуњене упитнике, те одговоре на додатна питања везана за повјерљивост информација;
- новембар 2019. године - ФБА је ЕВА-и доставила одговоре на додатна питања везана за кредитни, тржишни, оперативни ризик, макропруденцијални оквир, велике изложености, капитал, ликвидност и финансијску полугу;
- децембар 2019. године - посјета представника ЕВА-е с циљем бољег разумијевања регулаторног и супервизорског оквира у БиХ, те примјену истог у пракси;
- јануар 2020. године - ЕВА-и достављени додатни одговори на питања након завршене посјете;
- фебруар 2020. године - ЕВА-и је достављена самопроцјена главних ризика и изазова у банкарском сектору, те потврда о усвајању SREP-а;
- април 2020. године - ЕВА-и достављени додатни одговори на питања везана за инвестициона друштва;
- август 2020. године - ЕВА-и достављени додатни одговори на питања везана за платне системе;
- септембар 2021. године - објављен нацрт Одлуке ЕК о еквиваленцији;
- октобар 2021. године - у Службеном листу ЕУ објављена Проведбена одлука Комисије (ЕУ) 2021/1753 од 01.10.2021. године о истовјетности надзорних и регулаторних захтјева одређених трећих земаља и државних подручја за потребе третмана изложености у складу са CRR-ом, којом је БиХ уврштена у Прилог I Попис трећих земаља и државних подручја из члана 1. (кредитне институције).

Наведени обимни, сложени и комплексни процес процјене еквиваленције подразумијевао је доставу одговора ФБА на преко 800 питања ЕВА-е, чиме је по окончању процјене сачињено више докумената на приближно 1.500 страница.

2.3. Ефекти позитивног мишљења ЕВА-е о еквиваленцији

Проведбена одлука ЕК представља достизање стратешког циља ФБА који има велику важност за БиХ, банкарски систем, економију и грађане. Ефекти позитивног мишљења ЕК везано за статус „треће земље“ су далекосежни. Најзначајнији ефекат у конкретном случају

за БиХ институције, јесте да кредитне институције из ЕУ могу користити повољније пондере ризика за релевантне изложености према владама, привредним субјектима, банкама, финансијским институцијама и другим субјектима који се налазе у БиХ. Наведено подразумијева да ће кредитне институције примјењивати пондере ризика 0% или 20% умјесто 100%, што омогућава тим субјектима већу доступност и повољније изворе финансирања.

Потврда да ФБА и даље остаје посвећена интересима грађана и привреде су додатни ефекти статуса еквиваленције регулативе из сегмента надлежности ФБА и то:

- а) унапређење ефикасности банкарског система и развој финансијске инфраструктуре, смањење системских ризика;
- б) подстицање дијалога и сарадње са надлежним регулаторним/надзорним тијелима изван ЕУ;
- ц) јачање међународних односа и имплементације закључених споразума о сарадњи у области банкарске регулативе и супервизије, те размјене информација релевантних за примјену еквивалентних прописа и стандарда у БиХ као трећој земљи;
- д) олакшавање бонитетног надзора чланица међународних банкарских група са сједиштем у БиХ унутар и изван супервизорских и резолуцијских колегијума, те режима консолидованог надзора;
- е) квалитативни помак у статусу „посматрача“ које има ФБА на колегијумима за међународне банкарске групе на којим присуствују, те одређене промјене које би олакшале и унаприједиле супервизорску сарадњу (укључујући коришћење могућег изузетка од правила да трећа земља не учествује приликом расправе и одлучивања које се односе на поједине кредитне институције, уколико за то постоји директан интерес);
- ф) правовремено и цјеловито информисање на колегијумима о супервизорским одлукама за банкарску групу, које се рефлектује на стратегију и пословни модел чланице банкарске групације за чији надзор је надлежна ФБА, а од посебне је важности промптно међусобно обавјештавање надлежних надзорних тијела у случају кризе и осигуравања усклађеног одговора на кризну ситуацију;
- г) поступање по препорукама ЕВА-е о еквивалентности режима повјерљивости информација и функционисању мултилатералних споразума о сарадњи и координацији учешћа на колегијумима;
- х) квалитетна припрема и даљње јачање институционалних капацитета за процесе придруживања ЕУ, односно на путу ка придруживању Европском систему централних банака и европском надзору банака, имајући у виду да ће ЕВА у сврху доприноса развоју заједничке надзорничке културе, отворити своје редовне активности обуке, укључујући и могућност регионалних тренинга (ако се посебно договоре);
- и) идентификовање свих подручја за која се захтијева даљи развој у сегменту сарадње, размјене информација, консолидованог надзора и других аспеката у којима је потребно отклонити евентуалне недостатке у регулативи и супервизији;
- ј) јачање и олакшавање прекограничног банкарства, приближавање стандардима јединственог тржишта ЕУ, те постизање досљедности и правне сигурности, чиме се доприноси превенирању регулаторне арбитраже;
- к) повољнија финансијска подршка унутар банкарских група, за банке чланице са сједиштем у БиХ;
- л) повољније цијене финансирања на европском финансијском тржишту и други бенефити у погледу доступности ликвидносних линија;

м) повољнији третман код изложености према кредитним институцијама, инвестиционим друштвима, клириншким кућама и берзама, централним владама и централним банкама трећих земаља, регионалним владама или локалним властима трећих земаља, субјектима јавног сектора из трећих земаља, изложености у облику јединица или учешћа у отвореним инвестиционим фондовима трећих земаља, великих изложености и др., а према могућностима које су прописане у релевантним одредбама CRR-а која се директно примјењује у земљама чланицама ЕУ, односно примјену нижих пондера ризика код израчуна капиталних захтјева за покриће кредитног, тржишног и оперативног ризика и изузећа код ограничења великих изложености.

3. УПРАВЉАЊЕ И РУКОВОЂЕЊЕ ФБА

У складу са интерним актима, Уред директора обавља послове за органе управљања и руковођења ФБА на начин да се врши припрема сједница, активности око израде записника и праћење рада са сједница УО, ОзС и ОзР, те обављају други послови за потребе тих органа. Поред наведених послова, који су директно везани за обављање послова из надлежности органа управљања и руковођења ФБА, у оквиру овог организационог дијела извршавају се послови који произилазе из реализације Програма рада ФБА, руководни и специјалистички послови у координацији са другим организационим дијеловима, послови кореспонденције, административно-технички и остали послови у складу са интерним актима ФБА.

3.1. Активности органа управљања

У складу са законским прописима, орган управљања ФБА је УО, који врши општи надзор пословања ФБА и предузима мјере за ефикасно и рационално обављање послова из дјелокруга рада ФБА. За свој рад УО одговара Парламенту ФБиХ.

Одлуком Парламента ФБиХ број 01,02-02-1773/16 од 02.02.2017. године именован је УО у саставу: Љерка Марић, Мелиха Башић, Самир Бакић, Желимира Распудић и Велид Ефендић. Један члан УО, гђа. Желимира Распудић, је дана 29.06.2017. године поднијела оставку на мјесто члана УО, због преласка на нову дужност. Проф. др. Велид Ефендић, члан УО, именован претходно наведеном одлуком, је дана 14.02.2021. године преминуо. Имајући у виду наведено, ФБА је, у оквиру својих надлежности из члана 18. став (3) ЗоА, иницирала активности према Влади ФБиХ у вези са покретањем процедуре избора и именовања нових чланова УО на мандатни период тренутног сазива УО, а све са циљем несметаног функционисања и рада ФБА.

Рад УО одвија се у складу са законским прописима, Статутом ФБА и Пословником о раду Управног одбора Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине. Све одлуке, закључци и остали акти донесени су једногласно, а материјали за сједнице УО припремљени су благовремено, стручно и професионално. УО је редовно информисан о свим важним активностима ФБА кроз тачку дневног реда „Мјесечна Информација о раду ФБА”, те редовним кварталним, полугодишњим и годишњим извјештајима о раду ФБА, односно свим активностима и догађајима, извршењу одлука и реализацији приједлога и закључака са потребним образложењима.

У вршењу својих надлежности утврђених ЗоА и Статутом ФБА, УО је имао активну улогу, која је у извјештајном периоду највећим дијелом била усмјерена на доношење подзаконских аката који регулишу рад СБС, те подзаконских аката ФБА из области реструктурирања банака. У складу са планираним обавезама у 2021. години, УО је одржао укупно 15 редовних сједница на којима је усвојио све прописане акте. Преглед појединачно усвојених аката УО даје се у Прилогу 2. овог Извјештаја.

3.2. Руковођење радом ФБА

У складу са законским прописом, директор ФБА представља ФБА, руководи радом и одговоран је за рад ФБА. Замјеница директора замјењује директора ФБА у случају његовог одсуства и спријечености да обавља функцију директора са истим правима и дужностима, те обавља послове у складу са налогом директора ФБА и актом о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста.

У складу са прописаним поступком, Парламент ФБиХ је Одлуком о именовању директора Агенције за банкарство Федерације БиХ број 01-02-100-01/17 и Одлуком о именовању замјенице директора Агенције за банкарство Федерације БиХ број 01-02-99-01/17 од 20.02.2017. године именовао г. Јасмина Махмузића за директора ФБА и гђу. Дубравку Бошњак за замјеницу директора ФБА. Током извјештајне 2021. године директор и замјеница директора ФБА су извршавали редовне послове у оквиру прописаних надлежности, а у складу са законским прописима, Статутом ФБА и интерним актима ФБА.

У области супервизије СБС-а у ФБиХ, савјетодавно тијело директора ФБА - ОзС континуирано је радило у складу са својим прописаним надлежностима, утврђујући приједлоге аката у области супервизије и регулативе којом се уређује пословање и надзор СБС-а у ФБиХ, чије је доношење у надлежности директора ФБА.

У складу са ЗоБ-ом, ФБА је надлежни орган за реструктурирање банака у случају потребе опоравка банке примјеном прописаних инструмената реструктурирања. У области реструктурирања банака у ФБиХ, савјетодавно тијело директора ФБА - ОзР разматрао је и усвајао приједлоге планова реструктурирања за банке у ФБиХ, приједлоге аката којима се утврђује пословање СБС-а из области реструктурирања рада банака, те друге акте из дјелокруга рада ОзР.

Директор и замјеница директора ФБА су, у складу са законским прописима, Статутом ФБА и интерним актима учествовали у раду УО без права гласа, те редовно присуствовали сједницама ОзС и ОзР, без права гласа и учешћа у утврђивању приједлога оба одбора.

3.3. Активности ОзС

Статутом ФБА је одређено да је ОзС савјетодавно тијело директору ФБА у области супервизије, које се састоји од сталних и замјенских чланова, а стални чланови ОзС су помоћник директора за супервизију банака, помоћник директора за правну подршку и лиценцирање и савјетник директора, којег на приједлог директора ФБА, именује УО. ОзС је континуирано радио у складу са својим прописаним надлежностима, утврђујући приједлоге аката у области супервизије и регулативе којом се уређује пословање и надзор СБС-а у ФБиХ.

ОзС је разматрао и усвајао, између осталог, следеће приједлоге:

- а) аката којима се издаје/одузима претходна сагласност, односно сагласност за именовање чланова органа управљања и руковођења СБС, у складу са посебним прописом којим се уређује њихово пословање;
- б) аката за предузимање прописаних мјера према СБС, у складу са посебним прописом којим се уређује њихово пословање;
- ц) општих аката којима се регулише пословање СБС у складу са посебним прописима којима се уређује њихово пословање, који су у надлежности УО.

У складу са Пословником о раду ОзС-а, којим се уређује начин сазивања и одржавања сједница ОзС-а и друга питања у вези са његовим радом, а у складу са одредбама члана 24. ЗоА, односно одредби чл. 25. до 27. Статута ФБА, сједнице ОзС-а се одржавају по потреби, а најмање једном мјесечно. Закључно са 31.12.2021. године, ОзС је одржао укупно 28 сједница на којима је разматрао приједлоге аката у оквиру своје надлежности утврђене Пословником о раду ОзС-а.

3.4. Активности ОзР

Статутом ФБА је одређено да је ОзР савјетодавно тијело директору ФБА у области реструктурирања, које се састоји од сталних и замјенских чланова, те да су стални чланови ОзР-а: помоћник директора за правну подршку и лиценцирање, директор Сектора за реструктурирање банака и савјетник директора којег, на приједлог директора ФБА, именује УО.

ОзР је континуирано радио у складу са својим прописаним надлежностима, утврђујући приједлоге аката из области реструктурирања банака, као и ликвидације банака. У складу са Пословником о раду ОзР-а, којим се уређује начин сазивања и одржавања сједница ОзР-а и друга питања у вези са његовим радом, а у складу са одредбама члана 25. став (10) ЗоА, односно одредби чл. 30. став (4) Статута ФБА, сједнице ОзР се одржавају по потреби, а најмање једном у три мјесеца. Закључно са 31.12.2021. године, ОзР је одржао укупно пет сједница на којима је разматрао приједлоге аката у оквиру своје надлежности утврђене Пословником о раду ОзР-а.

3.5. Остале активности

Остале активности Уреда директора ФБА су, у значајној мјери, биле усмјерене на јачање и унапређење сарадње са домаћим и међународним финансијским институцијама, те регионалним и другим организацијама, као и јачање билатералне и мултилатералне сарадње са банкарским регулаторима из земље и региона и шире, на основу постојећих и нових споразума о сарадњи и размјени информација. Уред директора ФБА је обављао и друге послове у сарадњи са другим организационим дијеловима ФБА, с циљем испуњења планираних задатака ФБА у оквиру прописаних надлежности и циљева ФБА, као што су организација различитих састанака, скупова, конференција и сл.

4. НАДЗОР ПОСЛОВАЊА БАНАКА

Активности ФБА у области надзора банкарског сектора у 2021. години биле су усмјерене на очување стабилности, сигурности, ликвидности и добре капитализираности банкарског сектора у ФБиХ. Праћење пословања банака у ФБиХ реализовало се кроз континуирани процес непосредног и посредног надзора и комуникацију са представницима надзорних одбора и управа банака, контролним функцијама банака (интерна ревизија, функција управљања ризицима и функција праћења усклађености), екстерним ревизорима банака, као и регулаторима из земаља гдје се налазе сједишта банкарских група чије су чланице банке са сједиштем у ФБиХ, како би се синхронизовале и координирале активности у оквиру супервизије банкарског сектора.

У 2021. години контрола пословања банкарског сектора у ФБиХ је вршена кроз континуирано праћење пословања свих банака у систему, а посебно системских банака и банака које су биле у појачаном надзору и чији је ниво ризика оцијенен као висок или средње висок, а управљање и контроле ризика слабе или неадекватне. У складу са приоритетима утврђеним за супервизорски циклус (двје до три године) и планираним супервизорским активностима за појединачне банке, предмет непосредног надзора у 2021. години био је примјена Одлуке о израчунавању капитала банке у сегменту извјештавања о капиталу, укључујући и израчун RWA, управљање ликвидношћу и извјештавање о LCR-у, као и квалитет активе, управљање кредитним ризиком и утврђивање ECL-а, те примјена регулаторног оквира о привременим мјерама које банка примјењује за опоравак од негативних економских посљедица узрокованих пандемијом. Циљ непосредног надзора је био да се оцијени способност банака да управљају кључним ризицима у пословању и усклађеност њиховог пословања са ЗоБ-ом и прописима ФБА. Под посебном пажњом су биле банке према којима је ФБА прописала посебне мјере и регулаторне захтјеве. Поступање по изреченим мјерама се пратило кроз посредан надзор у оквиру постконтролног поступка и путем непосредног надзора извршења наложених мјера. Супервизорски задаци у оквиру посредног надзора у 2021. години обухватили су: SREP свих банака, што осим оцјене пословног модела и профитабилности, интерног управљања и контрола, ризика на капитал (кредитни, тржишни и оперативни), ризика ликвидности и извора финансирања, укључује и процјену извјештаја о ICAAP-у и ILAAP-у, процјену планова опоравка банке, припрему SEP-а, контролу извјештаја које банке достављају ФБА и израду кварталних анализа, утврђивање слабости, недостатака и неправилности код појединачних банака, давање препорука или корективних мјера, постконтролне поступке итд.

У 2021. години успјешно је окончан други циклус провођења НТОС-а, што је важна и комплексна активност гдје су припремне радње започете у другој половини 2020. године. У 2021. години, НТОС је проведен на свим банкама у ФБиХ, уз значајне измјене методолошког оквира, те уз сарадњу са ЦББиХ, АБРС-ом и USAID FINRA пројектом.

4.1. Непосредни надзор банака

Поступак непосредног надзора пословања банака обавља се кроз супервизорски процес који је дефинисан ЗоБ-ом, одлукама и интерним актима ФБА и обухвата следеће:

- планирање (годишњи план, квартални планови и планови појединачних контрола);
- припрема контроле;

- извршење контроле у банци;
- израда основног акта - записника који садржи и оцјене пословања контролисаног сегмента;
- доношења корективних, санкционих мјера и даљње стратегије надзора банке и
- постконтролни поступак.

Овај процес обухвата низ сложених контролних, аналитичких и дијагностичких активности и радњи, на основу којих се доносе закључци и оцјене о квалитети пословања, у цијелости или по сегментима, утврђују се неусклађености са прописима, неправилности и слабости, врши оцјена квалитета управљања ризицима у пословању банака, дају приједлози и доносе одлуке о корективним и санкционим мјерама према банкама, а све са циљем одржавања финансијског здравља и стабилности банкарског система у ФБиХ.

Основна полазишта за планирање активности непосредног надзора у 2021. години сврстана су у три основне области дјеловања:

- 1) контроле банака од значаја за банкарски систем у ФБиХ (шест банака);
- 2) контроле банака у појачаном надзору (три банке) и
- 3) контрола осталих банака у ФБиХ (седам банака).

Планирање контрола у банкама заснива се на оцјени постојећег стања сваке банке полазећи од: укупне SREP оцјене банке и оцјене појединачних елемената SREP-а, односно оцјене профила ризика банке и квалитета управљања и интерних контрола, налаза контроле из претходног периода, тежине налаза супервизора, финансијског стања банке, анализе основних показатеља и трендова у пословању, врсте и садржаја корективних мјера, те тока поступка усклађивања банака и степена извршења истих. Резултати посредног и непосредног надзора у претходном периоду значајан су податак за оцјену о потреби умјереног или појачаног надзора у појединачним банкама.

Због епидемиолошке ситуације изазване појавом пандемије, поштујући мјере надлежних органа, планирани непосредни надзор банака у одређеним банкама се обављао комбинацијом посредног и непосредног надзора, уз коришћење постојећих платформи за комуникацију. Током 2021. године, десет комерцијалних банака у ФБиХ биле су обухваћене бар једном врстом циљаног надзора, а обављена је и контрола управљања кредитним ризиком и извршења налога у РБФБиХ. Детаљан преглед извршених непосредних контрола у банкама у 2021. години, дат је у Прилогу 3. овог Извјештаја.

4.1.1. Контроле банака од значаја за банкарски систем у ФБиХ

Контроле банака од значаја за банкарски систем у ФБиХ биле су приоритет у погледу примјене регулаторног оквира из сегмента управљања капиталом, израчуна RWA и COREP извјештавања, управљања ризиком ликвидности и израчуна LCR-а, као и квалитета активе, управљања кредитним ризиком и утврђивања ECL-а, те примјене регулаторног оквира о привременим мјерама које банка примјењује за опоравак од негативних економских последица узрокованих пандемијом. У једној банци извршена је контрола примјене Одлуке о израчунавању капитала банке у сегменту извјештавања о капиталу, са фокусом на израчун RWA, у једној контрола управљања ризиком ликвидности у сегменту извјештавања о LCR-у, док је у једној банци извршена контрола управљања кредитним ризиком и утврђивања ECL-а. Осим наведених контрола, у једној банци од значаја за банкарски систем ФБиХ

обављена је и контрола извршења наложених мјера од стране ФБА, при чему се цијенио ниво и квалитет извршења наложених мјера и на основу тога утврђивао даљи постконтролни поступак. У складу са наведеним, може се констатовати да су извршене укупно четири контроле у банкама од значаја за банкарски систем у ФБиХ, од чега три контроле према ризику и једна контрола извршења налога.

4.1.2. Контроле банака у појачаном надзору

Други ниво приоритета је надзор банака које се налазе у појачаном надзору. Ове банке изискују највеће напоре и највише супервизорског времена. Исте су се у свом пословању излагале већим ризицима, односно имају ризичнији пословни профил, уз нижи ниво капитала и ограничене изворе додатног капитала и финансирања. Оцјене за ове банке о нивоу ризика су средње висок или висок, а управљање ризицима и интерне контроле су оцијењене као слабе или неадекватне. Од стране супервизора предузете су значајне формалне мјере и ограничења у пословању.

У 2021. години непосредни надзор је обављен у двије банке под појачаним надзором, а у трећој банци континуирано је праћен процес статусне промјене припајања другој банци. Укупно су обављене три контроле према ризику и једна контрола у функцији постконтролног процеса и отклањања значајних неправилности и слабости у пословању.

4.1.3. Контроле осталих банака у ФБиХ

Остале банке у ФБиХ, као и РБФБиХ, укупно њих седам, су такође биле предмет непосредних контрола у току 2021. године. Ова група банака, иако мањих по величини активе, тржишном учешћу и значају за банкарски сектор ФБиХ, врло је хетерогена и захтијевала је различит приступ и обухват контрола у зависности од финансијског стања, врсте и нивоа ризика које преузимају у свом пословању, односно супервизорске оцјене квалитета и управљања ризицима. Један број банака у овој групи био је у већем обиму и формалније надзиран, јер се излагао већим ризицима у пословању, односно имао је ризичнији профил у односу на ниво расположивог капитала. То су банке које су имале тенденцију слабијег придржавања регулаторних ограничења, те су биле под значајним корективним мјерама из претходног периода.

У банкама из групе осталих банака обављено је укупно десет контрола, од чега четири контроле према ризику и шест контрола извршења налога. У три банке извршена је контрола квалитета активе и управљања кредитним ризиком и утврђивања ECL-а, са фокусом на процесе одобравања кредита и управљања некавалитетном активом, док је у једној банци обављена контрола примјене Одлуке о израчунавању капитала банке, са фокусом на израчун RWA. У шест банака из групе осталих банака обављене су и контроле извршења наложених мјера од стране ФБА, тј. контроле у функцији постконтролног процеса.

4.1.4. Обим, структура и друге активности непосредног надзора банака

Током 2021. године извршено је укупно 18 контрола, што је за 20% више у односу на планирани број (15). Рекапитулација планираних и извршених непосредних контрола банака у 2021. години дата је у Прилогу 4. овог Извјештаја.

У 2021. години обављено је укупно десет циљаних контрола према ризику у пословању од чега: примјена Одлуке о израчунавању капитала банке у сегменту извјештавања о капиталу са фокусом на израчун RWA - двије контроле, управљање ризиком ликвидности, примјена регулативе из сегмента ликвидности, извјештавање о LCR-у - двије контроле, те квалитет активе, примјена Одлуке о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака, са фокусом на процесе одобравања кредита и управљања неквалитетном активом, као и примјена регулаторног оквира о привременим мјерама које банка примјењује за опоравак од негативних економских посљедица узрокованих пандемијом - шест контрола.

У току 2021. године обављено је осам контрола извршења наложених мјера од стране ФБА. Четири од ових контрола су се обављале као посебне контроле, а четири у оквиру циљаних контрола према ризику. Банке су у постконтролном поступку биле обавезне достављати додатне извјештаје, информације о извршењу датих корективних мјера, доказе о извршењу корективних мјера и информације о степену извршења наложених мјера. ФБА је пратила степен извршења наложених мјера путем посредног надзора, анализом достављене документације од стране банке, а у непосредним контролама се цијенио ниво и квалитет извршења наложених мјера и на основу тога утврђивао даљи постконтролни поступак. Значајан дио времена у надзору је утрошен на праћење извршења корективних мјера код банака под појачаним надзором.

Највећи дио наложених корективних мјера (издавања писаних налога), након обављених контрола, односио се на: тачност извјештавања о RWA и капиталу и извјештавања о LCR-у, унапређење управљања ликвидношћу, унапређење интерних контрола у сегменту извјештавања, формирање адекватних ECL-ова, унапређење интерних методологија и интерних аката за утврђивање параметара кредитног ризика и утврђивање ECL-а, утврђивање међусобно повезаних лица и лица у посебном односу с банком, ажурирање интерних аката, унапређење управљања кредитним ризиком и правовремено идентификовање повећаног кредитног ризика, адекватан третман модификације кредитне изложености и др.

У оквиру напријед наведених послова и активности непосредног надзора, сачињени су, разматрани и донесени сљедећи акти: 13 налога за контролу, 14 записника о обављеним контролама, 14 информација за ОзС, четири одговора на приговор, девет рјешења о издавању писаног налога, четири закључка о обустави поступка, као и већи број сагласности везаних за располагање записником.

Такође, сачињени су и сљедећи акти:

- редовни извјештаји органима ФБА о извршењу планираних задатака и статусу банака у процесу надзора (мјесечни, квартални, полугодишњи и годишњи извјештаји);
- годишњи и полугодишњи извјештај о обављеним контролама и стању налаза у појединачним банкама по обављеним непосредним контролама;
- мјесечни и квартални извјештаји о раду организационог дијела за надзор пословања банака;
- годишњи план непосредних контрола за 2022. годину;
- годишњи SEP за сваку банку појединачно (16 банака);
- четири квартална плана непосредног надзора и
- појединачни планови непосредног надзора за контролисане банке (14 планова).

Послови у организационом дијелу ФБА надлежном за надзор пословања банака обављали су се на основу планираних активности које су предвиђене Програмом рада ФБА, а затим детаљније дефинисане и пренесене у кварталне планове. На основу кварталних планова, за сваку појединачну банку која је предмет непосредног надзора, сачињавао се конкретни план непосредног надзора, заједно са временским распоредом задатака.

4.2. Посредни надзор банака

Посредни надзор банака подразумијева континуирано праћење и анализу финансијског и оперативног стања појединачних банака и праћење њихове усклађености са регулаторним захтјевима на основу прегледа и контроле извјештајних података банака. Наведено се врши на основу прописаних регулаторних и финансијских извјештаја, налаза из непосредног надзора, документације коју банке достављају у постконтролном поступку, података из извјештаја других институција, извјештаја екстерног ревизора о обављеној ревизији годишњих финансијских извјештаја банака, осталих података, документације и информација које банке достављају ФБА и свих других расположивих података о пословању банака и њиховом финансијском стању, укључујући и податке из ЦПК-а код ЦББиХ.

Супервизорски задаци у оквиру посредног надзора у 2021. години обухватили су: SREP, што укључује и процјену извјештаја о ИСААР-у и ПЛААР-у, процјену планова опоравка банке, припрему SEP-а, израду кварталних анализа, оцјену нивоа ризика и квалитета управљања и контрола, утврђивања слабости, недостатака и неправилности код појединачних банака, давања препорука или корективних мјера, постконтролне поступке итд. У 2021. години проведена је пуна SREP процјена за све комерцијалне банке које послују у ФБиХ. Иста је укључивала процјену појединачних SREP компоненти: ризик пословног модела и профитабилност BMA (енгл. Business Model Analysis), интерно управљање и управљање ризицима, ризике за капитал (кредитни, каматни, тржишни и оперативни ризик), адекватност капитала и ИСААР-а, ризик ликвидности и извора финансирања, адекватност ликвидности и ПЛААР-а, утврђивање јединствене SREP оцјене и додатних капиталних захтјева за банке, дијалог са банкама у вези са SREP оцјеном и капиталним захтјевима, сачињавање приједлога препорука и супервизорских мјера и приједлога SEP-а за наредну годину. Такође, извршена је и процјена примјерности успостављених ИСААР-а и ПЛААР-а у банкама путем оцјене извјештаја банака о примјени ИСААР-а и ПЛААР-а. На основу анализе достављених извјештаја банака, проведене самопроцјене адекватности капитала и ликвидности од стране банке, извршена је процјена примјерности поступака које је банка прописала и провела са циљем правовремене идентификације, мјерења, контроле и управљања ризицима, те адекватности утврђених интерних капиталних захтјева и интерних ликвидносних потреба, а резултати и закључци су укључени у одговарајућу компоненту SREP оцјене.

Истовремено са активностима у погледу приједлога оцјена за сва четири SREP елемента појединачно, као и укупне SREP оцјене, сачињен је и записник о обављеном SREP-у. У истом су наведене предложене оцјене и утврђени недостаци и неправилности за сваки појединачни SREP елемент. С циљем одржавања супервизорског дијалога са банком одржани су састанци са свим банкама, на којима су презентоване оцјене по свим SREP елементима (укључујући ниво и контролу ризика), укупна SREP оцјена и налази супервизије који се односе на утврђене неправилности и неусклађености идентификоване

током обављања SREP процјене. Као резултат супервизорског прегледа и процјене појединачних оцјена сегмента и коначне SREP оцјене формиран је захтјев за капиталом, односно обавеза банке да достигне и одржава износ капиталних захтјева за ставкама редовног основног, основног и регулаторног капитала, укључујући и захтјев за заштитним слојем капитала.

По завршеном процесу супервизорског дијалога са банкама, свим банкама су достављени записници о обављеном SREP-у, тако да је до краја 2021. године за све комерцијалне банке у ФБиХ извршена SREP процјена. Такође, за банке које послују на подручју оба ентитета, између ентитетских агенција су извршене презентације кључних SREP налаза и оцјене. Процјена финансијског стања сваке појединачне банке се ажурира најмање квартално према кварталном прегледу SREP индикатора на бази RAS-a (Risk Assessment System - Систем за процјену ризика), анализе промјена и сачињавања сажетих анализа о истима, као и квалитативних података о пословању банака добивених кроз поступак непосредног надзора, документације коју банке достављају у оквиру постконтролног поступка, те података из свих осталих доступних извора.

Полазне основе за планирање активности посредног надзора у 2021. години биле су:

1. постојеће финансијско стање и ризични профил банака у банкарском сектору ФБиХ;
2. утврђене слабости и неправилности у непосредном надзору, издате корективне мјере и препоруке и праћење поступања по истим од стране банке;
3. структура, развој и трендови у банкарском сектору, кретања у привредном, регулаторном и надзорном окружењу;
4. примјена Одлуке о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака;
5. сарадња и размјена информација са надлежним институцијама - регулаторима земаља у којима је сједиште банкарских група којима припадају банке из ФБиХ, што је у складу са принципима консолидоване супервизије и супервизије прекограничних банкарских група, а што је дефинисано у CRD IV, као и у другим званичним документима и упутствима која су објављена од стране међународних институција (BCBS и ЕВА) и
6. сарадња са другим институцијама: АБРС-ом, ЦББиХ, ММФ, СБ, ЕБРД, BSCEE, као и осталим институцијама (АОД, УББиХ, ДЕП, ФМФ, Агенција за статистику БиХ, Федерални завод за статистику и сл.).

Осим наведеног, додатна одредница планирања и извршења плана произилази из чињенице значајности за банке примјене Одлуке о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака, који је донио значајне промјене везано за класификацију финансијских инструмената и методологију мјерења финансијске имовине и обавеза, односно утврђивања ECL-a за ставке имовине и ставке ризичног ванбиланса које су изложене кредитном ризику.

У првом кварталу 2021. године обављена је процјена планова опоравка свих комерцијалних банака у ФБиХ, у складу са ЗоБ-ом и подзаконским актима. Процјена достављених планова опоравка рађена је у складу са Смјерницама за процјену планова опоравка, припремљеним обрасцима за процјену и супервизорски утврђеним минималним праговима за прописане индикаторе активирања опција из планова опоравка. У процесу процјене планова опоравка, реализована је и сарадња и размјена информација са организационим дијелом ФБА надлежним за реструктурирање банака. По завршеном прегледу и оцјени планова опоравка,

супервизорска писма са коначним резултатима о извршеним процјенама су у законском року достављена свим комерцијалним банкама у ФБиХ. Крајем 2021. године почео је нови круг процјене планова опоравка.

ФБА је и у 2021. години учествовала у међународним колегијумима супервизора за банке чије је сједиште банкарских група у Словенији и Аустрији. У том смислу, постоји континуирано добра сарадња са наведеним супервизорским ауторитетима у погледу размјене информација у надзору наведених банака, заједничке супервизорске оцјене профила ризика банкарске групације и појединачних банака чланица групације, супервизорске оцјене планова опоравка групације и појединачних банака, као и могућности заједничких контрола, у складу са потписаним МоУ између регулаторних институција и билатералних аранжмана у вези конкретних банака и групација. Одржани су и састанци са представницима ХНБ-а с циљем размјене супервизорских информација и оцјене ризичног профила двије банке које су супсидијари банака из Хрватске.

У 2021. години, у складу с Програмом рада ФБА, проведене су сљедеће активности у оквиру посредног надзора:

1. преглед и контрола извјештаја које банке достављају ФБА, у складу са прописаним роковима (дневни, мјесечни, квартални и годишњи);
2. преглед и контрола извјештаја које банке достављају ФБА у сегменту посебних мјера, а у складу са Одлуком о привременим мјерама које банка примјењује за опоравак од негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем COVID-19;
3. издавање упутстава и инструкција банкама за извјештавање према новом регулаторном оквиру;
4. квартално праћење аутоматских индикатора и израда SREP анализа свих банака, по динамици и у складу са роковима прописаним за достављање кварталних извјештаја банака;
5. урађене су годишње SREP оцјене, презентације и записници за 15 комерцијалних банака, издата рјешења о капиталним захтјевима и корективним мјерама гдје је било потребно;
6. преглед ревидираних финансијских извјештаја банака (кратка и дуга форма), писма препорука управи и планова екстерних ревизија, те састанци са екстерним ревизорима;
7. преглед јавних објава банака;
8. провођење постконтролног надзора банака праћењем извршења наложених мјера на основу података, информација и документације достављене од стране банке и израда интерних информација о поступању банке по наложеним мјерама;
9. предузимање корективних и/или прекршајних мјера према банкама;
10. праћење и анализа примјене Одлуке о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака;
11. достављање кварталних података и информација надлежном организационом дијелу ФБА, неопходних за сачињавање информације о СБС-у по подацима са финансијским датумом 31.12.2020. године (по прелиминарним и коначним подацима), 31.03., 30.06 и 30.09.2021. године;
12. израда других прегледа, информација и извјештаја за интерне потребе и екстерне кориснике у земљи и иностранству;
13. сарадња и размјена информација кроз стандардизоване формате извјештаја (годишњи Супервизорски извјештај и кварталне информације - Newsletter) са надлежним институцијама - регулаторним тијелима земаља у којима је сједиште банкарских група чије су чланице банке из ФБиХ;

14. учешће на колегијумима супервизора:
  - банкарских група из Аустрије, чије су чланице банке са сједиштем у ФБиХ, на позив FMA и ЕСВ, у својству посматрача и
  - банкарске групе из Словеније, чија је чланица банка са сједиштем у ФБиХ, на позив словеначког регулатора (Банка Словеније) и ЕСВ, у својству посматрача;
15. одржавање састанака с представницима банака, екстерним ревизорима, ЦББиХ, АОД, АБРС, ММФ, СБ и другим домаћим и страним институцијама.

4.2.1. Контрола банака путем прописаних извјештаја и постконтролни поступци

Један од важнијих сегмената и подручја супервизорског дјеловања у 2021. години, био је преглед и контрола COREP и осталих регулаторних и статистичких извјештаја које банке достављају ФБА, у складу са прописаним роковима и динамиком. Значајан ангажман супервизора у оквиру посредног надзора банака, издвојен је за контролу, анализу и упоређивање извјештаја по новом и старом извјештајном оквиру, издавање инструкција за извјештавање свим банкама, као и издавање појединачних тумачења за банке. ФБА је у оквиру послова надзора пословања банака редовно вршила преглед и контролу извјештаја банака, осталих информација и података о пословању банака, документације, информација и додатних извјештаја које су банке достављале на захтјев и по налогу ФБА, као и остале доступне документације и на основу истих анализирала финансијско стање банака, трендове у пословању, те профил, ниво и тренд ризика којима су банке изложене. Континуирани надзор се вршио над свим комерцијалним банкама у ФБиХ и РБФБиХ.

Друга значајна надзорна активност односила се на праћење банака у постконтролном поступку, односно анализу документације, извјештаја и осталих информација које су банке достављале као доказ о поступању по наложеним мјерама, издатим након обављеног непосредног или посредног надзора.

У току 2021. године одвијао се поступак статусне промјене двије банке, односно припајања једне банке другој банци, у циљу консолидације пословања припојене банке, њиховог окрупњавања и јачег тржишног позиционирања. Читав ток овог комплексног и сложеног процеса континуирано је надзиран од стране ФБА. У фази издавања претходне сагласности, у оквиру послова надзора пословања банака вршено је анализирање и давање мишљења на акте достављене уз захтјев за издавање одобрења за статусну промјену припајања (Елаборат о економској оправданости припајања - План реорганизације, трогодишњи план пословања и капитала, ревидирани планови и остала документација). Након оперативног завршетка процеса припајања, исходна банка је, у складу са захтјевом ФБА, доставила извјештаје о почетним стањима, као и одређене додатне информације и податке, што је било предмет прегледа, контроле и анализе од стране надзора пословања банака. Припојена банка имала је обавезу израде завршних рачуна и ревизије финансијских извјештаја са датумом престанка пословања, односно припајања, што је такође ФБА активно надзирала.

У 2021. години обављене су следеће активности планиране Програмом рада ФБА:

1. извршене су 64 кварталне финансијске анализе за 15 комерцијалних банака и РБФБиХ на следеће финансијске датуме: 31.12.2020. године, 31.03., 30.06. и 30.09.2021. године;
2. сачињене су укупно 23 информације о статусу извршења наложених мјера (постконтролни поступак). Три банке, код којих су утврђене слабости у пословању и слабе праксе управљања ризицима, биле су под посебним, појачаним надзором и имале

- су обавезу чешће извјештавања ФБА о предузетим и проведеним мјерама на побољшању укупног оперативног и финансијског стања банке;
3. континуирани надзор у редовном постконтролном поступку био је над осам банака, праћењем извршавања наложених мјера за отклањање уочених неправилности и неусклађености у њиховом пословању;
  4. учешће на више састанака са представницима банака везано за извршење наложених мјера и активности које је банка предузела са циљем отклањања неправилности и слабости у пословању, те за уочене негативне трендове у одређеним сегментима или укупном пословању, за извјештавање и/или проблеме и нејасноће које су биле резултат значајних промјена у одређеним сегментима пословања и сл. и
  5. у зависности од профила ризика и пракси управљања истим, одржани су састанци са представницима управе и контролних функција банака (интерном ревизијом, функцијом управљања ризицима и функцијом праћења усклађености).

4.3. Остали послови надзора пословања банака

У складу за захтјевима и потребама, организациони дио ФБА надлежан за надзор пословања банака је током 2021. године извршио и остале послове, од којих су најзначајнији:

1. сарадња и размјена информација са супервизорским институцијама земаља у којима је сједиште банкарских група чије су чланице банке са сједиштем у ФБиХ:
  - за потребе надзорног органа Словеније урађен је Супервизорски извјештај (SREP) за 2020. годину за једну банку;
  - за потребе FMA урађен је Супервизорски извјештај (SREP) за 2020. годину за једну банку;
  - за потребе ECB урађен је Супервизорски извјештај (SREP) за двије банке, чланице банкарских групација из Аустрије, које су под надзором ECB-а;
  - за пет банака које су чланице међународних банкарских групација достављене су редовне кварталне супервизорске информације (Newsletter) надлежним супервизорима матичних банака;
2. припрема за одржавање редовних посјета ММФ-а везаних за постојећи аранжман између ММФ-а и БиХ, рад са представницима ММФ-а и СБ по питању одржавања стабилности банкарског сектора и разматрање предузетих активности и јачања банкарске супервизије у оба ентитета;
3. координирање активности радних група у којима је ФБА идентификована као надлежна институција и активно учествовање у раду Пододбора за унутрашње тржиште и конкуренцију, укључујући заштиту здравља и потрошача са становишта усклађивања законодавства БиХ са правом ЕУ;
4. поступање по приговорима клијената у вези са примјеном Одлуке о привременим мјерама које банка примјењује за опоравак од негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем COVID-19, као ванредну мјеру и по убрзаној процедури. У току 2021. године укупно је обрађено 76 приговора клијената банака, од чега 70 приговора физичких лица и шест приговора правних лица;
5. учествовање на државном и европском првенству - EURO Audit Championship 2021, које је одржано у периоду од 17.09. до 19.09.2021. године на којем је тим из БиХ освојио прво мјесто;
6. достављање мишљења, ставова и информација другим организационим дијеловима на основу исказане потребе или захтјева (издавање сагласности, доставе документације правосудним органима и тужилаштву и др.).

4.4. Подршка супервизији банака

У складу са основним задацима и активностима дефинисаним Правилником о унутрашњој организацији Агенције за банкарство ФБиХ, послови подршке банкарској супервизији у 2021. години могу се груписати на следеће кључне цјелине:

- развој супервизорских процедура/интерних аката;
- развој извјештајног оквира за банке;
- подршка супервизорским тимовима;
- НТОС и
- остали послови.

4.4.1. Развој супервизорских процедура/интерних аката

У оквиру групе послова усмјерених на развој супервизорског поступка кључне активности подршке банкарској супервизији биле су усмјерене на:

- редовно годишње ажурирање и допуну SREP методологије за потребе провођења SREP процјене у 2021. години;
- сачињавање Процедура за посредни надзор кредитног ризика. Радна верзија процедура за контролу кредитног ризика је сачињена и интерно усаглашена, те се примјењује у непосредном надзору - контролама управљања кредитним ризиком и примјени Одлуке о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака;
- сачињавање пратећих аката за непосредни надзор управљања кредитним ризиком (листа захтјева и листа изложености).

4.4.2. Развој извјештајног оквира за банке

Развој извјештајног оквира за банке је представљао динамичан процес током 2021. године и већим дијелом се одвијао у сарадњи са другим организационим дијеловима ФБА.

Кључне активности су биле:

- сачињавање аката који су у вези са адекватном имплементацијом SREP-а у ФБиХ;
- припрема ажурираног извјештајног оквира за банке који се планира имплементирати у 2022. години (извјештаји које банка доставља ФБА у надзорне и статистичке сврхе);
- припремање свих извјештајних образаца у Excel форми (унос формула, стандардизација и др.) за објаву на интернет страници ФБА;
- припрема пратећих упутстава за извјештавање;
- сарадња са организационим дијелом ФБА надлежним за ИКТ на развоју информатичке подршке за имплементацију ажурираног извјештајног оквира;
- рад на имплементацији извјештаја за нови регулаторни оквир у ИС ФБА.

4.4.3. Подршка супервизорским тимовима

Послови подршке супервизорским тимовима успостављени су с циљем унапређења капацитета супервизије, као и стандардизације послова надзора. Обављају се путем развоја алата и образаца који супервизори користе у поступку надзора, тематских састанака или презентације супервизорским тимовима везано за поједине теме од значаја, хоризонталне прегледе различитих сегмената пословања банака, те дубинске прегледе тј. анализу и провјеру методологија, модела и параметара који се у појединим банкама користе код

мјерсња и управљања ризицима, као и провјеру осталих проблематичних подручја пословања банака за чију процјену је нужно посједовати експертска знања.

У току 2021. године радници функције подршке супервизији банака су учествовали у непосредном надзору - контролама управљања кредитним ризиком (у дијелу који се односи на процјену коришћених интерних модела/методологија за утврђивање ECL-а) у три банке. Наведено је представљало кључну активност у домену подршке супервизији банака, која је изискивала значајну алокацију ресурса у другој половини 2021. године.

Осим наведеног, у 2021. години обављене су и следеће активности у оквиру послова подршке супервизорским тимовима:

- у оквиру прегледа планова опоравка за 2020. годину, сачињен је хоризонтални преглед показатеља дефинисаних у плановима опоравка, критичних функција и опција опоравка;
- попуњавање образаца за хоризонтални преглед SREP-а и припрема анализе и закључака на основу хоризонталног прегледа. Наведено је укључивало хоризонталну анализу SREP индикатора, SREP оцјена, оцјена ICAAP-а и PLAAP-а;
- редовно ажурирање упита SREP индикатори;
- ажурирање SREP алата који се користи за стандардизацију провођења SREP процјене;
- ажурирање алата за упоредни преглед SREP индикатора и резултата аутоматске оцјене;
- подршка супервизорским тимовима код примјене SREP методологије и коришћења SREP алата;
- учешће на редовним састанцима везано за прелиминарне SREP налазе;
- учешће на колегијуму супервизора везано за интерне моделе и резултате ЕУ „wide stres“ теста за једну банку;
- припрема упитника за банке о имплементацији МСФИ 9 (модификација финансијских инструмената) и
- преглед политике за утврђивање ECL-а и документације за ПД модел једне банке (ПД - вјероватноћа наступања статуса неизмирења обавеза).

4.4.4. Надзорно тестирање отпорности на стрес

Функција подршке је током 2021. године успјешно окончала други циклус провођења НТОС-а, што је важна и комплексна активност. Припремне радње везане за НТОС започете су у другој половини 2020. године. У 2021. години, НТОС је проведен на свим банкама у ФБиХ, уз значајне измјене методолошког оквира, те уз сарадњу са ЦББиХ, АБРС-ом и USAID FINRA пројектом. Током 2021. године извршене су следеће активности на провођењу НТОС-а:

- хоризонтална анализа прикупљених података на нивоу банкарског сектора из Упитника о параметрима кредитног ризика;
- одржан низ видео састанака са консултантом USAID FINRA пројекта, представницима АБРС-а и ЦББиХ;
- прилагодба макроекономских сценарија ЦББиХ за потребе НТОС-а;
- тестирање нацрта Методологије НТОС-а на већ доступним подацима за све банке ради уочавања евентуално нелогичних резултата и трендова;
- слање нацрта Методологије НТОС са пратећим обрасцима и инструкцијом за попуњавање свим банкама на преглед и доставу коментара;

- усвајање финалне верзије Методологије НТОС-а са пратећим обрасцима и инструкцијом за попуњавање, достава истих банкама заједно са одговорима на постављена питања од стране банака;
- састанци са свим банкама везано за поступање по Методологији и попуњавање пратећих образаца;
- преглед квалитета достављених података за потребе НТОС-а;
- одржавање састанака са банкама у вези са пројекцијама и квалитетом података и
- анализа достављених података и сачињавање Извјештаја о резултатима супервизорског стрес теста.

4.4.5. Остали послови подршке супервизији банака

У оквиру својих редовних активности, функција подршке супервизији је обавила и друге послове током 2021. године, као што су:

- праћење дневне ликвидности банака;
- праћење реализације извјештаја о посебним мјерама одобреним у складу са Одлуком о привременим мјерама које банка примјењује за опоравак од негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем COVID-19 у ИС ФБА и валидација достављених извјештаја;
- преглед каматно осјетљивих ставки банкарске књиге на дан 31.12.2020. године за све банке и на нивоу банкарског сектора - референтне каматне стопе;
- ефекти измјене класификације привредних друштава по новом ЗоРР и инструкција за банке;
- контрола регулаторних и финансијских извјештаја на нивоу банкарског сектора;
- развој упита на обрасце за велике изложености;
- слање упитника свим банкама и анализа достављених података везано за попуњавање регулаторних извјештаја за каматни ризик у банкарској књизи;
- достављање података и извјештаја за друге организационе дијелове ФБА (Извјештај о каматним стопама за ДЕП, подаци о страном капиталу за информацију о СБС и подаци за стрес тест);
- припрема измјена FSI индикатора према новом методолошком оквиру ММФ-а (у сарадњи са ЦББиХ и АБРС-ом);
- састанци са представницима ЦББиХ на тему извјештавања и дораде ЦРК-а и др.;
- праћење и достава извјештаја о посебним мјерама за организационе дијелове банака из РС и
- давање мишљења и одговарање на упите и дописе (континуирано интерно и екстерно).

5. ПОСЛОВИ РЕСТРУКТУРИРАЊА БАНАКА И НАДЗОРА БАНАКА У ПОСТУПКУ СТЕЧАЈА И ЛИКВИДАЦИЈЕ

5.1. Послови реструктурирања банака

У оквиру послова реструктурирања банака, у 2021. години, у складу са Програмом рада ФБА, извршене су сљедеће активности:

- ажурирани су и усвојени планови реструктурирања на финансијски датум 31.12.2020. године за све комерцијалне банке у ФБиХ. Сачињени су приједлози кратких сажетака кључних елемената планова реструктурирања за банке над којима је предвиђена

стратегија ликвидације/стечаја (девет банака). У кратким сажетцима, поред назначене стратегије ликвидације/стечаја, наведене су сљедеће информације: да банке немају утврђене кључне функције чији би престанак пружања од стране банке довео до прекида услуга битних за реални сектор или до поремећаја финансијске стабилности, МРЕЛ банке и МРЕЛ захтјев у релативном и апсолутном износу, те да банке испуњавају МРЕЛ захтјеве. Кратки сажетци за банке с утврђеним кључним функцијама (предвиђена стратегија реструктурирања - шест банака) радиће се почетком 2022. године, у којима ће се, поред набројених података за банке без кључних функција (предвиђена стратегија ликвидације/стечаја) навести додатно сљедеће: преферирани и алтернативни инструмент реструктурирања/пожељна стратегија реструктурирања, утврђене кључне функције банке, те да банка не испуњава МРЕЛ захтјев и износ недостајућег капитала у апсолутном и релативном износу како би испунила МРЕЛ захтјев;

- израчунат је МРЕЛ захтјев за банке према важећој Методологији за одређивање минималног захтјева за капиталом и прихватљивим обавезама банке и утврђене су кључне функције у банкама на финансијски датум 31.12.2020. године;
- сачињени су осврти на планове опоравка комерцијалних банака у ФБиХ на финансијски датум 31.12.2020. године и исти су достављени организационом дијелу ФБА надлежном за надзор пословања банака. Организациони дио надлежан за реструктурирање банака анализирао је планове опоравка банака у дијелу који се односи на кључне функције, као и извјештаје које су банке према Одлуци о подацима и информацијама које банке достављају Агенцији за банкарство ФБиХ за потребе израде и ажурирања планова опоравка, доставиле ФБА. У предметним извјештајима, банке су биле обавезне да наведу кључне функције. Банке су у знатно мањој мјери неконзистентно приказивале утврђене кључне функције у плановима опоравка и предметном извјештају, за разлику од претходних планова опоравка. Такође, разматране су и преиспитане економске функције дефинисане према Методологији за одређивање кључних функција у банци, којом се утврђују кључне функције за потребе израде и ажурирања планова реструктурирања;
- окончан је рад с организационим дијелом ФБА надлежним за ИКТ подршку на основу техничких захтјева и извршена је надоградња дијела логичких и рачунских контрола у извјештајним обрасцима реструктурирања. Успостављена је аутоматизација израчуна кључних функција банака у ИС ФБА, док је израчун МРЕЛ-а банке дијелом аутоматизован;
- усвојена је Одлука о измјени и допуни Одлуке о подацима и информацијама које се достављају Агенцији за банкарство Федерације БиХ за потребе израде и ажурирања плана реструктурирања банке и банкарске групе. Усвојено је и Упутство о начину сачињавања извјештаја који се достављају Агенцији за банкарство Федерације БиХ за потребе израде и ажурирања плана реструктурирања банке и банкарске групе;
- објављен је јавни позив физичким лицима за исказивање интереса за обављање послова посебног управника;
- у октобру 2021. године одржана је дводневна радионица са USAID FINRA консултантима и сачињен је преднацрт документа „Препоруке и смјернице банкама у планирању реструктурирања - Очекивања од банака“, за који је планирана јавна расправа почетком 2022. године, након чега ће се исти упутити на усвајање.

Додатне активности које су извршене, а нису биле предвиђене Програмом рада ФБА, односиле су се на сљедеће:

- усвојена је Одлука о допуни Одлуке о условима и начину provedбе надзора и налагања мјера у циљу извршавања овлаштења из надлежности реструктурирања банака;

- на основу понуђеног документа од стране USAID консултаната сачињен је предложак записника о МРЕЛ-у;
- одржани су састанци са представницима банака над којима је предвиђена стратегија реструктурирања на теме: планови реструктурирања, МРЕЛ и документ „Препоруке и смјернице банкама у планирању реструктурирања - Очекивања од банака“;
- извршена је симулација израчуна кључних функција на финансијски датум 31.12.2020. године под претпоставком статусне промјене припајања једне банке другој на тај датум;
- учествовање представника ФБА, као именованог члана комисије, у утврђивању чињеничног стања имовине и обавеза пописивањем документације Господарске банке д.д. Мостар у ликвидацији, приликом именовања новог ликвидатора;
- обједињен је и послан Упитник о квалитативним показатељима за органе власти - Димензија 6 - Приступ финансирању за МСП (микропредузеће, мало или средње предузеће).

5.2. Послови надзора банака у поступку стечаја и ликвидације

Од активности које су планиране Програмом рада ФБА за 2021. годину организацијски дио надлежан за надзор банака у поступку стечаја и ликвидације извршио је сљедеће активности:

- сачињен је нацрт Приручника за рад ликвидатора у поступку принудне ликвидације у банкама и нацрт Процедура за интервенцију приликом покретања поступка принудне ликвидације;
- започете су активности на ажурирању Упутства о начину извјештавања ликвидатора о провођењу ликвидације у банци у складу са тренутним регулаторним извјештајним оквиром. Имајући у виду да је у октобру 2021. године усвојен Правилник о контном оквиру и садржају конта за банке и друге финансијске организације, у наредном периоду ће бити извршено прилагођавање Упутства сходно усвојеном Правилнику;
- ликвидатор је у новембру 2021. године поднио приједлог за отварањем стечајног поступка над Господарском банком д.д. Мостар у ликвидацији. Организацијски дио надлежан за надзор банака у поступку стечаја и ликвидације је обрадио захтјев ликвидатора и доставио ОзР приједлог за покретање стечајног поступка. Закључком ОзР са сједнице од 18.11.2021. године одлука о покретању стечајног поступка је пролонгирана;
- услијед смрти ликвидатора Господарске банке д.д. Мостар у ликвидацији обављане су активности са циљем именовања новог ликвидатора (израда рјешења о именовању новог ликвидатора, формирање комисије за утврђивање чињеничног стања итд.). Новоименованом ликвидатору пружена је помоћ у изради и сачињавању Приједлога за стечај и Извјештаја банке о финансијском стању који је поднесен ФБА у новембру 2021. године;
- обављана је континуирана анализа редовних извјештаја банака у ликвидационом поступку, као и анализа ванредних и повремених извјештаја и информација ликвидационих управника банака;
- редовно су рађене обраде и анализе извјештаја ликвидатора на мјесечном и кварталном нивоу, сачињаване су и информације за ОзР са приједлогом закључака и континуирано се прати реализација усвојених закључака са сједница ОзР;
- у октобру 2021. године објављен је јавни позив за исказивање интереса за обављање послова ликвидатора банке и посебног управника у банкама у реструктурирању. Пристигла је само једна пријава. У току су активности везане за сачињавање Одлуке о

утврђивању листе ликвидатора и Одлуке о утврђивању листе посебних управника у банци у реструктурирању на којој се налазе два кандидата. У наредном периоду планирано је да јавни позиви буду поново објављени, након чега ће ФБА допунити листу и сачинити коначну листу ликвидатора и посебних управника;

- давање приједлога, мишљења и сугестија по актуелним питањима у контакту са ликвидаторима;
- сарадња са надлежним органима и релевантним институцијама по питању рјешавања статуса банака, те су достављане информације и подаци интерним и екстерним корисницима о стању банака у ликвидационом поступку;
- ажурирани су подаци о мјерама и статусу банака у надлежности овог организацијског дијела, те је у наредном периоду планиран наставак рада на изради електронске архивске грађе.

Додатне активности које су реализоване, а које нису биле предвиђене Програмом рада ФБА односиле су се на следеће:

- ажурирани су и усвојени планови реструктурирања на финансијски датум 31.12.2020. године за три банке без утврђених кључних функција. За наведене банке сачињени су кратки сажетци кључних елемената планова реструктурирања и нацрти записника о МРЕЛ-у, на финансијски датум 31.12.2020. године, а који се банкама достављају почетком 2022. године;
- представник организацијског дијела је присуствовао испитном и извјештајном рочишту Комерцијалне банке д.д. Тузла у стечају, те је учествовао у раду Одбора повјерилаца (ФБА највећи повјерилац са 93,03% укупних признатих потраживања сврстаних у II ред приоритета). Наредна сједница Одбора повјерилаца планирана је у фебруару 2022. године.

У 2021. години у поступку ликвидације су двије банке:

Херцеговачка банка д.д. Мостар у ликвидацији

До краја 2021. године од I до V реда приоритета комитентима који су пријавили своја потраживања исплаћено је 31,9 милиона КМ обавеза (исплате 22,9 милиона КМ, пријебој девет милиона КМ), од чега у 2021. години 188 хиљада КМ. Банка је исплатила повјериоцима, који су пријавили потраживања од I до IV исплатног реда, укупно 19 милиона КМ или 59,7%. Од обавеза из I исплатног реда исплаћено је 2,7 милиона КМ или 8,5%, од обавеза из IV исплатног реда исплаћено је 16,3 милиона КМ или 51,2%. Обавеза из V исплатног реда исплаћено је 12,9 милиона КМ или 40,3%. Банка је исплатила и текуће обавезе настале у ликвидационом поступку у износу од 5,3 милиона КМ (I исплатни ред-приоритет).

Ниво новчаних средстава на дан 31.12.2021. године износи 17,9 милиона КМ, док обавезе банке по неисплаћеним пријављеним потраживањима (I, IV и 23% V исплатног реда) износе 16,5 милиона КМ и мање су од новчаних средстава за 1,4 милиона КМ. ФБА се обратила дописом ФМФ-у у мјесецу јулу са иницијативом за наставак активности на тражењу рјешења и заштите интереса повјерилаца Банке. Најзначајнија имовина је некретнина Нафтног терминала Дретел. Банка је до 2005. године стекла власништво од 97% удјела у друштву Херцеговина осигурање д.д. Мостар, који се налази у ликвидационом поступку. Дана 19.06.2018. године Херцеговина осигурање д.д. Мостар у ликвидацији поднијела је

тужбу против Банке којом тражи право на издвајање средстава из ликвидационе масе по основу Уговора о депозиту, трансакционих и девизних рачуна, те по основу наплаћених средстава по мандатним кредитима у свеукупном износу од 5,9 милиона КМ. Статус предмета је још увијек у фази чекања израде налаза и мишљења вјештака, након чега треба бити заказана главна расправа.

Господарска банка д.д. Мостар у ликвидацији

До краја 2021. године исплаћено је 5,5 милиона КМ обавеза (од чега у 2021. години 24 хиљаде КМ) што представља 54,6% укупних признатих потраживања, односно 99,9% потраживања за чију исплату је ФБА дала сагласност. Преостали дио укупних неисплаћених признатих потраживања износи 4,6 милиона КМ, а првенствено се односи на VII исплатни ред и то дио потраживања преко 34% про-рате (преостали дио од 66% потраживања VII реда приоритета за коју ФБА није дала сагласност за исплату). Ниво новчаних средстава на 31.12.2021. године износи 685 хиљада КМ. Након што је почетком априла 2021. године изненада преминуо тадашњи ликвидатор, ФБА је именovala новог, почев од 26.04.2021. године.

Током 2021. године, а након именовања новог ликвидатора, извршен је попис, класификовање и архивирање документације. Исто тако, континуирано је вршен обилазак пословних простора и по потреби, заштита истих, те су у сарадњи са адвокатским кућама предузимане правне радње са циљем заштите интереса Банке. У другој половини 2021. године ликвидатор је проводио припремне радње ради утврђивања приједлога ФБА за доношење одлуке о отварању стечаја над Банком у складу са Законом о стечају. С циљем стварања услова за исто, од стране овлаштене ревизорске куће, извршена је ревизија финансијског пословања Банке са стањем на дан 31.08.2021. године. Према мишљењу ревизије кључно ревизорско питање су имовина – стална средства и докази о власништву. Према ревизорском мишљењу процијењена вриједност некретнина које се воде у књигама Банке, а чије је власништво тешко доказиво, недоказиво или је изгубљено у судском спору износи укупно 803 хиљаде КМ (или 57,9 % укупно процијењене вриједности пословних простора у билансу Банке), а односи се на пословне објекте у Љубушком (изгубљен спор), Грдама (недоказиво) и Неуму (тешко доказиво).

Дана 08.11.2021. године ФБА је достављен Извјештај о провођењу ликвидацијског поступка на дан 31.08.2021. године са приједлогом за покретање стечајног поступка. Након разматрања Информације на сједници ОзР од 18.11.2021. године, ликвидатор је повукао приједлог за отварање стечајног поступка над Банком, те је ОзР донио закључак да се прихвата повлачење наведеног приједлога док се не изврши правна анализа статуса некретнина Банке од стране независног правног процјенитеља и утврди да ли је ФБА исцрпила све могућности да се докаже власништво Банке над оним некретнинама за које не посједује комплетну документацију и за које се воде судски поступци.

6. НАДЗОР ПОСЛОВАЊА НФИ

Основни циљ ФБА је да осигура здрав и стабилан микрокредитни, лизинг и факторинг сектор способан да подстакне привредни развој, задовољи потребе грађана и у условима отежане ликвидности омогући малим и средњим привредним друштвима једноставнији и

бржи приступ финансијским средствима на домаћем тржишту. Поступком надзора, ФБА утврђује послују ли МКО, лизинг друштва, банке које обављају послове финансијског лизинга, факторинг друштва и банке које обављају факторинг послове у складу са ЗоМКО, ЗоЛ, ЗоФ, ЗоА, подзаконским актима и упутствима ФБА донесеним на основу наведених закона, у складу са другим прописима, као и у складу са властитим правилима и стандардима, те правилима струке, на начин који ће обезбиједити стабилност поједине НФИ и стабилност њихове дјелатности на нивоу ФБиХ.

Циљ надзора НФИ је да се оцијени способност надзираних субјеката да управљају кључним ризицима у пословању и усклађеност њиховог пословања са законском регулативом и подзаконским актима ФБА, као и регулативом којом је дефинисана заштита корисника финансијских услуга. Надзор се обављао кроз континуирани посредни и непосредни надзор.

6.1. Посредни надзор

Поступак посредног надзора НФИ обавља се кроз сљедеће процесе: преглед, контрола и анализа регулаторних извјештаја које МКО, лизинг друштва и пружаоци услуга финансијског лизинга и факторинга достављају ФБА на мјесечном и кварталном нивоу, анализа извјештаја екстерних ревизора о обављеним ревизијама годишњих финансијских извјештаја МКО и лизинг друштава, те осталих података и информација који се достављају на захтјев ФБА и свих осталих расположивих података о пословању НФИ у ФБиХ и њиховом финансијском стању.

Регулаторни извјештаји се достављају за обраду података о пословању НФИ и банака које у свом портфолију имају потраживања по основу финансијског лизинга и потраживања по основу факторинг послова. По основу достављених извјештаја НФИ и банака које обављају послове лизинга и факторинга анализирано је финансијско стање система, трендови у пословању и ризици којима су ови субјекти изложени у пословању, те на бази истих планиране су активности непосредног надзора.

6.1.1. Посредни надзор МКО

У оквиру послова посредног надзора, организациони дио ФБА надлежан за надзор пословања НФИ је извршио анализу регулаторних извјештаја МКО, те су подаци ревидирани и консолидирани у табеларној форми и прослијеђени организационом дијелу ФБА надлежном за извјештавање и статистику у сврху сачињавања кварталних и годишњих информација о стању у микрокредитном сектору. У оквиру послова посредног надзора МКО континуирано су праћени и анализирани мјесечни и квартални подаци достављени од МКО, те коришћени у оквиру припреме за непосредни надзор, као и у циљу континуираног праћења сектора у ФБиХ.

У току 2021. године настављене су активности на унапређењу система извјештавања МКО. У сарадњи са организационим дијелом ФБА надлежним за ИКТ подршку извршено је тестирање упита по основу валидације података (рачунске и логичке контроле тачности) које МКО уносе у апликативни софтвер ФБА у складу са Одлуком о извјештајима које микрокредитна организација доставља Агенцији за банкарство Федерације Босне и Херцеговине и роковима извјештавања. Окончано је тестирање упита за валидацију

података, те су исти имплементирани на страни МКО с циљем онемогућавања уноса рачунски и логички нетачних података. Додатно тестирање ће се обавити у току првог квартала 2022. године по прелиминарним извјештајима на дан 31.12.2021. године.

6.1.2. Посредни надзор лизинг друштава

Након контроле и обраде регулаторних извјештаја лизинг друштава, у току 2021. године урађена је провјера тачности извјештајних података лизинг друштава који су достављени организационом дијелу ФБА надлежном за извјештавање и статистику ради израде кварталних и годишњих информација о стању у лизинг сектору. Поред активности на провјери тачности података, у оквиру послова посредног надзора, континуирано су праћени и анализирани мјесечни и квартални подаци достављени од стране лизинг друштава, те коришћени у оквиру припреме за непосредни надзор, као и у циљу континуираног праћења лизинг сектора у ФБиХ. По основу уочених недостатака или нејасноћа у извјештајима, тражена су појашњења или корекције истих.

6.1.3. Посредни надзор факторинг послова

У оквиру провођења посредног надзора факторинг послова у 2021. години извршен је редовни преглед и контрола мјесечних и кварталних свеобухватних регулаторних и осталих додатних извјештаја и информација које банке, које обављају послове факторинга, достављају по прописима ФБА. У извјештајној години израђене су четири информације о стању у сектору факторинга у ФБиХ, те су исте достављене организационом дијелу ФБА за извјештавање и статистику на даљу обраду.

6.2. Непосредни надзор

Поступак непосредног надзора НФИ обавља се кроз сљедеће процесе: планирање, припрема контроле, контрола, оцјена пословања, налагање корективних мјера и постконтролни поступак. Поменути процеси обухватају сложене активности и радње, на основу којих се доносе оцјене о усклађености пословања са законском регулативом, утврђују се неправилности и неусклађености, врши оцјена квалитете управљања ризицима у пословању надзираних субјеката, дају приједлози и доносе одлуке о корективним и другим мјерама према истим, с циљем одржавања стабилног финансијског система у ФБиХ.

У току 2021. године непосредне контроле су се обављале комбиновано, односно у сједишту надзираних субјеката и из просторија ФБА, у зависности од епидемиолошке ситуације, обима и сложености контроле. У првој половини 2021. године непосредни надзор у сједишту надзираног субјекта се обављао селективно са ограниченим (мањим) бројем запосленика за сегменте за које је оваква врста контроле неопходна, док се највећи дио контроле обављао из просторија ФБА на начин да надзирани субјекти достављају документацију електронским путем. У току трећег квартала све контроле су се обављале одласком на лице мјеста. Једна контрола је услјед погоршане епидемиолошке ситуације прекинута у трајању од седам дана, након чега је настављена у сједишту надзираног субјекта. Током 2021. године извршено је укупно 15 контрола, колико је и планирано. Рекапитулација планираних и извршених непосредних контрола НФИ и банака које

обављају послове лизинга и факторинга у 2021. години, дата је у Прилогу 6. овог Извјештаја.

6.2.1. Непосредни надзор МКО

Програмом рада ФБА планирано је обављање осам непосредних контрола МКО и то једне контроле извршења налога, четири комбиноване контроле (контрола извршења налога и циљана контрола) и три обимне контроле. У току 2021. године обављено је осам контрола МКО, од чега седам контрола које су планиране Програмом рада ФБА, док је једна контрола одгођена за први квартал 2022. године, а умјесто исте је обављена циљана контрола друге МКО која је у извјештајима које доставља ФБА исказивала тренд раста који је био значајно већи у односу на просјек сектора МКО, а што је уочено активностима из посредног надзора. Детаљан преглед извршених непосредних контрола МКО у 2021. години, дат је у Прилогу 5. овог Извјештаја.

По основу извршених контрола, изречене су сљедеће надзорне мјере: два рјешења са укупно пет налога, два писана упозорења, једна опомена члановима управе, једна опомена члановима управног одбора и једна опомена члановима надзорног одбора. Издатим рјешењима је МКО наложено усклађивање интерних аката и пословања са одредбама Одлуке о привременим мјерама које лизинг друштва и МКО примјењују за опоравак од негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем COVID-19. Издата писана упозорења се односе на недовољно предузимање активности на извршењу наложених супервизорских мјера из претходних контролних циклуса. Изречене мјере опомене члановима управног одбора МКО, члановима надзорног одбора МКО и члановима управе МКО издате су по основу поновљеног недовољног и неадекватног предузимања радњи на извршењу налога из ранијих контролних циклуса.

6.2.2. Непосредни надзор лизинг друштава

Програмом рада ФБА планирано је обављање четири непосредне контроле у 2021. години и то једна циљана контрола банке која обавља послове лизинга, двије комбиноване контроле лизинг друштава и једна обимна контрола пословања. Активности планиране Програмом рада ФБА у потпуности су реализоване. Детаљан преглед извршених непосредних контрола лизинг друштава и банке која обавља послове лизинга у 2021. години, дат је у Прилогу 5. овог Извјештаја. По основу непосредног надзора лизинг друштава, контролисаним друштвима изречене су сљедеће надзорне мјере: три рјешења са укупно осам налога и једна препорука управи са укупно три дате препоруке. Издата рјешења садрже налоге који се односе на:

- усклађивање пословања са одредбама Одлуке о минималним стандардима за документовање финансирања путем лизинг уговора и процјену кредитне способности;
- обавезу прописивања методологије и надлежности за израду и доставу извјештаја који се достављају ФБА по основу портфолија финансијског лизинга;
- унапређење процеса екстернализације;
- усклађивање уговора о раду са важећим интерним актима;
- јасно дефинисање надлежности органа друштва одредбама статута;
- унапређење одредби интерних аката којима се дефинише процес и методологија формирања резерви за губитке;

- унапређење апликативног софтвера у циљу успоставе аутоматизованог начина формирања резерви за губитке, а у сврху осигурања постојања и дјеловања система интерних контрола;
- усклађивање интерних аката са одредбама ЗоРР у дијелу успоставе одбора за ревизију.

Изречена препорука управи лизинг друштва односи се на унапређење система интерних контрола у сегментима усклађености уговорне и остале документације, поступања у складу са одредбама Одлуке о условима и начину поступања банке, МКО, и лизинг друштва по приговору клијента и унапређења процеса разматрања и одобравања захтјева клијената по основу привремених мјера.

6.2.3. Непосредни надзор банака које обављају послове факторинга

Програмом рада ФБА планирано је обављање контроле пословања три комерцијалне банке које обављају послове факторинга, а активности планиране Програмом рада ФБА које се односе на овај сегмент су у потпуности реализоване. Детаљан преглед извршених непосредних контрола лизинг друштава и банака које обављају послове факторинга у 2021. години, дат је у Прилогу 5. овог Извјештаја.

По основу непосредног надзора банака које обављају факторинг послове изречена је једна надзорна мјера препоруке, са двије препоруке које се односе на унапређење интерних аката у контексту детаљнијег начина и поступка извјештавања задужења клијената у ЦРК-у, као и успостављање адекватног система извјештавања о задужењима клијената у ЦРК-у, односно поступање у складу са одредбама Одлуке о Централном регистру кредита пословних субјеката и физичких лица у Босни и Херцеговини. У двије извршене контроле нису констатоване значајне неправилности и неусклађености, те су по основу ових контрола издата два закључка о окончању поступка контроле.

6.2.4. Остале активности из непосредног надзора НФИ

У оквиру непосредног надзора НФИ, организациони дио ФБА надлежан за надзор пословања НФИ провео је и следеће активности:

- обављене су припремне радње за контролу: контакти са одговорним лицима у надзираним субјектима, дефинисани су захтјеви за потребном документацијом и информацијама, организација припреме контроле, одржавање интерних састанака чланова тима за контролу, израда плана контроле (распоред задатака, вријеме потребно за припрему контроле и контролу на лицу мјеста) и одржавање уводног састанка,
- израда седмичних информација о току контроле, одржавање завршног састанка са одговорним лицима и презентација прелиминарних налаза контроле,
- остали постконтролни поступци који обухватају: анализирање достављене документације о извршењу наложених мјера, сачињавање извјештаја по истом и сл.

Напријед наведене активности подразумијевају примјену законских и подзаконских процедура и рокова за њихово извршење, уз досљедну примјену и других аката ФБА. Преглед и рекапитулација извршених непосредних контрола НФИ и банака које обављају послове лизинга и факторинга у 2021. години приказани су у прилозима 5. и 6. овог Извјештаја.

6.3. Остали послови везани уз надзор НФИ

У складу са захтјевима и потребама, организациони дио ФБА надлежан за надзор НФИ је обављао и остале послове из своје надлежности, а најзначајнији су се односили на:

- давање мишљења из сегмента послова лиценцирања НФИ (у вези с обрадом захтјева кандидата за именовање органа НФИ, измјена статута, претходних сагласности за избор екстерног ревизора, претходних сагласности за оснивање организационих дијелова и др.);
- анализу и вођење поступка гашења једне МКО и преузимање остатка имовине од стране друге МКО;
- обраду захтјева једне МКО у вези преузимања портфолија друге МКО;
- израду анализе по основу упита Народне банке Молдавије у оквиру Fit&Proper процедуре за прибављање информација о групацији једне МКО;
- анализу захтјева за издавање претходне сагласности за измјену оквирног уговора о пружању техничке подршке између лизинг друштва и банке и обрада упита банке по основу обављања послова информатичке подршке за супсидијарно лизинг друштво;
- анализу захтјева за издавање дозволе за обављање послова лизинга једном правном лицу и активности по основу издавања дозволе за рад правном лицу, које је добило дозволу ФБА за обављање послова лизинга;
- учешће у изради прописа из области: мјера које се примјењују за опоравак од негативних посљедица пандемије, надзора МКО и лизинг друштава, накнада НФИ, те је извршио анализу нацрта законских рјешења и припрему нацрта подзаконског оквира за НФИ у сегменту примјене МСФИ 9 и управљања ризицима у НФИ;
- одржавање низа састанака са представницима АБРС, АМФИ, УДЛБИХ и НФИ;
- исказивање иницијатива према ФМФ за одржавање састанака на тему измјена законског оквира који регулише пословање НФИ;
- давање одговора на новинарске упите, упите НФИ, АМФИ, УДЛБИХ и физичких лица;
- давање изјашњења за потребе Другостепене комисије, те презентована рјешења по којима су изјављене жалбе;
- анализу функционалности апликативног софтвера ФБА и давање приједлога за дораду и унапређење;
- давање службених исказа и припрему документације на захтјев надлежних органа;
- анализу извјештаја екстерних ревизора који су обавили годишњу ревизију финансијских извјештаја НФИ за 2020. годину и
- издавање сагласности за располагање записницима издатих НФИ.

7. СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ НАДЗОР СБС

Програмом рада ФБА планирано је да организациони дио ФБА надлежан за специјалистички надзор СБС у сегменту платног промета, СПНиФТА и сигурности ИС СБС у 2021. години изврши 55 контрола. У извјештајном периоду обављено је 18 контрола банака у сегменту платног промета, 30 контрола у сегменту СПНиФТА и седам контрола ИС СБС, чиме су извршене активности у овом сегменту по питању планираног броја контрола. У Прилогу 10. дата је рекапитулација извршеног специјалистичког надзора СБС у 2021. години.

7.1. Надзор платног промета

Програмом рада ФБА планирано је да у извјештајној години организациони дио ФБА надлежан за надзор платног промета изврши 18 контрола банака у сегменту платног промета, од којих је 14 непосредних и четири посредне контроле. Контролама су били обухваћени и организациони дијелови банака из РС-а који послују у ФБиХ. Такође, Програмом рада ФБА планирано је да ће се извршити и непосредна контрола у једној банци, што није извршено услед статусне промјене припајања другој банци. Планирана посредна контрола у једној банци, због потребе провјере података на лицу мјеста, извршена је у просторијама банке. У складу с планираним активностима те узимајући у обзир наведено, извршене су све планиране контроле у сегменту платног промета. У Прилогу 7. овог Извјештаја дат је преглед извршених контрола платног промета у банкама у 2021. години.

О извршеним контролама, у извјештајном периоду, сачињено је 17 записника којим су констатоване чињенице утврђене контролама. Контролама је утврђено да банке као једини пружаоци платних услуга у ФБиХ имају успостављене системе који омогућавају сигурну и учинковиту употребу новца као средства плаћања, као и извршавање безготовинских платних трансакција, те на тај начин обезбјеђују успјешно и сигурно функционисање платног промета. Код одређених банака утврђене су слабости, међутим, исте нису системски значајне. Слабости су утврђене у дијелу: неусклађености интерних аката с прописима којима се уређује платни промет, извршења налога унутрашњег платног промета, реализације трансакција исплате готовине, извјештавања надлежних пореских управа, плаћања доприноса са редовног рачуна клијента, ажурности документације којом се документује отварање рачуна клијената, евиденције рачуна, извршење налога принудне наплате, обавјештавања клијената, те у дијелу функционисања система интерних контрола. У циљу отклањања уочених слабости, у извјештајном периоду, донесено је 14 рјешења о издавању писаног налога којима су банкама наложене мјере и одређени рокови у којим налози требају бити извршени. У поступку доношења рјешења сачињено је и 14 информација о извршеним контролама.

7.2. Надзор усклађености СБС са стандардима СПНИФТА

Програмом рада ФБА планирано је да у 2021. години организациони дио ФБА надлежан за контролу усклађености СБС са стандардима СПНИФТА обави 32 контроле и то:

- девет непосредних контрола усклађености пословања банака са стандардима СПНИФТА;
- три непосредне контроле извршења налога датих банкама у сегменту СПНИФТА;
- три непосредне контроле усклађености пословања МКО са стандардима СПНИФТА;
- пет непосредних контрола извршења налога датих МКО у сегменту СПНИФТА;
- једну непосредну контролу усклађености пословања лизинг друштва са стандардима СПНИФТА;
- једну непосредну контролу извршења налога датих лизинг друштву у сегменту СПНИФТА;
- три посредне контроле пословања банака у сегменту СПНИФТА;
- пет посредних контрола пословања МКО у сегменту СПНИФТА и
- двије посредне контроле пословања лизинг друштава у сегменту СПНИФТА.

Такође, Програмом рада ФБА планирано је да ће се извршити посредна контрола у једној банци уколико статусна промјена припајања другој банци не буде окончана у 2021. години.

Међутим, иста није извршена јер је наведена статусна промјена окончана у извјештајној години. Извршена је и једна ванредна, циљана контрола сегмента СПНиФТА, те је умјесто планиране контроле усклађености пословања једне банке обављена непосредна контрола извршења налога датих рјешењем тој банци. У односу на број планираних контрола, двије контроле сегмента усклађености СБС са стандардима СПНиФТА, из објективних разлога нису извршене. У Прилогу 8. овог Извјештаја дат је Преглед извршених контрола усклађености СБС са стандардима СПНиФТА у 2021. години.

О извршеним контролама сачињено је 20 записника и десет извјештаја којим су констатоване чињенице утврђене контролама. Контролама је утврђено да СБС имају успостављене системе управљања ризиком од ПНиФТА. Код одређених СБС утврђене су слабости, међутим, исте нису системски значајне. Слабости су утврђене у дијелу: класификације клијената у ризичне групе, идентификације клијената и верификације идентитета клијента, праћења рачуна и трансакција клијената, те активности контролних функција и управљања ризицима. С циљем отклањања уочених слабости, у извјештајном периоду, донесено је девет рјешења о издавању писаног налога којим су банкама наложене мјере и одређени рокови у којима налози морају бити извршени. У поступку доношења рјешења сачињено је девет информација о извршеним контролама, те је донесено и девет оцјена усклађености пословања СБС.

Контролама извршења налога у МКО утврђено је да су МКО предузеле активности на извршењу датих налога, те су предузетим активностима већину слабости утврђених надзорима МКО отклониле, те на тај начин унаприједиле управљање ризиком од ПНиФТА. Због непредузимања адекватних радњи које би резултирале извршењем свих налога датих рјешењима, ФБА је одговорним лицима двије МКО изрекла мјеру писане опомене.

7.3. Надзор сигурности ИС

Програмом рада ФБА планирано је да у извјештајном периоду организациони дио ФБА надлежан за контролу ИС СБС обави пет контрола и то: циљану контролу сигурности ИС у четири банке и контролу извршења налога у једној банци. Планирана контрола једне банке није извршена, с обзиром да је иста одгодила најављену промјену ИС. Обављена је циљана непосредна контрола у другој банци и двије контроле извршења налога које нису биле планиране Програмом рада ФБА. Узимајући у обзир наведено, извршене су двије контроле више у односу на планирани број контрола. О извршеним контролама, у извјештајном периоду, сачињено је пет записника којим су констатоване чињенице утврђене контролама. На један записник банка је уложила приговор, ради чега је сачињен и одговор на исти. У Прилогу 9. овог Извјештаја дат је Преглед извршених непосредних контрола ИС СБС у 2021. години.

Контролама је утврђено да банке имају успостављене системе управљања ризицима сигурности ИС. Код одређених банака утврђене су слабости, међутим, исте нису системски значајне. Слабости су утврђене у дијелу неадекватно успостављеног система надзора над сигурносним записима ИС, управљању континуитетом рада ИС, управљању конфигурацијама ИС и систему надзора трансакција електронског банкарства. У циљу отклањања уочених слабости, у извјештајном периоду, донесена су четири рјешења о издавању писаног налога којим су банкама наложене мјере и одређени рокови у којим се

налози требају извршити. У поступку доношења рјешења о издавању писаног налога сачињено је и пет информација о извршеним контролама.

7.3.1. Активности посредног надзора у оквиру контроле ИС

У оквиру пројекта статусне промјене припајања једне банке другој, вршила се интеграција ИС двије банке, која је укључивала одабир информационог рјешења, његову дораду, тестирање, припрему, миграцију података, припрему нове интегрисане инфраструктуре ИС. Организациони дио ФБА надлежан за контролу ИС је у 2020. години покренуо активности на активном праћењу пројекта интеграције ИС путем посредног надзора банке која је на седмичном нивоу извјештавала ФБА о проведеним активностима. Путем посредног надзора активно су се пратиле активности и статус пројекта, те непосредно прије краја пројекта обављен је непосредни надзор те банке, у оквиру којег је прегледана адекватност пројекта интеграције ИС, резултати проведених тестова и дата оцјена спремности банке за прелазак на интегрисани ИС и покретање миграције података.

У другом кварталу 2021. године започело се са прегледом и редовним праћењем пројекта замјене кључне банкарске апликације једне банке, која је пријављена ФБА у децембру 2020. године. ФБА је успоставила мјесечно информисање о предузетим и планираним активностима. У оквиру посредног надзора банке, прате се активности везане за достављени план, те се анализира управљање кључним ризицима пројекта. Имплементација нове кључне банкарске апликације је помјерена са децембра 2021. године на мај 2022. године, када се планира непосредни надзор ове банке.

7.3.2. Остале активности у сегменту сигурности ИС

У оквиру осталих активности у сегменту сигурности ИС, обављене су сљедећи послови:

- екстернализација материјално значајних активности у банкама - током 2021. године настављен је започети тренд повећаног броја захтјева за екстернализацијом активности, те је анализирано укупно 28 предмета екстернализација материјално значајних активности. Од тога, 13 активности се односило на екстернализацију „пословање у облаку“ која са собом носи специфичне ризике, те захтијева појачану пажњу начину управљања ризицима ове врсте екстернализације;
- екстерна ревизија ИС - у извјештајној години извршено је једанаест анализа екстерних ревизорских извјештаја о ИС, те су одржани редовни годишњи састанци са екстерним ревизорима ИС-а. У четвртм кварталу извјештајне године одржани су састанци са свим екстерним ревизорима, у оквиру којих су сумирана запажања о обављеним ревизијама, те су договорени циљеви ревизија за наредну годину. До краја маја 2021. године достављени су извјештаји о екстерним ревизијама ИС у банкама за 2020. годину. У периоду јули - септембар извјештајне године обављена је анализа пристиглих извјештаја, дефинисање фокуса за наредну годину, те су одржани састанци са екстерним ревизорима ИС.
- давање мишљења за издавање сагласности за обављање екстерне ревизије ИС у банкама - након прегледа документације и анализе исте, дата су мишљења организационом дијелу ФБА надлежном за лиценцирање, која су се односила на адекватност и потпуност достављене документације, те је у 2021. години издато једанаест мишљења који се односе на наведене предмете;

- оцјена управљања ризиком екстернализације и ИС у оквиру SREP методологије - у току 2021. године израђена је оцјена за 14 банака, а почетком извјештајне године приступило се унапређивању наведене методологије у складу са стеченим искуствима у досадашњим процесима оцјењивања;
- протокол размјене информација о могућим cyber нападима - у току 2021. године развијено је 35 информација о могућим cyber нападима.

Поред наведених активности, у току 2021. године усвојене су три анализе „insourcing“ активности, вршено је праћење кључних измјена у ИС банака, усвојена је једна интерна анализа достављених информација у вези с инцидентима у ИС банака и анализа неусклађености три банке са SWIFT обавезним контролама, сачињен је допис банкама у вези с процјеном материјалне значајности код модела „пословања у облаку“, те је сачињена анализа злоупотребе картица путем интернет куповине за седам банака (израда упитника и анализа достављених резултата).

7.4. Комуникација са представницима СБС-а, других институција и организација

У оквиру послова везаних за специјалистички надзор СБС, у извјештајној години одржана су четири састанка са представницима банака, три састанка са представницима МКО, седам редовних састанака са екстерним ревизорима ИС за 2020. и 2021. годину и четири састанка са банкама, УББиХ и пружаоцима услуга, у вези са сигурности ИС.

У извјештајној години одржани су и састанци са представницима Министарства сигурности Босне и Херцеговине, ревизорских кућа, картичних кућа, Дирекције за финансије Брчко дистрикта БиХ и другим организацијама.

7.5. Учесће у раду БиХ Moneyval делегације

Одлуком Савјета министара БиХ донесеној на сједници у новембру 2019. године именована је Делегација БиХ при Комитету експерата Савјета Европе за евалуацију борбе против ПНиФТ-а. Један од чланова Делегације је представник ФБА.

У оквиру учешћа у раду Делегације, а у сарадњи са другим организационим дијеловима ФБА, креирана је информација, одговори на два упитника у вези с активностима које је ФБА предузимала у периоду кризе изазване пандемијом. Такође, у оквиру учешћа у раду Делегације, сачињена је и информација у вези с међународном сарадње са Републиком Хрватском.

Представник ФБА присуствовао је састанку Делегације БиХ при Moneyval-у. На састанку се дискутовало о нацрту ЗоСПНиФТА, ажурирању Процјене ризика од прања новца и финансирања тероризма у Босни и Херцеговини, наредном кругу евалуације и о активностима које предузимају агенције из којих чланови делегације долазе.

7.6. Сарадња са другим институцијама

У извјештајној години, ФБА је сарађивала са сљедећим институцијама:

- ФОО - континуирана сарадња с овлашћеним представницима ФОО у сврху размјене искустава и благовременог препознавања нових трендова ПНиФТА и пријетњи СБС, а у циљу унапређења контролних мјера;
- АБРС - континуирана сарадња у сврху размјене искустава и благовременог препознавања нових пријетњи СБС, а у циљу унапређења и уједначавања контролних мјера;
- УББиХ - радно-консултативни састанци овлашћених особа за координацију и provedбу мјера СПНиФТА у банкама у организацији УББиХ. ФБА је учествовала и на састанку којем су, поред представника организатора, УББиХ, присуствовали и представници Министарства сигурности Босне и Херцеговине и ФОО, на којем се дискутовало о пословању клијената банака са крипто валутама са аспекта примјене прописа којима се уређује сегмент СПНиФТА;
- АМФИ - учешће на састанцима везано за уочене слабости у раду МКО и Комисијом за ИТ везано за дигитализацију и cyber сигурност, те директорима осам МКО из ФБиХ, у вези с посљедицама пандемије, улози и значају микрокредитног сектора.

8. ПОСЛОВИ РЕГУЛАТИВЕ, ИЗВЈЕШТАВАЊА И СТАТИСТИКЕ

8.1. Послови регулативе

Активности организационог дијела надлежног за регулативу примарно су одређени стратешким одређењем за еквиваленцију регулаторног оквира ФБА са истим у ЕУ у сегменту банкарске регулативе, а који за циљ има смањење ризика и испуњење глобалних стандарда, те делегираним и provedбеним актима које доноси ЕК, ЕВА, ЕСВ, као и са документима које доноси ВСBS. С тим у вези, битно је напоменути да је у 2021. години и од стране ЕК потврђено испуњење овог стратешког одређења. ЕК је 01.10.2021. године објавила provedбену одлуку којом се потврђује еквиваленција супервизорског и регулаторног оквира у БиХ у односу на CRR и CRD IV. Резултати процјена еквиваленције су далекосежни и укључују разумијевање да ли је степен примјене регулаторног и супервизорског оквира у БиХ такав да осигурава ефекте који су идентични онима у ЕУ, а подразумијевају важне сегменте који се односе на заштиту депонената и потрошача - корисника финансијских услуга, стабилност и интегритет домаћег финансијског система, сарадње између различитих учесника финансијског система, укључујући регулаторе и супервизоре, правилне примјене и провођења релевантних међународно договорених стандарда који су транспоновани из законодавства ЕУ. Посебно се издваја провјера и потврда независног и ефикасног надзора банака. Наставак активности у овом сегменту усмјерен је на задржавање статуса еквиваленције.

Активности у сегменту НФИ одређене су, прије свега, унапређењем законског оквира за пословање МКО и лизинг друштава кроз измјене и допуне ЗоМКО и ЗоЛ, чиме би се омогућило системско усклађивање сета подзаконских аката. Такође, измјене и допуне би укључиле и искуства и праксе у надзору МКО и лизинг друштава, које омогућују ефикасну примјену прописа и надзор њиховог пословања.

С обзиром да је утицај пандемије био изражен и у 2021. години, настављене су активности на континуираном праћењу и доношењу регулаторних и супервизорских мјера с циљем опоравка од негативних економских посљедица на стабилност банкарског система у ФБиХ.

За потребе провођења адекватних регулаторних и супервизорских мјера у условима пандемије и њеног утицаја на пословање СБС-а, иницирано је и успостављено редовно праћење предузетих COVID-19 мјера од стране банкарских регулатора и супервизора на нивоу ЕУ и у земљама окружења, уз сачињавање прегледа истих са закључцима и/или иницијативама према надлежним организационим дијеловима ФБА (тзв. Дневник регулаторних активности), као и праћење редовних регулаторних/супервизорских активности.

У 2021. години организациони дио ФБА надлежан за регулативу је самостално и/или у сарадњи са другим надлежним организационим дијеловима ФБА пратио, иницирао и проводио процесе усклађивања подзаконских аката којим се уређује пословање СБС са домаћом и ЕУ регулативом из области супервизије СБС-а и реструктурирања банака. Такође, значајне активности су усмјерене на сачињавање и достављање мишљења и/или одговора ФБА на упите СБС, других правних и физичких лица, заинтересованих страна у вези са примјеном и тумачењем подзаконских аката.

Остали послови овог организационог дијела су обухватили сарадњу и кореспонденцију са међународним финансијским институцијама и регулаторима из окружења, учешће на састанцима са истим, координацију одржавања и организације обуке радника ФБА из оквира супервизије СБС и регулативе, те редовне послове планирања и извјештавања из своје надлежности.

8.1.1. Банкарска регулатива

Кључне активности из сегмента банкарске регулативе односиле су се на следеће:

- израду Одлуке о управљању ризиком ликвидности банке, која, између осталог, подразумијева и увођење сегмента NSFR регулаторних захтјева у погледу обавезе извјештавања о NSFR-у почев од 31.12.2021. године и обавезног одржавања квантитативног захтјева у погледу NSFR-а почев од 31.12.2022. године. Имајући у виду значајан број измјена предметне Одлуке, измјене и допуне су имплементирание кроз нову Одлуку о управљању ризиком ликвидности банке, са два пратећа упутства и то: Упутство о начину примјене одредби Одлуке о управљању ризиком ликвидности банке о израчуна и одржавању NSFR-а и Упутство за извјештавање о NSFR-у;
- ревидирање регулативе из сегмента ликвидности и LCR-а у циљу усклађивања са супервизорским искуствима у примјени захтјева за одржавање, израчун и извјештавање о LCR-у, хармонизирању дијела регулаторних захтјева са АБРС-ом и/или јаснијег формулисања постојећих регулаторних захтјева. С обзиром да је усвојена нова Одлука о управљању ризиком ликвидности банке, израђено је и пратеће Упутство о начину примјене одредби Одлуке о управљању ризиком ликвидности банке о израчуна и одржавању LCR-а и Упутство за попуњавање извјештајних образаца за ликвидносну покривеност, са пратећим обрасцима;
- израда новог интегралног подзаконског акта о систему интерног управљања у банци. Интегрални подзаконски акт подразумијева усклађивање са ЕВА смјерницама, те обједињавање захтјева у погледу система интерног управљања у банци у интегрални подзаконски акт, што је имало за последицу обједињавање постојећих шест појединачних подзаконских аката, који су ступањем на снагу нове предметне одлуке престали да важе. Активност је подразумијевала предлагање и усвајање Одлуке о

систему интерног управљања у банци. Додатно, као пратећи акт усвојено је Упутство за примјену посебних стандарда у управљању појединачним ризицима у банци;

- ревидирање регулативе за објављивање података и информација банке које подразумијева анализу неусклађености између АБРС и ФБА Одлуке о објављивању података и информација банке, те усклађивање са ЕУ регулативом водећи рачуна да предмет одлуке буде примјенљив на јединствено тржиште БиХ. Донесена је нова Одлука о објављивању података и информација банке, а банке су дужне ускладити се са одредбама ове Одлуке приликом годишње јавне објаве за 2020. годину, осим у дијелу о објави података, односно информација о оптерећеној (заложеној) и неоптерећеној (незаложеној) имовини и о неквалитетним и реструктурираним изложеностима и стеченим колатералом, приликом годишње јавне објаве за 2021. годину. Као пратећи акт усвојено је Упутство за објављивање података и информација банке;
- израда нацрта Одлуке о условима за документовање кредитних активности банке. Наведене активности подразумијевају обједињавање, ревидирање, усклађивање са ЕУ регулативом тренутно двије важеће одлуке. Активности, такође, подразумијевају примјену дигитализације у контексту документовања кредитних способности, односно дигитализацију банкарских процеса и услуга. Одлука подразумијева и употребу дигиталне технологије за промјене у пословним моделима, шири и доступнији пакет производа банке, те омогућавање стварања нових вриједности за клијенте. Нацрт одлуке је упућен на разматрање на ОзС;
- израда Стратешког плана развоја регулаторног оквира ФБА са примарним циљем одржавања еквиваленције са ЕУ регулаторним оквиром и задржавањем статуса „треће земље“. Исти се реализује на основу усаглашеног програма рада између ФБА и АБРС, а подразумијева израду GAP анализе усклађености регулаторног оквира са CRR II и CRD V, те документа који ће сумирати и одредити стратешки правац даљњег развоја регулаторног оквира. GAP анализе су завршене, анализирани, те су у току активности на изради првог нацрта стратешког документа;
- израда новог подзаконског акта за управљање каматним ризиком у банкарској књизи. Наведено подразумијева израду одлуке, припадајућег упутства, извјештајних захтјева и супервизорских процедура. Припремљен је први радни нацрт одлуке и припадајућег упутства, те извршена анализа и усклађеност од стране ФБА. У наредном периоду је планирано усаглашавање текста одлуке, упутства и образаца са АБРС-ом, те провођење јавне расправе са банкарским сектором;
- учешће у предлагању и припреми аката везаних уз COVID-19 регулативу. Одлука о привременим мјерама које банка примјењује за опоравак од негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем COVID-19 прилагођавана је тренутној ситуацији у ФБиХ. Кључна измјена је извршена крајем 2021. године, када је ФБА проактивно дјеловала и цијенећи основне показатеље продужила важење посебних мјера прописаних предметном Одлуком до 31.03.2022. године;
- учешће у припреми нацрта Одлуке о измјенама и допунама Одлуке о супервизији банака и поступцима Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине, која је усвојена у новембру 2021. године;
- учешће у припреми нацрта Одлуке о поступку супервизорског прегледа и процјене банака, која је усвојена у новембру 2021. године;
- учешће у припреми и изради Одлуке о условима за привремено признавање ставки редовног основног капитала, која је усвојена у аугусту 2021. године. С обзиром на претпоставке и полазне основе за доношење Одлуке, односно чињеницу да је иста привременог карактера, чија важност престаје именованем КВП-а и почетком

несметаног обављања њене функције, усвојена је Одлука о стављању ван снаге Одлуке о условима за привремено признавање ставки редовног основног капитала;

- учешће у припреми Одлуке о измјенама Одлуке о плановима опоравка банке и банкарске групе, која је усвојена у јуну 2021. године;
- учешће у припреми Одлуке о измјенама и допунама Одлуке о извјештајима које банка доставља Агенцији за банкарство Федерације Босне и Херцеговине према стандардизованом регулаторном извјештајном оквиру (COREP) у контексту нове Одлуке о управљању ризиком ликвидности банке, односно укључивање NSFR образаца за извјештавање као саставног дијела извјештајног оквира. Иста је усвојена у јулу 2021. године;

8.1.2. Регулатива за унутрашњи платни промет у банкарском сектору и заштита корисника финансијских услуга

Кључне активности из сегмента унутрашњег платног промета и заштите корисника финансијских услуга односиле су се на учешће у изради извјештајних образаца и упутстава за попуну истих у складу са Законом о унутрашњем платном промету. Регулатива за усклађивање са Законом о унутрашњем платном промету подразумијевала је:

- Одлуку о садржају, роковима и начину достављања података за упоредни приказ накнада услуга за пословне субјекте у унутрашњем платном промету и међубанкарске накнаде за трансакције платним картицама, којом се успостављају регулаторни захтјеви у погледу садржаја, рокова и начина достављања података о врсти и висини накнада услуга за пословне субјекте које су пружаоци платних услуга дужни достављати ФБА за потребе објаве упоредног приказа накнада које пружаоци платних услуга наплаћују пословним субјектима у пословима унутрашњег платног промета, као и података о међубанкарским накнадама код трансакција дебитним и кредитним картицама које су пружаоци платних услуга обавезни достављати ФБА;
- Упутство за доставу података за упоредни приказ накнада услуга за пословне субјекте у унутрашњем платном промету и
- Упутство за доставу података о међубанкарским накнадама за трансакције платним картицама.

8.1.3. Регулатива за надзор сигурности ИС

У сегменту сигурности ИС, у сарадњи са организационим дијелом надлежним за надзор сигурности ИС банака извршени су сљедећи послови:

- рад на новој регулативи везаној за управљање екстернализацијом у банци;
- рад на приједлогу регулативе везане за управљање ИС у банкама - анализа и преглед потребних измјена, усклађивање са ЕВА Смјерницама о управљању ризицима ИКТ и сигурносним ризицима из новембра 2019. године;
- рад на измјени регулаторног извјештавања у области управљања екстернализацијом и ИС, те одговарајуће измјене Одлуке о извјештајима које банка доставља Агенцији за банкарство Федерације Босне и Херцеговине у надзорне и статистичке сврхе, те израда попутних Упутстава и рад на унапређењу SREP методологије у области процјене управљања ризиком екстернализације и управљања ИС, израда упитника за самопроцјену банака у области управљања ризиком ИС и екстернализације.

8.1.4. Регулатива НФИ

Кључне активности у 2021. години на изради регулативе за пословање и надзор НФИ, односиле су се на:

- подршку наставку започетих активности на успостави новог законског оквира у сегменту микрокредитирања и лизинга путем учешћа у припреми иницијативе према ФМФ за измјене и допуне законских одредби;
- израду радног нацрта Одлуке о управљању ризицима у НФИ (којом су обухваћене МКО, лизинг друштва и факторинг друштва). Радни нацрт ове одлуке усаглашен је с организационим дијелом ФБА надлежним за надзор пословања НФИ, те је након консултација закључено да ће се наведена одлука разматрати након усвојених измјена и допуна ЗоМКО;
- припрему радног нацрта Одлуке о провођењу надзора над пословањем МКО и поступцима ФБА и радног нацрта Одлуке о провођењу надзора над пословањем лизинг друштва и поступцима ФБА, који су достављени на усаглашавање организационом дијелу ФБА надлежном за надзор пословања НФИ, у чијој надлежности је провођење даљих активности након закључака са одржаних састанака;
- припрему радног нацрта Одлуке о тарифи накнада НФИ којом су обухваћене накнаде МКО, лизинг и факторинг друштва. Након сачињених прегледа накнада СБС, израде неслужбених пречишћених текстова важећих одлука о тарифи накнада МКО, лизинг и факторинг друштва, извршене анализе накнада НФИ са ефектима евентуалних корекција истих, усаглашен је приједлог висине тарифе накнада НФИ са организационим дијелом ФБА надлежним за надзор пословања НФИ, на основу којег је припремљен радни нацрт Одлуке о тарифи накнада НФИ. Исти је упућен у даљњу процедуру усвајања;
- припрему радног нацрта Одлуке о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака у МКО, која је на коментаре достављена организационом дијелу ФБА надлежном за надзор пословања НФИ, а иста би представљала полазну основу за разматрање на састанцима радне групе која се треба формирати и коју би чинили представници ФБА и АБРС;
- израду неслужбено пречишћеног текста Одлуке о увјетима и поступку за издавање и одузимање дозволе за обављање послова лизинга;
- припрему радног нацрта Одлуке о увјетима и поступку за издавање, одбијање издавања, одузимање и укидање дозволе НФИ, која је на разматрање достављена организационом дијелу ФБА надлежном за надзор пословања НФИ;
- израду двије одлуке о измјенама и допунама Одлуке о привременим мјерама које лизинг друштва и микрокредитне организације примјењују за опоравак од негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем COVID-19;
- припремне активности везане за учешће у изради измјена и допуна подзаконског акта којим се прописује структура и садржај извјештаја факторинг друштва, те начин и рокови доставе истих ФБА, у вези које су обављене консултације са организационим дијелом надлежним за надзор пословања НФИ у чијој ингеренцији је припрема наведених измјена и допуна.

Од осталих активности које је организациони дио ФБА надлежан за регулативу извршио у 2021. години у сегменту пословања НФИ може се издвојити и сачињавање одговора на упит АМФИ-ја, УДЛБХ, МКО, портала у БиХ и континуирана сарадња са АБРС-ом на уједначавању прописа везаних за пословање НФИ.

8.1.5. Регулатива за РБФБиХ

Током 2021. године настављене су активности у сегменту регулаторног оквира за надзор РБФБиХ. Истом је претходило иницирање измјена законског оквира за пословање РБФБиХ од стране ФМФ-а, формирање Радне групе испред ФБА, која је представљала саставни дио Радне групе за обављање активности на изради текста новог ЗоРБФБиХ, заједно са представницима РБФБиХ. Представник организационог дијела надлежног за регулативу је активно партиципирао у изради радног материјала за нови ЗоРБФБиХ, заједно са представницима ФМФ и РБФБиХ, а што је резултирало давањем првих приједлога и сугестија у вези са могућим допунама наведеног акта. Неовисно од чињенице да ЗоРБФБиХ још увијек није усвојен, иако је достављен у парламентарну процедуру усвајања, покренуте су активности на припреми системског усклађивања сета подзаконских аката са одредбама нацрта ЗоРБФБиХ, те се ове активности могу окарактерисати као „активности у току“. Према посљедњој верзији нацрта ЗоРБФБиХ, идентификовано је тринаест подзаконских аката које ће бити неопходно усклађивати. С обзиром да ће ЗоРБФБиХ бити остављен рок за наведено усклађивање, очекивати је да ће се наведене активности, које овисе о усвајању и ступања на снагу овог закона, пренијети на сљедећу годину.

8.1.6. Давање мишљења на појединачне упите СБС-а и других правних и физичких лица

У сарадњи са надлежним организационим дијеловима ФБА континуиране активности су давање мишљења на упите СБС-а, струковних удружења УББиХ, АМФИ, УДЛБиХ, других правних и физичких лица у вези са тумачењем и примјеном подзаконских аката из сегмента банкарске регулативе и регулативе НФИ. Тако је током 2021. године дат 221 појединачни одговор, односно мишљење на достављене упите. Наведено се односи на давање најсложенијих одговора на упите из области подзаконског оквира за регулисање СБС-а.

8.1.7. Иницијативе и остали послови повезани са регулаторним активностима

Остале активности у 2021. години које су повезане са регулаторним активностима односиле су се на сљедеће:

- израду Процедуре за давање мишљења и одговора на упите СБС, правних и физичких лица којима се уређују поступци сачињавања приједлога одговора и њиховог интерног усаглашавања и утврђивања финалног текста одговора на упите СБС, струковних удружења СБС, физичких и правних лица, медијских кућа и других заинтересованих страна у вези са тумачењем банкарске регулативе и регулативе НФИ;
- израду Смјерница о допуни смјерница за израду аката Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине у поступцима планирања и извјештавања;
- праћење COVID-19 мјера регулатора у окружењу и у ЕУ, с циљем правовременог реаговања на супервизорски и регулаторни приступ;
- учешће у изради акта ФБА „Захтјев за поступање - управљање неквалитетном активом и управљање осталим ризицима који се односе на ефекте пандемије вирусног обољења COVID-19“;
- израду документа везано за поступање ФБА у условима пандемије, а у оквиру Извјештаја о пословању Агенције за банкарство ФБиХ за 2020. годину;
- израду Анализе изложености банака према становништву која укључује прекорачења, картичне производе, потрошачке ненамјенске кредите и стамбене кредите, а у циљу

заштите корисника финансијских услуга покренута је иницијатива за креирањем упитника са подацима које банке треба да доставе, те анализа достављених података. Предметна анализа резултирала је допуном извјештајног оквира у овом сегменту;

- израду Анализе понашања потрошача у претпандемијском и пандемијском периоду у сегменту коришћења електронских канала плаћања. Сходно глобалним кретањима и трендовима у сегменту дигиталних технологија у банкарству дата је иницијатива за анализирање стања на тржишту ФБиХ, те је у ту сврху креиран и Упитник за банке у ФБиХ;
- израду информација и анализа везаних за банкарску регулативу за интерне потребе менаџмента ФБА (квантитативни захтјеви у управљању ризиком ликвидности банке, ограничења изложености према субјектима "банкарства у сјени", поремећаји у глобалним ланцима снабдијевања изазваних пандемијом, анализа предности које доноси позитивна оцјена о еквивалентности банкарске регулативе и супервизије са ЕУ оквиром, законска ревизија *vs.* регулаторни захтјеви ФБА у погледу екстерне ревизије у СБС);
- сачињавање приједлога одговора на питања банкарског сектора у поступку јавне расправе по подзаконским актима ФБА;
- учешће у праћењу пробног извјештавања банака о NSFR са финансијским датумом 30.06.2021. године;
- иницијативу везану за ревидирање подзаконских аката ФБА у контексту ступања на снагу новог ЗоРР;
- разумијевање потреба надзора СБС, уврштавање супервизорских искустава у оцјени примјене регулаторних захтјева, конзистентност са предузетим супервизорским мјерама у сврху израде нацрта подзаконских прописа и/или њиховог тумачења;
- активности на ажурирању Питања & Одговори банака који се налазе на интернет страници ФБА везано за подзаконске акте ФБА;
- припрему одговора везано за активности у погледу регулаторног оквира за мала и средња предузећа у контексту прописаних надлежности ФБА за потребе активности OECD-а на припреми агенде за SME Policy Index за Западни Балкан и Турску;
- давање одговора на Упитник Централне банке Арменије;
- учешће на састанку са представницима ЕЦБ-а, ММФ-а, СБ, Standard & Poor's;
- учешће у изради Упитника „Moneyval Typologies Supervision Questionnaire“;
- доставу тражених података EBRD-у у сегменту посебних мјера;
- давање одговора на упите ЕЦБ-а;
- учешће на оперативном састанку са представницима УББиХ, односно Комисијом за интерну ревизију УББиХ;
- попуњавање Упитника Владе ФБиХ везано за процјену спремности за отворене податке у институцијама у ФБиХ;
- попуњу Упитника BSCEE за НФИ;
- израду презентације за BSCEE конференцију;
- припрему и слање одговора на достављени BSCEE Questionnaire „Qualification requirements for managers of financial institutions in BSCEE member states“;
- активности везане за припрему и попуњавање OECD упитника „Effective Approaches and Lessons Learnt to Protect Consumers and Support Financial Inclusion in the Context of COVID-19“;
- информацију о бенефитима добијања статуса „треће земље“ у сегменту еквиваленције регулаторног оквира;
- извјештај о реализацији приоритетних стратешких и оперативних циљева за период 2015. – јуни 2021. година и поступања ФБА у условима пандемије за потребе Владе

ФБиХ, односно везано за транспарентност рада Владе ФБиХ у имплементацији реформских процеса;

- давање коментара ЦББиХ везано за компилирање FSI's;
- давање коментара организационом дијелу ФБА надлежном за надзор везано за Процедуре за надзор;
- давање мишљења организационом дијелу ФБА надлежном за правну подршку и лиценцирање везано за издавање финансијских инструмената;
- припрему презентације за интерну едукацију запосленика, а везано за активности које је ФБА провела у сврху добијања еквиваленције, односно статуса „треће земље“;
- припрему дијела документа за VI састанак Пододбора за економска и финансијска питања и статистику;
- попуњавање OECD упитника SME Policy Index Western Balkans and Turkey.

8.1.8. Учесће у раду тијела БиХ за Европске интеграције

Радна група за финансијске услуге

Одлуком Савјета министара БиХ о успостављању радних група за Европске интеграције испред ФБА је као члан Радне групе за финансијске услуге (Поглавље 9) именован представник из организационог дијела надлежног за регулативу. У оквиру активности везаних за наведену радну групу у 2021. години су извршене следеће активности:

- израда транспозиционих табела везаних за CRR, CRD, BRRD - наведене активности подразумијевале су финализирање табела на локалном и енглеском језику с циљем свеобухватног прегледа усклађености подзаконских аката из надлежности ФБА са европском регулативом, односно са CRR, CRD и BRRD;
- унос подзаконских аката усклађених са ЕУ регулаторним оквиром у протеклом периоду у посебно за то креирану апликацију ДЕИ-а. Предметни унос подразумијевао је унос података о називу конкретног подзаконског акта на три службена језика која се користе у БиХ, те енглеском језику, врсту прописа, ниво власти, надлежно тијело, облик прописа, институцију, датум усвајања акта, датум почетка примјене, врсту службених новина, број, изјаве о усклађености и повезане прописе ЕУ са којима се вршило конкретно усклађивање. У оквиру ових активности вршено је и учитавање самог подзаконског акта на једном од три службена језика и енглеском језику, те транспозиционе табеле;
- унос планираних активности на усклађивању важећих подзаконских аката са ЕУ регулативом у апликацију ДЕИ-а за период од наредне четири године (2022. - 2025. година);
- унос планираних мјера и административних капацитета у оквиру апликације ДЕИ-а за период од наредне четири године.

Пододбор за унутрашње тржиште и конкуренцију

Представник овог организационог дијела ФБА је заједно са представником организационог дијела ФБА надлежног за надзор пословања банака у 2021. години активно учествовао у раду ЕУ/БиХ Пододбора за унутрашње тржиште и конкуренцију укључујући заштиту здравља и потрошача. Активности су биле усмјерене на усклађивање законодавства БиХ са правом ЕУ, чланом 89. ССП-а, са посебним акцентом на тренутно стање усклађености/имплементације директиве CRD IV, BRRD и CRR. Везано за достављене Препоруке, оперативне закључке ЕУ и Попратне активности након одржаног петог састанка

Пододбора за унутрашње тржиште и конкуренцију, укључујући заштиту здравља и потрошача, који је одржан виртуално 28.01.2021. године, Уреду Владе ФБиХ је достављена информација по наредним активностима, а која се односи на напредак у provedби поступка надзорне провјере, побољшања у координацији корективних и извршних овласти, те напретку у дијелу оквира за санацију и удјелу NPL-а.

Од стране Уреда Владе ФБиХ за европске интеграције, ФБА је почетком децембра 2021. године добила обавијест да би се шести састанак Пододбора за унутрашње тржиште и конкуренцију, укључујући заштиту здравља и потрошача требао одржати 27.01.2022. године путем видео конференције. У сврху припреме Документа за дискусију, ФБА је доставила релевантне информације о активностима ФБА за период од јануара до децембра 2021. године.

8.2. Послови извјештавања и статистике

Организациони дио ФБА надлежан за извјештавање и статистику је у 2021. години, у дијелу послова који се односе на извјештавање о СБС, обављао следеће активности:

- провођење логичких контрола регулаторних извјештаја у ВН-BATIS-у на нивоу банкарског система
Прије коришћења и обраде података из ИС ФБА, за потребе извјештавања, проводе се континуирано на кварталном нивоу логичке контроле регулаторних извјештаја у ВН-BATIS-у на нивоу банкарског система и у случају неслагања извјештавају надлежни организациони дијелови ФБА са циљем провјере и/или отклањања истих, а прије коришћења и обраде података из ВН-BATIS-а за потребе извјештавања управе ФБА и екстерних корисника;
- припрема и објава прелиминарних података о пословању СБС
Након извршене контроле података о пословању банака и НФИ, из ВН-BATIS-а се генеришу кумулативни подаци о пословању СБС-а на нивоу банкарског система, те се припремају прелиминарни подаци о пословању СБС-а кроз табеларне прегледе у Excel формату. Табеларни прегледи представљају прелиминарне податке који се објављују на службеној интернет страници ФБА на кварталном нивоу и доступни су екстерним корисницима и прије објаве кварталних информација о СБС на референтни датум, како би банке могле правовремено израдити пословне планове и анализе. У 2021. години припремљени су и објављени прелиминарни подаци о пословању СБС кроз табеларне прегледе са стањем на дан 31.12.2020., 31.03.2021., 30.06.2021. и 30.09.2021. године;
- припрема приједлога информација о СБС
У 2021. години сачињени су приједлози информација о СБС са стањима на дан 31.12.2020. године по прелиминарним и коначним подацима, као и стањима на дан 31.03.2021., 30.06.2021. и 30.09.2020. године. У изради информација коришћени су обрађени подаци које СБС достављају ФБА у складу са извјештајним и регулаторним оквиром, те задатим роковима, као и други подаци и информације које СБС достављају ФБА и који се користе у редовном надзору СБС-а. У кварталним информацијама дата је детаљна анализа банкарског система ФБиХ, у погледу структуре, финансијских показатеља пословања и трендова у пословању СБС-а. Полугодишње и годишње информације садрже макроекономско окружење у којем послују кредитне институције на глобалном нивоу, као и пословање банака у платном промету, те СБС са стандардима СПНиФТА. Информације о СБС усвојене су од стране УО и доступне на службеној интернет страници ФБА, заједно са подацима из табеларних прегледа и графикана из

информација у Excel формату. За потребе управе ФБА сачињене су на кварталном нивоу и кратке информације о СБС на референтне датуме.

У 2021. години ФБА је значајно унаприједила форму информације о СБС у складу са стандардима које постављају регулатори у ЕУ, на начин да је измијењен преглед кључних показатеља СБС, те унифицирано и унапређено извјештавање по појединим сегментима. ФБА континуирано ради на унапређењу процеса рада приликом израде информација о СБС;

- праћење и анализирање домаћих и међународних кретања у банкарском сектору, те инкорпорирање истих за потребе сачињавања полугодишњих и годишњих информација о СБС, у дијелу који се односи на макроекономски аспект;
- припрема и достава информација и података о банкарском систему за домаће, међународне институције и медије

У посматраном периоду припремљене су и достављене на кварталном нивоу информације и подаци о стању и трендовима у банкарском сектору ФБиХ за следеће институције:

- Агенцију за статистику Босне и Херцеговине и Федерални завод за статистику, подаци неопходни за обрачун БДП-а;
- ДЕП, подаци о банкарском сектору ФБиХ са циљем сагледавања аналитике трендова економских кретања у БиХ (секторска структура кредита по намјени, рочна структура депозита по секторима, Биланс стања и Биланс успјеха банкарског сектора, пондерисане НКС и ЕКС по кредитима и депозитима, финансијска имовина, ванбилансне ставке и очекивани кредитни губици, изложеност према нивоима кредитног ризика и кредити према нивоима кредитног ризика).

Такође, припремљени су и достављени подаци о пословању СБС за одређене периоде по захтјеву међународних институција и централних банака земаља ЕУ везани за податке о основним финансијским показатељима банака у ФБиХ, структурални преглед кредитног портфолија ФБиХ на референтни датум који је обухваћен неком од посебних мјера прописаним актима ФБА, подаци о пословању НФИ, те упите медија;

- координација и размјена података и информација из области финансијске стабилности
- У 2021. години вршена је координација и размјена података са следећим институцијама:
- ЦББиХ, подаци потребни за FSI's, као и подаци за „top-down“ макро стрес тестове (стања на дан 31.12.2020., 31.03.2021., 30.06.2021. и 30.09.2021. године);
  - ММФ, подаци потребни за FSI's, као и пруденцијални подаци за банке у ФБиХ (стања на дан 31.12.2020., 31.03.2021., 30.06.2021. и 30.09.2021. године);
- припрема и достава информација и података о банкарском систему за интерне потребе везане за преглед основних показатеља пословања банака и макроекономских показатеља.

8.2.1. Анализе упитника и симулације ефеката измјене регулаторног оквира

У 2021. години, организациони дио ФБА надлежан за извјештавање и статистику је обављао послове анализе упитника/анкетирања СБС у сегментима од значаја за сагледавање тренутног стања и симулације ефеката измјене постојећег регулаторног оквира.

Симулација ефеката код израчуна LCR-a

С циљем сагледавања измјене Упутства о начину примјене одредби Одлуке о управљању ризиком ликвидности банке о израчунавању и одржавању LCR-a, у марту 2021. године, извршена је симулација ефеката измјене прага износа депозита за примјену виших стопа одлива код израчуна LCR-a. Симулација ефеката извјештајних података на нивоу банкарског сектора ФБиХ са стањем на дан 31.12.2020. године извршена је с циљем хармонизирања одредби предметног Упутства ентитетских агенција за банкарство и евентуалне измјене постојећег прага. Наведена анализа представља показатељ оправданости измјене постојећег регулаторног оквира у сегменту управљања ризиком ликвидности банке.

Анализа Упитника о изложености банака у ФБиХ према становништву

ФБА је почетком септембра 2021. године упутила свим банкама Упитник за попуну података о сегменту кредитирања становништва са стањем на дан 30.06.2021. године, који укључује квантитативни и квалитативни дио. Постојећи извјештајни оквир у ФБА захтијева додатне податке о структури кредитног портфолија становништва по врсти кредитних производа који би омогућавао адекватно праћење изложености банака по овим производима.

Према достављеним и обрађеним подацима банака, сачињена је Информација о изложености банака у ФБиХ према становништву. Обрађени и систематизовани подаци на нивоу банкарског сектора у ФБиХ могу послужити за сагледавање структуре кредитног портфолија становништва у погледу врсте кредитних производа, њихове висине, услова, те висине НКС и ЕКС. Наведена Информација, такође, може бити основ за допуну извјештајног оквира за банке у ФБиХ, али и иницирање процеса усклађивања регулативе у погледу заштите корисника финансијских услуга у БиХ са међународним стандардима и ЕУ регулаторним оквиром за пословање и надзор кредитних институција. Извршена анализа Упитника о изложености банака у ФБиХ према становништву, резултирала је и приједлогом за унапређење постојећег извјештајног оквира.

Анализа Упитника о електронским средствима плаћања

С циљем оцјене колико су банке у ФБиХ укључене у глобалне токове дигитализације пословања и провођења анализе коришћења електронских средстава плаћања, ФБА је у октобру 2021. године сачинила Упитник - Електронска средства плаћања, који је у септембру 2021. године достављен банкама у ФБиХ. Кроз постојећи регулаторни оквир извјештавања, ФБА на годишњем нивоу од банака прикупља извјештаје о обиму електронског банкарства и обиму картичног пословања. Обзиром на све већи значај картичног и електронског плаћања, ФБА ће унаприједити ИС за прихватање, контролу и обраду података о електронском и картичном пословању у оквиру постојеће извјештајне базе, као предуслов за адекватно праћење трендова на нивоу банкарског сектора и публиковања података за екстерне кориснике.

Симулација ефеката кредитног портфолија за репо послове

С циљем доношења одлуке о начину, односно динамици обављања репо послова (краткорочне изложености ниског ризика) код једне банке, у октобру 2021. године, извршена је симулација ефеката на кредитни портфолио банкарског сектора ФБиХ. Симулација је вршена на основу приједлога банке која обавља репо послове с циљем процјене утицаја планиране динамика смањења репо послова на укупан кредитни портфолио ФБиХ и кредитни портфолио правних лица. Наведено је подразумијевало израчун пројекције удјела и стопа раста укупног кредитног портфолија и портфолија правних лица, на мјесечном нивоу, закључно са 31.12.2021. године.

Анализе подзаконских аката везаних за поступак лиценцирања НФИ

С циљем измјене подзаконског оквира за НФИ, извршене су двије анализе подзаконских аката ФБА који регулишу поступак лиценцирања НФИ. Предмет анализа су измјене постојећих одлука ФБА којима се регулишу, с једне стране, услови, поступак издавања и одузимања дозвола за рад НФИ, а с друге стране, услови и поступак издавања других сагласности (сагласности за избор органа НФИ, оснивања организационих дијелова и друге сагласности).

Анализе подзаконских аката ФБА везане за поступак лиценцирања НФИ сачињене су крајем 2021. године, а имају за циљ утврдити правац за даљње унапређење постојећих подзаконских аката из ове области. Исте су рађене на основу закона који регулишу пословање НФИ (ЗоМКО, ЗоЛ и ЗоФ). Анализе представљају основ за сагледавање тренутног стања, давање иницијативе предлагачима закона - ресорним министарствима по питању измјене закона, као и измјене постојећих подзаконских аката који регулишу ову материју.

8.2.2. Учесће у раду тијела БиХ за Европске интеграције

У 2021. години представник овог организационог дијела ФБА учествовао је у раду Радне групе за монетарну и економску политику (поглавље 17 асquis-а ЕУ у оквиру система координације у БиХ, везано за рад радних група за Европске интеграције) и Пододбора за економска и финансијска питања и статистику.

Радна група за монетарну и економску политику

У претходном периоду настављен је рад радних група у БиХ за Европске интеграције према поглављима асquis-а коју чине представници надлежних институција са свих нивоа власти у БиХ. ФБА, преко именованих представника, учествује у раду радних група: економски критеријуми, 4., 9., 17. и 28., односно у раду радних група које се односе на слободно кретање капитала, финансијске услуге, монетарну и економску политику, заштиту потрошача и економске критерије.

Представник организационог дијела ФБА надлежног за извјештавање и статистику учествује у раду радне групе за Европске интеграције - Радна група за монетарну и економску политику (Поглавље 17.) у складу са захтјевом ДЕИ, односно Уредом Владе ФБиХ за Европске интеграције. У 2021. години активности су се извршавале у складу са

Програмом интегрисања БиХ у ЕУ, односно документима који се односе на Методологију израде Програма интегрисања БиХ у ЕУ, као једног од битних докумената за добијање кандидатског статуса БиХ у процесу приступања ЕУ.

Пододбор за економска и финансијска питања и статистику

ФБА је у 2021. години учествовала у раду Пододбора за економска и финансијска питања и статистику у оквиру својих надлежности путем сачињавања и достављања информације за документ за дискусију, док је одржавање самог састанка Пододбора са делегацијом БиХ и делегацијом ЕК одложено до даљњег. Шести састанак овог Пододбора, између представника ЕК и делегације БиХ (представници из надлежних институција на државном, ентитетском нивоу и Брчко Дистрикту, укључујући и ДЕИ), планиран је да се одржи у новембру 2021. године. ФБА је у складу са утврђеном динамиком сачинила Информацију Уреду Владе ФБиХ за европске интеграције, која је дио Документа за дискусију овог Пододбора са ЕК. Информација садржи све активности ФБА од претходног састанка, а везано за дешавања у финансијском сектору, што укључује, поред карактеристика и трендова у банкарском и финансијском сектору, између осталог, и активности ФБА по питању реализације већ започетих или нових пројеката од значаја за рад ФБА и за финансијску стабилност.

Активности представника ФБА око излагања и давања појашњења ЕК на конференцији су одгођене. Уред Владе ФБиХ за европске интеграције информисао је све институције, чији су представници чланови овог Пододбора, да Савјет министара БиХ још увијек није усвојио Документ за дискусију и листу делегације за састанак Пододбора, те се нису стекли услови за одржавање планираног састанка са ЕК.

8.2.3. Остали послови извјештавања и статистике

У 2021. години обављале су се и сљедеће активности, односно сачињени су сљедећи акти:

- Процедуре за обраду и анализу статистичких података и извјештавање (у даљем тексту: Процедуре), чија је сврха ефикасно извршавање послова из дјелокруга рада овог организационог дијела ФБА, самостално и/или у координацији са другим надлежним организационим дијеловима ФБА. Процедуре детаљно прописују поступање приликом израде приједлога информација о пословању СБС-а, израде годишњих програма рада и извјештаја о пословању ФБА, провођења логичких контрола регулаторних извјештаја на нивоу банкарског сектора и сектора НФИ, припрему и објаву на интернет страници ФБА прелиминарних података о пословању СБС-а, података за потребе менаџмента ФБА и домаћих и међународних институција, као и обављање осталих послова из дјелокруга рада овог организационог дијела ФБА;
- Инструкција за израду Извјештаја о раду сектора/уред за извјештајну годину, с циљем унапређења извјештајне форме и садржаја Извјештаја о пословању ФБА за извјештајну годину. Инструкцијом су дате упуте о сачињавању појединачних извјештаја о раду сектора/уред на одговарајући и стандардизовани начин, уз квантификовање проведених активности, гдје је год то могуће и искључивања непотребних детаља које оптерећују сам текст. Упута садржи и начин побољшања извјештавања одређених сегмената, као и унификоване прилоге који укључују битне, по могућности упоредиве податке извршена активности по сегментима;

- мјесечне, кварталне, полугодишње и годишње информације о раду, као и приједлог Извјештаја о раду за 2020. годину и приједлог Програма рада за 2022. годину овог организационог дијела ФБА;
- приједлог Програма рада Агенције за банкарство Федерације БиХ за 2022. годину. За потребе управе ФБА, сачињен је и сажетак Програма рада Агенције за банкарство Федерације БиХ за 2022. годину;
- Информација о извршењу Програма рада за период I - IX 2021. године овог организационог дијела за потребе интерне ревизије ФБА и
- приједлог Извјештаја о пословању Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине за 2020. годину. За потребе управе ФБА, сачињен је и сажетак Извјештаја о пословању Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине за 2020. годину.

Такође, извршени су и следећи послови:

- координација и попуњавање Упитника BSCEE, са циљем прикупљања података од земаља чланица за објаву годишњег извјештаја, у којим су дати релевантни подаци за БиХ, односно ФБиХ по питању макроекономских кретања и развоја банкарског сектора у ФБиХ, измјена законског, институционалног оквира и овлаштења ФБА у обављању супервизије, кључних активности, укључујући и међународне активности и сарадњу са другим супервизорским ауторитетима, као и финансијске показатеље за банкарски сектор у ФБиХ са трендом од претходне двије године и друге релевантне информације и
- давање приједлога, мишљења и сугестија по свим актуелним питањима за потребе управе ФБА.

9. ПОСЛОВИ ПРАВНЕ ПОДРШКЕ И ЛИЦЕНЦИРАЊЕ СБС

9.1. Послови правне подршке

9.1.1. Нормативна дјелатност - праћење, ажурирање и израда интерних аката ФБА

У извјештајном периоду усвојени су и објављени следећи интерни акти:

- Правилник о континуитету пословању и кризном управљању;
- Правилник о донацијама и спонзорствима;
- Пословник о раду Комисије за припрему и provedбу поступка додјеле донација и спонзорства;
- измјене и допуне:
  - Правилника о раду Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине;
  - Правилника о унутрашњој организацији Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине;
  - Правилника о систематизацији послова Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине;
  - Упутства о методологији у поступку планирања и извјештавања Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине;
  - Смјерница за израду аката Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине;
- Закључак о техничкој корекцији Правилника о измјенама и допунама Правилника о систематизацији послова Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине и

- Приручник за обављање контрола усклађености пословања лизинг друштава са стандардима спречавања прања новца и финансирања терористичких активности с циљем стандардизовања начина обављања контрола лизинг друштава.

У извјештајном периоду су израђени приједлози нових интерних аката, који су у процесу усаглашавања, те се очекује усвајање у 2022. години, а ради се о сљедећим интерним актима: Правилник о архивском и канцеларијском пословању, Листа регистратурне грађе, Етички кодекс, Правилник о пословном понашању, Правилник о пословној тајни, Правилник о значки и легитимацији, приједлог стављања ван снаге Правилника о одобравању кредита радницима Агенције и др.

9.1.2. Правна подршка у изради подзаконских аката чије је доношење у надлежности ФБА

Организациони дио ФБА надлежан за правну подршку је у извјештајном периоду активно партиципирао и учествовао у раду именованих радних група у сарадњи са техничким консултантима, на сљедећим актима, са прегледом статуса извршења:

- ЗоМКО - ФБА је сходно Стратегији ФБА иницирала додатне измјене ЗоМКО, које још увијек нису уврштене у нацрт ЗоМКО, а будући да исти није упућен у парламентарну процедуру у сврху коначног усвајања, израда подзаконских аката није реализована;
- ЗоРБФБиХ - ФБА је путем именоване радне групе имала активну улогу у изради нацрта новог ЗоРБФБиХ. Након што је радна група (ФБА, РБФБиХ и ФМФ) усагласила текст преднацрта ЗоРБФБиХ, ФМФ је извјестило ФБА да је приједлог овог закона усвојен у форми нацрта од Владе ФБиХ и исти је упућен у парламентарну процедуру на усвајање. Нацрт ЗоРБФБиХ није прошао Дом народа Парламента ФБиХ, чија је сједница одржана у јуну 2021. године;
- ЗоЛ - ФБА је у извјештајном периоду сачинила иницијативу за измјене и допуне ЗоЛ-а, те их упутила ФМФ-у.

9.1.3. Евидентирање и објављивање аката ФБА

У извјештајном периоду, организациони дио ФБА надлежан за правну подршку је континуирано пружао правну подршку у нормативним активностима, давао иницијативу или пружао правну подршку у раду других организационих дијелова ФБА. Наведене активности су рађене у складу са интерним актима ФБА, одредбама системских закона којима је прописан рад СБС-а, сагласно потреби усклађивања са нормативним оквиром ЕУ, у сарадњи са међународним експертима/консултантима, интерно добивеним примједбама и сугестијама осталих организационих дијелова ФБА.

9.1.4. Сарадња са институцијама

У 2021. години обављене су и сљедеће активности:

- са Федералним Заводом за програмирање развоја – подгрупа „Макроекономска стабилност и одговорне јавне институције“, окончан је рад усвајањем Стратегије развоја ФБиХ 2021.-2027. на којој је партиципирала ФБА;
- контакт са Антикорупцијским тимом Владе ФБиХ, који је доставио Акциони план за борбу против корупције по којем је ФБА дужна у наредном периоду проводити

активности. У извјештајном периоду су окончане припремне радње за реализацију наведеног;

- координирање и непосредно учешће у раду на одговорима из Поглавља 4 ЕУ Упитника у оквиру чега су вршене активности у вези с методологијом израде Програма интегрисања БиХ у ЕУ, давање сагласности на приједлог приоритета који се имају транспоновати у домаћем законодавству у вези с методологијом израде Програма интегрисања БиХ у ЕУ, те достављање коментара на презентовани план активности за наредне фазе израде Програма интегрисања БиХ у ЕУ и
- комуникација са ДЕИ према потреби и достављеним дописима и др.

9.1.5. Остале активности правне подршке

Поред планираних послова и задатака, у 2021. години обављале су се и следеће активности:

- праћење законодавног оквира по којем је ФБА дужна поступати, са посебним акцентом на праћење законске регулативе која се односи на поступање ФБА у односу на СБС;
- учешће у изради одговора на постављене упите правних и физичких лица, ФМФ-а, који су се односили на надлежност ФБА или на рад СБС-а. Укупно је одговорено на 143 постављена упита, тражено мишљење и три посланичка питања;
- вођење евиденције уговора које је ФБА закључила са добављачима у поступку проведених јавних набавки, те континуирано и непосредно учешће у раду именованих комисија за провођење поступка јавних набавки у ФБА, изради и провјери тендерске документације, изради и контроли приједлога уговора, одлука, рјешења и др.;
- извршене потребне радње по Закључку Владе ФБиХ у вези с достављањем евентуалних сугестија на „Принципе координације у процесу европских интеграција на нивоу ФБиХ“;
- континуирано ажурирање правно-регулаторног оквира у којем ФБА и СБС поступају;
- израда одговора на упитник који је добивен од Антикорупционог тима Владе ФБиХ;
- правна подршка у организовању унутрашње службе за заштиту имовине и лица у ФБА - техничка и физичка заштита, поступање према надлежном МУП-у;
- правна подршка у активностима ФБА које су се односиле на двије банке које су у ликвидацији;
- поступање по предметима који су се односили на захтјеве за приступ информацијама по Закону о слободи приступа информацијама у ФБиХ, те сходно поменутом Закону израда рјешења. У току 2021. године обрађено је 24 захтјева за приступ информацијама у смислу доношења рјешења ФБА. У складу са законском обавезом према Закону о слободи приступа информацијама у ФБиХ достављени су извјештаји о за примљеним и обрађеним предметима Парламенту ФБиХ и Омбудсмену за људска права БиХ и
- достава информација, података и одговора по захтјевима судова, тужилаштва и институција са јавним овлашћењима. Обрађено је 30 предмета поднесених од стране надлежног суда или тужилаштва, полицијске управе, пореске управе или другог органа.

9.2. Послови заступања ФБА

Послови заступања ФБА у 2021. години односили су се на следеће активности:

- 1) израда прекршајних налога по извршеним контролама у СБС, те отпрема истих, као и уношење издатих прекршајних налога у Регистар новчаних казни и у евиденцију. У току 2021. године, након извршене посредне и непосредне контроле ФБА издато је 12 прекршајних налога и то:
  - четири прекршајна налога за банке и одговорна лица у банци, те дионичаре банке и

- осам прекршајних налога за МКО и одговорна лица у МКО.
У току 2021. године покренуто је судско одлучивање за два прекршајна налога по издатим прекршајним налозима ФБА;
- 2) заступање ФБА пред судовима у постојећим судским предметима (управни спорови, парнични поступци, радно-правни спорови, кривични поступци и остали) у укупно 40 судских поступака, са сљедећом класификацијом према врсти поступка:
  - шест предмета управног спора
Од шест управних спорова, у извјештајном периоду поступци у два предмета мирују, три предмета су у току, а један предмет је упућен на Врховни суд ФБиХ ради одлучивања по захтјеву за ванредно преиспитивање одлуке;
  - 14 парничних поступака
Од 14 парничних поступака у извјештајном периоду правоснажно су окончана три предмета гдје је донесена другостепена пресуда у корист ФБА, два предмета су по жалби на првостепену пресуду пред Кантоналним судом у Сарајеву, пет предмета су у току, четири поступка су у фази мировања и у једном предмету Суд је донио Рјешење којим се оглашава стварно ненадлежним;
  - 17 радно-правних поступака
Од 17 радно-правних поступака, пред првостепеним судом у току 2021. године налази се шест предмета у току и 11 у поступку одлучивања по жалби пред Кантоналним судом у Сарајеву;
  - два поступка ликвидације и стечаја покренута 2019. године су и даље у току и
  - један прекршајни поступак је покренут у 2021. години и исти је у току;
- 3) праћење и анализа рада екстерних правних савјетника и адвоката у предметима који захтијевају ангажман истих. ФБА су, у току 2021. године, заступала два адвоката у 17 судских поступака који су покренути по основама који се не односе на послове из оквира законом прописане надлежности ФБА и активно је координиран рад адвоката, достављане су потребне информације, подаци и документација с циљем успјешног вођења предметних поступака;
- 4) подршка раду Другостепеној комисији. У извјештајном периоду Другостепена комисија запримила је и провела поступак по десет жалби достављених на издата првостепена рјешења ФБА. У погледу запримљених жалби одржано је десет сједница Другостепене комисије и издата десет рјешења којима је одлучено по запримљеним жалбама. Организациони дио ФБА надлежан за послове заступања је током 2021. године пружао административну подршку, припремао документацију и пратио извршења аката Другостепене комисије у СБС-у из надлежности ФБА;
- 5) рад у поступцима по захтјевима за ослобађање од обавезе јемства. ФБА је у току 2021. године запримила три препоруке Омбудсмена које су се односиле на захтјеве за ослобађање од јемства. Од укупно три предмета, сви су ријешени у 2021. години, те су сви предметни захтјеви одбијени као неосновани;
- 6) рад на приговорима правних лица на рад СБС-а. У 2021. години обрађен је 71 приговор. Предмети су се односили на приговоре правних лица у односу на рад и поступање банака, док ФБА у току 2021. године није запримила приговоре на рад и поступање МКО и лизинг друштва. ФБА је четири предмета упутила другим институцијама (АБРС и Омбудсмен), док један предмет није третиран као приговор.

9.3. Послови лиценцирања

У извјештајном периоду, у складу са одредбама ЗоА, законима којима се регулише рад и пословање СБС, подзаконским актима ФБА које се односе на издавање сагласности, као и другим законима и подзаконским актима, ФБА је обављала послове издавања дозвола, сагласности и одобрења по захтјевима СБС и других овлаштених лица.

9.3.1. Послови лиценцирања банака

У извјештајном периоду, организациони дио ФБА надлежан за лиценцирање је обавио све планиране активности. У дијелу лиценцирања банака извршени су сљедећи послови:

- отварање организационих дијелова банака
У 2021. години банке су, уз сагласност ФБА, вршиле реорганизацију мреже пословних јединица тако што су у већој мјери вршиле промјене организационог облика, организационе припадности или адресе у сједишту постојећих организационих дијелова, али и укидање неких организационих дијелова. За све појединачне промјене вршила се анализа и давало одобрење. Код банака са сједиштем у ФБиХ било је укупно 18 промјена од чега се највећи дио односи на промјене назива (једна банка) или сједишта организационих дијелова банака (осам банака), затим промјену припадности организационих дијелова (седам банака), основана су два нова организациона дијела, а затворено је 11 организационих дијелова;
- стицање или повећање квалификованог учешћа у банци
Наведена сагласност захтијева комплекснију обраду, сарадњу са осталим организационим дијеловима ФБА и сарадњу са другим релевантним институцијама (порески органи, надлежни МУП, регистрациони суд, надлежне институције из других држава у случају да је подносилац захтјева страном лице и сл.). У 2021. години издато је осам сагласности за стицање, а односе се на стицање квалификованог учешћа у једној банци, те један закључак због одустајања у предмету индиректног стицања квалификованог учешћа у банци;
- избор чланова надзорног одбора и именовање чланова управе банке
Поред обраде документације, односно саме процјене испуњености критеријума за сваког предложеног кандидата, у складу са подзаконским актима ФБА, са свим кандидатима се обавља интервју. Код сваке обраде захтјева за кандидате који обављају или су обављали руководне функције у СБС ван БиХ врши се провјера „fit&proper“ критеријума са надлежним регулаторима у тим земљама. У 2021. години издате су 22 сагласности за промјене у надзорним одборима шест банака, те 23 сагласности за промјене у управама седам банака;
- допунски капитал банке - издата је једна сагласност за укључивање средстава субординисаног дуга у ставку допунског капитала, једна сагласност за искључивање средстава субординисаног дуга из обрачуна допунског капитала, те једна сагласност за укључивање ревидиране добити у основни капитал;
- емисије и конверзије дионица - издата је једна сагласност ове врсте у 2021. години;
- одобрење за екстерну ревизију - у координацији са организационим дијелом ФБА за надзор пословања банака, издато је седам сагласности за екстерну ревизију у банкама за 2021. годину;
- одобрење за екстерну ревизију ИС банке - у координацији са организационим дијелом ФБА за контролу ИС, у 2021. години издато је 14 одобрења за именовање независног екстерног ревизора за ревизију ИС банке за 2021. годину и

- сагласност за статусну промјену припајања банке - у 2021. години реализирана је једна статусна промјена припајања двије банке, на основу рјешења ФБА издатог у 2020. години, те је на основу тога једној банци у 2021. години одузета дозвола за рад.

9.3.2. Послови лиценцирања МКО

У дијелу лиценцирања МКО извршени су сљедећи послови:

- издавање дозволе за рад, односно рад и оснивање организационог дијела у ФБиХ за нови МКД/МКФ са сједиштем у РС-у - издата је дозвола за два МКО са сједиштем у РС-у за оснивање и рад четири нова организациона дијела у ФБиХ;
- отварање организационих дијелова МКД/МКФ - издате су сагласности за 20 нових организационих дијелова;
- избор чланова органа МКД/МКФ - издате су четири сагласности за директоре, као и једно рјешење ФБА којим се одбија захтјев за издавање претходне сагласности за предложеног кандидата и десет сагласности за чланове управног одбора/надзорног одбора у пет МКО са сједиштем у ФБиХ;
- измјена статута - издато је пет сагласности на измјену статута;
- одобрење за екстерну ревизију - издато је 13 сагласности за избор независних ревизорских кућа и
- одузете дозволе за рад - одузета је дозвола за рад једној МКО, те је слиједом тога донесено рјешење ФБА о преносу преостале имовине на другу МКО.

9.3.3. Послови лиценцирања лизинг друштава

У 2021. години везано за послове лиценцирања лизинг друштава извршени су сљедећи послови:

- издавање дозволе за рад - издата је дозвола за рад једном лизинг друштву;
- избор чланова управе - издато је пет сагласности за чланове управе, као и једно рјешење ФБА о одбијању захтјева за издавање претходне сагласности за именовање члана управе. За чланове надзорних одбора, у складу са подзаконским актима, ФБА не издаје сагласности, али врши провјеру испуњености критеријума и
- одобрење за екстерну ревизију - издате су четири сагласности.

10. ПОДРУЖНИЦА МОСТАР

Дјелокруг послова Подружнице Мостар односи се на пружање подршке надлежним организацијским дијеловима у поступцима из надлежности ФБА, а посебно подршке у дјелокругу послова организационог дијела ФБА надлежног за надзор пословања НФИ, формирања извјештајних захтјева и валидацијских правила за прикупљање и обраду података из НФИ и унутар ФБА. Такође, овај организациони дио ФБА врши обраду захтјева и предлагање издавања или одбијање издавања сагласности за купопродају пласмана, учествује у процесима архивског пословања ФБА, даје подршку и учествује у процесима у вези с резервном локацијом ИС ФБА и процесима управљања континуитетом пословања и опоравка ИКТ процеса и система.

10.1. Послови подршке из сегмента купопродаје пласмана банке

Послови подршке из сегмента купопродаје пласмана односили су се на следеће активности:

- пружање подршке око анализе испуњености, како општих тако и посебних услова, ако се ради о материјално значајним износима, по достављеним захтјевима за продају доспјелих ненаплаћених пласмана банке (обрађена су два захтјева за издавање сагласности о испуњености услова за купопродају пласмана банке на основу којих је ФБА двијема банкама дала сагласност за закључење уговора о купопродаји пласмана, те је обављена контрола извјештаја о извршеној продаји пласмана) и
- у сарадњи са организационим дијелова ФБА за ИКТ, завршене су активности креирања извјештајног обрасца КУПО-1 о извршеној купопродаји пласмана у систему ВН-BATIS/BA-TEDIS, те је банкама омогућена достава података електронским путем.

10.2. Послови пружања подршке надлежним организационим дијеловима ФБА

Послови пружања подршке надлежним организацијским дијеловима ФБА у поступцима из надлежности ФБА примарно су се обављали кроз учешће у контролама СБС. Подружница Мостар је учествовала у пет непосредних контрола, од тога у четири циљане и једној обимној контроли. Обављене контроле се односе на сегмент лизинг и факторинг пословања.

10.3. Остали послови Подружнице Мостар

Везано за захтјеве и потребе ФБА, Подружница Мостар је обављала и остале послове и то:

- сачињавање дописа који садрже одговоре на запримљене упите, појашњења и инструкције везане за примјену Одлуке о купопродаји пласмана банке;
- у сарадњи са организационим дијелом ФБА надлежним за надзор пословања НФИ извршен је унос мјесечних извјештаја о ЕКС банке која се бави лизинг пословима у систему ВН-BATIS, те је пружена подршка у финалној изради кварталних планова непосредних надзора;
- у сарадњи са организационим дијелом ФБА за ИКТ креиран је засебан одјелјак Подружница Мостар за вођење електронске архиве и доставе документације електронским путем у ВН-BATIS, те
- у сарадњи са заједничким функцијама ФБА завршене су активности најма додатних пословних просторија за потребе Подружнице Мостар. Подружница Мостар је судјеловала у раду три комисије ФБА.

11. ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ ФБА

11.1. Међународне активности ФБА и међуинституционална сарадња

Настављене су активности и у 2021. години на јачању и унапређењу сарадње, како са домаћим, тако и са међународним финансијским институцијама, те регионалним и другим организацијама, као и јачању билатералне и мултилатералне сарадње са банкарским регулаторима из земље и региона и шире, на основу постојећих и нових споразума о сарадњи и размјени информација.

У 2021. години потписан је Споразум о сарадњи са ИДДЕАА, којим је омогућен приступ ФБА евиденцијама ИДДЕАА-е, олакшано пословање СБС и омогућена већа приступачност услуге грађанима и правним лицима. Такође, инициране су активности према SRB с циљем успоставе меморандума о сарадњи, чије се потписивање очекује у наредној години, што представља предуслов за присуство супервизора ФБА на резолуцијским колегијумима. Припремљен је и највећим дијелом усаглашен нацрт МоU из сегмента реструктурирања банака са АОД-ом, ЦББХ и АБРС-ом.

ФБА размјењује информације и учествује на међународним колегијумима супервизора за банке чије је сједиште банкарских група у Словенији, Аустрији и Хрватској. Настављена је и сарадња са ЕСВ-ом кроз размјену информација и учествовање на колегијима банака који су под надзором ЕСВ-а и редовним годишњим састанцима, као и са ЕВА-ом.

С обзиром на значај банака чланица међународних група за банкарски систем и финансијску стабилност, унапређење сарадње са супервизорима матичних група у домену размјене информација, заједничке оцјене профила ризика групације и појединачних банака, оцјене планова опоравка, заједничког дјеловања, интеракције са банкарским групама и јачања спремности на кризне ситуације, биће у фокусу супервизорског дјеловања и у наредном периоду.

Значајне активности ФБА односиле су се и на учешће у мисијама/посјетама међународних финансијских организација (ММФ, СБ, ЕСВ и др.) по питању информација и анализа кретања у банкарском систему ФБиХ и јачању банкарске супервизије. Током 2021. године ФБА је активно учествовала и у раду BSCEE.

У извјештајној години настављена је сарадња са ЦББиХ на провођењу top-down стрес тестова и НТОС, размјени података о FSI's и др., а са АОД-ом у оквиру редовне размјене информација. Са АБРС-ом, поред редовне размјене информација, остварује се сарадња везано за израду нове регулативе, области посредног и непосредног надзора, а за банке које послују на подручју оба ентитета извршене су и међусобне презентације кључних SREP налаза и оцјена.

ФБА активно учествује у раду радних група за Европске интеграције, те је преко именованих представника учествовала у раду радних група које се односе на економске критеријуме, слободно кретање капитала, финансијске услуге, монетарну и економску политику и заштиту потрошача. У складу са својим надлежностима ФБА учествује у раду Пододбора за економска и финансијска питања и статистику и Пододбора за унутрашње тржиште и конкуренцију.

У 2021. години настављена је сарадња са УББиХ, АМФИ и УДЛБиХ везана за примјену постојећег регулаторног оквира, његовог тумачења и приједлога за њихову измјену, те процес доношења новог регулаторног оквира за пословање и надзор СБС-а.

11.2. Посебни пројекти ФБА од значаја за развој регулативе и супервизије СБС

Након имплементације и пуне примјене новог супервизорског оквира - SREP, услиједиле су активности на изради интерног акта који треба да обухвати све супервизорске активности из посредног надзора, као и активности на изради акта за супервизорску процјену примјене МСФИ 9, а у оквиру пројекта СБ - Пројекат јачања банкарског сектора. Документ Оперативне процедуре за посредни надзор банака сачињен је на основу важећег

регулаторног оквира за банкарски систем, међународних и општеприхваћених принципа и стандарда за обављање банкарске супервизије, као и досадашње супервизорске праксе и искустава. Пројекат јачања банкарског сектора окончан је крајем јуна 2021. године.

Значајну техничку помоћ ФБА у јачању супервизије банака пружа и USAID FINRA пројекат кроз дугогодишњи пројекат техничке помоћи усмјерене на изградњу капацитета за супервизију и реструктурирање банака. У оквиру USAID FINRA пројекта, ФБА је наставила да обавља планиране активности на даљњем јачању капацитета за ефикасну супервизију банака и реструктурирање банака, са већ започетим пројектима на имплементацији подзаконског оквира за NSFR, измјенама и допунама регулаторног оквира за интерно управљање у банкама, имплементацији FINREP-а у смислу израде подзаконског оквира, образаца за извјештавање, смјерница, валидацијских правила и алата за FINREP, изградњи капацитета за функцију подршке супервизији (модел, стрес тестови, израда методологија, стандарда и процедура, извјештавања), као и ажурирању методологије за NTOS и др. ФБА је у другом кварталу 2021. године усвојила нову регулативу о систему интерног управљања у банци, те подзаконски оквир у којем су прописани квантитативни захтјеви за NSFR. Везано за пројектни задатак прегледа и оцјене ILAAP-а које су комерцијалне банке биле у обавези доставити на процјену ФБА у 2021. години, пружена је помоћ ентитетским агенцијама за банкарство и извршен је преглед и оцјена извјештаја о ILAAP-у.

У сегменту реструктурирања банака активности су усмјерене на даљњем јачању капацитета у дијелу утврђивању кључних функција, усвајању MPEL приступа, дефинисању индикативног MPEL-а, као и ажурирање планова реструктурирања и могућност коришћења инструмента банке за посебне намјене и инструмента одвајања имовине. С циљем унапређења институционалних капацитета ФБА, у оквиру USAID FINRA пројекта наставиће са пружањем техничке помоћи на већ започетим активностима везаним за имплементацију регулаторног оквира.

Такође, ФБА учествује и у оквиру Програма за јачање капацитета централних банака земаља Западног Балкана усмјереним према интеграцији у Европски систем централних банака - ESCB Програм. У 2021. години, активности су се одвијале у оквиру билатералне сарадње са ОeNB и FMA, стажирању представника ФБА из области реструктурирања банака које је одржано у Народној банци Чешке, као и одржаној радионици у Народној банци Мађарске. Овај двогодишњи пројекат се завршио 31.12.2021. године, уз могућност његовог наставка, почев од друге половине 2022. године.

11.3. Едукација запослених у ФБА

Имајући у виду значај правовремене и континуиране едукације постојећег кадра, а с циљем унапређења стручних и професионалних капацитета запослених, као и ефикасности пословних процеса, стабилнијем и квалитетнијем банкарском и финансијском сектору, ФБА је и у 2021. години значајну пажњу поклањала едукацији својих кадрова.

Едукација запослених у ФБА, која је у функцији јачања институционалних капацитета у 2021. години, одржавана је виртуално, с обзиром на ванредну ситуацију изазвану пандемијом. ФБА је у складу са захтјевима и потребама послова које обавља, својим радницима омогућила да учествују на виртуалним семинарима, стручним конференцијама,

курсевима и радионицама. Значајни програми едукације у 2021. години реализовани су кроз пројекте техничке помоћи које пружа СБ и USAID FINRA пројекат.

Теме које су обрађене на претходно наведеним облицима обуке односиле су се на:

- банкарску супервизију унутар Базелског оквира;
- процјену параметара ризика и моделирање за ИРБ и МСФИ 9;
- ILAAP, NSFR, NTOS, регулаторни оквир и стрес тестирање у ЕУ, NPL;
- интерно управљање и интерну ревизију;
- MPC 12 - Порези, одгођена пореска имовина/обавезе;
- планове опоравка и реструктурирање;
- ажурирање МСФИ за регулаторе;
- СПНиФТА и процјену ризика од ПНиФТА, злоупотребу криптовалута за ПНиФТА;
- јачање пруденцијалне супервизије и надзор „retail“ плаћања;
- управљање „Fintech“ услугама;
- „Fraud Forum“;
- макроекономску анализу за супервизоре банака;
- израду Програма интегрисања БиХ у ЕУ и др.

12. ПОСЛОВИ ВЕЗАНИ ЗА ИКТ ПОДРШКУ

Надлежни организациони дио ФБА за ИКТ подршку обављао је континуиране процесе који су неопходни за успјешно пословање ФБА и рад осталих организационих дијелова ФБА.

12.1. Послови анализе процеса и развоја

У 2021. години у сегменту послова који се односе на анализу процеса и развоја ИС ФБА, извршене су следеће активности:

- реинжињеринг апликације „Job Manager“ у виду унапређења постојећих и увођење нових функционалности. Предметна апликација има функцију „Help Desk“ система и омогућава евидентирање корисничких захтјева и праћење реализације истих;
- дорада и ажурирање „Регистра банака“ у оквиру система ВН-BATIS, с циљем омогућавања евиденције банака које су регистроване у РС-у, а послују на подручју ФБиХ;
- реинжињеринг и миграција апликативног рјешења „Регистар МКО“ са „Oracle“ базе података на „PostgreSQL“ базу података, с циљем постојања свих регистара СБС-а у истој врсти система за управљање базама података;
- у сегменту надзора пословања банака, у оквиру система ВА-TEDIS, имплементирани су NSFR регулаторни обрасци (12 образаца). Проведене су измјене и дораде на пет регулаторних образаца на LCR модулу, у складу са предметним упутством. У оквиру система ВН-BATIS имплементиран је цијели низ регулаторних извјештајних упита. На 44 извјештајна упита проведене су одговарајуће измјене у складу са новим регулаторним оквиром за извјештавање. Имплементирана су и два извјештајна упита који се односе на израчун SREP индикатора који се користе у оквиру процјене банака;
- за потребе надзора НФИ, у оквиру система ВА-TEDIS, имплементирана су два нова регулаторна обрасца. Креирана су и имплементирана валидациона правила базирана на „XBRL“ стандарду за 18 регулаторних образаца путем којих МКО врше извјештавање

према ФБА. У оквиру система ВН-BATIS имплементирано је 25 извјештајних упита, с циљем провођења надзора МКО;

- у оквиру система ВА-TEDIS имплементиран је регулаторни образац „КУПО - Извјештај о извршеној продаји пласмана“;
- у сегменту специјалистичког надзора СБС-а омогућено је регулаторно извјештавање банака које су регистроване у РС-у, а које своје активности обављају на подручју ФБиХ, успостављањем „VPN Site-To-Site“ комуникационог канала и ажурирано је 18 агрегираних извјештајних упита који укључују банке из оба ентитета. У оквиру ИС ФБА имплементиран је web базирани сервис који омогућава „јавни“ приказ услуга које банке пружају правним лицима, те приказ тарифа накнада које банке наплаћују од правних лица за предметне услуге. Наведени „јавни“ сервис представља софтверско рјешење које користи различите базе података које су имплементирани у оквиру ИС ФБА. Ради се о 13 регулаторних образаца који омогућавају извјештавање везано за отварање, вођење и затварање рачуна, безготовинске платне трансакције, уплате и исплате готовог новца, коришћење електронских сервиса, дебитне и кредитне картице пословних субјеката, трајни налог, налоге принудне наплате, изводе, издавање потврда, услуге ПОС терминала и међубанкарске накнаде код трансакција дебитном и кредитном картицом и сл. Предметни web сервис је доступан преко интернет странице ФБА;
- за потребе организационог дијела ФБА надлежног за реструктурирање банака, проведено је дизајнирање, развој и пуштање у продукциони режим рада аутоматизације процеса за одређивање критичних функција у банци за пословне сегменте (кредитно и депозитно пословање, платни промет, инвестиционе услуге и активности на новчаном тржишту). Такође, проведено је дизајнирање, развој и пуштање МРЕЛ пројекта (апликативног модула за кључне функције банке). У оквиру система ВН-BATIS проведена је и надоградња 14 извјештајних упита;
- у оквиру апликативног модула „Финансијско рачуноводство“ система ВН-BATIS, имплементирана је извјештајна функционалност која омогућава „схрот“ књиге улазних фактура (КУФ) у .xlsx формат на бази дефинисаних улазних параметара. Развијен је нови апликативни модул „Обрачун плата“ који ће у 2022. години замијенити постојеће апликативно рјешење;
- с циљем осигурања функционалности управљања приступом и ВА-TEDIS система путем којих СБС обављају регулаторно извјештавање према ФБА, проведене су активности на предметним развојним и продукцијским системима у погледу ажурирања програмског језика на актуелну верзију, миграције апликативног „framework“ на актуелну верзију, ажурирање програмских библиотека и измјене изворног програмског кода у складу са захтјевима нове верзије програмског језика и апликативног „framework“. Са становишта осигурања функционалности система ВН-BATIS који користе радницу ФБА, извршено је ажурирање програмског језика на актуелну верзију, ажурирање програмских библиотека и измјена изворног програмског кода у складу са захтјевима нове верзије програмског језика;
- имплементација „Search“ модула за проналажење регулаторних извјештаја у оквиру система ВА-TEDIS. Предметни систем је доступан СБС с циљем обављања регулаторног извјештавања према ФБА;
- развој програмских скрипти путем којих је извршено копирање докумената са „NAS Storage“ уређаја на „СЕРН Storage“ уређај (копирању *.pdf, *.doc и других врста докумената);

- у оквиру модула „Document management“ и „File management“ система ВН-BATIS, проведене су активности које су омогућиле коришћење „СЕРН Storage“ уређаја на који је омогућено похрањивање корисничких докумената;
- редовни послови на одржавању апликативних система ФБА-СТАТИСТИКА, ВА-TEDIS и ВН-BATIS, те подршка корисницима који користе предметне системе у оквиру редовних активности;
- администрација система „Document tracking“ (систем за скенирање, похрањивање и достављање пословне документације), „Document management“ и „File management“ према захтјевима организационих дијелова ФБА;
- администрација система „Контрола радног времена и пролаза“ у складу са захтјевима организационих дијелова ФБА. Администрација се односи на захтјеве за израду приступних RFID картица за нове раднике ФБА, активирање и деактивирање постојећих RFID приступних картица, додјелу/одузимање приступних права, промјену извјештајних категорија радника ФБА у оквиру UNILAB система и
- постављења документације у оквиру категорије „Интерни акти“ система ВН-BATIS на захтјев организационих дијелова ФБА.

12.2. Послови администрације и подршке

У 2021. години, у сегменту послова који се односе на ИКТ администрацију и подршку ИС ФБА, извршене су следеће активности:

- администрација система „Document tracking“ везано за системски сегмент посла;
- конфигурисање и издавање рачунарске опреме за постојеће и нове раднике ФБА;
- надоградња меморије одређеног броја рачунара запосленика ФБА с циљем повећања брзине предметних рачунара;
- имплементирање „VPN Site-To-Site“ комуникационог тунела између ФБА и СБС-а у сврху осигурања техничких претпоставки за успостављање регулаторног извјештавања према ФБА;
- надзор и одржавање виртуелизацијских платформи у оквиру којих су имплементирани виртуални сервери који се користе за потребе радника ФБА;
- редовни послови на одржавању ИТ система ФБА;
- редовни послови на одржавању система који се користе од стране радника СБС-а;
- редовни послови на одржавању и надзору система „Active Directory“, електронске поште, WI-FI система ФБА, те инфраструктуре принтера и скенера;
- унапријеђена су сигурносна правила на firewall-у ФБА;
- у оквиру ИТ инфраструктуре у Подружници ФБА у Мостару, имплементиран је „AD kontroler“ с циљем успоставе резервног информатичког центра ФБА;
- одржавање приступних комуникационих канала према СБС-у путем којих се обавља регулаторно извјештавање према ФБА, одржавање VPN инфраструктуре (WAN), те одржавање локалне рачунарске мреже (LAN) у оквиру простора ФБА;
- редовни послови на одржавању система који радницима ФБА омогућава VPN удаљени приступ према ресурсима ИС ФБА;
- на активном мрежном уређају, који у оквиру ИС ФБА има функцију VPN концентратора, омогућен је „SSL-ВПН“ портал који осигурава VPN удаљени приступ према ресурсима ИС ФБА. Предметна функционалност користи се у случајевима када VPN клијент на рачунарима радника ФБА из одређеног разлога није у функцији, а постоји захтјев за „promptну“ успоставу VPN удаљеног приступ према ИС ФБА;

- техничка помоћ у процесу објављивање информација, аката и различитих форми докумената у оквиру одговарајућих категорија интернет странице ФБА;
- одржавање и надзор инфраструктуре система која осигурава ажурност AV дефиниција и заштиту ресурса ИС ФБА од малициозног кода;
- одржавање редовних „update“ процеса путем WSUS система (енг. Windows Server Update Services), а који се односе на ажурност „Microsoft Updatea“ на ресурсима ИС ФБА;
- одржавање DHCP система и отклањање проблема у оперативном раду предметног система;
- надзор система „WAF-Web Application Firewall“. Систем „WAF“ представља специфичну категорију апликативних „firewalla“ који филтрира, контролише и блокира HTTP саобраћај који је усмјерен према јавним сервисима ФБА, као и HTTP саобраћај који је усмјерен од стране јавних сервиса ФБА према интернетској страни;
- надзор система „EFA-E-mail Filter Appliance“. Систем „EFA“ припада категорији „E-mail Filter“ firewalla и исти филтрира e-mail саобраћај у сврху детектовања и блокирања e-mail спамова и вируса, односно малициозних e-mailova. Предметни систем је постављен испред ФБА система електронске поште и његова функција је да изврши филтрирање e-mail саобраћаја који долази са било којег уређаја, односно да изврши филтрирање сваке e-mail поруке у сврху детектовања и блокирања малициозних e-mailova;
- редовни послови на одржавању и надзору система који се користи за израду резервних копија података ресурса ИС ФБА, као и преузимање копија података банке у ликвидацији;
- у току 2021. године започете су активности на успостављању функционалности која треба да омогући заштиту података који су похрањени на преносним рачунарима радника ФБА;
- проведено је тестирање „Политике рачуна“ (енг. Account Policies) система „Active Directory“, што је укључивало тестирање „Политике лозинки“ и „Политике откључавања/закључавања“ доменских рачуна;
- проведена је ревизија рачуна који су креирани у оквиру система „Active Directory“ и система електронске поште и
- достава снимака са надзорних камера ФБА, а по захтјеву полицијских агенција.

12.3. Остале активности ИКТ подршке

У 2021. години извршене су следеће екстернализоване активности:

- развој и одржавање системске и мрежне инфраструктуре ИС ФБА, одржавање система за контролу пролаза и радног времена, те алармног надзора у просторима ФБА, одржавање система за климатизацију сервер собе ФБА;
- протупожарна заштита сервер собе ФБА;
- услуге интернет провајдера и
- сервисирање принтера и скенера.

Такође, у посматраном периоду извршене су и следеће активности:

- сачињена је техничка документација која се односила на набавку лиценци система за заштиту ресурса ИС ФБА од Cyber напада;
- сачињена је техничка спецификација која се односила на набавку Microsoft лиценци, као и на набавку лиценци система за управљање резервним копијама података ресурса ИС ФБА;

- сачињена је техничка документација која се односила на набавку лиценци система за заштиту ресурса ИС ФБА од малициозног кода, као и на набавку лиценци виртуализацијског система;
- сачињена је техничка документација за набавку лиценци система „JetBrain Full Product Pack“, а за потребе развоја и одржавања апликативних система ИС ФБА, као и за набавку рачунарске опреме за потребе радника ФБА;
- квалитативни и квантитативни пријем ИТ робе, обављен у складу са закљученим уговорима и
- документовање администраторских креденцијала путем којих се обавља приступ ресурсима ИС ФБА.

13. ЗАЈЕДНИЧКЕ ФУНКЦИЈЕ У ФБА

Заједничке функције у ФБА, као пословна функција надлежна за пружање подршке раду ФБА, дјелује у подручјима општих, кадровских, рачуноводствено-финансијских и послова информисања јавности у складу са програмским циљевима и захтјевима радних процеса. Организациони дио ФБА у оквиру којег су заједничке функције ФБА учествовао је у активностима које су дефинисане Стратегијом ФБА, а које представљају предуслов израде Стратегије развоја ИКТ система која је према Стратегији ФБА планирана у 2021. години. Наведено је подразумијевало провођење поступка набавке услуге дубинске анализе ИТ система, кроз реализацију одлуке УО за набавку наведене услуге.

13.1. Општи, кадровски послови и послови информисања јавности

У оквиру овог организационог дијела ФБА током 2021. године континуирано су извршавани сви послови из дјелокруга надлежности и то: послови управљања људским ресурсима, општи послови, технички послови, планирање и провођење процеса запошљавања, координирање процеса обука и едукација, управљање процесима развоја каријере и радне успјешности радника, послови пријема, доставе и отпреме поште и докумената, као и с тим повезани остали послови протокола, послови набавки и јавних набавки, послови превоза радника, одржавања возног парка и послови информисања јавности.

Током извјештајног периода обављане су активности управљања људским ресурсима, које се односе на планирање људских ресурса, профилирање, процјену и анализу стања кадрова, пријем и распоређивање кадрова у складу са потребама радних процеса, успостављање нових кадровских политика, обука и усавршавање радника, те др. Такође, вођене су евиденције из области радних односа, а у складу са интерним актима и законским прописима који уређују ову област (кадровска евиденција, евиденција о закљученим уговорима из надлежности овог организационог дијела, ажурирање података и др.).

У дијелу вођења евиденција о радницима, настављено је са развијањем интерне базе података која садржи све релевантне податке у вези са радним односом, с циљем унапређења функционисања система извјештавања и ефикасније размјене информација. Покренут је процес набавке софтвера за рачуноводство и кадрове који ће бити имплементиран у наредном периоду, те се врши систематизовање података и припрема за

миграцију на нови систем. Извршено је попуњавање недостајућих података у бази, те усклађивање истих са потребама везано за обрачун плата и накнада радника ФБА.

У 2021. години, услијед измјена у организацији и систематизацији појединих послова у ФБА, припремљени су нови уговори о раду за раднике организационих дијелова у којима су настале промјене. Такође, извршени су и послови интерних премјештаја радника у складу са потребама посла и организације рада. Вршене су активности и на развоју унифицираног обрасца који се користи за процјену способности и оцјену резултата рада радника који се налазе на пробном раду.

У складу са прописаним процедурама, примјеном Уредбе о поступку пријема у радни однос у јавном сектору у ФБиХ, проведено је више поступака пријема нових радника путем јавног оглашавања, као и интерно распоређивање радника на нова радна мјеста, према плану пријема кадрова, а у складу са програмом рада и планом пословања за извјештајну годину (објава огласа, формирање комисија, пружање подршке раду комисија у изради аката/записника о раду, евалуације кандидата, припремање приједлога одлука о избору, рјешавање приговора на одлуке о избору и друге радње у вези са вођењем процеса избора кандидата).

ФБА је у складу са планираним активностима током 2021. године запослила укупно десет нових радника. Сви су запослени на основу расписаних јавних огласа за пријем у складу са федералном регулативом и интерним актима којима је уређена предметна материја. Такође, у току извјештајне године, ФБА је напустило пет радника (одлазак у пензију, споразумни раскид радног односа и др.). Распоређивање људских ресурса вршено је у складу са планираним потребама организационих дијелова, а на основу захтјева руководиоца организационих дијелова ФБА, у циљу осигурања услова за квалитетно обављање послова који произилазе из њихове надлежности, односно одржавања пословања ФБА.

Током 2021. године проведене су активности на доношењу нових интерних аката и ажурирању постојећих везано за унутрашњу организацију и систематизацију послова у ФБА, континуитет пословања и кризно управљање, правилника о раду, смјерница за планирање и извјештавање. Дјеловање овог организационог дијела било је усмјерено и на израду општих и појединачних интерних аката из подручја радно-правних односа (уговори, рјешења, потврде, увјерења и др.), као и рјешавање одређених кадровских питања у области радно-правних односа (вођење радних спорова и др.).

У складу са Законом о јавним набавкама и подзаконским актима који произилазе из истог, вршене су набавке роба и услуга за потребе ФБА уз примјену одговарајућих поступака јавних набавки. Наведено подразумијева послове израде тендерских документација, формирања комисија, објављивање поступака и обавјештења у вези са њиховим провођењем на порталу јавних набавки, израду одлука, закључака, изјашњења по жалбама понуђача, уговора, оквирних споразума и других аката из ове области (коришћени отворени поступци набавке, конкурентски захтјеви за доставу понуда, директни споразуми, те поступци уз примјену Правилника о поступку додјеле уговора о услугама из Анекса II дио Б овог закона).

Уз остало, проведени су и окончани поступци сљедећих набавки: услуга интерног бифеа, услуга чишћења, набавке софтверског осигурања Microsoft лиценце и лиценци за заштиту

ресурса ИС од малициозног кода, услуга из области односа са јавношћу и кризног комуницирања, набавке горива, уредског материјала, ситног инвентара, уредске компјутерске опреме, услуга осигурања, услуга одржавања система за климатизацију и вентилацију, услуга одржавања телефонске централе и телефонских апарата, набавке софтверског рјешења за управљање финансијама и рачуноводством, услуга систематског здравственог прегледа, правних услуга, услуга техничког савјетовања, услуге одржавања и поправки службених моторних возила, те других роба и услуга предвиђених планом пословања и потребама радних процеса.

Током извјештајног периода пружена је подршка свим организационим дијеловима ФБА у вези са присуствовањем њених представника на семинарима, радионицама, домаћим и међународним конференцијама и другим пословним скуповима, који су због измијењених услова пословања узрокованих пандемијом, у 2021. години највећим дијелом одржани виртуално, као и подршка на плану стручног оспособљавања и усавршавања радника у земљи и иностранству.

У дијелу пословања које се односи на уредско и архивско пословање, поред свакодневних послова из те области (завођење аката у евиденционе књиге, административно-техничка обрада докумената, достављање предмета у рад организационим јединицама, рад на апликацији за унос, обраду, скенирање и додјелу on-line докумената организационим јединицама, вођење одређених евиденција, архивирање предмета и др.), обављени су и радни задаци у вези са чувањем, одржавањем и класификовањем архивске грађе. Такође, покренут је и процес полагања стручног архивистичког испита и стицања основних и виших стручних звања у архивској дјелатности за два радника распоређена на дате послове.

У оквиру овог дијела рада, обављени су и послови:

- управљања имовином (одржавање простора, уређаја, система, опреме и инсталација);
- одржавања возног парка, рачунарске, телекомуникацијске, уредске и друге опреме;
- провођења физичке и техничке заштите простора (послови рецепције, осигурање/заштита особља и имовине - унутрашње физичко осигурање, организовање техничке заштите, испитивање противпровалног и видео надзора, те система за контролу приступа у пословне просторије и евиденцију радног времена);
- провођења превентивних мјера из области заштите од пожара, са циљем спречавања настанка пожара и експлозије, као и осигурања услова за ефикасну евакуацију, а што је у складу са одредбама Закона о заштити од пожара и ватрогасству и интерним актима који уређују ову област, уз вршење испитивања исправности система ватродојаве у објекту, као и периодичних прегледа и испитивање противпожарних апарата и хидрантске мреже;
- редовног чишћења и одржавања хигијене у пословним просторијама;
- контроле улаза у пословне просторије, те контроле паркинга и др.

У задњем кварталу 2021. године покренут је процес формирања унутрашње службе заштите у ФБА, који укључује прву фазу и то предају захтјева према надлежном министарству унутрашњих послова, прилагођавање интерних аката започетом процесу, прва селекција радника који ће бити распоређени на послове техничке и физичке заштите, те упућивање истих на потребне едукације за стицање сертификата.

Активности ФБА у области информисања у 2021. години односиле су се на наставак успјешне интеракције са јавношћу. Комуникација са јавношћу ФБА се већим дијелом

односила на односе са медијима. У 2021. години пласирано је више од 70 вијести и саопштења за принтане и електронске медије, те одговорено на више од 100 медијских упита по питању рада на предметима из надлежности ФБА. Информације о раду ФБА, достављане су електронским и принтаном медијима у БиХ, као и путем интернет странице ФБА. Вршено је праћење и анализирање материјала, информација и извјештаја који се односе на СБС и рад ФБА који су се објављивали у средствима јавног информисања и о томе извјештавао менаџмент ФБА. У комуникацији са медијима и јавности, ФБА се придржавала општеприхваћених принципа независности, доступности, етике, те благовремености у пружању одговора. У 2021. години настављено је са реализацијом дугорочне стратегије комуницирања ФБА са представницима босанскохерцеговачких медија, грађанима и свеукупном јавношћу. Од стране медија у 2021. години било је укупно 2.800 објава, од тога највећи број у септембру и децембру 2021. године. Највећи број објава забиљежен је на интернет порталима, затим у принтаном и у електронским медијима.

Приликом комуницирања са медијима, коришћен је велик број алата, односно креиране су и дистрибуиране различите информације, интервјуи, изјаве, саопштења и одлуке о актуелним темама, односно активностима ФБА. Најчешћи алат комуникације била су саопштења, као ефикасан начин слања информација широј јавности, доступна на интернет страници ФБА. Грађани и медији су преко званичне маил адресе ФБА упутили преко 400 упита. У оквиру активности унапређења комуникације са јавношћу, у 2021. години на интернет страници ФБА, проширене су постојеће секције, те уврштене нове информативног карактера. Извршена је ревизија текстова објава на интернет страници ФБА, те превод текстова на енглески језик. Посјетиоцима интернет странице ФБА, као и корисницима финансијских услуга на интернету, понуђен је богатији садржај информације о раду ФБА, али и едукација путем писаног и видео садржаја.

Свакодневним „press clipping-ом“ из електронских и принтаных медија праћено је извјештавање и ставови медија о ФБА. Такође, вршено је архивирање објава из штампе и електронских медија, прикупљање, електронска обрада и похрањивање података неопходних за потребе ФБА у сегменту информисања. У ВН-BATIS-у је редовно ажурирана и посебна секција за архивирање медијских упита, одговора на медијске упите, саопштења, фотографија, екстерне комуникације и „press clipping“ мјесечних извјештаја.

13.2. Рачуноводствено - финансијски послови

Обављене активности у овом сегменту пословања у основи обухватају свакодневне редовне и периодичне радне задатке који су обављени у складу са планираним програмским циљевима, уз осигурање ефикасног финансијског управљања и поузданог система финансијске контроле. У оквиру овог дијела процеса рада извршени су ниже наведени послови везани за рачуноводствено- финансијско пословање ФБА:

- редовни финансијски и рачуноводствени послови који обухватају: књиговодствено евидентирање пословних промјена, припремање рачуноводствене базе за креирање финансијских извјештаја, обрачун и исплата плата, накнада плата, као и других накнада (по уговору о дјелу и сл.), вођење аналитичких евиденција о сталним средствима, ситном инвентару и библиотетском материјалу, благајнички и административно-технички послови (унос, одобравање, контрола и плаћање примљених фактура, контакти са добављачима, евиденција плаћања и др.), те други послови и радни задаци који се по својој природи сврставају у ову групу послова;

- обрачун и наплата прихода које ФБА остварује по основу обављања супервизије пословања СБС-а, путем накнада које СБС плаћају, накнада по основу провођења обраде захтјева за издавање сагласности, дозвола, одобрења и других аката, те обављања других послова из дјелокруга рада ФБА (провођење поступака по жалбама на првостепене акте, издавање мишљења, потврда, овјера и сл.), а све у складу са одлукама којима је прописана висина и начин плаћања накнада;
- управљање приходима и расходима, сачињавање мјесечних и кварталних анализа о њиховом остварењу и односу, провођење политика и процедура за ефикасно и ефектно управљање новчаним средствима и банковним рачунима, праћење стања расположивих средстава и др.;
- израда програма рада, плана финансијског пословања, извјештаја о раду и извјештаја о финансијском пословању, периодичних извјештаја о пословању и других аката који регулишу финансијско и рачуноводствено пословање;
- редовно извјештавање Дирекције ФБА и УО о извршењу плана пословања и другим питањима значајним за финансијско пословање;
- провођење припремних радњи за израду годишњег обрачуна за извјештајну годину, које обухватају предбилансне радње и активности на организацији пописа имовине и обавеза, као контролних поступака који претходе изради и састављању финансијских извјештаја који подразумевају рад на усаглашавању свих синтетичких и аналитичких књиговодствених евиденција, провођење контроле исправности књижења и документованости прокњижених пословних промјена током године, утврђивање фер вриједности појединих ставки имовине у складу са МРС/МСФИ, усаглашавање потраживања и обавеза, припремање података за потребе израде актуарског мишљења у вези с примјеном МРС-а 19, те друге послове у вези са израдом финансијских извјештаја;
- активности на провођењу поступка отуђења или уништења дуготрајне материјалне имовине, као расходованих ставки по раније обављеним пописима средстава које се воде у пословним књигама као ванбилансна евиденција, као и ставке билансне активе које су истрошене, застарјеле и дотрајале услјед вишегодишње употребе и од чије се употребе не очекују будућа економска корист;
- послови повезани са обављањем ревизије финансијских извјештаја, који се односе на припремање документације потребне за провођења ревизорског процеса;
- достављање прописаних извјештаја федералним органима и институцијама (Пореска управа и Федерални завод за статистику), путем прописаних образаца, у складу са прописима који уређују одређене области;
- активности на плану модификовања (проширења) постојећих апликативних софтверских рјешења која се користе при обрачуна плата, евидентирању улазних рачуна, сталних средстава и ситног инвентара и обрачуна амортизације и др.

13.3. Финансијско пословање ФБА

13.3.1. Финансирање рада ФБА

Финансирање рада ФБА уређено је одредбама ЗоА којим је дефинисано да се средства за њен рад, као непрофитне институције, осигуравају искључиво из прописаних накнада које СБС плаћају ФБА за издавање дозвола за рад и за супервизију њиховог пословања, као и накнада за обављање других послова из дјелокруга рада ФБА. Наплата средстава врши се у складу са ЗоА и одлукама ФБА којима је утврђена тарифа накнада које СБС плаћају ФБА, као и висина и начин њиховог плаћања.

Накнаде које СБС плаћају ФБА за супервизију њиховог пословања састоје се од годишњег линеарног административног дијела који се уплаћује у једнаким тромјесечним оброчима и тромјесечног варијабилног дијела од износа активе биланса стања СБС-а (у промилима) у висини прописаној одлукама ФБА. Приходи остварени од накнада за обављање других послова из дјелокруга рада ФБА обухватају остале накнаде које СБС уплаћују по основу издатих сагласности, одобрења, закључака и других аката које издаје ФБА. Новчане казне за учињене прекршаје које се у складу са ЗоБ-ом и ЗоА изричу финансијским институцијама и одговорним лицима тих институција које ФБА надзире се уплаћују у буџет ФБиХ. У складу са ЗоА прописано је да се вишак прихода над расходима текућег обрачунског периода преноси у наредну пословну годину.

13.3.2. Извршење финансијског плана

Према Билансу успјеха за период од 01.01. до 31.12.2021. године, ФБА је остварила укупне приходе у износу од 16.405.323,02 КМ (претходна година: 15.938.825,91 КМ), расходи су износили 14.030.535,30 КМ (претходна година: 13.392.832,67), а вишак прихода над расходима обрачунског периода износи 2.374.787,72 КМ (претходна година: 2.545.993,22 КМ).

Укупни приходи пословања већи су за 2,93% или 466.497,11 КМ у односу на остварену вриједност из 2020. године, односно већи за 6,67% или 1.025.323,02 КМ у односу на планиране вриједности за 2021. годину. Најзначајнију ставку у структури остварених прихода чине остварени приходи по основу наплаћених накнада за супервизију рада банака који чине главнину остварених прихода. Расходи пословања износили су 14.030.535,30 КМ и остварени су са 91,23% у односу на планирану вриједност, а већи су за 4,76% или 637.702,63 КМ у односу на остварење у 2020. години.

Преглед прихода према изворима и њихов удно у укупним приходима приказан је у слједећој табели:

Р. бр.	Опис	Остварено 2021.	Удио %
1.	Накнаде - банке	15.543.291,60	94,75
2.	Накнаде - МКО	608.171,75	3,71
3.	Накнаде - лизинг друштва	192.472,00	1,17
4.	Накнаде - факторинг друштва	-	-
5.	Остали приходи	61.387,67	0,37
УКУПНО		16.405.323,02	100,00

Пословни расходи представљају трошкове из основне дјелатности ФБА и обухватају материјалне трошкове, трошкове плата, накнаде, услуге, амортизацију, те остале трошкове пословања институције. Расходи обрачунског периода признати су у периоду у којем су и настали.

У структури укупно остварених расхода највећи дио издатака односи се на трошкове особља, односно исплаћене плате и накнаде из радног односа радницима ФБА током обрачунског периода, те трошкове услуга. Извршена издвајања за бруто плате у извјештајном периоду, као бруто маса средстава издвојена за ту намјену, укључују нето исплате радницима ФБА, те припадајуће порезе, доприносе и накнаде (као јавне приходе),

обрачунате су и уплаћене у буџетске и ванбуџетске фондове у складу са законским прописима који уређују ту област.

Структура средстава усмјерених у буџетске и ванбуџетске фондове, обрачунатих и исплаћених на плате исплаћене радницима ФБА, као доприноса из плате и на плату, с поређењем њиховог остварења у претходној години, даје се у сљедећој табели:

Р. бр.	Јавни приход	2020. година	2021. година
1.	Пензијско-инвалидско осигурање	1.901.255,88	1.993.160,45
2.	Основно здравствено осигурање	1.363.944,69	1.429.876,00
3.	Осигурање од незапослености	165.326,77	173.318,08
У К У П Н О		3.430.527,34	3.596.354,53

13.3.3. Успјешност пословања - Биланс успјеха за период од 01.01. до 31.12.2021. године

Структура прихода и расхода остварених у извјештајном периоду, с поређењем њиховог остварења у претходној години, приказана је у обрасцу "Биланс успјеха" за период од 01.01. до 31.12.2021. године, како сlijеди:

Опис	Износ	
	Претходна година	Текућа година
А. Приходи		
Чланарина	-	-
Приходи из буџета	-	-
Хуманитарни приходи	-	-
Приходи од властите активности	15.799.734	16.343.135
Остали приходи	139.092	61.388
Приходи укупно	15.938.826	16.405.323
Б. Расходи		
Материјал и енергија	321.258	224.676
Услуге	1.055.665	928.468
Плаће и накнаде	10.429.489	11.287.510
Амортизација	949.332	901.890
Финансијски расходи	39.248	50.401
Путни трошкови	78.457	97.494
Хуманитарни расходи	193.427	219.360
Порези и доприноси који не зависе од резултата	1.611	667
Остали расходи	324.346	320.068
Расходи укупно	13.392.833	14.030.534
Ц. Резултат		
Вишак прихода	2.545.993	2.374.789
Вишак расхода	-	-

13.3.4. Стање имовина и обавеза/извора средстава - Биланс стања на дан 31.12.2021.

Стање имовине и обавеза, односно извора средстава ФБА, приказано је у обрасцу „Биланс стања“ на дан 31.12.2021. године, како сlijеди:

Опис	Износ по одбитку исправке вриједности	
	Претходна година	Текућа година
А к т и в а		
А. Стална средства	19.330.636	18.603.046
Некретнине, постројења и опрема	19.233.672	18.424.239
Нематеријална стална средства	77.414	128.165
Дугорочни пласмани и потраживања	19.550	50.642
Биолошка имовина	-	-
Улагања у некретнине	-	-
Средства намијењена продаји	-	-
Дугорочна разграничења	-	-
Б. Текућа средства	17.707.089	21.409.466
Новац и новчани еквиваленти	17.607.593	21.031.527
Краткорочни пласмани и потраживања	86.001	377.223
Залихе	-	-
Улазни ПДВ	-	-
Краткорочна разграничења	13.495	716
Актива укупно	37.037.725	40.012.512
П а с и в а		
А. Трајни извори	31.785.959	34.160.748
Трајни извори	22.183.453	24.729.446
Резерве	7.056.513	7.056.513
Нераспоређени вишак прихода	2.545.993	2.374.789
Нераспоређени вишак расхода	-	-
Ревалоризационе резерве	-	-
Б. Дугорочне обавезе	4.317.825	4.766.199
Дугорочне финансијске обавезе	-	-
Дугорочна разграничења и резервисања	4.317.825	4.766.199
Ц. Краткорочне обавезе	933.941	1.085.565
Текуће обавезе	924.434	1.074.583
Краткорочне финансијске обавезе	2.604	3.962
Обавезе за ПДВ	-	-
Краткорочна разграничења и резервисања	6.903	7.020
Пасива укупно	37.037.725	40.012.512

При изради финансијских извјештаја ФБА је примијенила општеприхваћене рачуноводствене концепте, те рачуноводствена начела и рачуноводствене стандарде финансијског извјештавања. Финансијски извјештаји састављени су у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ, МРС и МСФИ, односно према законском оквиру финансијског извјештавања у ФБиХ, те рачуноводственим политикама и другим интерним актима ФБА који уређују њено рачуноводствено-финансијско пословање.

У складу са одредбама ЗоРР, сходно Међународним ревизорским стандардима, ревизорско друштво Grant Thornton d.o.o. Ванја Лука обавило је ревизију финансијских извјештаја ФБА за 2021. годину, чије мишљење гласи:

Izvještaj nezavisnog revizora

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka
Vaso Paskića 3/F
78 000 Banja Luka
Republika Srpska
Bosna i Hercegovina

T +387 51 211 500; +387 51 211 294
F +387 51 211 501
E office@gt.ba
www.grantthornton.ba

Upravnom odboru Agencije za banкарство Federacije Bosne i Hercegovine Sarajevo - Novo Sarajevo

Мишljenje

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja Agencije za banкарство Federacije Bosne i Hercegovine Sarajevo - Novo Sarajevo (u daljem tekstu "Agencija"), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2021. godine, bilans uspjeha, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o tokovima gotovine za godinu koja se završila na taj dan i napomene uz finansijske izvještaje koje uključuju pregled značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim aspektima, finansijsku poziciju Agencije na dan 31. decembra 2021. godine kao i njenu finansijsku uspješnost i novčane tokove za godinu koja se tada završila, u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Osnova za mišljenje

Obavili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljno opisane u našem izvještaju u odjeljku Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja. Nezavisni smo u odnosu na Agenciju u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom. Uvjereni smo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Ostala pitanja

Finansijske izvještaje Agencije na dan i za godinu koja se završava 31. decembra 2020. godine revidirao je drugi revizor, u čijem je izvještaju od 12. maja 2021. godine izraženo nemodificirano mišljenje.

Ostale informacije

Organ rukovođenja Agencije je odgovoran za ostale informacije. Ostale informacije sadrže informacije uključene u Godišnji izvještaj o poslovanju Agencije za banкарство Federacije Bosne i Hercegovine u periodu od 01.01 - 31.12.2021. godine, ali ne uključuju finansijske izvještaje i naš revizorski izvještaj o njima. Naše mišljenje o finansijskim izvještajima ne obuhvata ostale informacije i mi ne izražavamo bilo koji oblik zaključka s izražavanjem uvjerenja o njima. U vezi s našom revizijom finansijskih izvještaja, naša odgovornost je da pročitamo gore navedene ostale informacije i da razmotrimo jesu li ostale

Informacije značajno proturječne finansijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenih u reviziji ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane. Ako, na osnovu posla koji smo obavili na ostalim informacijama, zaključimo da postoji značajan pogrešan prikaz tih ostalih informacija, od nas se zahtijeva da objavimo tu činjenicu.

U ovom pogledu nemamo nikakve značajne činjenice koje smatramo prigodnim za objavu.

Odgovornost Organa rukovođenja za finansijske izvještaje

Organ rukovođenja Agencije je odgovoran za sastavljanje i fer prikazivanje finansijskih izvještaja u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine, kao i za takve interne kontrole za koje Organ rukovođenja Agencije utvrdi da su neophodne i koje omogućavaju sastavljanje finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed prevare ili greške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, Organ rukovođenja Agencije je odgovoran za procjenjivanje sposobnosti Agencije da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju i objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja.

Lica ovlaštena za upravljanje odgovornu su za nadzor nad procesom finansijskog izvještavanja Agencije.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su stadi razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji Agencije, kao cjelina, bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili pogreške i izdati revizorov izvještaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili pogreške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRvS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- prepoznajemo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog usljed prevare je veći od rizika nastalog usljed pogreške, jer prevare može uključiti tajne sporazume, krivotvorenja, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilazanje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Agencije;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika, razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava;

- zaključujemo o primjerenosti korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja i, temeljno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Agencija da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom izvještaju na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Agencija prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;
- ocjenjujemo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaj, osnovne transakcije i događaje na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo sa onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi sa, između ostalih pitanja, planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i sve značajne nedostatke u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Takođe, dostavljamo Organu rukovođenja Agencije izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtjevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavijestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koje se može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i gdje je to moguće, o povezanim mjerama zaštite.

Partner na revizorskom angažmanu čiji je rezultat ovaj izvještaj nezavisnog revizora je Nevena Mirković, Ovlašćeni revizor.

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka
Banja Luka, 29. april 2022. godine:

Isidora Džombić,
Managing Partner – Direktor
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Nevena Mirković
Ovlašćeni revizor
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

14. ЗАКЉУЧАК

У извршењу послова из прописане надлежности, ФБА је самостална и независна институција која поступа у складу са законским прописима, супервизорским принципима и правилима струке, као и најбољим међународним праксама. У извјештајном периоду ФБА је извршила планиране активности из дјелокруга рада утврђеног законским прописима и Програмом рада ФБА, као и активности које су реализоване у складу са измијењеним околностима, потребама и захтјевима у надзору пословања СБС.

Испуњени су сви циљеви за одржавање стабилности финансијског система у условима пандемије, а посебно одржавање нивоа и квалитете некавалитетне активе, избјегавања настанка значајних системских ризика као резултата неадекватног поступања СБС у периоду пандемије и подстицања кредитне активности у циљу наставка подршке привреди и грађанима. ФБА је у сарадњи са АБРС и ЕВА-ом окончала поступак процјене усклађености регулаторног и супервизорског оквира са оквиром ЕУ, те добила статус еквивалентности, односно статус треће земље у којој се примјењују регулаторни и супервизорски захтјеви еквивалентни захтјевима који се примјењују у ЕУ. Као резултат наведених активности, ЕК је у октобру 2021. године објавила проведбenu одлуку којом се потврђује еквивалентност супервизорског и регулаторног оквира БиХ у односу на регулаторни оквир ЕУ.

ФБА је у протеклом периоду успоставила ефикасан процес супервизије СБС и јачала капацитете у складу са захтјевним процесима регулаторних и супервизорских реформи. Пословање ФБА у 2021. години обиљежиле су и активности везане за продужење донесених мјера услјед негативних ефеката изазваних пандемијом.

Вршећи супервизију рада и законитости пословања СБС-а, ФБА је, у складу са законским прописима, правовремено налагала и предузимала мјере за отклањање утврђених незаконитости и неправилности. Кључни изазов ФБА у наредном периоду је одржавање динамике усклађености и примјене регулаторних и супервизорских захтјева, у складу са процесима који су успостављени у ЕУ. Стратегије развоја ФБА су јасно дефинисане, а планови детаљно разрађени уз наглашене потребе за наставак дигитализације процеса у областима супервизије СБС.

Реализована је свеобухватна реформа регулаторног оквира за пословање и надзор банака. Ревидиране су и иновиране обавезне извјештајне форме које банке достављају ФБА у надзорне и статистичке сврхе, те је уведен нови регулаторни захтјев у управљању ризиком ликвидности (NSFR). Кључне активности из сегмента регулативе унутрашњег платног промета и заштите корисника финансијских услуга односиле су се на израду извјештајних образаца и упутстава за попуну истих у складу са Законом о унутрашњем платном промету.

ФБА је и у 2021. години активности усмјерила на јачање и унапређење сарадње са домаћим, међународним финансијским институцијама те регионалним и другим организацијама, као и на јачање билатералне и мултилатералне сарадње са банкарским регулаторима из земље и иностранства. ФБА размјењује информације и учествује на међународним колегијумима супервизора за банке чије је сједиште банкарских група у ЕУ. Настављена је и сарадња са ЕСВ-ом кроз размјену информација и учествовање на колегијумима банака који су под надзором ЕСВ-а и редовним годишњим састанцима, као и са ЕВА-ом.

У 2021. години ФБА је наставила учествовати у пројектима од значаја за развој регулативе, супервизије и реструктуре банака који се односи на пројекат Свјетске банке FinSAC, USAID FINRA пројекат техничке помоћи јачања капацитета ФБА за ефикаснију банкарску супервизију и Програм за јачање капацитета централних банака земаља Западног Балкана.

ФБА ће наставити са реализацијом планираних активности у складу са законским прописима, Статутом ФБА и интерним актима ФБА, како је и утврђено у Програму рада Агенције за банкарство ФБиХ за 2022. годину. Наведене активности су усмјерене на извршавање послова из надлежности ФБА, вршење супервизије, израду регулаторног оквира за СБС, те послове који се односе на реструктурирање банака, а све са циљем очувања и јачања стабилности банкарског система и заштите депонената, као и унапређења сигурног, квалитетног и законитог пословања СБС.

Број: 01-2242/22

Сарајево, 30.05.2022. године

ДИРЕКТОР

Јасмин Махмузић, с.р.

**ПРЕГЛЕД АКТА
УСВОЈЕНИХ ОД СТРАНЕ УО У 2021. ГОДИНИ**

а) Акти којима се прописује рад ФБА:

1. Правилник о измјени и допунама Правилника о раду, са измјенама Прилога 1. – Правилник о измјенама и допунама Правилника о унутрашњој организацији Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине, број: У.О.-55-04/21 и У.О.-55-04-1/21 од 25.02.2021. године;
2. Правилник о континуитету пословања и кризном управљању у Агенцији за банкарство Федерације БиХ, број: У.О.-55-05/21 од 25.02.2021. године;
3. Одлука о измјени Одлуке о именовању сталног члана и замјенских чланова Одбора за реструктурирање Агенције за банкарство Федерације БиХ, У.О.-55-06/21 од 25.02.2021. године;
4. Одлука о усвајању Стратегије развоја Агенције за банкарство ФБиХ 2021. - 2026. година, број: У.О.-55-11/21 од 25.02.2021. године;
5. Правилник о измјени Правилника о измјенама и допунама Правилника о унутрашњој организацији Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине, број: У.О.-57-01/21 од 09.04.2021. године;
6. Правилник о допуни Правилника о раду Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине, број: У.О.-58-06/21 од 15.04.2021. године;
7. Упутство о измјенама и допунама Упутства о методологији у поступку планирања и извјештавања Агенције за банкарство Федерације БиХ, број: У.О.-58-07/21 од 15.04.2021. године;
8. Правилник о измјенама и допунама Правилника о раду Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине, број: У.О.-61-04/21 од 31.05.2021. године;
9. Одлука о измјени Одлуке о именовању сталног члана и замјенских чланова Одбора за супервизију Агенције за банкарство Федерације БиХ, број: У.О.-62-04/21 од 11.06.2021. године.

б) Програми рада и извјештаји о раду УО и ФБА:

1. Извјештај о раду Управног одбора Агенције за банкарство Федерације БиХ за 2020. годину, Одлука о усвајању број: У.О.-61-02/61 од 31.05.2021. године;
2. Извјештај о пословању Агенције за банкарство Федерације БиХ за 2020. годину, Одлука о усвајању број: У.О.-61-03/61 од 31.05.2021. године;
3. Полугодишњи извјештај о раду Агенције за банкарство Федерације БиХ (извршење плана/програма у периоду 01.01. - 30.06.2021. године), Закључак УО број: У.О.-63-09/21 од 29.07.2021. године;
4. Програм рада Управног одбора Агенције за банкарство Федерације БиХ за 2022. годину, Одлука број: У.О.-69-02/21 од 28.12.2021. године;
5. Програм рада Агенције за банкарство Федерације БиХ за 2022. годину, Одлука број: У.О.-69-03/21 од 28.12.2021. године.

ц) Акти који се односе на рад Омбудсмена:

1. Извјештај о раду Омбудсмена за банкарски систем Федерације БиХ за 2020. годину, Одлука о усвајању Извјештаја, број: У.О.-55-07/21 од 25.02.2021. године;
2. Одлука о престанку дужности Омбудсмена за банкарски систем, број: У.О.-61-05/21 од 31.05.2021. године;
3. Одлуке о расписивању Јавног огласа за пријем у радни однос радника на радно мјесто Омбудсмен за банкарски систем, са текстом јавног огласа, број: У.О.-61-06/21 од 31.05.2021. године;
4. Информација о проведеном поступку по Јавном огласу за избор кандидата за пријем у радни однос на радно мјесто "Омбудсмен за банкарски систем" при Уреду омбудсмена за банкарски систем, са мјестом рада Подружница Мостар – УО информисан на 64. сједници дана 24.08.2021. године;
5. Одлуке о поништењу јавног огласа за избор кандидата за пријем у радни однос на радно мјесто Омбудсмена за банкарски систем број: У.О.-64-03/21 од 24.08.2021. године;
6. Одлуке о расписивању јавног огласа за избор кандидата за пријем у радни однос на радно мјесто Омбудсмена за банкарски систем, број: У.О.-64-03-1/21 од 24.08.2021. године;
7. Одлука о именовању Омбудсмена за банкарски систем број: У.О.-67-04/21 од 19.11.2021. године.

д) Акти који се односе на рад Уреда интерне ревизије у ФБА:

1. Извјештај о раду Уреда интерне ревизије Агенције за банкарство Федерације БиХ за 2020. годину, Закључак УО број: У.О.-55-08/21 од 25.02.2021. године;
2. Сажетак нацрта извјештаја о ревизији јавних набавки Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине извршених у периоду од 01.02.2020. до 31.12.2020. године, број: 01-3-105-5/21 од 29.03.2021. године, Закључак УО број: У.О.-58-08/21 од 15.04.2021. године;
3. Извјештај о раду Уреда интерне ревизије за први (I) квартал 2021. године, Закључак УО број: У.О.-59-03/21 од 29.04.2021. године;
4. Сажетак коначног извјештаја о ревизији јавних набавки Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине извршених у периоду од 01.02.2020. до 31.12.2020. године, број: 01-3-105-5/21 од 12.04.2021. године, Закључак УО број: У.О.-59-04/21 од 29.04.2021. године;
5. Сажетак нацрта и Сажетак коначног извјештаја о ревизији поступања по налазима (неправилностима) констатованим у записницима о извршеним контролама и предузимања мјера према субјектима банкарског система Федерације БиХ у Сектору за надзор недепозитних финансијских институција – Тим за надзор пословања лизинг друштва, број: 01-3-680-3/21 од 13.04.2021. године, Закључак УО број: У.О.-59-05/21 од 29.04.2021. године;
6. Сажетак нацрта извјештаја о ревизији пописа средстава и извора средстава Агенције за банкарство ФБиХ са стањем на дан 31.12.2020. године, број: 01-3-1090-3/21 од 24.05.2021. године, Закључак У.О. број: У.О.-61-07/21 од 31.05.2021. године;
7. Сажетак коначног извјештаја о ревизији пописа средстава и извора средстава Агенције за банкарство ФБиХ са стањем на дан 31.12.2020. године, број: 01-3-1090-3/21 од 03.06.2021. године, Закључак УО број У.О.-62-05/21;

8. Извјештај о раду Уреда интерне ревизије за II квартал 2021. године, Закључак УО број: У.О.-63-07/21 од 29.07.2021. године;
9. Извјештај о раду Уреда интерне ревизије за III квартал 2021. године, Закључак УО број: У.О.-66-03/21 од 29.10.2021. године;
10. Сажетак нацрта и коначног извјештаја о ревизији јавних набавки Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине извршених у периоду од 01.01.2021. године до 30.06.2021. године, број: 01-3-2942-3/21 од 18.10.2021. године, Закључак УО број: У.О.-66-05/21 од 29.10.2021. године;
11. Сажетак нацрта извјештаја о интерној ревизији праћења реализације препорука датих у 2018., 2019. и 2020. години (фоллоу-уп ревизија) број: 01-3-3770-5/21 од 30.11.2021. године, Закључак УО број: У.О.-68-07/21 од 17.12.2021. године;
12. Извјештај интерне ревизије извршења плана (програма рада) Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине за период јануар - септембар 2021. године, број: 01-3-4128-1/21 од 01.12.2021. године, Закључак УО број: У.О.-68-08/21 од 17.12.2021. године;
13. Програм рада Уреда интерне ревизије Агенције за банкарство Федерације БиХ за 2022. годину, Одлука број: У.О.-69-05/21 од 28.12.2021. године.

е) Акти који се односе на рад Другостепене комисије:

1. Информација о раду Другостепене комисије за период од 30.09.2020. до 31.12.2020. године, Закључак УО број: У.О.-55-9/21 од 25.02.2021. године;
2. Извјештај о раду Другостепене комисије за 2020. годину, Закључак УО број: У.О.-55-10/21 од 25.02.2021. године;
3. Извјештај о раду Комисије за одлучивање о поступку по жалби против првостепених аката Агенције за банкарство Федерације БиХ (Другостепене комисије) за период од 01.01. до 31.03.2021. године, Закључак УО број: У.О.-59-02/21 од 29.04.2021. године;
4. Извјештај о раду Другостепене комисије за период од 01.04.2021. године до 30.06.2021. године, Закључак УО број: У.О.-63-08/21 од 29.07.2021. године;
5. Извјештај о раду Комисије за одлучивање о поступку по жалби против првостепених аката (Другостепена комисија) за период од 01.07. до 30.09.2021. године, Закључак УО број: У.О.-66-04/21 од 29.10.2021. године.

ф) Акти којима се регулише рад СБС-а:

1. Одлука о садржају, роковима и начину достављања података за упоредни приказ накнада услуга за пословне субјекте у унутрашњем платном промету и међубанкарске накнаде за трансакције платним картицама, број У.О.-58-04/21 од 15.04.2021. године;
2. Одлука о систему интерног управљања у банци, број: У.О.-60-02/21 од 12.05.2021. године;
3. Одлука о објављивању података и информација банке, број: У.О.-60-03/21 од 12.05.2021. године;
4. Одлука о управљању ризиком ликвидности банке, број: У.О.-60-04/21 од 12.05.2021. године;
5. Одлука о измјенама Одлуке о плановима опоравка банке и банкарске групе, број: У.О.-62-03/21 од 11.06.2021. године;

6. Одлука о допуни Одлуке о увјетима и начину provedбе надзора и налагања мјера у циљу извршавања овласти из надлежности реструктурирања банака, број: У.О.-63-02/21 од 29.07.2021. године;
7. Одлука о измјени и допуни Одлуке о подацима и информацијама које се достављају Агенцији за банкарство Федерације Босне и Херцеговине за потребе израде и ажурирања плана реструктурирања банке и банкарске групе, број: У.О.-63-03/21 од 29.07.2021. године;
8. Одлука о измјенама и допунама одлуке о извјештајима које банка доставља Агенцији за банкарство Федерације Босне и Херцеговине према стандардизованом регулаторном извјештајном оквиру (COREP), број: У.О.-63-04/21 од 29.07.2021. године;
9. Одлука о условима за привремено признавање ставки редовног основног капитала, број: У.О.-64-02/21 од 24.08.2021. године;
10. Одлука о поступку супервизорског прегледа и процјене банке, број: У.О.-67-02/21 од 19.11.2021. године;
11. Одлука о измјенама и допунама Одлуке о супервизији банака и поступцима Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине, број: У.О.-67-03/21 од 19.11.2021. године;
12. Одлука о стављању ван снаге Одлуке о условима за привремено признавање ставки редовног основног капитала, број: У.О.-68-02/21 од 17.12.2021. године.

г) Акти који су донесени везано за COVID:

1. Одлука о измјенама и допунама Одлуке о привременим мјерама које банка примјењује за опоравак од негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем COVID-19, број У.О.-56-01/21 од 11.03.2021. године;
2. Одлука о измјенама и допунама Одлуке о привременим мјерама које лизинг друштва и микрокредитне организације примјењује за опоравак од негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем COVID-19; У.О.-56-02/21 од 23.03.2021. године;
3. Одлука о измјенама Одлуке о привременим мјерама које банка примјењује за опоравак од негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем COVID-19, број: У.О.-68-03/21 од 17.12.2021. године;
4. Одлука о измјенама Одлуке о привременим мјерама које лизинг друштва и микрокредитне организације примјењују за опоравак од негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем COVID-19, број: У.О.-68-04/21 од 17.12.2021. године.

х) Информације о СБС у ФБиХ:

1. Информација о субјектима банкарског система Федерације БиХ са стањем на дан 31.12.2020. године, по коначним неревидираним подацима, Одлука о усвајању број: У.О.-58-05/21 од 15.04.2021. године;
2. Информација о субјектима банкарског система Федерације БиХ са стањем на дан 31.03.2021. године, Закључак УО број: У.О.-62-02/21 од 11.06.2021. године;
3. Информација о субјектима банкарског система Федерације БиХ са стањем на дан 30.06.2021. године, Закључак УО број: У.О.-65-04/21 од 13.09.2021. године;

4. Информација о субјектима банкарског система Федерације БиХ са стањем на дан 30.09.2021. године, Закључак УО број: У.О.-68-05/21 од 17.12.2021. године.

и) Акти који се односе на финансијско пословање ФБА:

1. Извјештај о финансијском пословању Агенције за банкарство Федерације БиХ за 2020. годину:
  - Одлука о усвајању Извјештаја о финансијском пословању Агенције за банкарство Федерације БиХ за 2020. годину и финансијских извјештаја Агенције за банкарство Федерације БиХ по годишњем обрачуну за период од 1. јануара до 31. децембра 2020. године, број: У.О.-55-03/21 од 25.02.2021. године и
  - Одлука о резервисању средстава за примања запослених Агенције за банкарство Федерације БиХ за период од 1. јануара до 31. децембра 2020. године, број: У.О.-55-03/21 од 25.02.2021. године;
2. Одлука о одобравању куповине/набавке пословног објекта у Мостару за потребе смјештаја Подружнице Мостар Агенције за банкарство ФБиХ, број: У.О.-55-12/12 од 25.02.2021. године;
3. Одлука о одобравању издвајања средстава за набавку опреме и услуга у циљу унапређења рачунарске мреже, број: У.О.-55-13/21 од 25.02.2021. године;
4. Одлука о одобравању издвајања средстава за набавку Microsoft лиценци, број: У.О.-55-14/21;
5. Одлуке о финансирању школовања дјеце преминуле раднице Агенције за банкарство ФБиХ и дјеце преминулог члана Управног одбора Агенције за банкарство ФБиХ, бр. У.О.-59-06-1/21, У.О.-59-06-1/21, У.О.-59-06-3/21, У.О.-59-06-4/21 од 29.04.2021. године;
6. Закључак УО, сагласност на приједлог Уговора о финансирању школовања у вези са Одлукама о финансирању школовања бр. У.О.-59-06-1/21, У.О.-59-06-1/21, У.О.-59-06-3/21, У.О.-59-06-4/21 од 29.04.2021. године и овлаштење директору Агенције да потпише појединачне уговоре, те задужење да у наредном периоду припреми предлоге општих аката којима ће се дефинисати потребни елементи процеса одобравања финансирања школовања дјеце умрлих радника и чланова органа управљања Агенције;
7. Одлука о распореду финансијског резултата Агенције за банкарство Федерације БиХ оствареног у 2020. години, број: У.О.-63-05/21 од 29.07.2021. године;
8. Одлука о одобравању издвајања средстава за набавку уредске рачунарске опреме Агенције за банкарство ФБиХ, број: У.О.-63-06/21 од 29.07.2021. године;
9. Одлука о именовању независног екстерног ревизора за ревизију финансијских извјештаја Агенције за банкарство ФБиХ за 2021. годину, број: У.О.-65-05/21 од 13.09.2021. године;
10. План финансијског пословања Агенције за банкарство Федерације БиХ за 2022. годину, Одлука број: У.О.-69-04/21 од 28.12.2021. године.

ј) Остали разматрани и усвојени акти:

1. Информације о раду Агенције за банкарство Федерације БиХ за I/2021 до XI/2021 – УО редовно информисан на свакој сједници о активностима ФБА у наведеном периоду;

2. Одлука по приговору једног кандидата на обавијест о избору кандидата по Јавном огласу за пријем у радни однос на радно мјесто Омбудсмен за банкарски систем са мјестом рада у Подружници Мостар, број: У.О.- 69-08-01/21;
3. Одговор на захтјев једне раднице од 08.12.2021. године, Закључак УО број: У.О.- 69-08-02/21 од 28.12.2021. године.

ПРИЛОГ 3.

ПРЕГЛЕД ИЗВРШЕНИХ НЕПОСРЕДНИХ КОНТРОЛА У БАНКАМА
У 2021. ГОДИНИ

Р. бр.	Назив банке	Предмет контроле - ризик	Бр. дана припреме	Период контроле	Контроло р дана (број контролора x број дана)	Дани пост-контролног поступка
1	2	3	4	5	6	7
1.	UNION BANKA d.d. Sarajevo	Циљана контрола примјене Одлуке о израчунавању капитала банке, са фокусом на израчуни RWA	5	22.02. - 12.03.2021.	(3 x 15) = 45	10
2.	NLB BANKA d.d. Sarajevo	Циљана контрола примјене Одлуке о израчунавању капитала банке, са фокусом на израчуни RWA	5	02.03. - 16.03.2021.	(3 x 10) = 30	10
3.	ASA BANKA d.d. Sarajevo	Циљана контрола управљање ризиком ликвидности, примјена регулативе из сегмента ликвидности и извјештавање о LCR-у	5	22.03. - 13.04.2021.	(3 x 17) = 51	12
4.	ZIRAATBANK BH d.d. Sarajevo	Циљана контрола поступања по одредбама Одлуке о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака у сегменту рачуноводственог отписа	2	06.04. - 08.04.2021.	(1 x 3) = 3	3
5.	UNICREDIT BANK d.d. Mostar	Циљана контрола примјене Одлуке о управљању ризиком ликвидности банке у сегменту извјештавања о LCR-у	5	07.09. - 21.09.2021.	(3 x 11) = 33	15
6.	BOSNA BANK INTERNATIONAL d.d. Sarajevo	Циљана контрола управљања кредитним ризиком и утврђивања ECL-a, са фокусом на процес одобравања кредита и управљања некавалитетном акцивом	10	20.09. - 20.10.2021.	(5 x 23) = 115	15
7.	SPARKASSE BANK d.d. BiH Sarajevo	Циљана контрола примјене Одлуке о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака	7	18.10. - 17.11.2021.	(4 x 23) = 92	12
8.	RBFBiH	Циљана контрола квалитета активе и управљања кредитним ризиком	5	25.10. - 12.11.2021.	(3 x 15) = 45	12
9.	ZIRAATBANK BH d.d. Sarajevo	Циљана контрола примјене Одлуке о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака	10	15.11. - 07.12.2021.	(7 x 17) = 119	15

10.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. Sarajevo	Циљана контрола управљања кредитним ризицима и утврђивања ECL	10	22.11. - 17.12.2021.	(5 x 20) = 100	15
11.	RAIFFEISEN BANK d.d. BiH Sarajevo	Циљана контрола извршења налога		08.02. - 23.02.2021.	(3 x 12) = 36	7
12.	PROCREDIT BANK d.d. Sarajevo	Циљана контрола извршења налога		02.03. - 15.03.2021.	(3 x 10) = 30	7
13.	UNION BANKA d.d. Sarajevo	Циљана контрола извршења налога		15.03. - 17.03.2021.	(3 x 3) = 9	2
14.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. Sarajevo	Циљана контрола извршења налога		07.06. - 17.06.2021.	(2 x 9) = 18	10
15.	RBFBiH	Циљана контрола извршења налога		15.11. - 16.11.2021.	(3 x 2) = 6	2
16.	BOSNA BANK INTERNATIONAL d.d. Sarajevo	Циљана контрола извршења налога		06.12. - 10.12.2021.	(2 x 5) = 10	5
17.	ZIRAATBANK BH d.d. Sarajevo	Циљана контрола извршења налога		08.12. - 14.12.2021.	(7 x 5) = 35	3
18.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. Sarajevo	Циљана контрола извршења налога		20.12. - 24.12.2021.	(5 x 5) = 25	3

ПРИЛОГ 4.

РЕКАПИТУЛАЦИЈА ИЗВРШЕНИХ НЕПОСРЕДНИХ КОНТРОЛА БАНАКА
У 2021. ГОДИНИ

Р. бр.	Врста контроле – циљане контроле	Планирано	Извршено	% извршења
1	2	3	4	5
1.	По доминантним ризицима у пословању (1.1.+1.2.+1.3)	9	10	111
1.1.	Капитал, RWA и COREP извјештавање	2	2	100
1.2.	Ликвидност и извјештавање о ЛСР-у	2	2	100
1.3.	Квалитет aktive, управљање кредитним ризиком и утврђивање ECL-а, као и примјена регулаторног оквира о привременим мјерама које банка примјењује за опоравак од негативних економских последица узрокованих пандемијом	5	6	120
2.	Контроли извршења налога	6	8	133
УКУПНО (1.+2.)		15	18	120

ПРИЛОГ 5.

ПРЕГЛЕД ИЗВРШЕНИХ НЕПОСРЕДНИХ КОНТРОЛА НФИ И БАНАКА
КОЈЕ ОБАВЉАЈУ ПОСЛОВЕ ЛИЗИНГА И ФАКТОРИНГА У 2021. ГОДИНИ

Р. бр.	Назив НФИ	Предмет контроле	Број дана припреме	Период контроле	Контролор дана (број контролора x број дана)	Дани пост-контролног поступка
1	2	3	4	5	6	7
МКО						
1.	MKF EKI Sarajevo	Контрола извршења налога и циљана контрола	5	18.01. - 12.02.2021.	(2 x 26) = 52	10
2.	MKD EKI Sarajevo	Контрола извршења налога	5	01.02. - 08.03.2021.	(3 x 25) = 75	10
3.	PRVA ISLAMSKA MKF Sarajevo	Контрола извршења налога и циљана контрола	5	14.04. - 12.05.2021.	(2 x 20) = 40	10
4.	MKF MELAHA Sarajevo	Контрола извршења налога и циљана контрола	5	04.05. - 26.05.2021.	(2 x 16) = 32	10
5.	MKF SUNRISE Sarajevo	Обимна контрола пословања	5	06.09. - 12.10.2021.	(3 x 27) = 81	12
6.	MKD CREDO CENTAR d.o.o. Mostar	Обимна контрола пословања	5	06.09. - 13.10.2021.	(2 x 28) = 56	12
7.	MKD IUTECREDIT d.o.o. Sarajevo	Обимна контрола пословања	5	08.11. - 28.12.2021.	(2 x 36) + (1 x 16) = 88	38
8.	MKD MIKROFIN d.o.o. Banja Luka	Циљана контрола пословања МКД на подручју ФБиХ	5	22.11. - 16.12.2021.	(2 x 18) = 36	13
Лизинг друштва и банка која обавља послове лизинга						
9.	UNICREDIT BANK BH d.d. Mostar	Циљана контрола пословања	5	15.02. - 08.03.2021.	(3 x 15) = 45	10
10.	MOGO d.o.o. Sarajevo	Контрола извршења налога и циљана контрола	5	06.04. - 21.04.2021.	(2 x 12) = 24	10
11.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	Контрола извршења налога и циљана контрола	5	06.09. - 27.09.2021.	(2 x 16) = 32	12
12.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	Обимна контрола пословања	5	15.11. - 21.12.2021.	(3 x 26) = 78	12
Банке које обављају послове факторинга						
13.	ASA BANKA d.d. Sarajevo	Циљана контрола	5	12.04. - 23.04.2021.	(2 x 10) = 20	10
14.	INTESA SANPAOLO BANK d.d. BiH Sarajevo	Контрола извршења препоруке и циљана контрола	5	06.09. - 10.09.2021.	(3 x 5) = 15	10
15.	SPARKASSE BANK BiH d.d. Sarajevo	Контрола извршења препоруке и циљана контрола	5	20.10. - 26.10.2021.	(3 x 6) = 18	9

ПРИЛОГ 6.

РЕКАПИТУЛАЦИЈА ИЗВРШЕНИХ НЕПОСРЕДНИХ КОНТРОЛА НФИ И
БАНАКА КОЈЕ ОБАВЉАЈУ ПОСЛОВЕ ЛИЗИНГА И ФАКТОРИНГА У 2021.
ГОДИНИ

Р. бр.	Врста контроле	Планирано	Извршено	% извршења
1	2	3	4	5
1.	Надзор пословања МКО (1.1.+1.2.+1.3.+1.4)	8	8	100
1.1.	Обимна контрола	3	3	100
1.2.	Циљана контрола	1	1	-
1.3.	Циљана контрола и контрола извршења налога	4	3	75
1.4.	Контрола извршења налога	1	1	100
2.	Надзор пословања лизинг друштва и банке која обавља послове лизинга (2.1.+2.2.+2.3.)	4	4	100
2.1.	Обимна контрола	1	1	100
2.2.	Циљана контрола	1	1	100
2.3.	Циљана контрола и контрола извршења налога	2	2	100
3.	Надзор послова факторинга (3.1.+3.2.)	3	3	100
3.1.	Циљана контрола	1	1	100
3.2.	Циљана контрола и контрола извршења налога	2	2	100
УКУПНО (1+2+3)		15	15	100

ПРИЛОГ 7.

ПРЕГЛЕД ИЗВРШЕНИХ КОНТРОЛА ПЛАТНОГ ПРОМЕТА У БАНКАМА
У 2021. ГОДИНИ

Р. бр.	Назив банке	Предмет контроле	Број дана припреме	Период контроле	Контролор дана (број контролора x број дана)	Дани пост-контролног поступка
1	2	3	4	5	6	7
Непосредне контроле						
1.	ZIRAATBANK BH d.d. Sarajevo	Усклађеност пословања	4	17.03. - 26.03.2021.	(2 x 8) = 16	6
2.	BOSNA BANK INTERNATIONAL d.d. Sarajevo	Усклађеност пословања	4	23.03. - 07.04.2021.	(2 x 11) = 22	6
3.	ADDIKO BANK d.d. Sarajevo	Усклађеност пословања	4	07.04. - 20.04.2021.	(2 x 10) = 20	6
4.	SBERBANK BH d.d. Sarajevo	Усклађеност пословања	4	05.05. - 12.05.2021.	(2 x 6) = 12	6
5.	UNION BANKA d.d. Sarajevo	Усклађеност пословања	4	02.06. - 10.06.2021.	(2 x 7) = 14	6
6.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. Sarajevo	Усклађеност пословања	4	07.07. - 16.07.2021.	(2 x 8) = 16	6
7.	SPARKASSE BANK d.d. BiH Sarajevo	Усклађеност пословања	4	07.07. - 16.07.2021.	(2 x 8) = 16	6
8.	RBFBIH	Усклађеност пословања	4	23.08. - 26.08.2021.	(2 x 4) = 8	4
9.	ASA BANKA d.d. Sarajevo	Усклађеност пословања	4	20.09. - 29.09.2021.	(2 x 8) = 16	6
10.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BiH Sarajevo	Усклађеност пословања	4	20.09. - 30.09.2021.	(2 x 9) = 18	6
11.	RAIFFEISEN BANK d.d. BiH Sarajevo	Усклађеност пословања	6	18.10. - 01.11.2021.	(2 x 11) = 22	10
12.	UNICREDIT BANK d.d. Mostar	Усклађеност пословања	6	18.10. - 29.10.2021.	(2 x 10) = 20	10
13.	PROCREDIT BANK d.d. Sarajevo	Усклађеност пословања	4	22.11. - 03.12.2021.	(2 x 10) = 20	8
14.	NLB BANKA d.d. Sarajevo	Усклађеност пословања	6	29.11. - 10.12.2021.	(2 x 10) = 20	10
15.	KOMERCIJALNA BANKA a.d. Banja Luka (организациони дијелови који послују у ФБиХ)	Усклађеност пословања	6	22.12. - 28.12.2021.	(2 x 5) = 10	10
Посредне контроле						
1.	NOVA BANKA a.d. Banja Luka (организациони дијелови који послују у ФБиХ)	Усклађеност пословања	4	19.04. - 27.04.2021.	(2 x 7) = 14	6
2.	MF BANKA a.d. Banja Luka (организациони дијелови који послују у ФБиХ)	Усклађеност пословања	4	24.05. - 01.06.2021.	(2 x 7) = 14	6
3.	KOMERCIJALNO - INVESTICIJONA BANKA d.d. Velika Kladuša	Усклађеност пословања	4	30.08. - 03.09.2021.	(2 x 5) = 10	4

**ПРЕГЛЕД ИЗВРШЕНИХ КОНТРОЛА УСКЛАЂЕНОСТИ СБС
СА СТАНДАРДИМА СПН_иФТА У 2021. ГОДИНИ**

Непосредне контроле

Р. бр.	Назив СБС	Предмет контроле	Број дана припреме	Период контроле	Контролор дана (број контролора x број дана)	Дани пост-контролног поступка
1	2	3	4	5	6	7
Банка						
1.	RBFBiH	Контрола извршења налога	2	18.01. - 21.01.2021.	(2 x 4) = 8	4
2.	PROCREDIT BANK d.d. Sarajevo	Контрола извршења налога	6	18.01. - 20.01.2021.	(3 x 3) = 9	6
3.	UNION BANKA d.d. Sarajevo	Контрола извршења налога	4	01.02. - 05.02.2021.	(2 x 5) = 10	8
4.	ZIRAATBANK BH d.d. Sarajevo	Усклађеност пословања	9	24.03. - 05.04.2021.	(3 x 9) = 27	21
5.	RAIFFEISEN BANK d.d. BiH Sarajevo	Усклађеност пословања	6	07.04. - 27.04.2021.	(2 x 15) = 30	24
6.	NLB BANKA d.d. Sarajevo	Усклађеност пословања	6	21.05. - 14.06.2021.	(2 x 15) = 30	20
7.	ASA BANKA d.d. Sarajevo	Усклађеност пословања	9	19.05. - 01.06.2021.	(3 x 10) = 30	21
8.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. Sarajevo	Усклађеност пословања	6	21.06. - 30.06.2021.	(2 x 8) = 16	12
9.	SPARKASSE BANK d.d. BiH	Усклађеност пословања	3	27.09. - 14.10.2021.	(3 x 12) = 36	12
10.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BiH Sarajevo	Контрола извршења налога	4	08.09. - 15.09.2021.	(2 x 6) = 12	10
11.	SBERBANK BH d.d. Sarajevo	Усклађеност пословања	6	25.10. - 16.11.2021.	(1 x 12) + (4 x 7) = 40	10
12.	UNICREDIT BANK d.d. Mostar	Усклађеност пословања	6	15.11. - 03.12.2021.	(3 x 13) = 39	15
ИФП						
1.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	Контрола извршења налога	4	17.02. - 23.02.2021.	(2 x 5) = 10	4
2.	MKD IUTECREDIT BH d.o.o. Sarajevo	Усклађеност пословања	6	01.02. - 05.02.2021.	(3 x 5) = 15	6
3.	MKF MELANA Sarajevo	Усклађеност пословања	4	17.02. - 23.02.2021.	(2 x 5) = 10	14
4.	MKD CREDO CENTAR d.o.o. Mostar	Усклађеност пословања	4	08.03. - 12.05.2021.	(3 x 5) = 15	12
5.	MKF EKI Sarajevo	Контрола извршења налога	2	08.03. - 11.03.2021.	(2 x 4) = 8	6
6.	MKD EKI d.o.o. Sarajevo	Контрола извршења налога	2	25.03. - 31.03.2021.	(2 x 5) = 10	4
7.	MKF MI-BOSPO Tuzla	Контрола извршења налога	3	13.07. - 16.07.2021.	(3 x 4) = 12	3
8.	MKF PARTNER Tuzla	Контрола извршења налога	3	31.08. - 03.09.2021.	(3 x 4) = 12	3

Посредне контроле

Р. бр.	Назив СБС	Период контроле	Број дана контрола	Број контролора	Контролор дана
1	2	3	4	5	6=4x5
1.	ADDIKO BANK d.d. Sarajevo	02.08. - 06.08.2021.	5	2	10
2.	BOSNA BANK INTERNATIONAL d.d. Sarajevo	08.10. - 12.10.2021.	5	2	10
3.	KOMERIJALNO-INVESTICIONA BANKA d.d. Velika Kladuša	15.10. - 20.10.2021.	4	2	8
4.	MKF MIKRA Sarajevo	05.07. - 08.07.2021.	4	3	12
5.	MKF MIKRO ALDI Goražde	26.07. - 28.07.2021.	5	2	10
6.	PRVA ISLAMSKA MKF Sarajevo	13.09. - 17.09.2021.	5	2	10
7.	MKF LOK Sarajevo	27.09. - 30.09.2021.	5	2	10
8.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	07.12. - 10.12.2021.	4	3	12
9.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	14.12. - 20.12.2021.	5	2	10
10.	MKF LIDER Sarajevo	27.10. - 30.10.2021.	4	2	8

ПРИЛОГ 9.

ПРЕГЛЕД ИЗВРШЕНИХ НЕПОСРЕДНИХ КОНТРОЛА ИС СБС
У 2021. ГОДИНИ

Р. бр.	Назив СБС	Предмет контроле	Број дана припреме	Период контроле	Контролор дана (број контролора x број дана)	Дани пост-контролног поступка
1	2	3	4	5	6	7
1.	UNION BANKA d.d. Sarajevo	Цљани надзор сигурности ИС	10	08.02. - 22.02.2021.	(3 x 10) = 30	10
2.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA d.d. Velika Kladuša	Цљани надзор сигурности ИС	5	19.04. - 30.04.2021.	(4 x 10) = 40	15
3.	SPARKASSE BANK d.d. BiH Sarajevo	Цљани надзор сигурности ИС	12	23.08. - 07.09.2021.	(3 x 12) + (1 x 5) = 41	10
4.	ASA BANKA d.d. Sarajevo	Цљани надзор пројекта интеграције ИС	6	23.11. - 26.11. и 20.12. - 22.12.2021.	(2 x 6) = 12	3
5.	UNION BANKA d.d. Sarajevo	Контрола извршења налога	2	22.02. - 26.02.2021.	(3 x 5) = 15	5
6.	SPARKASSE BANK d.d. BiH Sarajevo	Контрола извршења налога	3	08.09. - 10.09.2021.	(3 x 3) = 9	5
7.	SBERBANK BH d.d. Sarajevo	Контрола извршења налога	10	22.11. - 07.12.2021.	(2 x 10) + (2 x 7) = 34	10

РЕКАПИТУЛАЦИЈА ИЗВРШЕНОГ СПЕЦИЈАЛИСТИЧКОГ НАДЗОРА СБС
У 2021. ГОДИНИ

Р. бр.	Врста контроле	Планирано	Извршено	% извршења
1	2	3	4	5
1.	Специјалистички надзор банака (1.1.+1.2.+1.3.)			
1.1.	Надзор платних система	18	18	100
а)	Непосредна контрола усклађености пословања	14	15	107
б)	Посредна контрола усклађености пословања	4	3	75
1.2.	Надзор усклађености пословања са стандардима СПНФТА	15	15	100
а)	Непосредна контрола извршења налога	3	4	133
б)	Непосредна контрола усклађености пословања	9	8	89
ц)	Посредна контрола усклађености пословања	3	3	100
1.3.	Надзор ИС	5	7	140
а)	Цљане контроле	4	4	100
б)	Контроле извршења налога	1	3	300
УКУПНО 1		38	40	105
2.	Специјалистички надзор НФИ			
2.1.	Надзор усклађености пословања са стандардима СПНФТА	17	15	88
а)	Непосредна контрола извршења налога у лизинг друштвима	1	1	100
б)	Непосредна контрола усклађености пословања лизинг друштва са стандардима СПНФТА	1	0	0
ц)	Непосредна контрола усклађености пословања МКО са стандардима СПНФТА	3	3	100
д)	Непосредна контрола извршења налога у МКО	5	4	80
е)	Посредна контрола усклађености пословања МКО	5	5	100
ф)	Посредна контрола усклађености пословања лизинг друштва у сегменту СПНФТА	2	2	100
УКУПНО 2		17	15	88
УКУПНО (1+2)		55	55	100

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

ИЗДАВАЧ

**АГЕНЦИЈА ЗА БАНКАРСТВО
ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Змаја од Босне 476
71000 Сарајево, Босна и Херцеговина

Тел. +387 33 72 14 00

Факс +387 33 66 88 11

Интернет страница: www.fba.ba

e-mail: agencija@fba.ba

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

ИНФОРМАЦИЈА

**О СУБЈЕКТИМА БАНКАРСКОГ СИСТЕМА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И
ХЕРЦЕГОВИНЕ СА СТАЊЕМ НА ДАН 31.12.2021. ГОДИНЕ
(ПО КОНАЧНИМ НЕРЕВИДИРАНИМ ПОДАЦИМА)**

Скраћенице и термини

АМФИ	Удружење микрофинансијских организација у БиХ
АОД	Агенција за осигурање депозита Босне и Херцеговине
БД	Брчко Дистрикт
БиХ	Босна и Херцеговина
ЦББиХ	Централна банка Босне и Херцеговине
ЦРК	Централни регистар кредита пословних субјеката и физичких лица у БиХ
ДПП	Девизни платни промет
ЕВА	European Banking Authority (Европско надзорно тијело за банкарство)
ЕБРД	European Bank for Reconstruction and Development (Европска банка за обнову и развој)
ЕЦБ	European Central Bank (Европска централна банка)
ЕСЛ	Expected credit loss (Очекивани кредитни губитак)
ЕФСЕ	European Fund for Southeast Europe (Европски фонд за Југоисточну Европу)
ЕКС	Ефективна каматна стопа
ЕУ	Европска унија
ФБА	Агенција за банкарство Федерације Босне и Херцеговине
ФБиХ	Федерација Босне и Херцеговине
FED	The Federal Reserve (Америчка централна банка)
ФОО	Финансијско-обавјештајни одјел
FSAP	Financial Sector Assessment Program (Програм процјене финансијског сектора)
FX ризик	Foreign Exchange Risk (Девизни ризик)
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process (Интерни процес процјене адекватности капитала)
ИКТ	Информационо-комуникационе технологије
ILAAP	Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (Интерни процес процјене адекватности ликвидности)
LCR	Liquidity Coverage Ratio (Коефицијент покрића ликвидности)
МКД	Микрокредитно друштво
МКФ	Микрокредитна фондација
МКО	Микрокредитна организација
ММФ	Међународни монетарни фонд
МСФИ	Међународни стандарди финансијског извјештавања
НФИ	Недепозитне финансијске институције
НКС	Номинална каматна стопа
NPL	Non performing loans (Неквалитетни кредити)
Пандемија	Вирусно обољење COVID - 19
РБФБиХ	Развојна банка Федерације Босне и Херцеговине
РКГ	Резерве за кредитне губитке
РС	Република Српска
САД	Сједињене Америчке Државе
СБ	Свјетска банка

СБС	Субјекти банкарског система ФБиХ: банке, банкарске групе, развојне банке, МКО, лизинг друштва, факторинг друштва, мјењачи и друге финансијске организације чије пословање надзире ФБА
СПНИФТА	Спречавање прања новца и финансирања терористичких активности
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process (Супервизорски преглед и процес процјене)
УББиХ	Удружење банака Босне и Херцеговине
УДЛБиХ	Удружење друштава за лизинг БиХ
УПП	Унутрашњи платни промет
USAID FINRA Пројекат	United States Agency for International Development - Financial Reform Agenda Activity Project (Агенција Сједињених Америчких Држава за међународни развој - Пројекат реформи финансијског сектора)
УО ФБА	Управни одбор Агенције за банкарство Федерације БиХ
ЗоА	Закон о Агенцији за банкарство Федерације Босне и Херцеговине
ЗоБ	Закон о банкама
ЗоФ	Закон о факторингу
ЗоЛ	Закон о лизингу
ЗоМКО	Закон о микрокредитним организацијама

САДРЖАЈ:

СКРАЋЕНИЦЕ И ТЕРМИНИ.....	2
СПИСАК ТАБЕЛА:.....	6
СПИСАК ГРАФИКОНА:.....	8
САЖЕТАК РЕГУЛАТОРНИХ ЗАХТЈЕВА И СТАНДАРДИ ПОСЛОВАЊА СБС.....	9
САЖЕТАК.....	12
УВОД.....	17
1. МАКРОЕКОНОМСКИ ОКВИР ПОСЛОВАЊА КРЕДИТНИХ ИНСТИТУЦИЈА.....	19
2. РЕГУЛАТОРНИ ОКВИР СБС.....	27
3. БАНКАРСКИ СЕКТОР.....	30
3.1. СТРУКТУРА БАНКАРСКОГ СЕКТОРА У ФБИХ.....	30
3.1.1. Статус, број и пословна мрежа.....	30
3.1.2. Структура власништва и тржишно учешће.....	30
3.1.3. Кадровска структура.....	33
3.2. ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА.....	34
3.2.1. Биланс стања.....	34
3.2.2. Обавезе.....	38
3.2.3. Капитал и адекватност капитала.....	41
3.2.4. Кредитни ризик.....	44
3.2.5. Профитабилност.....	52
3.2.6. Пондерисане НКС и ЕКС.....	56
3.2.7. Ликвидност.....	57
3.2.8. Девизни (FX) ризик.....	61
3.2.9. Каматни ризик у банкарској књизи.....	62
3.3. ПРЕПОРУКЕ ЗА БАНКАРСКИ СЕКТОР.....	63
4. СЕКТОР НЕДЕПОЗИТНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТИТУЦИЈА.....	67
4.1. МИКРОКРЕДИТНИ СЕКТОР.....	67
4.1.1. СТРУКТУРА МИКРОКРЕДИТНОГ СЕКТОРА У ФБИХ.....	67
4.1.1.1. Статус, број и пословна мрежа.....	67
4.1.1.2. Структура власништва.....	67
4.1.1.3. Кадровска структура.....	67
4.1.2. ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА.....	68
4.1.2.1. Биланс стања.....	68
4.1.2.2. Капитал и обавезе.....	70
4.1.2.3. Актива и квалитет активе.....	71
4.1.2.4. Финансијски резултат микрокредитног сектора ФБИХ.....	74
4.1.3. ПРЕПОРУКЕ ЗА МИКРОКРЕДИТНИ СЕКТОР.....	77
4.2. ЛИЗИНГ СЕКТОР.....	78
4.2.1. СТРУКТУРА ЛИЗИНГ СЕКТОРА У ФБИХ.....	78
4.2.1.1. Број лизинг друштава.....	78
4.2.1.2. Структура власништва.....	78
4.2.1.3. Кадровска структура.....	78
4.2.2. ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА.....	79
4.2.2.1. Биланс стања.....	79
4.2.2.2. Капитал и обавезе.....	81
4.2.2.3. Актива и квалитет активе.....	81
4.2.2.4. Профитабилност.....	83
4.2.2.5. Структура пласмана према предмету и врсти лизинга.....	85
4.2.3. ПРЕПОРУКЕ ЗА ЛИЗИНГ СЕКТОР.....	86
4.3. ФАКТОРИНГ ПОСЛОВИ.....	87

4.3.1. Учесници на тржишту факторинга у ФБиХ.....	87
4.3.2. Обим, структура и тренд факторинг пословања у ФБиХ.....	87
4.3.3. ПРЕПОРУКЕ ЗА ФАКТОРИНГ ПОСЛОВАЊЕ.....	89
5. ПОСЛОВАЊЕ БАНАКА У ОБАВЉАЊУ ПЛАТНОГ ПРОМЕТА И СПНИФТА.....	91
5.1. ПОСЛОВАЊЕ БАНАКА У ОБАВЉАЊУ ПЛАТНОГ ПРОМЕТА.....	91
5.2. СПНИФТА.....	93
ЗАКЉУЧАК.....	95
ПРАВНИ ОКВИР.....	97
Прилог 1- Правни оквир за рад ФБА и СБС у ФБиХ.....	97
ПРИЛОЗИ ЗА БАНКАРСКИ СЕКТОР.....	111
Прилог 2 - Основни подаци о банкама у ФБиХ - 31.12.2021.....	111
Прилог 3 - Биланс стања банака у ФБиХ по шеми ФБА (активни подбиланс) - 31.12.2021.....	112
Прилог 4 - Преглед активе, кредита, депозита и финансијског резултата банака у ФБиХ - 31.12.2021.....	113
Прилог 5 - Секторска структура кредита у ФБиХ и ЕСЛ - 31.12.2021.....	114
Прилог 6 - Биланс успјеха банака у ФБиХ по шеми ФБА - 31.12.2021.....	115
Прилог 7 - Просјечне пондерисане НКС и ЕКС на кредите и депозите по периодима.....	116
ПРИЛОЗИ ЗА МИКРОКРЕДИТНИ СЕКТОР.....	117
Прилог 8 - Основни подаци о МКО у ФБиХ - 31.12.2021.....	117
Прилог 9 - Збирни биланс стања МКФ - 31.12.2021.....	118
Прилог 10 - Збирни биланс стања МКД - 31.12.2021.....	119
Прилог 11 - Преглед основних показатеља МКО у ФБиХ - 31.12.2021.....	120
Прилог 12 - Преглед просјечних пондерисаних НКС и ЕКС за МКО - 31.12.2021.....	121
Прилог 12а - Упоредни преглед просјечних пондерисаних НКС и ЕКС за МКО.....	121
Прилог 13 - Збирни биланс успјеха МКФ - 31.12.2021.....	122
Прилог 14 - Збирни биланс успјеха МКД - 31.12.2021.....	123
ПРИЛОЗИ ЗА ЛИЗИНГ СЕКТОР.....	124
Прилог 15 - Основни подаци о лизинг друштвима у ФБиХ - 31.12.2021.....	124
Прилог 16 - Збирни биланс стања лизинг друштава - 31.12.2021.....	125
Прилог 17 - Преглед основних показатеља лизинг друштава у ФБиХ - 31.12.2021.....	126
Прилог 18 - Збирни биланс успјеха лизинг друштава - 31.12.2021.....	127
Прилог 19 - Преглед просјечних пондерисаних НКС и ЕКС за уговоре о финансијском лизингу - 31.12.2021.....	128
Прилог 19а - Упоредни преглед просјечних пондерисаних НКС и ЕКС за уговоре о финансијском лизингу.....	128

Списак табела:

Табела 1: Издвојени макроекономски показатељи.....	19
Табела 2: Орг. дијелови, мрежа банкомата и ПОС уређаја банака које послују у ФБиХ.....	29
Табела 3: Структура власништва према укупном капиталу.....	31
Табела 4: Структура власништва према учешћу државног, приватног и страног капитала.....	31
Табела 5: Тржишни удјели банака према врсти власништва (већинском капиталу).....	31
Табела 6: Квалификациона структура запослених у банкама ФБиХ.....	32
Табела 7: Укупна актива по запосленом.....	32
Табела 8: Биланс стања.....	33
Табела 9: Актива банака према власничкој структури.....	33
Табела 10: Учешће група банака у укупној активи.....	35
Табела 11: Новчана средства банака.....	35
Табела 12: Хартије од вриједности према врсти инструмента.....	35
Табела 13: Хартије од вриједности ентитетских влада БиХ.....	36
Табела 14: Секторска структура депозита.....	37
Табела 15: Штедња становништва.....	38
Табела 16: Рочна структура штедних депозита становништва.....	39
Табела 17: Кредити, штедња и депозити становништва.....	39
Табела 18: Извјештај о стању регулаторног капитала.....	40
Табела 19: Структура изложености ризику.....	41
Табела 20: Показатељи адекватности капитала.....	42
Табела 21: Стопа финансијске полуге.....	42
Табела 22: Финансијска имовина, ванбилансне ставке и ECL.....	43
Табела 23: Изложености према нивоима кредитног ризика.....	44
Табела 24: Секторска структура кредита.....	46
Табела 25: Рочна структура кредита.....	46
Табела 26: Кредити према нивоима кредитног ризика.....	47
Табела 27: Показатељи кредитног ризика.....	49
Табела 28: Остварени финансијски резултат банака.....	50
Табела 29: Структура укупних прихода банака.....	50
Табела 30: Структура укупних расхода банака.....	51
Табела 31: Показатељи профитабилности, продуктивности и ефикасности.....	53
Табела 32: LCR.....	54
Табела 33: Заштитни слој ликвидности.....	55
Табела 34: Нето ликвидносни одливи.....	55
Табела 35: Рочна структура депозита по преосталом доспијећу.....	56
Табела 36: Показатељи ликвидности.....	56
Табела 37: Рочна усклађеност финансијске aktive и обавеза до 180 дана.....	57
Табела 38: Девизна усклађеност финансијске aktive и обавеза (ЕУР и укупно).....	58
Табела 39: Укупна пондерисана позиција банкарске књиге.....	59
Табела 40: Квалификациона структура запослених у МКО у ФБиХ.....	64
Табела 41: Биланс стања микрокредитног сектора.....	64
Табела 42: Структура капитала микрокредитног сектора.....	66
Табела 43: Рочна структура узетих кредита.....	67
Табела 44: Нето микрокредити.....	67
Табела 45: Секторска и рочна структура микрокредита.....	68
Табела 46: РКГ.....	69
Табела 47: Остварени финансијски резултат МКО.....	70
Табела 48: Структура укупних прихода МКО.....	71
Табела 49: Структура укупних расхода МКО.....	71

Табела 50: Квалификациона структура запослених у лизинг друштвима ФБиХ.....	74
Табела 51: Структура потраживања по финансијском лизингу.....	75
Табела 52: Структура нето билансних позиција активе.....	76
Табела 53: Преглед резерви за финансијски лизинг.....	76
Табела 54: Остварени финансијски резултат лизинг друштава.....	78
Табела 55: Структура укупних прихода лизинг друштава.....	78
Табела 56: Структура укупних расхода лизинг друштава.....	79
Табела 57: Структура броја закључених уговора и износа финансирања лизинг система.....	80
Табела 58: Номинални износ откупљених новчаних потраживања и исплаћених купчевих обавеза према добављачима у ФБиХ, према врсти факторинга и домицилности.....	82
Табела 59: Обим УПП-а и ДПП-а.....	86
Табела 60: Обим ДПП-а.....	86
Табела 61: Обим УПП-а.....	87
Табела 62: Извршени мјењачки послови банака.....	87
Табела 63: Извршени мјењачки послови овлашћених мјењача.....	87
Табела 64: Извијештене трансакције по броју и вриједности - банке.....	88
Табела 65: Извијештене сумњиве трансакције по броју и вриједности - банке.....	88
Табела 66: Извијештене сумњиве трансакције по броју и вриједности - МКО.....	88

Списак графикана:

Графикон 1:	Главне каматне стопе водећих централних банака.....	21
Графикон 2:	Омјер NPL-а и стопа капитала банака у ЕУ	23
Графикон 3:	ROE и ROA банака у ЕУ.....	24
Графикон 4:	Структура страног капитала по земљама, учешће у %.....	30
Графикон 5:	Структура страног капитала по земљама - сједишту групе, учешће у %	30
Графикон 6:	Херфиндахлов индекс концентрације у активи, кредитима и депозитима.....	34
Графикон 7:	Концентрационе стопе за пет највећих банака - CR5: актива, кредити и депозити.....	34
Графикон 8:	Структура изложености у виду хартија од вриједности према критеријуму државе емитента	36
Графикон 9:	Укупни депозити	37
Графикон 10:	Омјер кредита и депозита.....	37
Графикон 11:	Укупна штедња становништва	38
Графикон 12:	Кредити	45
Графикон 13:	Учешће NPL-а у кредитима.....	48
Графикон 14:	Актива, микрокредити и капитал по годинама.....	65
Графикон 15:	Секторска структура микрокредита (упоредни преглед).....	68
Графикон 16:	Показатељи квалитете портфолија.....	69
Графикон 17:	Структура потраживања по финансијском лизингу (упоредни преглед).....	75
Графикон 18:	Структура процијењене тржишне вриједности изузетих предмета лизинга (у 000 KM) и броја изузетих предмета	77

Сажетак регулаторних захтјева и стандарди пословања СБС

Минимални износ уплаћеног оснивачког капитала - 15 милиона КМ	Члан 24. став (2) ЗоБ ¹
Стопа редовног основног капитала - 6,75%	Члан 34. став (1) тачка а) Одлуке о израчунавању капитала банке ²
Стопа основног капитала - 9%	Члан 34. став (1) тачка б) Одлуке о израчунавању капитала банке
Стопа регулаторног капитала - 12%	Члан 34. став (1) тачка ц) Одлуке о израчунавању капитала банке
Заштитни слој за очување капитала у облику редовног основног капитала - 2,5% укупног износа изложености ризику	Члан 39. став (1) Одлуке о израчунавању капитала банке
Стопа финансијске полуге - 6%	Члан 37. став (2) Одлуке о израчунавању капитала банке
Коефицијент покрића ликвидности - LCR $\geq 100\%$	Члан 17. став (2) Одлуке о управљању ризиком ликвидности банке ³
Рочна усклађеност финансијске активе и финансијских обавеза	Рочно усклађивање преосталих рокова до уговорених доспијећа инструмената активе и обавеза: <ul style="list-style-type: none"> - најмање 65% извора средстава са роком доспијећа до 30 дана ангажује у пласмане (инструменте активе) са роком доспијећа до 30 дана, члан 43. став (8) тачка а) Одлуке о управљању ризиком ликвидности банке; - најмање 60% извора средстава са роком доспијећа до 90 дана ангажује у пласмане (инструменте активе) са роком доспијећа до 90 дана, члан 43. став (8) тачка б) Одлуке о управљању ризиком ликвидности банке; - најмање 55% извора средстава са роком доспијећа до 180 дана ангажује у пласмане (инструменте активе) са роком доспијећа до 180 дана, члан 43. став (8) тачка ц) Одлуке о управљању ризиком ликвидности банке.
Ограничење за индивидуалну девизну позицију преко-ноћи банке, осим у ЕУР-има - највише до 20% признатог капитала банке	Члан 3. став (2) тачка а) Одлуке о управљању девизним ризиком банке ⁴
Ограничење за индивидуалну девизну позицију преко-ноћи у ЕУР-има - највише до 40% признатог капитала банке.	Члан 3. став (2) тачка б) Одлуке о управљању девизним ризиком банке
Ограничење за укупну девизну позицију - највише до 40% признатог капитала банке	Члан 3. став (2) тачка ц) Одлуке о управљању девизним ризиком банке

¹ „Службене новине Федерације БиХ”, број: 27/17

² „Службене новине Федерације БиХ”, бр. 81/17, 50/19, 37/20 и 81/20

³ „Службене новине Федерације БиХ”, број: 39/21

⁴ „Службене новине Федерације БиХ”, бр. 81/17 и 37/20

Однос промјене економске вриједности банкарске књиге и регулаторног капитала $\leq 20\%$

Члан 7. Одлуке о управљању каматним ризиком у банкарској књизи⁵

Herfindahl-Hirschman индекс - HHI

Представља најчешће коришћену мјеру концентрације у европском и америчком економском систему. ХХИ је збир квадрата процентних удјела конкретне величине (нпр. активе, депозита, кредита) свих тржишних учесника у систему. Ако је вриједност ХХИ мања од 1000, сматра се да на тржишту није присутна концентрација, за вриједност индекса између 1000 и 1800 јединица на тржишту је присутна умјерена концентрација, ако је вриједност ХХИ изнад 1800, то је показатељ постојања високе концентрације.

Концентрациона стопа - CR

CR је показатељ концентрације у банкарском сектору и представља укупно учешће највећих банака у сектору у одабраним релевантним категоријама: у активи, кредитима и депозитима. Означава се према броју банака које се укључују у израчун, нпр. CR 5. Не постоји јединствен и општеприхваћен став о интерпретацији добијених резултата концентрационог омјера. Ако је већа вриједност, већа је концентрација тржишта.

Однос кредити/депозити и узети кредити

Показује однос најважнијих банкарских агрегата, кредита, на страни активе и депозита и узетих кредита, на страни извора средстава. Што је стопа већа, то је слабија позиција ликвидности банке. Искусвени стандарди су: мањи од 70% - веома солидан, 71%-75% - задовољавајући, 76%-80% - на граници задовољавајућег, 81%-85% - недовољан, преко 85% - критичан.

Минималан износ основног капитала МКД - 500.000 КМ

Члан 26. став (1) ЗоМКО⁶

Минималан износ основног капитала МКФ - 50.000 КМ

Члан 36. став (1) ЗоМКО

Стопа фиксне активе у односу на укупну активу умањену за донирани капитал - до 10% за МКФ и МКД у којем МКФ има већинско власништво

Члан 11. став (2) Одлуке о условима и осталим стандардима пословања и ограничењима у микрокредитној организацији⁷

Стопа капитала умањеног за донирани капитал у односу на укупну активу МКО - преко 10%

Члан 11. став (1) Одлуке о условима и осталим стандардима пословања и ограничењима у микрокредитној организацији

⁵ "Службене новине Федерације БиХ", број: 41/20

⁶ "Службене новине Федерације БиХ", број: 59/06

⁷ "Службене новине Федерације БиХ", број: 103/18

Портофолио у ризику МКО преко 30 дана (ПАР) - до 5%	Члан 12. став (1) тачка ц) Одлуке о условима и осталим стандардима пословања и ограничењима у микрокредитној организацији
Годишњи отпис МКО - до 3%	Члан 12. став (1) тачка д) Одлуке о условима и осталим стандардима пословања и ограничењима у микрокредитној организацији
Оперативна ефикасност пословања МКО - до 45%	Члан 12. став (1) тачка б) Одлуке о условима и осталим стандардима пословања и ограничењима у микрокредитној организацији
Поврат на активу МКО прилагођен за инфлацију, тржишну цијену капитала и донације (АРОА) – позитиван	Члан 12. став (1) тачка а) Одлуке о условима и осталим стандардима пословања и ограничењима у микрокредитној организацији
Минималан износ основног капитала лизинг друштава - 250.000 КМ	Члан 8. став (1) ЗоЛ ⁸
Минималан износ основног капитала друштава за факторинг - 750.000 КМ	Члан 27. став (1) ЗоФ ⁹

⁸ „Службене новине Федерације БиХ”, бр. 85/08, 39/09, 65/13 и 104/16

⁹ „Службене новине Федерације БиХ”, бр. 14/16 и 74/20

САЖЕТАК

Основни показатељи пословања банкарског сектора у ФБиХ

Дозвола за рад | 14
комерцијалних банака, 527
организационих дијелова и
6.432 запослена, што је за 90
радника или 1,4% мање у
односу на крај претходне
године

Актива | Нето актива 25,9
милијарди КМ, кредити 15,9
милијарди КМ, новчана
средства осам милијарди КМ,
улагања у вриједносне папире
двје милијарде КМ

Капитал | Укупни капитал 3,1
милијарду КМ (12% пасиве), од
чега дионички капитал 1,4
милијарде КМ, регулаторни
капитал 2,9 милијарди КМ,
основни капитал и редовни
основни капитал 2,7 милијарди
КМ, допунски капитал 118,9
милиона КМ

Стопе капитала | 19,7% стопа
регулаторног капитала, стопа
редовног основног капитала и
основног капитала 18,9%, стопа
финансијске полуге 10,1%

Билансне изложености према
нивоима кредитног ризика | 24
милијарде КМ (90,8% укупних
билансних изложености) у
нивоу кредитног ризика 1, у
нивоу кредитног ризика 2 - 1,4
милијарде КМ (5,2% укупних
билансних изложености) и 1,1
милијарда КМ (4% укупних
билансних изложености) у
нивоу кредитног ризика 3

Ванбилансне изложености
према нивоима кредитног
ризика | 3,6 милијарди КМ у
нивоу кредитног ризика 1
(91,9% укупних ванбилансних
изложености), у нивоу
кредитног ризика 2 - 309,1
милион КМ (7,9% укупних
ванбилансних изложености) и
7,1 милион КМ у нивоу
кредитног ризика 3 (0,2%
укупних ванбилансних
изложености)

Стопа покривености ECL-ом
билансних изложености | 4,4%
укупна стопа покривености:
ниво кредитног ризика 1 - 0,7%,
ниво кредитног ризика 2 - 11,7%
и ниво кредитног ризика 3 -
77,9%

Стопа покривености ECL-ом
ванбилансних изложености |
1,3% укупна стопа
покривености: ниво кредитног
ризика 1 - 0,6%, ниво кредитног
ризика 2 - 8,3%, а ниво
кредитног ризика 3 - 49,2%

Кредитни портфолио | Раст кредитног портфолија од 4,2%, односно 3,5% уколико би се искључио раст краткорочних изложености ниског ризика. Кредити одобрени становништву 7,6 милијарди КМ (повећање за 331,8 милиона КМ или 4,6%), а кредити одобрени правним лицима 8,3 милијарде КМ (повећање за 304,4 милиона КМ или 3,8%, односно 2,6% уколико би се искључио раст краткорочних изложености ниског ризика)

Кредитни портфолио у нивоу кредитног ризика 3 (NPL) | једна милијарда КМ и чини 6,4% укупног кредитног портфолија (као и на крају претходне године). Стопа NPL-а за портфолио правних лица 7%, а за сектор становништва 5,8%. Стопа покривености NPL ECL-ом | 77,5% (правна лица 74,9%, а становништво 80,9%) и биљежи смањење за 0,2 процентна поена

Депозити | 21,2 милијарде КМ (81,8% укупне пасиве), од тога штедни депозити 10,4 милијарде КМ и стопом раста од 5,4%

Обавезе по узетим кредитима | 779,1 милион КМ (3% укупне пасиве)

Тренд | Забиљежено је повећање нето активе (6,1%), кредитног портфолија (4,2%), новчаних средстава (7,7%), улагања у вриједносне папире (16,5%), пласмана другим банкама (27%), депозита (7,8%) и капитала (1,4%), док је забиљежено смањење фиксне активе (6,6%), остале активе (17,8%), обавеза по узетим кредитима (4%) и осталих обавеза (4,5%)

Ликвидност банкарског сектора у ФБиХ | Задовољавајућа и поред негативних ефеката на привреду узрокованих пандемијом

Профитабилност | 293,6 милиона КМ нето добит, све банке су исказале позитиван финансијски резултат

**Основни показатељи пословања
микрокредитног сектора у ФБиХ**

Дозвола за рад | 13 МКО (десет МКФ и три МКД), **362 организациона дијела и 1.398 запослених**, што је више за четири радника или 0,3%

Актива МКО | 693,5 милиона КМ, већа за 35,4 милиона КМ или 5,4%. Стопа раста активе МКД је 11%, а МКФ 3,5%

Нето микрокредити | 556,9 милиона КМ (80,3% активе), већи су за 23 милиона КМ или 4,3% (у МКД за 6,5%, у МКФ за 3,5%)

ПАР преко 30 дана | 1,27%
Годишња стопа отписа | 1,45%
Показатељи квалитета портфолија у оквиру прописаних ограничења уз смањење ПАР-а за 0,14 процентних поена и повећање стопе отписа за 0,24 процентна поена

Закључено је 142.558 уговора (7,8% више) и **исплаћено 497,9 милиона КМ микрокредита** (9,6% више)

Капитал | 333,8 милиона КМ (48,1% пасиве), већи за 22,3 милиона КМ или 7,1% (стопа раста капитала МКД 3,6%, док је стопа раста капитала МКФ 7,8%)

Обавезе по узетим кредитима | 326 милиона КМ (47% пасиве), веће за 10,5 милиона КМ или 3,3% (стопа раста кредитних обавеза МКД је 14,9%, док је стопа пада код МКФ 2,7%)

Тренд | Забиљежено је **повећање новчаних средстава** (18,2%), пласмана банкама (1.409,1%) бруто микрокредита (4,2%), нето микрокредита (4,3%), дугорочних инвестиција (2,5%), остале активе (13%), обавеза по узетим кредитима (3,3%), капитала (7,1%) и осталих обавеза (8,5%), док је забиљежено **смањење РКГ** (7,4%) и материјалне и нематеријалне имовине (1,8%). Резерве за остале ставке активе, осим кредита, су на **истом нивоу**

Оперативна ефикасност пословања | 18,82%, поврат на активу, прилагођен за инфлацију, тржишну цијену капитала и донације **| 2,11%** што је усклађено с прописаним стандардима

Позитиван финансијски резултат | 14,2 милиона КМ, повећање за 2,9 милиона КМ. Нето добит МКД **| један милион КМ**, а вишак прихода над расходима МКФ **| 13,2 милиона КМ**

**Основни показатељи пословања
лизинг сектора у ФБиХ**

Дозвола за рад | четири лизинг друштва, 101 запослен, што је на истом нивоу

Актива лизинг сектора | 373,7 милиона КМ, већа за 29,9 милиона КМ или 8,7%

Нето потраживања по основу финансијског лизинга | 290,6 милиона КМ (77,8% активе), већа су за 33,9 милиона КМ или 13,2%

Доспјела неизмирена потраживања | 2,4 милиона КМ, мања за 32,4%. Резерве за губитке по финансијском лизингу | 5,7 милиона КМ, веће за 167,2%

Број и вриједност новозакључених лизинг уговора за финансијски и оперативни лизинг на нивоу лизинг система, повећани за 19,6% и 30,1%

Обавезе по узетим кредитима | 336,3 милиона КМ (90% пасиве), веће за 28,4 милиона КМ или 9,2%, уз доминантно учешће дугорочних кредита

Капитал | 29,5 милиона КМ (7,9% пасиве), већи за 1,7 милиона КМ или 6,2%

Тренд | Забиљежено је повећање бруто потраживања по основу финансијског лизинга (13,5%), нето потраживања по основу финансијског лизинга (13,2%), нето вриједности основних средстава финансираних путем оперативног лизинга (16,2%), обавеза по узетим кредитима (9,2%) и капитала (6,2%), док је забиљежено смањење новца и новчаних еквивалената (32,9%), пласмана банкама (32%) и осталих обавеза (2,7%)

Позитиван финансијски резултат | 4,8 милиона КМ, повећање за 0,6 милиона КМ

**Основни показатељи
факторинг пословања у ФБиХ**

Послови факторинга у ФБиХ | четири комерцијалне банке (три чланице међународних банкарских група са сједиштем у земљама чланицама ЕУ и једна у претежно домаћем власништву)

Закључена 349 уговора о факторингу (мање за 55 уговора или 13,6%) **номиналне вриједности откупљених новчаних потраживања у износу од 154,7 милиона КМ** (повећање од 30,3 милиона КМ или 24,3%)

Укупни приходи пружаоца услуга факторинга у ФБиХ | 982 хиљаде КМ, мањи за 0,2 милиона КМ или 18,2%

**Подаци о посебним мјерама ФБА
за СБС у ФБиХ**

259,3 милиона КМ (1,6% укупних кредита банкарског сектора ФБиХ) **обухваћено је неком од активних посебних мјера**. Кредитни портфолио правних лица обухваћен неком од активних мјера је 248,3 милиона КМ (3% кредитног портфолија правних лица), док портфолио становништва под активним мјерама износи 11 милиона КМ (0,1% кредитног портфолија становништва)

34,9 милиона КМ (4,1% укупног кредитног портфолија НФИ) **обухваћено је неком од посебних активних мјера**. У сегменту становништва изложености обухваћене неком од посебних мјера износе 26,6 милиона КМ (4,6% укупног кредитног портфолија становништва), док у сегменту правних лица изложености обухваћене неком од посебних мјера износе 8,3 милиона КМ (3% укупног портфолија правних лица)

ФБА је основана 1996. године као неовисна и самостална институција која извршава надлежности у складу са одредбама ЗоА, међународним стандардима, принципима супервизије и правилима струке. УО ФБА врши општи надзор пословања ФБА, те у складу са законом прописаним надлежностима предузима мјере за ефикасно обављање послова из свог дјелокруга. ФБА за свој рад одговара Парламенту ФБиХ. У оквиру редовног извршавања законом прописаних надлежности, ФБА сачињава и на интернет страници јавно објављује кварталне информације о СБС, које усваја УО ФБА. Информација о СБС са стањем на дан 31.12.2021. године по коначним неревидираним подацима сачињена је коришћењем извјештајних података и информација које су СБС доставили ФБА и који се користе у редовном надзору СБС.

Садржајно, Информација је подијељена у пет дијелова. Први дио се односи на макроекономско окружење у којем послују кредитне институције на глобалном нивоу. У другом дијелу презентирани су информације о регулаторним активностима ФБА током 2021. године за СБС. Трећи дио се односи на детаљну анализу банкарског сектора ФБиХ, структуру, финансијске показатеље пословања и препоруке ФБА за банкарски сектор у ФБиХ. У четвртном дијелу презентирана је детаљна анализа пословања НФИ, као и усклађеност пословања НФИ са законском и подзаконском регулативом у оквиру које су као засебни сегменти обрађени микрокредитни и лизинг сектор, као и факторинг пословање у ФБиХ, са припадајућим препорукама ФБА. Пети дио односи се на пословање банака у обављању платног промета и СПНФТА.

Преглед просјечних пондерисаних НКС и ЕКС на одобрене кредите и примљене депозите за банке, као и просјечне пондерисане НКС и ЕКС за МКО и уговоре о финансијском лизингу по сегментима презентира се са циљем веће транспарентности и лакше упоредивости за кориснике финансијских услуга кроз прилоге, који су саставни дио ове Информације. Подаци изражени у процентима у Информацији исказани су у правилу са једним децималним мјестом, изузев података о висинама НКС и ЕКС код СБС и другим подацима у којима је то релевантно. Саставни дио Информације је и преглед правног оквира за рад ФБА и надзор пословања СБС, који је дат у Прилогу 1 - Правни оквир за рад ФБА и СБС у ФБиХ.

Резултати банкарског система у ФБиХ на крају 2021. године упућују на достигнуту стабилност, одрживост и позитивне резултате пословања. ФБА је, у оквиру прописаних надлежности, у 2021. години продужила рокове за подношење захтјева за одобравање посебних мјера за опоравак од негативних економских посљедица узрокованих пандемијом. Примјена мјера ће имати позитиван утицај на цјелокупну економију ФБиХ и банкарски сектор. С тим у вези, ФБА је усвојила Одлуку о измјенама Одлуке о привременим мјерама које банка примјењује за опоравак од негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем COVID-19¹⁰ и Одлуку о измјенама Одлуке о привременим мјерама које лизинг друштва и микрокредитне организације примјењују за опоравак од негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем COVID-19¹¹. Наведени акти ФБА имају за циљ очување стабилности банкарског, микрокредитног и лизинг сектора у ФБиХ и омогућавање давања олакшица клијентима СБС-а чији су приходи, односно извори за отплату и даље смањени, као посљедица утицаја пандемије, чиме је отежано измиривање њихових обавеза према СБС.

¹⁰ "Службене новине Федерације БиХ", бр. 60/20, 21/21 и 104/21

¹¹ "Службене новине Федерације БиХ", бр. 60/20, 21/21 и 104/21

МАКРОЕКОНОМСКИ ОКВИР ПОСЛОВАЊА
КРЕДИТНИХ ИНСТИТУЦИЈА

1. МАКРОЕКОНОМСКИ ОКВИР ПОСЛОВАЊА КРЕДИТНИХ ИНСТИТУЦИЈА

Праћење макроекономских показатеља има посебан значај у контексту кретања каматних стопа и других промјена на међународним тржиштима, што се може одразити и на тржиште БиХ. С обзиром на глобализацију, ефекти исте се преносе на друга тржишта и могу имати утицаја на будућу регулативу пословања банкарских институција, као и на политику појединачних банака, без обзира да ли су дио банкарске групе или не. Банке у БиХ су великим дијелом интегрисане са међународним банкарским групацијама, од којих највећи дио има сједишта у земљама Еурозоне. Анализирајући показатеље пословања банкарског система у БиХ, као и економско окружење, изазови и ризици за банкарски систем у БиХ највећим дијелом односе се на ниво каматних стопа, NPL, ликвидност, одржавање профитабилности, услове на традиционалним тржиштима и др. Такође, за праћење макроекономских показатеља и њиховог утицаја на банкарски сектор у БиХ потребно је узети у обзир и ограничења везана за монетарну политику ЦББиХ, као и постојање аранжмана Валутног одбора.

Криза изазвана пандемијом највећа је економска криза након Другог свјетског рата, а иста је обиљежила 2020. годину, те је оставила трага и у 2021. години. Настављен је економски опоравак на глобалном нивоу с нешто слабијим замахом услјед пандемије, што је резултирало прекидима глобалног ланца снабдијевања, дужим од очекиваног, чиме је додатно потакнута инфлација у многим земљама.

Према прогнозама ММФ-а из октобра 2021. године, очекује се раст свјетске економске активности (реални БДП) у 2021. години за 5,9%, а у 2022. години за 4,9%, док су претпоставке раста глобалне економије у 2022. години, на основу ажурираних прогноза ММФ-а из јануара 2022. године, смањене на 4,4%. У табели 1 дати су издвојени макроекономски показатељи кроз периоде:

Табела 1: Издвојени макроекономски показатељи							
Р. бр.	Подручје/каматне стопе	2017.	2018.	2019.	2020.	2021. ¹²	
1	2	3	4	5	6	7	
Раст БДП-а у %							
1.	САД	2,3	2,9	2,3	-3,4	6,0	
2.	Еурозона	2,6	1,9	1,5	-6,3	5,0	
3.	ЕУ	3,0	2,3	1,9	-5,9	5,1	
4.	Словенија	4,8	4,4	3,3	-4,2	6,3	
5.	Хрватска	3,4	2,8	2,9	-8,0	6,3	
6.	Србија	2,1	4,5	4,2	-1,0	6,5	
7.	БиХ	3,2	3,7	2,8	-4,3	2,8	
Промена потрошачких цијена (ЦПИ), годишњи просјек у %							
1.	САД	2,1	2,4	1,8	1,2	4,3	
2.	Еурозона	1,5	1,8	1,2	0,3	2,2	
3.	БиХ	0,8	1,4	0,6	-1,1	1,8	
Најважније каматне стопе							
1.	6-мјесечни Euribor ¹³	-0,27	-0,25	-0,35	-0,51	-0,54	
2.	Принос на 10-годишњу државну обавезницу Њемачке ¹⁴	0,3	0,19	-0,3	-0,62	-0,38	
3.	Принос на 10-годишњу државну обавезницу Италије	1,8	2,98	1,37	0,58	1,05	

Извор: ММФ, World Economic Outlook Database, октобар 2021. г.; Eurostat

¹² Очекиване вриједности за 2021. год. (ММФ, World Economic Outlook, октобар 2021. г.); за каматне стопе податак за децембар 2021.

¹³ Податак за период односи се на Euribor на први радни дан задњег мјесеца у извјештајном периоду

¹⁴ Eurostat за државе-чланице ЕУ, 10-годишњи принос који се користи за рачунање критеријума из Мaastrichta: подаци за задњи мјесец извјештајног периода

У највећој економији, САД, након оствареног пада БДП-а од 3,4% у 2020. години, у 2021. години се очекује раст истог за 6%. Економија ЕУ била је више погођена и доживјела је већи пад у 2020. години, те се очекује спорији опоравак у поређењу са економијом САД. Пројигцирана стопа раста БДП-а за ЕУ је 5,1% на годишњем нивоу.

Од почетка 2021. године, укупна инфлација повећала се у развијеним земљама и тржишним економијама у развоју, потакнута јаком потражњом, несташицом сировина и брзим растом цијена робе. Цијене фосилних горива готово су се удвостручиле у протеклој години, повећавајући трошкове енергије и узрокујући већу инфлацију, најистакнутију у Европи. Раст цијена хране придонио је већој инфлацији, а текући поремећаји у ланцу снабдијевања, преоптерећене луке и велика потражња за робом такође су довели до ширења цијенових притисака, посебно у САД-у.

Према прогнозама ММФ-а, из октобра 2021. године, предвиђено је да ће у просјеку укупна инфлација развијених земаља достићи врхунац од 3,8% у посљедњим мјесецима 2021. године, те ће се до средине 2022. године смањити на ниво од око 2%. Прогнозе за земље у развоју и економије у настајању на сличан начин показују пад укупне инфлације на око 4% до средине 2022. године, након врхунца од 6,8% који ће се достићи крајем 2021. године. Међутим, с обзиром на дуготрајне поремећаје у снабдијевању, значајне шокове везане за цијене роба и станова, сукобе у Украјини и санкције одређеним земљама и сл., очекује се да би могло доћи до знатно веће инфлације него што је предвиђено. Тако је у децембру 2021. године, годишња стопа инфлације у Еурозони достигла ниво од 5%, док је у децембру претходне године била -0,3%, а годишња инфлација у ЕУ достигла је ниво од 5,3%, док је у децембру претходне година била 0,3%. Стопа инфлације и даље је знатно изнад прага ЕЦБ-а од 2% услед енергетске кризе у Европи због које су трошкови природног гаса, угља и електричне енергије знатно већи, док повећана потражња и ограничења снабдијевања, повезана с пандемијом, настављају утицати на раст цијена. Годишња стопа инфлације у САД-у је нарасла на 7% у посљедњем мјесецу 2021. године, највиша забиљежена стопа од јуна 1982. године, што је у складу с тржишним очекивањима, док је у децембру претходне године била на нивоу од 1,4%. Инфлацијски притисци у САД-у трајаће и средином 2022. године, а ФЕД се недавно обавезао да ће учинити све што је потребно како би се обуздао пораст инфлације, укључујући и повећање каматних стопа.

Након што је према подацима ММФ-а годишњи просјек индекса потрошачких цијена у БиХ у 2020. години износио -1,1%, према подацима Агенције за статистику БиХ у децембру 2021. године стопа промјене индекса потрошачких цијена износила је 6,4% у односу на децембар претходне године. У односу на децембар претходне године, највиши просјечни раст цијена у децембру 2021. године забиљежен је у одјељцима превоз (14,1%), храна и безалкохолна пића (10,6%), те становање и режијски издаци (5%), док је просјечан пад цијена забиљежен у одјељцима одјећа и обућа (6,3%), те комуникације (0,2%).

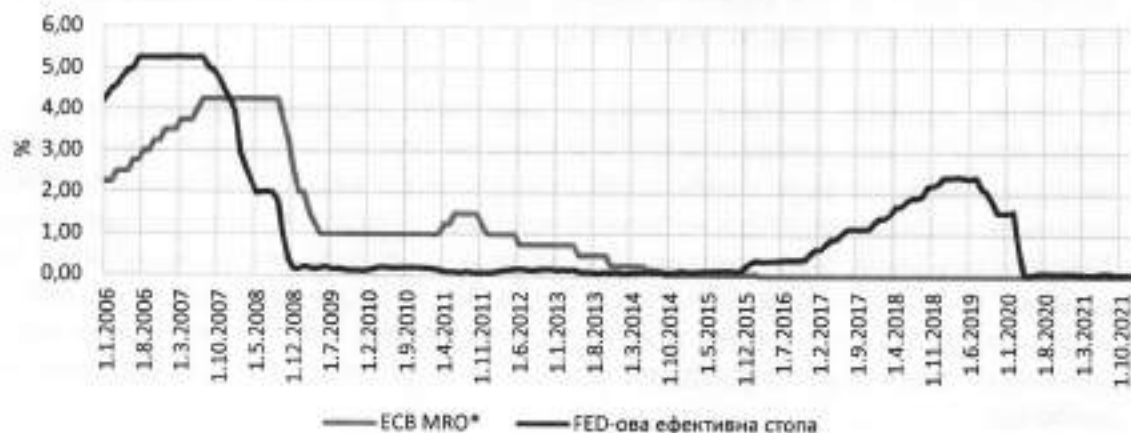
Даљње прогнозе кретања економских параметара подложне су значајнијим измјенама ради настале ситуације у Украјини. Сукоби у овој земљи ће највише утицати на цијене енергената, прије свега природног гаса из Русије, као и на пораст инфлације, што би могло утицати на заоштравање монетарне политике централних банака, а тиме и успоравање раста БДП-а на глобалном нивоу.

У многим развијеним земљама, фискална политика и даље се прилагођава насталим приликама и усмјерена је на јачање економије путем улагања у зелене транзиције и дигиталне трансформације, те друга дугорочна улагања. Велики фискални пакети које су најавили или одобрили ЕУ и САД могли би кумулативно додати 4,6 билиона долара БДП-у на свјетском нивоу између 2021. и 2026. године, а додатне мјере се очекују с предстојећим националним буџетима за 2022. годину. С друге стране, више каматне стопе и нижи државни приходи оптеретили су капацитете земаља у развоју с ниским приходима чиме су исте онемогућене пружати адекватну фискалну подршку и сервисирати свој дуг. Уопштено, фискална политика и даље пружа подршку, с падом дефицита, у просјеку за око два процентна поена БДП-а у 2021. години. Међутим, дефицити су и даље знатно изнад претпандемијских нивоа, посебно у развијеним земљама, те се предвиђа њихово додатно смањење за готово три процентна поена у 2022. години и повратак на нивое прије избијања пандемије до 2026. године.

У области монетарне политике, ЕЦБ није мијењао каматне стопе. Каматна стопа на депозите остала је у негативној зони (-0,5%), а главна стопа за операције рефинансирања на 0%. Амерички ФЕД такође је одржавао циљану стопу за ЕФФР (енг. Effective Federal Funds Rate) од 0 до 0,25%. Међутим, у марту 2022. године, због ризика које представља руска војна инвазија на Украјину и санкција Русији, ФЕД је одлучио да ЕФФР повећа за 0,25 процентних поена, тако да ће иста бити између 0,25% и 0,50%.

У Графикону 1. даје се преглед главних каматних стопа водећих централних банака:

Графикон 1: Главне каматне стопе водећих централних банака

* Eng. Marginal Refinancing Operations
Извор: ЕЦБ, ФЕД

Тржишне каматне стопе остале су углавном стабилне у периоду од састанка Управног вијећа ЕЦБ-а у октобру 2021. године. Референтна каматна стопа Euribor (енгл. Euro Interbank Offered Rate) је и даље у негативној зони и креће се око -0,5%. Приноси на дугорочне државне обвезнице еуроподручја благо су порасли, и за већину држава нису више у негативној зони. Принос на десетогодишњу државну обвезницу Њемачке био је и даље у негативној зони, али за разлику од краја 2020. године, када је износио -0,62%, са децембром 2021. године износи -0,38%. Међутим, руска инвазија на Украјину у фебруару 2022. године довести ће до поремећаја на финансијским тржиштима и до тренда раста неризичних тржишних стопа.

У 2021. години активности у подручју банкарске регулативе у ЕУ наставиле су се одвијати у окружењу експанзивне монетарне политике потакнуте посљедицама пандемије и напорима да се одржи кредитна подршка привреди и становништву, те осигура одржавање ликвидности система и опоравка глобалне економије.

Управно вијеће ЕЦБ-а је у децембру 2021. године оцијенило да напредак у привредном опоравку и приближавању ЕЦБ-овом средњорочном инфлацијском циљу омогућава постепено слабљење динамике куповине хартија од вриједности у наредном периоду. Међутим, и даље је потребна

монетарна акомодација како би се инфлација усталила на ЕЦБ-овом циљаном нивоу од 2% у средњорочном периоду. ЕЦБ и даље операцијама рефинансирања осигурава високу ликвидност провођењем куповине вриједносних папира и циљаних операција дугорочнијег рефинансирања кроз постојеће програме (PEPP - Pandemic Emergency Purchase Programme, APP - Asset Purchase Programme и TLTRO III - Targeted Longer Term Refinancing Operations).

Банке у ЕУ успјешно су издржале неповољна привредна кретања узрокована пандемијом и очувале добру капитализираност. Побољшани макроекономски услови у односу на почетак пандемије утицали су на смањење појединих ризика за банкарски сектор, али и даље постоји неизвјесност око трајања пандемије. Иако су донесене мјере подршке с циљем ублажавања негативног утицаја од пандемије, забрињава квалитет имовине банака, јер потпуни утицај пандемије могуће је сагледати тек у средњорочном периоду. Број структурних рањивости, међу којима су и рањивости повезане са одрживошћу пословних модела и интерног управљања у банкама, повећао се због пандемије, те је потребан учинковит одговор банака и надзорних тијела с циљем проактивног смањивања постојећих, као и нових ризика, посебно ризика повезаних са ратним дешавањима у Украјини и санкцијама наметнутим Русији.

На основу процјене главних ризика и рањивости европског банкарског сектора и дефинисања кључних активности ЕЦБ-а за наредни период¹⁵, надзорна тијела на нивоу ЕУ треба да усмјере пажњу на могуће погоршање квалитете имовине повезано са постепеним укидањем подршке државне и монетарне политике, те на могуће исправке вредновања на финансијским тржиштима, како би се одговорило на краткорочне и средњорочне изазове за банке. Потребно је побољшати праксу управљања кредитним ризиком, имајући у виду чињеницу да су се у условима великог пада економске активности, NPL-ови наставили смањивати захваљујући ванредним мјерама које су предузете као подршка реалној привреди.

Такође, активности треба усмјерити на шокове повезане са каматним стопама и кредитним распонима, стратегијама дигиталне трансформације банака, добрим правилима управљања и доношењем одлука и ограничавањем прекомјерног преузимања ризика у нормалним и кризним временима. Банкама потешкоће ствара низ нових и промјењивих ризика који се могу појавити у краткорочном и дугорочном периоду, а везано за еколошке, социјалне и управљачке ризике (ESG ризици), кредитни ризик друге уговорне стране у вези са ризичнијим и мање транспарентним небанкарским финансијским институцијама, оперативна отпорност и отпорности ИТ система. Потребна је већа отпорност банака на

¹⁵ ECB Banking Supervision - Supervisory priorities for 2022-2024

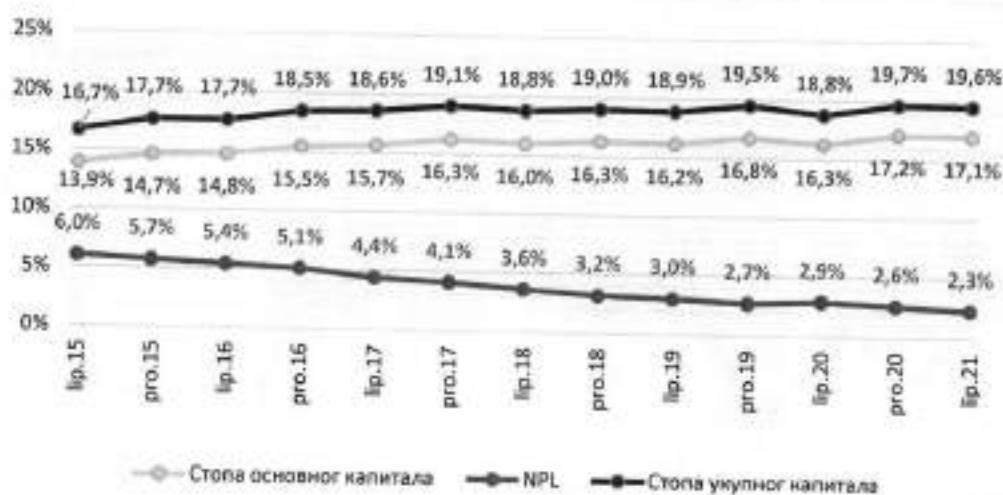
сувер ризике¹⁶ јачањем надзорних активности усмјерених на праксу банака у управљању ризицима на тим подручјима.

Стопе капитала банака у ЕУ и даље су знатно изнад регулаторних захтјева са трендом раста у односу на почетак пандемије. Квалитет aktive је побољшан и примјетан је пад омјера NPL-а код банака. Профитабилност банака је стабилизована и на нивоу је који је изнад оног који је био прије пандемије. Приходи од камата и даље представљају најзначајнији извор прихода код банака у ЕУ, док приходи од накнада и провизија имају све већи значај.

Банке су наставиле држати значајну ликвидну имовину, тако да имају висок LCR. Најновије истраживање ЕСВ-а о кредитирању банака показало је солидну потражњу за кредитима. Истраживање такође показује да су банке благо поштриле кредитне стандарде за кредите одобрене становништву, док су за кредите одобрене правним лицима остали непромијењени. Тржишни ризици у банкама су повишени услјед волатилности узроковане макроекономском неизвјесношћу, као и глобалним инфлаторним притисцима и развоју пандемије. Ризици везани уз кибернетичку, информациону и комуникациону технологију су присутни, а губици оперативног ризика су се повећали током пандемије.

У графикаону 2 даје се преглед омјера NPL-а и стопа капитала банака у ЕУ:

Графикон 2: Омјер NPL-а и стопа капитала банака у ЕУ

Извор: EBA, Risk Dashboard

Крајем 2019. године, прије избијања пандемије, банке у ЕУ имале су стопу укупног капитала 19,5%, која је након избијања пандемије смањена за 0,7 процентних поена, да би се на крају првог полугодишта 2021. године повећала за 0,1 процентни поен у односу на крај 2019. године. Исти тренд је имала и стопа основног капитала, која је крајем 2019. године са 16,8% смањена у току 2020. године за 0,5 процентних поена, а на крају првог полугодишта 2021. године повећана за 0,3 процентна поена у односу на крај 2019. године. NPL је крајем 2019. године прије избијања пандемије био на нивоу од 2,7%. У току 2020. године очекивано је

¹⁶ Односе се на компјутерски криминал, хакирање, злонамјерне кодове, вирусе и сл.

дошло до погоршања омјера, да би на крају првог полугодишта 2021. године NPL био смањен за 0,4 процентна поена у односу на крај 2019. године.

Ликвидност банака у ЕУ је побољшана у кризи захваљујући наставку монетарне експанзије ЕЦБ-а. LCR се повећао са 149,8% на крају 2019. године на 174,5% на крају првог полугодишта 2021. године (за 24,7 процентних поена).

Прелиминарни подаци за трећи квартал 2021. године показују стабилна кретања у наведеним показатељима. Кретања су очекивана с обзиром на пад економске активности у пандемији, а банке су довољно солвентне и отпорне да поднесу кризу изазвану пандемијом. Према расположивим подацима на нивоу ЕУ, у трећем кварталу 2021. године у односу на крај 2020. године стопе укупног и основног капитала смањене су за 0,2 процентна поена, док је NPL смањен за 0,5 процентних поена.

Након избијања пандемије, пословни резултат банака у ЕУ се погоршао, али су банке у 2020. години наставиле пословати у позитивној зони. Позитиван тренд и значајан раст ових показатеља забиљежен је у првом полугодишту 2021. године, код просјечног поврата на активу раст од 0,44 процентна поена, а код просјечног поврата на капитал раст од 6,9 процентних поена у односу на исти период 2020. године. Профитабилност банака је побољшана услед нижих резерви за губитке по кредитима и већих прихода од инвестиционог банкарства. Међутим профитабилност и даље зависи од укупног привредног опоравка и пандемије.

У графикону 3 даје се преглед поврата на активу и поврата на капитал банака у ЕУ:

Графикон 3: ROE i ROA банака у ЕУ

Извор: EBA, Risk Dashboard

EBA континуирано, на полугодишњем нивоу, проводи Упитник за процјену ризика (енгл. Risk Assessment Questionnaires - RAQs)¹⁷. Према објављеном Упитнику за процјену ризика, који је проведен у јесен 2021. године, учествовало је 59 банака из ЕУ. Питања су се односила на пословни модел, стратегију и профитабилност банака, изворе финансирања и

¹⁷ EBA - Risk Assessment Questionnaire - Summary of Results, Autumn 2021

ликвидност, трендове раста активе и квалитета активе, ризик репутације, оперативни ризик, Fintech¹⁸ и еколошке, социјалне и управљачке ризике (ESG ризици).

Утицај пандемије на макроекономско окружење и стална неизвјесност и даље су били извор забринутости за банке у Упитнику за процјену ризика. Остала питања на која се указује у анкети укључују профитабилност банака, ризик повећања проблематичних кредита, раст оперативних ризика и ризика повезаних са ESG-ом, те Fintech изазови.

---

¹⁸ Fintech, engl. Financial Technology, представља нову технологију интегрисану у различите сфере за побољшање и аутоматизацију свих аспеката финансијских услуга које се пружају клијентима

РЕГУЛАТОРНИ ОКВИР СБС

2. РЕГУЛАТОРНИ ОКВИР СБС

Приоритети у банкарској регулативи и супервизији у ФБиХ су у 2021. години били усмјерени на одржавање финансијског здравља банака, рјешавање структуралних слабости путем побољшаног интерног управљања и управљања ризицима, те суочавање са новим растућим ризицима повезаним са одрживошћу пословних модела банака и оперативном отпорношћу банака. Банкарски сектор ФБиХ је, уз примјену посебно донесених мјера ФБА за ублажавање и опоравак од негативних посљедица пандемије, успјешно амортизовао економске посљедице пандемије.

Имајући у виду опште процјене ризика које су утицале на банкарску регулативу и супервизију у ФБиХ, ФБА је своје активности у 2021. години усмјерила на:

- измјене и допуне мјера које банка примјењује за опоравак од негативних посљедица узрокованих пандемијом;
- увођење обавезе одржавања нето стабилног финансирања (НСФР) и извјештавање ФБА о НСФР, кроз израду нових подзаконских аката у овом сегменту;
- повећане оперативне ризике повезане са растућим cyber ризицима, ИКТ ризицима, ризицима повезаним са ослањањем на пружање услуга треће стране;
- ризике повезане са прањем новца и финансирањем терористичких активности, који су и даље растући ризици због ослањања на даљинско пружање банкарских услуга у условима пандемије и опште трендове дигитализације банкарског пословања;
- приоритете повезане са примјеном супервизорског приступа базираног на кључним ризицима, што је у напријед наведеним околностима значило одржавање стабилности банкарског система, очување кредитних активности банака наставком примјене посебних привремених мјера, очување задовољавајуће капитализације и ликвидности банкарског система и појединачних банака у систему;
- супервизорско дјеловање у складу са стандардизованом методологијом SREP-а;
- провођење другог циклуса надзорног тестирања отпорности солвентности банака на стрес;
- јачање система интерног управљања у банци, који обухвата јасну, ефикасну и стабилну организациону структуру, ефективне и ефикасне процесе за утврђивање, мјерење, односно процјењивање, овладавање, праћење и извјештавање о изложености ризицима, адекватан и ефикасан систем интерних контрола у свим пословним активностима и линијама, политике и праксе накнада које су конзистентне са преузетим ризицима и које промовишу стабилно и ефикасно управљање ризицима, ICAAP и ILAAP, те адекватне планове опоравка;
- испуњавање прописаних квантитативних и квалитативних захтјева за управљање ризиком ликвидности, те коришћење додатних механизма за праћење и процјену ризика ликвидности;
- ревидирање постојећих регулаторних захтјева у сврху идентификовања потребних измјена у погледу LCR-а и др.

Ради усклађивања са међународним стандардима и најбољим праксама у банкарској регулативи и супервизији, настављени су пројекти техничке подршке ентитетским агенцијама за банкарство у оквиру USAID FINRA Пројекта. Настављају се активности на јачању и унапређењу сарадње, како са домаћим, тако и са међународним финансијским институцијама, те регионалним и другим организацијама, билатералне и мултилатералне

сарадње са банкарским регулаторима из земље, региона и шире, на основу споразума о сарадњи и размјени информација.

У сегменту НФИ, регулаторне активности су биле усмјерене на наставак примјене привремених мјера за опоравак од негативних посљедица узрокованих пандемијом, као и усклађивање подзаконских аката према супервизорским искуствима и пракси у надзору НФИ, те пракси регулатора у окружењу. Регулаторне активности повезане са специјалистичким надзором у области платног промета, СПНиФТА и заштите корисника финансијских услуга у банкарском систему односиле су се на учешће у успостављању извјештајног оквира ради усклађивања са одредбама Закона о унутрашњем платном промету и сачињавању упута за попуњавање прописаних извјештајних образаца. У сегменту реструктурирања банака извршено је даље јачање капацитета у дијелу утврђивања кључних функција, прописивање обавезног минималног захтјева за регулаторни капитал и прихватљиве обавезе (MREL приступ), као и ажурирање планова реструктурирања. Везано за инициране измјене законског оквира за пословање РБФБиХ, ФБА се активно укључила у израду радног материјала за нови Закон о Развојној банци ФБиХ, заједно са представницима ФМФ-а и РБФБиХ, што је резултирало упућивањем нацрта закона у парламентарну процедуру.

Истовремено су, у складу са расположивим ресурсима, реализоване иницијативе и активности усмјерене на стварање повољнијих услова за постпандемијски период и побољшања у наредном периоду након изласка из кризе, ослањајући се на стечена искуства и конвергенцију са најбољим супервизорским праксама. ФБА ће активно учествовати у даљњем праћењу и ублажавању ефеката пандемије и других вањских утицаја на СБС, промицати координирано дјеловање на нивоу банкарског сектора у БиХ, јачати процјену квалитета имовине, осигурати адекватно утврђивање ECL-а и показатеља кредитног ризика, како би банке могле подржати даљњи опоравак привреде.

У октобру 2021. године потврђена је Одлука Европске комисије да је надзорни и регулаторни оквир који се примјењује на банкарски сектор у БиХ еквивалентан оном који се примјењује у ЕУ. Одлука Европске комисије о еквивалентности регулаторног оквира БиХ са истим у ЕУ донесена је на основу ЕВА-иних процјена проведених у периоду 2019.-2020. године, а које су се заснивале на достављању свеобухватних упитника и контроле на лицу мјеста. Све даљње регулаторне активности ФБА засноване су на стратешком одређивању за очување еквивалентности, које детерминше даље процесе усклађивања са ЕУ оквиром за пословање и надзор кредитних институција.

БАНКАРСКИ СЕКТОР

СТРУКТУРА БАНКАРСКОГ СЕКТОРА У ФБИХ
30

ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА
34

ПРЕПОРУКЕ ЗА БАНКАРСКИ СЕКТОР
63

3. БАНКАРСКИ СЕКТОР

3.1. СТРУКТУРА БАНКАРСКОГ СЕКТОРА У ФБИХ

3.1.1. Статус, број и пословна мрежа

На дан 31.12.2021. године у ФБИХ банкарску дозволу има 14 комерцијалних банака и све банке су чланице АОД. У односу на крај 2020. године смањен је број банака за једну банку којој је ФБА одузела дозволу за рад због провођења статусне промјене припајања другој банци.

Посебним законским прописом регулисано је оснивање и рад РБФБИХ, а њен надзор се врши у складу са Уредбом о критеријумима и начину вођења надзора над пословањем Развојне банке ФБИХ, те подаци о њеном пословању нису уврштени у ову Информацију.

У Прилогу 2. дају се основни подаци о банкама у ФБИХ на дан 31.12.2021. године.

Банке из ФБИХ на дан 31.12.2021. године имале су укупно 527 организационих дијелова, што је за четири организациона дијела или 0,8% мање у односу на крај 2020. године. На подручју ФБИХ послују 464 организациона дијела банака. Седам банака из ФБИХ имало је 52 организациона дијела у РС-у, а десет банака је имало 11 организационих дијелова у БД-у. Три банке из РС-а имају 28 организационих дијелова у ФБИХ, што је на истом нивоу у односу на крај претходне године.

У табели 2 даје се упоредни преглед организационих дијелова, мреже банкомата и ПОС уређаја банака у ФБИХ:

Табела 2: Орг. дијелови, мрежа банкомата и ПОС уређаја банака које послују у ФБИХ

Р. Бр.	Опис	Пословна јединица/виши организациони дијелови	Остали организациони дијелови	ПОС уређаји	Банкомати
31.12.2020.					
1.	Банке са сједиштем у ФБИХ (на подручју БиХ)	408	123	23.845	1.247
2.	Организациони дијелови банака из РС у ФБИХ	10	18	551	38
Укупно		418	141	24.396	1.285
31.12.2021.					
1.	Банке са сједиштем у ФБИХ (на подручју БиХ)	409	118	24.295	1.232
2.	Организациони дијелови банака из РС у ФБИХ	10	18	370	38
Укупно		419	136	24.665	1.270

3.1.2. Структура власништва и тржишно учешће

Власничка структура банака¹⁹ у ФБИХ на дан 31.12.2021. године је следећа:

- у приватном и претежно приватном власништву - 13 банака,
- у државном и претежно државном власништву²⁰ - једна банка.

¹⁹ Критеријум подјеле банака је власништво у дионичном капиталу банака

²⁰ Државно власништво се односи на капитал Владе ФБИХ

Од 13 банака у приватном и претежно приватном власништву, три банке су у већинском власништву домаћих правних и физичких лица (резидената), док је десет банака у већинском страном власништву.

Ако се анализирају земље поријекла дионичара, на дан 31.12.2021. године (графикон 4), највеће учешће и даље имају дионичари из Аустрије (43,3% страног капитала), затим Турске (20,4%), Хрватске (14,1%) и Њемачке (8,3%), док остале земље немају значајније појединачно учешће.

Ако се узму у обзир капиталне везе, структура страног капитала може се посматрати по критеријуму земље сједишта мајке-матике, односно банкарске групе у чијем су већинском власништву (директно или индиректно преко чланица из банкарске групе) банке у ФБиХ (графикон 5).

Према овом критеријуму највеће учешће са 31.12.2021. године имају банкарске групе и банке из Аустрије (33,5%), затим из Турске (20,4%), Италије (13,9%) и Њемачке (8,3%), док банкарске групе и банке из осталих земаља немају значајније појединачно учешће (испод 7%).

Графикон 5: Структура страног капитала по земљама - сједишту групе, учешће у %

Укупан капитал банкарског сектора у ФБиХ на дан 31.12.2021. године, повећан је за 42,1 милион КМ или 1,4% у односу на крај 2020. године и износи 3,1 милијарду КМ (табела 3). Повећање укупног капитала остварено је највећим дијелом као нето ефекат: повећања по основу текућег финансијског резултата за 2021. годину у износу од 293,6 милиона КМ, повећања по основу докапитализације у износу од 89,5 милиона КМ, повећања по основу корекције пореза на добит у износу од 0,5 милиона КМ, смањења по основу исплате дивиденде у износу од 328 милиона КМ, смањења по основу промјене рачуноводствене политике вредновања материјалне имовине код једне банке у износу од 6,4 милиона КМ и смањена по основу фер вредновања хартија од вриједности у износу од 7,2 милиона КМ.

- 000 КМ -

Табела 3. Структура власништва према укупном капиталу

Р. бр.	Банке	31.12.2019.*		31.12.2020.		31.12.2021.		Индекс	
		Износ	Учешће %	Износ	Учешће %	Износ	Учешће %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Државне банке	68.881	2,2	63.642	2,1	95.412	3,1	92	150
2.	Приватне банке	3.068.277	97,8	3.002.440	97,9	3.012.735	96,9	98	100
	Укупно	3.137.158	100	3.066.082	100	3.108.147	100	98	101

* У поступку ревизије за 2020. годину извршене су корекције финансијских извјештаја за 2019. годину, услјед накнадног вредновања финансијске имовине по фер вриједности у случају удјела код једне банке, што је утицало на исказивање повећања укупног капитала банкарског сектора ФБиХ за износ од 5,8 милиона КМ

Посматрано кроз учешће државног, приватног и страног капитала у дионичком капиталу банака добије се детаљнији преглед о структури власништва капитала банака у ФБиХ (табела 4):

Табела 4: Структура власништва према учешћу државног, приватног и страног капитала

Р. бр.	Дионички капитал	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		Индекс	
		Износ	Учешће %	Износ	Учешће %	Износ	Учешће %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Државни капитал	41.619	3,2	41.619	3,2	66.556	4,8	100	160
2.	Приватни капитал (резиденти)	139.355	10,7	140.547	10,8	137.373	9,9	101	98
3.	Страни капитал (нерезиденти)	1.118.725	86,1	1.117.534	86,0	1.178.936	85,3	100	105
	Укупно	1.299.699	100	1.299.700	100	1.382.865	100	100	106

Са 31.12.2021. године у односу на крај 2020. године дошло је до промјене у структури власништва дионичког капитала банкарског сектора ФБиХ према учешћу државног, страног и приватног капитала услед извршене докапитализације код четири банке и статусне промјене припајања једне банке.

У табели 5 даје се преглед тржишних удјела банака према врсти власништва (већинском капиталу) кроз периоде:

Табела 5: Тржишни удјели банака према врсти власништва (већинском капиталу)

Р. бр.	Банке	31.12.2019.			31.12.2020.			31.12.2021.		
		Број банака	Учешће у укуп. капит. %	Учешће у укуп. актив. %	Број банака	Учешће у укуп. капит. %	Учешће у укуп. актив. %	Број банака	Учешће у укуп. капит. %	Учешће у укуп. актив. %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Банке с већинским државним капиталом	1	2,2	3,3	1	2,1	3,0	1	3,1	4,1
2.	Банке с већинским приватн. капиталом резидената	4	5,9	6,3	4	5,3	6,7	3	5,7	6,8
3.	Банке с већинским страним капиталом	10	91,9	90,4	10	92,6	89,7	10	91,2	89,1
	Укупно	15	100	100	15	100	100	14	100	100

3.1.3. Кадровска структура

На нивоу банкарског сектора на дан 31.12.2021. године број радника је 6.432 и мањи је за 90 радника или 1,4% у односу на крај 2020. године (табела 6).

Табела 6: Квалификациона структура запослених у банкама ФБиХ

Р. бр.	Степен стручне спреме	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		Индекс	
		Број запосл.	Учешће %	Број запосл.	Учешће %	Број запосл.	Учешће %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Висока стручна спрема - ВСС	4.125	61,9	4.088	62,7	4.090	63,6	99	100
2.	Виша стручна спрема - ВШС	485	7,3	453	6,9	413	6,4	93	91
3.	Средња стручна спрема - ССС	2.041	30,7	1.975	30,3	1.924	29,9	97	97
4.	Остали	8	0,1	6	0,1	5	0,1	75	83
	Укупно	6.659	100	6.522	100	6.432	100	98	99

Један од показатеља који утиче на оцјену перформанси пословања појединачне банке и банкарског сектора је омјер aktive и броја запослених, односно износ active по запосленом (табела 7), при чему је већи омјер показатељ боље ефикасности пословања банке и укупног сектора.

- 000 KM -

Табела 7: Укупна active по запосленом

Број запосл.	31.12.2019.		Број запосл.	31.12.2020.		Број запосл.	31.12.2021.	
	Active	Active по запосл.		Active	Active по запосл.		Active	Active по запосл.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
6.659	24.217.016	3.637	6.522	24.396.438	3.741	6.432	25.890.828	4.025

3.2. ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА

3.2.1. Биланс стања

У презентирани показатеље пословања банака у ФБиХ и анализе банкарског сектора укључени су показатељи из активног подбиланса једне банке са већинским државним капиталом²¹, а у складу са одредбама Закона о почетном билансу стања предузећа и банака ФБиХ, према којим су банке са већинским државним капиталом обавезне извјештавати ФБА на бази „укупног“ биланса стања, рашчлањеног на: пасивни, неутрални и активни подбиланс.

С тим у вези, подаци су исказани у Прилогу 3. ове Информације - Биланс стања банака у ФБиХ по шеми ФБА (активни подбиланс). У Прилогу 4. даје се преглед active, кредита, депозита и финансијског резултата банака у ФБиХ на дан 31.12.2021. године.

У табели 8 даје се сажети преглед биланса стања банкарског сектора:

- 000 KM -

Табела 8: Биланс стања

Р. бр.	Опис	31.12.2019.*		31.12.2020.		31.12.2021.		Индекс	
		Износ	Учеш. %	Износ	Учеш. %	Износ	Учеш. %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
АКТИВА (ИМОВИНА)									
1.	Новчана средства	7.641.570	31,6	7.414.615	30,4	7.989.239	30,9	97	108
2.	Хартије од вриједности	1.462.770	6,0	1.687.459	6,9	1.966.008	7,6	115	117
3.	Пласмани другим банкама	149.197	0,6	275.941	1,1	350.452	1,3	185	127
4.	Кредити	15.220.759	62,8	15.254.651	62,5	15.890.821	61,4	100	104
5.	Исправка вријед.	1.120.940	4,6	1.127.176	4,6	1.099.948	4,3	101	98
6.	Кредити-нето (кред. - исп. вриј.)	14.099.819	58,2	14.127.475	57,9	14.790.873	57,1	100	105
7.	Посл. простор и остала фиксна active	600.684	2,5	553.475	2,3	516.921	2,0	92	93
8.	Остала active	262.978	1,1	337.473	1,4	277.335	1,1	128	82
	УКУПНА АКТИВА	24.217.016	100	24.396.438	100	25.890.828	100	101	106
ОБАВЕЗЕ									
9.	Депозити	19.414.294	80,2	19.660.862	80,6	21.184.952	81,8	101	108
10.	Узете позајмице од других банака	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-	-
11.	Обавезе по узетим кредитима	856.626	3,5	811.878	3,3	779.075	3,0	95	96
12.	Остале обавезе	808.938	3,3	857.616	3,5	818.654	3,2	106	95
КАПИТАЛ									
13.	Капитал	3.137.158	13,0	3.066.082	12,6	3.108.147	12,0	98	101
	УКУПНО ПАСИВА (ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ)	24.217.016	100	24.396.438	100	25.890.828	100	101	106

*У поступку ревизије за 2020. годину извршене су корекције финансијских извјештаја за 2019. годину код једне банке због накнадног вредновања финансијске имовине по фер вриједности у случају једног удјела, услјед чега је дошло до повећања билансне суме банкарског сектора ФБиХ за 6,4 милиона KM

²¹ Банке у већинском државном власништву у „укупном“ билансу исказују пасивне и неутралне ставке

Укупна нето актива на нивоу банкарског сектора у ФБиХ са 31.12.2021. године износи 25,9 милијарди КМ и за 1,5 милијарди КМ или 6,1% је већа у односу на крај 2020. године. У структури aktive банака највеће учешће имају нето кредити (57,1%), затим слиједе новчана средства (30,9%), хартија од вриједности (7,6%), фиксна актива (2%), пласмани другим банкама (1,3%) и остала актива (1,1%). У оквиру пасиве биланса банака највеће учешће имају депозити (81,8%), затим слиједи капитал (12%), остале обавезе (3,2%) и обавезе по узетим кредитима (3%).

Са 31.12.2021. године у односу на крај 2020. године забиљежен је раст новчаних средстава, улагања у вриједносне папире, пласмана другим банкама, кредита, депозита и укупног капитала, док је забиљежено смањење пословног простора и остале фиксне активе, остале активе, обавеза по узетим кредитима и осталих обавеза.

У табели 9 даје се преглед active банака према власничкој структури:

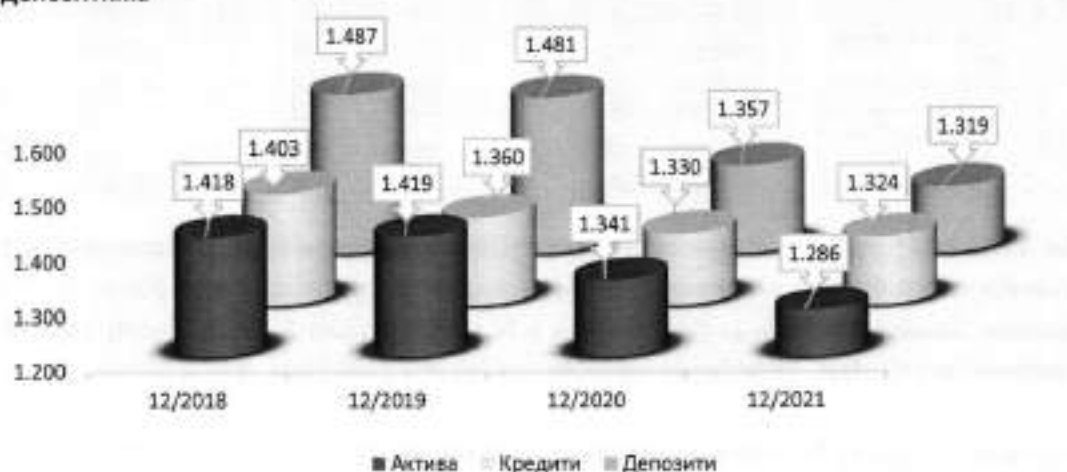
- 000 КМ -

Табела 9: Актива банака према власничкој структури

Р. бр.	Банке	31.12.2019.			31.12.2020.			31.12.2021.			Индекс	
		Број банака	Актива (000 КМ)	Учеш. %	Број банака	Актива (000 КМ)	Учеш. %	Број банака	Актива (000 КМ)	Учеш. %	(7/4)	(10/7)
1.	Државне	1	801.261	3,3	1	879.736	3,6	1	1.054.365	4,1	110	120
2.	Приватне	14	23.415.755	96,7	14	23.516.702	96,4	13	24.836.463	95,9	100	106
Укупно		15	24.217.016	100	15	24.396.438	100	14	25.890.828	100	101	106

Са 31.12.2021. године Херфиндахлов индекс концентрације (графикон 6) у односу на крај 2020. године смањен је за активу за 55 јединица, кредите за шест јединица и за депозите за 38 јединица. Херфиндахлов индекс концентрације за посматрани период показује умјерену концентрацију у све три релевантне категорије.

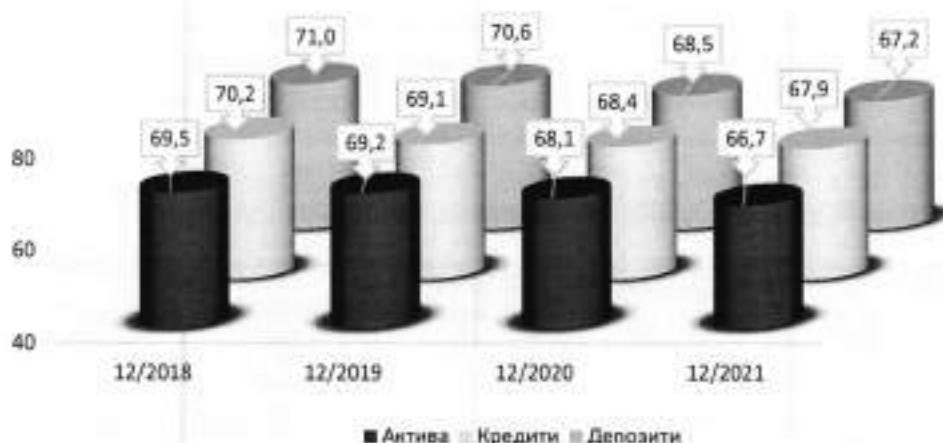
Графикон 6: Herfindahlov индекс концентрације у активи, кредитима и депозитима

Ако се посматра концентрациона стопа, односно укупно учешће пет највећих банака у сектору - ЦП5 са 31.12.2021. године у односу на крај 2020. године (графикон 7), присутно је смањење концентрационе стопе код свих категорија, код тржишног учешћа за 1,4

процентна поена, кредита за 0,5 процентних поена и депозита за 1,3 процентна поена. Двије највеће банке у сектору чине 43,4% тржишта (актива 43,3%, кредити 42,7% и депозити 44,3%).

Графикон 7: Концентрационе стопе за пет највећих банака - CR5: актива, кредити и депозити

Банкарски сектор може се анализирати и по критеријуму припадности групама, формираних према величини активе²² (табела 10). Са 31.12.2021. године у банкарском сектору ФБиХ, према величини активе, издвајају се три банке са учешћем од 53%, које чине I групу банака са активом преко двије милијарде КМ.

- 000 КМ -

Табела 10: Учешће група банака у укупној активи

Р. бр.	Износ активе	31.12.2019.			31.12.2020.			31.12.2021.		
		Износ	Учешће %	Број банака	Износ	Учешће %	Број банака	Износ	Учешће %	Број банака
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	I (преко 2 милијарде КМ)	13.686.527	56,5	3	13.375.256	54,8	3	13.713.355	53,0	3
2.	II (1-2 милијарде КМ)	6.652.374	27,5	5	7.906.422	32,4	6	10.748.334	41,5	8
3.	III (0,5-1 милијарда КМ)	3.451.044	14,2	5	2.708.664	11,1	4	1.301.209	5,0	2
4.	IV (0,1-0,5 милијарде КМ)	427.073	1,8	2	406.096	1,7	2	127.930	0,5	1
	Укупно	24.217.016	100	15	24.396.438	100	15	25.890.828	100	14

Са 31.12.2021. године у односу на крај 2020. године дошло је до промјене у структури учешћа група банака у укупној активи, односно до преласка двије банке из III у II групу банака. Такође, смањен је број банака у IV групи банака за једну банку којој је одузета дозвола за рад због провођења статусне промјене припајања другој банци.

Новчана средства на нивоу банкарског сектора ФБиХ са 31.12.2021. године (табела 11) износе осам милијарди КМ и биљеже повећање у односу на крај 2020. године за 574,6 милиона КМ или 7,7%. Банке и даље држе значајан износ новчаних средстава изнад обавезне резерве.

²² Банке су подијелене у четири групе у зависности од величине активе

Табела 11: Новчана средства банака

Р. бр.	Новчана средства	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		Индекс	
		Износ	Учешће %	Износ	Учешће %	Износ	Учешће %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Готове новца	1.004.445	13,1	1.367.712	17,1	1.526.329	19,1	126	120
2.	Рачуни резерви код ЦББиХ	4.329.689	56,7	4.478.515	60,4	5.270.323	66,0	103	110
3.	Рачуни код депоз. инст. у БиХ	48.611	0,6	30.194	0,4	10.345	0,1	62	34
4.	Рачуни код депоз. инст. у иностр.	2.258.758	29,6	1.638.190	22,1	1.182.240	14,8	73	72
5.	Новч. сред. у процесу наплате	97	0,0	4	0,0	2	0,0	4	50
	Укупно	7.641.570	100	7.414.615	100	7.989.239	100	97	108

Са 31.12.2021. године у односу на крај 2020. године присутно је повећање новчаних средстава код готовог новца и рачуна резерви код ЦББиХ, а смањење у оквиру рачуна депозита код депозитних институција у БиХ и у иностранству, као и код новчаних средстава у процесу наплате. У валутној структури новчаних средстава са 31.12.2021. године у односу на крај 2020. године, учешће домаће валуте повећано је са 73,7% на 81,1%.

Портфолио хартија од вриједности на дан 31.12.2021. године (табела 12) износи двије милијарде КМ, што је за 278,5 милиона КМ или 16,5% више у односу на крај 2020. године.

Табела 12: Хартије од вриједности према врсти инструмента

Р. бр.	Улагања у ХВ	31.12.2019.*		31.12.2020.		31.12.2021.		Индекс	
		Износ	Учешће %	Износ	Учешће %	Износ	Учешће %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Власничке хартије од вриједности:	11.762	0,8	11.844	0,7	7.374	0,4	101	62
2.	Дужничке хартије од вриједности:	1.451.008	99,2	1.675.615	99,3	1.958.634	99,6	115	117
2.1.	- ХВ свих нивоа власти у БиХ	747.632	51,1	992.337	58,8	1.014.120	51,6	133	102
2.2.	- Државни ХВ (друге земље)	549.649	37,6	544.646	32,3	756.726	38,4	99	139
2.3.	- Корпоративне облигације ²³	153.727	10,5	138.632	8,2	187.788	9,6	90	135
	Укупно	1.462.770	100	1.687.459	100	1.966.008	100	115	117

* У поступку ревизије за 2020. годину извршене су корекције финансијских извјештаја за 2019. годину код једне банке због напредног вредновања финансијске имовине по фер вриједности у случају једног удјела, услед чега је дошло до повећања износа власничких хартија од вриједности, односно портфолија хартија од вриједности на нивоу банкарског сектора ФБиХ за 6,4 милиона КМ

Са 31.12.2021. године, у оквиру изложености у виду дужничких хартија од вриједности (табела 13), најзначајнија ставка су хартије од вриједности ентитетских влада и то хартије од вриједности које је емитовала ФБиХ²⁴ укупне вриједности 625,3 милиона КМ, те хартије од вриједности емитента РС у износу од 346,1 милион КМ.

²³ Највећи дио, од сса. 95%, односи се на облигације банака из ЕУ и САД, а преостали дио на облигације компанија из ЕУ

²⁴ Све врсте хартија од вриједности емитента ФБиХ

Табела 13: Хартије од вриједности ентитетских влада БиХ

Р. бр.	Улагања у КВ	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		Индекс	
		Износ	Учешће %	Износ	Учешће %	Износ	Учешће %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Дужничке хартије од вриједности емитента ФБиХ:	532.347	72,6	699.554	71,5	625.252	64,4	131	89
1.1.	- Трезорски записи	18.921	2,6	100.007	10,2	34.986	3,6	529	35
1.2.	- Обвезнице	513.226	70,0	599.547	61,3	590.266	60,8	117	88
2.	Дужничке хартије од вриједности емитента РС:	201.089	27,4	278.325	28,5	346.095	35,6	138	124
2.1.	- Трезорски записи	0	0,0	41.759	4,3	0	0,0	-	-
2.2.	- Обвезнице	201.089	27,4	236.566	24,2	346.095	35,6	118	146
	Укупно	733.236	100	977.879	100	971.347	100	133	99

Ако се укупна изложеност у виду хартија од вриједности анализира према изложености по земљама (графикон 8), највеће учешће од 51,9% је према емитентима из БиХ, а затим слиједе Хрватска са учешћем од 12,4%, Француска 5,2% и остале државе са појединачним учешћем испод 5%.

Графикон 8: Структура изложености у виду хартија од вриједности према критеријуму државе емитента

3.2.2. Обавезе

Са 31.12.2021. године учешће депозита, као најзначајнијег извора финансирања банака у односу на крај 2020. године, повећано је за 1,2 процентна поена (81,8%), док је учешће кредитних обавеза смањено за 0,3 процентна поена (3%).

Кредитне обавезе банака са износом од 779,1 милион КМ смањене су за 32,8 милиона КМ или 4% у односу на крај 2020. године. Ако се кредитним обавезама додају и субординисани кредити у износу од 167,6 милиона КМ, укупна кредитна средства у изворима имају учешће од 3,7%.

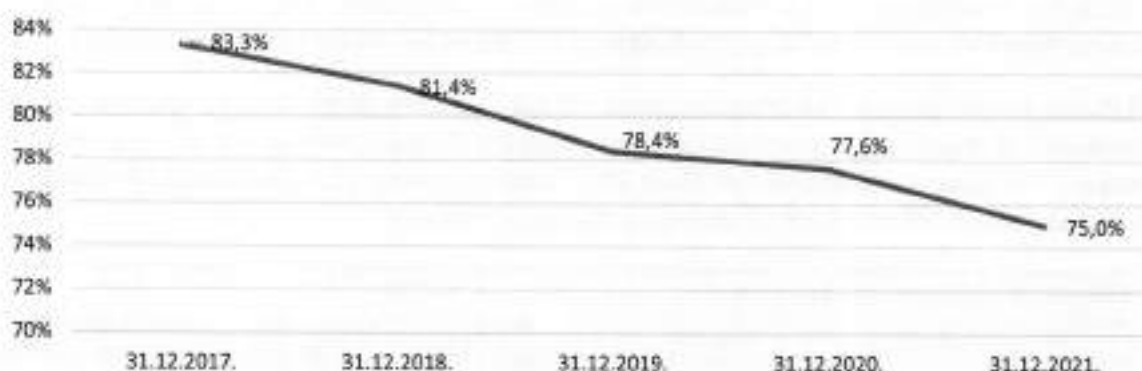
Депозити на дан 31.12.2021. године износе 21,2 милијарде КМ и повећани су у односу на крај 2020. године за 1,5 милијарди КМ или 7,8%. Од укупног износа депозита на крају посматраног периода, 1,4 милијарде КМ или 6,5% односи се на депозите прикупљене у организационим дијеловима банака из ФБиХ у РС-у и БД-у.

У графикању 9 и графикању 10 дају се прегледи укупних депозита и омјера кредита и депозита по периодима:

Графикон 9: Укупни депозити

Графикон 10: Омјер кредита и депозита

У табели 14 дат је приказ секторске структуре депозита:

- 000 КМ -

Табела 14: Секторска структура депозита

Р. бр.	Сектори	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		Индекс	
		Износ	Учешће %	Износ	Учешће %	Износ	Учешће %	[5/3]	[7/5]
1.	Владине институције	2.157.147	11,1	2.236.845	11,4	2.600.382	12,3	104	116
2.	Јавна предузећа	1.651.976	8,5	1.453.080	7,4	1.618.685	7,6	88	111
3.	Приватна предузећа и друштва	3.236.224	16,7	3.783.548	19,2	4.393.701	20,8	117	116
4.	Банкарске институције	1.208.613	6,2	568.484	2,9	348.047	1,6	47	61
5.	Небанкарске институције финанс.	803.516	4,1	848.319	4,3	829.534	3,9	106	98
6.	Становништво	9.877.414	50,9	10.236.559	52,1	10.832.483	51,1	104	106
7.	Остало	479.404	2,5	534.027	2,7	562.120	2,7	111	105
	Укупно	19.414.294	100	19.660.862	100	21.184.952	100	101	108

Највеће учешће у секторској структури депозита имају депозити становништва са 51,1% и њихово учешће је смањено за један процентни поен у односу на крај 2020. године. Депозити становништва на дан 31.12.2021. године износе 10,8 милијарди КМ.

Раст депозита са 31.12.2021. године у односу на крај 2020. године остварен је код депозита владиних институција за 363,5 милиона КМ или 16,3%, депозита јавних предузећа за 165,6 милиона КМ или 11,4%, депозита приватних предузећа за 610,2 милиона КМ или 16,1%, депозита становништва за 595,9 милиона КМ или 5,8% и осталих депозита за 28,1 милион КМ или 5,3%. Смањење депозита са 31.12.2021. године у односу на крај 2020. године забиљежено је код депозита банкарских институција за 220,4 милиона КМ или 38,8% и депозита небанкарских финансијских институција за 18,8 милиона КМ или 2,2%.

Финансирање у виду депозита банкарских група присутно је у седам банака у ФБиХ, тако да се 76,5% укупних депозита банкарских институција односи на депозите банкарских група.

Валутна структура депозита на дан 31.12.2021. године промијењена је у односу на крај 2020. године у погледу повећања учешћа депозита у домаћој валути са 64,6% на 67,6% и смањења учешћа депозита у страниј валути са 35,4% на 32,4%. Депозити у домаћој валути износе 14,3 милијарде КМ и повећани су за износ од 1,6 милијарди КМ или 12,8% у односу на крај 2020. године, док депозити у страним валутама износе 6,9 милијарди КМ и смањени су за износ од 100,1 милион КМ или 1,4% у односу на крај 2020. године.

Структура депозита, према поријеклу депонената, са 31.12.2021. године у односу на крај 2020. године, је сљедећа: средства резидената износе 20,5 милијарди КМ и имају учешће од 96,6% (повећање за 1,3 процентна поена), а депозити нерезидената износе 0,7 милијарди КМ, што је 3,4% укупних депозита (смањење за 1,3 процентна поена).

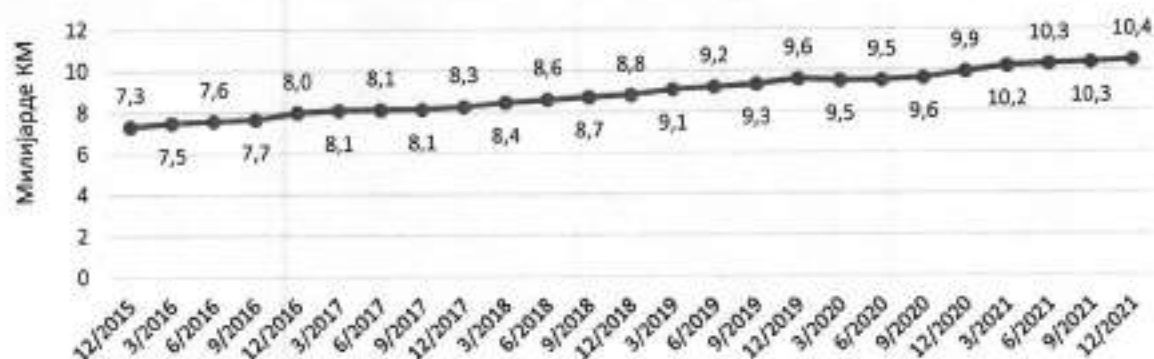
Дугогодишњи тренд раста штедних депозита (табела 15 и графикон 11), као најзначајнијег сегмента депозитног и финансијског потенцијала банака, настављен је и са 31.12.2021. године. Штедни депозити на дан 31.12.2021. године износе 10,4 милијарде КМ и већи су за 533,6 милиона КМ или 5,4% у односу на крај 2020. године.

- 000 КМ -

Табела 15: Штедња становништва

Р. бр.	Банке	Износ			Индекс	
		31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.	(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Државне	96.979	105.980	124.474	109	117
2.	Приватне	9.476.470	9.809.340	10.324.468	104	105
	Укупно	9.573.449	9.915.320	10.448.942	104	105

Графикон 11: Укупна штедња становништва

У двије највеће банке концентрисано је 53,5% штедње, док четири банке имају појединачно учешће мање од 2%, што износи 4,1% укупне штедње у сектору. Од укупног износа штедње, 53,4% се односи на штедне депозите у домаћој, а 46,6% у страниј валути.

Са 31.12.2021. године у односу на крај 2020. године остварен је раст краткорочних штедних депозита становништва за 613,4 милиона КМ или 10% (повећање учешћа за 2,8 процентних поена), док су смањени дугорочни штедни депозити становништва за 79,8 милиона КМ или 2,1% (смањење учешћа за 2,8 процентних поена).

Рочна структура штедних депозита може се видјети у табели 16:

- 000 КМ -

Табела 16: Рочна структура штедних депозита становништва

Р. бр.	Штедни депозити	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		Индекс	
		Износ	Учешће %	Износ	Учешће %	Износ	Учешће %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Краткорочни	5.634.426	58,9	6.142.454	61,9	6.755.829	64,7	109	110
2.	Дугорочни штедни	3.939.023	41,1	3.772.866	38,1	3.693.113	35,3	96	98
	Укупно	9.573.449	100	9.915.320	100	10.448.942	100	104	105

Кредити одобрени становништву са 31.12.2021. године износе 7,6 милијарди КМ и повећани су за 4,6% у односу на крај 2020. године. У исто вријеме депозити становништва биљеже раст од 5,8% и са 31.12.2021. године износе 10,8 милијарди КМ.

У табели 17 даје се преглед кредита становништву, штедње и депозита становништва по периодима:

- 000 КМ -

Табела 17: Кредити, штедња и депозити становништва

Р. бр.	Опис	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.	Индекс	
		3	Износ 4	5	(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Кредити становништва	7.400.278	7.281.540	7.613.327	98	105
2.	Штедња становништва	9.573.449	9.915.320	10.448.942	104	105
2.1.	Орочена штедња	4.280.620	4.089.390	3.976.925	96	97
2.2.	Штедња по виђењу	5.292.829	5.825.930	6.472.017	110	111
3.	Кредити/Штедња	77%	73%	73%	-	-
4.	Депозити становништва	9.877.414	10.236.559	10.832.483	104	106
5.	Кредити/Депозити становништва	75%	71%	70%	-	-

Са 31.12.2021. године присутан је раст и кредита и депозита становништва, уз бржу стопу раста депозита, при чему је однос кредита и штедње остао на истом нивоу у односу на крај 2020. године, док однос кредита и депозита становништва има тренд смањења кроз периоде.

3.2.3. Капитал и адекватност капитала

Укупан капитал банака, на дан 31.12.2021. године износио је 3,1 милијарду КМ и остварено је повећање истог за 42,1 милион КМ или за 1,4% у односу на крај 2020. године (видјети под 3.1.2. - Структура власништва и тржишно учешће).

У табели 18 даје се извјештај о стању, односно структури регулаторног капитала банака у ФБиХ:

Табела 18: Извјештај о стању регулаторног капитала

Р. бр.	Опис	31.12.2019.*	31.12.2020.	31.12.2021.	Индекс	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Регулаторни капитал	2.696.142	2.698.561	2.852.902	100	106
1.1.	Основни капитал	2.662.338	2.581.508	2.733.978	97	106
1.1.1.	Редовни основни капитал	2.662.338	2.581.508	2.733.978	97	106
1.1.1.1.	Плаћени инструменти капитала	1.299.335	1.299.335	1.384.714	100	107
1.1.1.2.	Премија на дioniце	137.290	137.290	137.290	100	100
1.1.1.3.	(-) Власти инструменти редовног основног	-215	-214	-214	100	100
1.1.1.4.	(-) Стварне или потенцијалне обавезе куповине властитих инструмената редовног основног	0	0	-2.192	-	-
1.1.1.5.	Задржана добит претходних година	403.027	343.453	393.494	85	115
1.1.1.6.	Призната добит или губитак	-36.302	-145.228	-118.241	400	81
1.1.1.7.	Акумулирана остала свеобухватна добит	32.434	29.151	10.368	90	36
1.1.1.8.	Остале резерве	970.088	1.000.959	1.014.269	103	101
1.1.1.9.	(-) Остала нематеријална имовина	-57.589	-58.638	-61.626	102	105
1.1.1.10.	(-) Одгођена пореска имовина која зависи од будуће профитабилности и не произилази из привремених разлика умањених за повезане пореске обавезе	-14	-34	-1.081	243	3179
1.1.1.11.	(-) Одбитак од ставки додатног основног капитала који премашује додатни основни капитал	-1.255	0	0	-	-
1.1.1.12.	(-) Одгођена пореска имовина која се може одбити и која зависи од будуће профитабилности и произилази из привремених разлика	-1.349	-8.300	-8.621	615	104
1.1.1.13.	(-) Инструменти редовног основног капитала субјеката финансијског сектора ако банка има значајно улагање	-15.950	-16.266	-14.182	102	87
1.1.1.14.	Елементи или одбици од редовног основног капитала – остало	-67.162	0	0	0	-
1.1.2.	Додатни основни капитал	0	0	0	-	-
1.2.	Допунски капитал	33.804	117.053	118.924	346	102
1.2.1.	Плаћени инструменти капитала и субординисани дугови	170.158	117.067	118.938	69	102
1.2.2.	(-) Власти инструменти допунског капитала	-14	-14	-14	100	100
1.2.3.	Опште исправке вриједности за кредитни ризик у складу са стандардизованим приступом	163.609	0	0	0	-
1.2.4.	Одбитак од ставки допунског капитала који премашује допунски капитал (одбијен у додатном основном капиталу)	1.255	0	0	0	-
1.2.5.	Елементи или одбици од допунског капитала – остало	-301.204	0	0	0	-

* Подаци за 2019. годину су кориговани за 5,8 милиона КМ с обзиром да су код једне банке, у поступку ревизије за 2020. годину извршене корекције финансијских извјештаја за 2019. годину, због промјене рачуноводствене политике вредновања дијела хартија од вриједности

Регулаторни капитал банака у ФБиХ са 31.12.2021. године износи 2,9 милијарди КМ и повећан је за 154,3 милиона КМ или 5,7% у односу на крај 2020. године. У исто вријеме, основни капитал и редовни основни капитал банака износе 2,7 милијарди КМ, са оствареним повећањем од 152,5 милиона КМ или 5,9%, а допунски капитал износи 118,9 милиона КМ, са оствареним повећањем од 1,9 милиона КМ или 1,6% у односу на крај 2020. године. У структури регулаторног капитала банкарског сектора ФБиХ основни капитал учествује са 95,8% (12/2020. године 95,7%), док допунски капитал учествује са 4,2% (12/2020. године 4,3%).

Детаљнија анализа показује да су највећи утицај на промјену основног капитала имале следеће ставке:

- повећање по основу укључене добити у износу од 82,6 милиона КМ,
- повећање по основу докапитализације у износу од 89,5 милиона КМ,
- повећање добити по основу одгођених пореских средстава у износу од 1,3 милиона КМ,
- повећање по основу смањења одбитне ставке - значајно улагање у субјекте финансијског сектора у износу од два милиона КМ,
- повећање по основу корекције пореза на добит у износу од 0,5 милиона КМ,
- смањење по основу повећања одбитне ставке – одгођена пореска имовина у износу од 1,4 милиона КМ,
- смањење по основу повећања одбитне ставке – нематеријална имовина у износу од три милиона КМ и
- смањење акумулиране остале свеобухватне добити у износу од 19 милиона КМ.

Укупан износ изложености ризику у складу са Одлуком о израчунавању капитала банке, представља збир изложености пондерисане ризиком за кредитни, тржишни, оперативни ризик, ризик намирења/слободне испоруке и ризик повезан са великим изложеностима које произилазе из ставки у књизи трговања. Укупна изложеност ризику банкарског сектора ФБиХ са стањем на дан 31.12.2021. године (табела 19) износи 14,5 милијарди КМ.

- 000 КМ -

Табела 19: Структура изложености ризику

Р. бр.	Изложеност ризику	31.12.2019.*		31.12.2020.		31.12.2021.		Индекс	
		Износ	Учешће %	Износ	Учешће %	Износ	Учешће %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Изложености пондерисане ризиком за кредитни ризик	13.088.785	87,1	12.843.833	91,0	13.167.335	91,0	98	103
2.	Изложености ризику намирења/слободне испоруке	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-	-
3.	Изложености за тржишни ризик (позицијски и валутни ризик)	237.686	1,6	119.065	0,8	152.789	1,1	50	128
4.	Изложености ризику за оперативни ризик	1.705.834	11,3	1.150.236	8,2	1.147.271	7,9	67	100
Укупан износ изложености ризику		15.032.305	100	14.113.134	100	14.467.395	100	94	103

* Подаци кориговани услјед промјене рачуноводствене политике вредновања дијела хартија од вриједности код једне банке

Укупан износ изложености ризику на нивоу банкарског сектора ФБиХ у текућој години повећан је за 354,3 милиона КМ или 2,5% у односу на крај претходне године. У посматраном периоду износ изложености пондерисане ризиком за кредитни ризик повећан је за 323,5 милиона КМ или 2,5%, износ изложености за тржишни ризик повећан је за 33,7 милиона КМ или 28,3%, док је код изложености ризику за оперативни ризик забиљежен пад од три милиона КМ или 0,3%. На крају 2021. године пет банака у сектору нису исказале изложеност ризику за валутни ризик, јер им нето отворена валутна позиција не прелази 2% регулаторног капитала, исто као и на крају 2020. године. Значајно повећање изложености за тржишни ризик на нивоу банкарског сектора ФБиХ највећим дијелом је посљедица повећања нето отворене позиције за ЕУР код једне банке.

Са 31.12.2021. године, банке су највише биле изложене кредитном ризику (учешће 91%), који је доминантан у банкарском сектору у ФБиХ. У односу на крај претходне године, учешће кредитног ризика у укупној изложености остало је на истом нивоу, док је учешће изложености за оперативни ризик смањено за 0,3 процентна поена, колико је повећано

учешће изложености за тржишни ризик. У оквиру изложености пондерисане ризиком за кредитни ризик највеће учешће има изложеност према становништву (4,6 милијарди КМ или 34,8%), затим изложеност према привредним друштвима (3,4 милијарде КМ или 25,8%), те изложеност осигурана некретнинама (3,2 милијарде КМ или 24,4%).

Посљедњих неколико година адекватност капитала банкарског сектора одржавана је континуирано изнад 15%, што је задовољавајућа капитализираност на нивоу сектора. Показатељи адекватности капитала банкарског сектора у ФБиХ, дају се у табели 20:

- 000 КМ -

Табела 20: Показатељи адекватности капитала

Р. бр	Стопе капитала	% и износ вишка или мањка од прописаног		
		31.12.2019.*	31.12.2020.	31.12.2021.
1	2	3	4	5
1.	Стопа редовног основног капитала	17,7%	18,3%	18,9%
2.	Вишак (+) / мањак (-) редовног основног капитала	1.647.657	1.628.872	1.757.430
3.	Стопа основног капитала	17,7%	18,3%	18,9%
4.	Вишак (+) / мањак (-) основног капитала	1.309.430	1.311.327	1.431.915
5.	Стопа регулаторног капитала	17,9%	19,1%	19,7%
6.	Вишак (+) / мањак (-) регулаторног капитала	892.267	1.004.986	1.116.816

* Подаци кориговани услјед промјене рачуноводствене политике вредновања дијела хартија од вриједности код једне банке, али нису имали утицаја на исказане стопе капитала

Стопа регулаторног капитала на дан 31.12.2021. године износи 19,7% и значајно је већа у односу на законом прописани минимум, а што се односи и на остале стопе капитала (стопа редовног основног капитала и основног капитала). У односу на крај 2020. године стопа регулаторног капитала повећана је за 0,6 процентних поена, колико су повећане и стопе редовног основног и основног капитала.

У табели 21 даје се преглед стопе финансијске полуге банкарског сектора ФБиХ (односно основног капитала и укупне изложености банке) кроз периоде:

- 000 КМ -

Табела 21: Стопа финансијске полуге

Р. бр	Вриједности изложености	31.12.2019.*	31.12.2020.	31.12.2021.
1	2	3	4	5
1.	Изложености стопе финансијске полуге	25.208.367	25.523.184	27.111.043
2.	Основни капитал	2.662.338	2.581.508	2.733.978
	Стопа финансијске полуге	10,6%	10,1%	10,1%

* Подаци кориговани услјед промјене рачуноводствене политике вредновања дијела хартија од вриједности код једне банке

Стопа финансијске полуге на нивоу банкарског сектора на дан 31.12.2021. године износи 10,1%, колико је износила и на крају 2020. године.

3.2.4. Кредитни ризик

Одлуком о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака²⁵ дефинисана су правила за управљање кредитним ризиком, начин распоређивања изложености у нивое кредитног ризика и утврђивања ECL-а, врсте прихватљивих колатерала и друго. Иста је у примјени од 01.01.2020. године. Све изложености распоређују

²⁵ „Службене новине Федерације БиХ“, бр. 44/19 і 37/20

се у три нивоа кредитног ризика: ниво кредитног ризика 1 - низак ниво кредитног ризика, ниво кредитног ризика 2 - повећан ниво кредитног ризика и ниво кредитног ризика 3 - изложености у статусу неизмирења обавеза.

У табели 22 даје се преглед изложености на нивоу банкарског сектора ФБиХ, према кључним категоријама финансијске имовине, ванбиланских изложености и припадајућих ECL:

- 000 KM -

Табела 22: Финансијска имовина, ванбилансне ставке и ECL

Р. бр.	Опис	31.12.2019.			31.12.2020.			31.12.2021.		
		Износ	ECL	% ECL	Износ	ECL	% ECL	Износ	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Новац и новчани пласмани	7.796.241	7.696	0,1	7.693.909	9.887	0,1	8.343.998	11.238	0,1
2.	Финансијска имовина по амортизованом трошку	15.417.105	1.150.848	7,5	15.460.513	1.136.925	7,4	16.160.751	1.119.190	6,9
3.	Финансијска имовина по фер вриједности	1.325.084*	0	0,0	1.552.559	0	0,0	1.781.852	0	0,0
4.	Остала финансијска потраживања	224.665	36.030	16,0	258.027	33.250	12,9	187.605	21.971	11,7
I Укупно билансна изложеност		24.763.095	1.194.574	4,8	24.965.008	1.180.062	4,7	26.474.208	1.152.379	4,4
5.	Издате гаранције	1.350.083	21.488	1,6	1.373.899	24.965	1,8	1.428.081	24.875	1,7
6.	Непокривени акредитиви	48.255	554	1,1	39.203	1.432	3,7	40.601	1.172	2,9
7.	Неопозиво одобрени а неискоришћени кредити	2.058.199	19.685	1,0	2.468.359	32.597	1,3	2.188.232	21.071	1,0
8.	Остале потенцијалне обавезе банке	54.122	310	0,6	8.274	26	0,3	263.064	2.563	1,0
II Укупно ванбилансне ставке		3.510.659	42.037	1,2	3.889.735	59.020	1,5	3.919.979	49.681	1,3
Укупна изложеност (I+II)		28.273.754	1.236.611	4,4	28.854.743	1.239.082	4,3	30.394.187	1.202.060	4,0

* Податак коригован за 6,4 милиона KM, услјед промјене рачуноводствене политике вредновања дијела хартија од вриједности код једне банке

Укупна изложеност банака на дан 31.12.2021. године износи 30,4 милијарде KM, од чега се 26,5 милијарди KM односи на билансне изложености, а 3,9 милијарди KM на ванбилансне ставке.

У 2021. години забиљежено је повећање билансне изложености у односу на крај 2020. године за износ од 1,5 милијарди KM или 6%, а настао је као нето ефекат повећања новчаних средстава и пласмана за 650,1 милион KM, финансијске имовине која се вреднује по амортизованом трошку (700,2 милиона KM) и по фер вриједности (229,3 милиона KM), а смањења осталих финансијских потраживања за 70,4 милиона KM (значајније смањење код једне банке).

У истом периоду забиљежено је повећање ванбиланских ставки за 30,2 милиона KM или 0,8%. Повећање је забиљежено на позицији издатих гаранција (54,1 милион KM), непокривених акредитива (1,4 милиона KM) и осталих потенцијалних обавеза банке (254,8 милиона KM), док је смањење забиљежено на позицији неопозиво одобрених, а неискоришћених кредита (280,1 милион KM).

Раст на позицији осталих потенцијалних обавеза банке резултат је искључиво извјештајног препозиционирања одобрених неискоришћених кредита који имају одређене елементе

опозивости, а за које је банка извршила резервисања за потенцијалне обавезе (једна банка), а исти су раније исказивани на позицији „неопозиво одобрени а неискоришћени кредити“.

У табели 23 даје се преглед билансних и ванбилансних изложености на нивоу банкарског сектора ФБиХ, према нивоима кредитног ризика и припадајућих ECL:

- 000 KM -

Табела 23: Изложености према нивоима кредитног ризика

Р. бр.	Опис	31.12.2019.			31.12.2020.			31.12.2021.		
		Износ	ECL	% ECL	Износ	ECL	% ECL	Износ	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Ниво кредитног ризика 1	21.793.866*	129.558	0,6	22.301.920	179.478	0,8	24.029.210	166.317	0,7
2.	Ниво кредитног ризика 2	1.652.439	113.839	6,9	1.645.274	204.681	12,4	1.387.627	163.999	11,7
3.	Ниво кредитног ризика 3	1.316.790	957.177	72,7	1.017.814	795.903	78,2	1.057.371	824.068	77,9
I Укупно билансна изложеност		24.763.095	1.194.574	4,8	24.965.008	1.180.062	4,7	26.474.208	1.152.379	4,4
4.	Ниво кредитног ризика 1	3.027.094	20.431	0,7	3.440.487	21.343	0,6	3.603.792	20.660	0,6
5.	Ниво кредитног ризика 2	474.159	15.610	3,3	443.246	34.354	7,8	309.101	25.536	8,3
6.	Ниво кредитног ризика 3	9.406	5.996	63,7	6.002	3.323	55,4	7.086	3.485	49,2
II Укупно ванбилансне ставке		3.510.659	42.037	1,2	3.889.735	59.020	1,5	3.919.979	49.681	1,3
Укупна изложеност (I+II)		28.273.754	1.236.611	4,4	28.854.743	1.239.082	4,3	30.394.187	1.202.060	4,0

* Податак коригован за 6,4 милиона KM, услјед промјене рачуноводствене политике вредновања дијела хартија од вриједности код једне банке

Билансна изложеност у нивоу кредитног ризика 1 на дан 31.12.2021. године износи 24 милијарде KM и чини 90,8% укупне билансне изложености. Иста је у односу на крај 2020. године повећана за 1,7 милијарди KM или за 7,7%. Повећање је највећим дијелом остварено као нето ефекат: повећања кредитног портфолија у овом нивоу кредитног ризика за 842,2 милиона KM, финансијске имовине која се вреднује по фер вриједности за 230,7 милиона KM, дужничких хартија од вриједности које се вреднују по амортизованом трошку за 54,2 милиона KM, новчаних средстава на рачуну код ЦББиХ у износу од 791,8 милиона KM, готовине за 258,6 милиона KM, а смањења новчаних средстава код банака и пласмана банкама за 407,9 милиона KM и осталих финансијских потраживања за 50,8 милиона KM.

Билансна изложеност у нивоу кредитног ризика 2 на дан 31.12.2021. године износи 1,4 милијарде KM и чини 5,2% укупне билансне изложености. У односу на крај 2020. године иста је мања за 257,6 милиона KM или 15,7%. Смањење укупне билансне изложености у овом нивоу кредитног ризика остварено је највећим дијелом као посљедица смањења кредитног портфолија у нивоу кредитног ризика 2 за 245,4 милиона KM и осталих финансијских потраживања за 8,6 милиона KM.

Билансна изложеност у нивоу кредитног ризика 3 на дан 31.12.2021. године износи 1,1 милијарду KM и чини 4% укупне билансне изложености. Иста је у односу на крај 2020. године повећана за 39,6 милиона KM или 3,9%, а посљедица је највећим дијелом повећања

кредитног портфолија у овом нивоу кредитног ризика за 49,6 милиона КМ и смањења осталих финансијских потраживања за 11,1 милион КМ.

У 2021. години у односу на 2020. годину, ECL за ниво кредитног ризика 1 за билансну изложеност смањен је за 13,2 милиона КМ, а за ниво кредитног ризика 2 за 42,7 милиона КМ, док је за ниво кредитног ризика 3 повећан за 28,2 милиона КМ. У посматраном периоду, стопа покривености ECL-ом за изложености у нивоу кредитног ризика 1 смањена је за 0,1 процентни поен, у нивоу кредитног ризика 2 за 0,7 процентних поена, а у нивоу кредитног ризика 3 за 0,3 процентна поена. Укупна стопа покривености ECL-ом билансних изложености износи 4,4%, док је на крају претходне године износила 4,7%.

Ванбилансна изложеност распоређена у нивоу кредитног ризика 1 на дан 31.12.2021. године износи 3,6 милијарди КМ и чини 91,9% укупне ванбилансне изложености. Изложеност у нивоу кредитног ризика 2 износи 309,1 милион КМ или 7,9% укупне ванбилансне изложености, док је у нивоу кредитног ризика 3 распоређено 7,1 милион КМ или 0,2% укупне ванбилансне изложености.

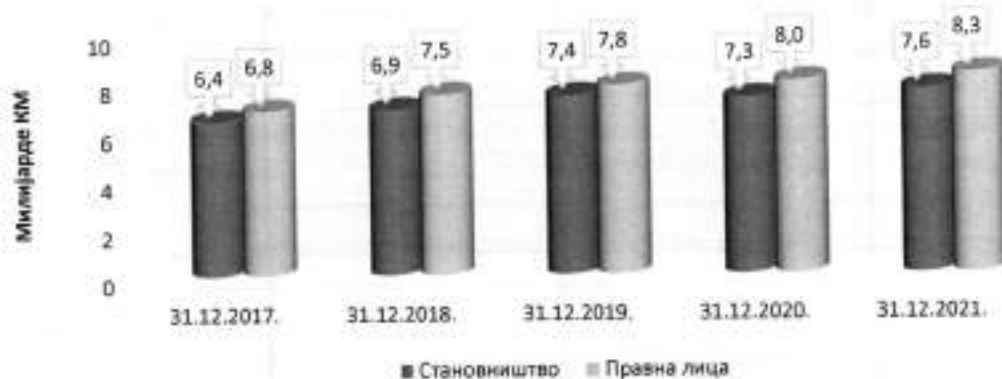
Укупна покривеност ECL-ом ванбилансних изложености износи 1,3% и за 0,2 процентна поена је мања у односу на крај претходне године. Смањење стопе покривености за 6,2 процентна поена забиљежено је код нивоа кредитног ризика 3, код нивоа кредитног ризика 1 стопа покривености је на истом нивоу, док је за ниво кредитног ризика 2 дошло до повећања за 0,5 процентних поена у односу на крај претходне године.

ФБА очекује од банака да ризичне изложености буду адекватно покривене ECL-ом у складу са најбољим процјенама кредитног ризика. Банке, у условима нестабилног економског окружења, требају процјењивати будуће отплатне капацитете клијената и правовремено формирати ECL (цјеложивотни губици) како би се избјегао потенцијални негативни ефекат наглог раста износа ECL-а у будућем периоду (енгл. cliffing effect), с обзиром на неизвјесност динамике опоравка привреде од пандемије.

На дан 31.12.2021. године кредити износе 15,9 милијарди КМ и исти су већи за 636,2 милиона КМ или за 4,2% у односу на крај 2020. године. Посматрајући секторску структуру кредита, највећу стопу раста имали су кредити банкарским институцијама (145,2 милиона КМ или 22,8% укупно оствареног кредитног раста). Раст кредита банкарским институцијама у износу од 98 милиона КМ односи се на раст краткорочних изложености ниског ризика, а који су укључени у кредитни портфолио. Уколико би се искључио поменути раст краткорочних изложености ниског ризика, у посматраном периоду остварен је раст кредитног портфолија од 3,5%.

Кредити становништву износе 7,6 милијарди КМ, са учешћем у укупним кредитима од 47,9%, и у односу на крај 2020. године повећани су за 331,8 милиона КМ или за 4,6%. Кредити правним лицима износе 8,3 милијарде КМ, са учешћем у укупним кредитима од 52,1%, и у односу на крај 2020. године остварили су повећање од 304,4 милиона КМ или 3,8% (графикон 12). Уколико се искључи раст краткорочне изложености ниског ризика код једне банке, у посматраном периоду остварен је раст кредитног портфолија правних лица од 2,6%.

Графикон 12: Кредити

Тренд и промјена учешћа појединих сектора у укупној структури кредита дати су у табели 24:

- 000 КМ -

Табела 24: Секторска структура кредита

Р. бр.	Сектори	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		Индекс	
		Износ	Учешће %	Износ	Учешће %	Износ	Учешће %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Владине институције	189.360	1,2	199.032	1,3	223.252	1,4	105	112
2.	Јавна предузећа	359.635	2,4	395.157	2,6	406.525	2,6	110	103
3.	Приватна предузећа и друштва	6.922.742	45,5	6.500.322	42,6	6.616.260	41,6	94	102
4.	Банкарске институције	247.501	1,6	772.554	5,1	917.784	5,8	312	119
5.	Небанкарске фин. институције	86.902	0,6	83.921	0,6	91.038	0,6	97	108
6.	Грађани	7.400.278	48,6	7.281.540	47,7	7.613.327	47,9	98	105
7.	Остало	14.341	0,1	22.125	0,1	22.635	0,1	154	102
	Укупно	15.220.759	100	15.254.651	100	15.890.821	100	100	104

У табели 25 даје се рочна структура кредита по секторима:

- 000 КМ -

Табела 25: Рочна структура кредита

Р. бр.	Сектори	31.12.2020.			31.12.2021.			Индекс		
		Кратк. кредити	Дуг. кредити	Доспјела потраж.	Кратк. кредити	Дуг. кредити	Доспјела потраж.	(6/3)	(7/4)	(8/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Владине институције	4.732	193.928	372	4.481	218.670	101	95	113	27
2.	Јавна предузећа	40.618	342.373	12.166	53.308	349.648	3.569	131	102	29
3.	Приватна предузећа и друш.	2.901.850	3.782.059	416.413	2.305.243	3.836.967	474.050	100	101	114
4.	Банкарске институције	772.554	0	0	917.783	0	1	119	-	-
5.	Небанкарске фин. институције	18.777	65.113	31	32.401	58.615	22	173	90	71
6.	Грађани	400.340	6.655.109	226.091	389.772	6.977.461	246.094	97	105	109
7.	Остало	6.476	15.426	223	6.412	15.835	388	99	103	174
	Укупно	3.545.347	11.054.008	655.296	3.709.400	11.457.196	724.225	105	104	111

Са 31.12.2021. године у односу на крај 2020. године краткорочни кредити банкарског сектора ФБиХ повећани су за 164,1 милион КМ или 4,6% (највећим дијелом услјед

повећања краткорочних изложености ниског ризика), а дугорочни кредити за 403,2 милиона КМ или 3,6%. Доспјела потраживања износе 724,2 милиона КМ и већа су за 68,9 милиона КМ или 10,5% у односу на крај 2020. године.

У валутној структури кредита највеће учешће од 52,9% или 8,4 милијарде КМ имају кредити одобрени у домаћој валути, затим слиједе кредити одобрени са валутном клаузулом са учешћем од 40,8% или 6,5 милијарди КМ (ЕУР: 6,5 милијарди КМ или 99,9%, ЦХФ: 4,5 милиона КМ или 0,1%), а најмање учешће од 6,3% или једну милијарду КМ имају кредити одобрени у страниј валути (од тога се на ЕУР односи 98,4%).

У табели 26 даје се преглед кредита правним лицима и становништву према нивоима кредитног ризика и припадајућих ECL:

- 000 КМ -

Табела 26: Кредити према нивоима кредитног ризика

Р. бр.	Опис	31.12.2019.			31.12.2020.			31.12.2021.		
		Износ	ECL	% ECL	Износ	ECL	% ECL	Износ	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I Кредити правна лица										
1.	Ниво кредитног ризика 1	6.146.371	51.146	0,8	6.272.170	78.817	1,3	6.770.320	66.945	1,0
2.	Ниво кредитног ризика 2	904.039	55.829	6,2	1.157.194	141.218	12,2	925.089	116.184	12,6
3.	Ниво кредитног ризика 3	770.071	516.128	67,0	543.747	421.893	77,6	582.085	435.691	74,9
	Укупно I	7.820.481	623.103	8,0	7.973.111	641.928	8,1	8.277.494	618.820	7,5
II Кредити становништво										
4.	Ниво кредитног ризика 1	6.451.878	59.562	0,9	6.395.495	84.591	1,3	6.748.669	82.526	1,2
5.	Ниво кредитног ризика 2	471.019	57.081	12,1	446.973	58.801	13,2	425.538	43.166	10,1
6.	Ниво кредитног ризика 3	477.381	381.194	79,9	439.074	341.856	77,9	439.120	355.436	80,9
	Укупно II	7.400.278	497.837	6,7	7.281.540	485.248	6,7	7.613.327	481.128	6,3
Укупно кредити										
7.	Ниво кредитног ризика 1	12.598.249	110.708	0,9	12.667.665	163.408	1,3	13.518.989	149.471	1,1
8.	Ниво кредитног ризика 2	1.375.058	112.910	8,2	1.604.165	200.019	12,5	1.350.627	159.350	11,8
9.	Ниво кредитног ризика 3	1.247.452	897.322	71,9	982.821	763.749	77,7	1.021.205	791.127	77,5
	Укупно кредити (I+II)	15.220.759	1.120.940	7,4	15.254.651	1.127.176	7,4	15.890.321	1.099.948	6,9

Кредитни портфолио распоређен у ниво кредитног ризика 1 на дан 31.12.2021. године износи 13,5 милијарди КМ и чини 85,1% укупног кредитног портфолија. Исти је у односу на крај 2020. године повећан за 851,3 милиона КМ или за 6,7%. Стопа покривености ECL-ом за ниво кредитног ризика 1 износи 1,1% (за правна лица 1%, а за становништво 1,2%) и мања је за 0,2 процентна поена у односу на крај 2020. године.

Кредитни портфолио у нивоу кредитног ризика 2 на дан 31.12.2021. године износи 1,4 милијарде КМ и чини 8,5% укупног кредитног портфолија. У односу на крај 2020. године исти је мањи за 253,5 милиона КМ или 15,8%, при чему се само на једну банку односи 53,1% смањења. Стопа покривености ECL-ом за ниво кредитног ризика 2 износи 11,8% (правна лица 12,6%, становништво 10,1%) и у односу на 31.12.2020. године мања је за 0,7 процентних поена.

Кредитни портфолио у нивоу кредитног ризика 3 (NPL) на дан 31.12.2021. године износи једну милијарду КМ и чини 6,4% укупног кредитног портфолија, колико је и на крају

претходне године износила стопа NPL-а. Повећање истог за 38,4 милиона КМ или 3,9% у односу на крај 2020. године настало је као нето ефекат: нових NPL-ова у износу од 309,4 милиона КМ, опоравка у износу од 41,9 милиона КМ, наплате у износу од 135,4 милиона КМ, рачуноводственог и трајног отписа у износу од 86,8 милиона КМ, те осталих ставки у износу од 6,9 милиона КМ. Стопа покривености ECL-ом за ниво кредитног ризика 3 износи 77,5% (правна лица 74,9%, а становништво 80,9%) и у односу на 31.12.2020. године мања је за 0,2 процентна поена.

Од укупних кредита правним лицима, на NPL се односи 582,1 милион КМ или 7%, што је за 0,2 процентна поена више него на крају 2020. године. Уколико би се у сврху израчуна NPL-а из кредитног портфолија искључиле краткорочне изложености ниског ризика, стопа NPL-а код правних лица би износила 7,8%. За сектор становништва NPL износи 439,1 милион КМ или 5,8% кредитног портфолија становништва, што је смањење за 0,2 процентна поена у односу на крај 2020. године.

Преглед NPL-а (кредитни портфолио распоређен у ниво кредитног ризика 3) даје се у графикану 13:

Графикон 13: Учешће NPL-а у кредитима

Укупна стопа NPL-а рачуна се као однос NPL-а и укупног кредитног портфолија. Уколико би се у сврху израчуна NPL-а из кредитног портфолија искључиле краткорочне изложености ниског ризика стопа NPL-а би била већа.

Детаљнија и потпунија секторска анализа кредитног портфолија банкарског сектора ФБиХ може се сагледати из Прилога 5. Информације, а заснована је на подацима о гранској концентрацији кредита унутар сектора правних лица (према NACE шифрарнику дјелатности) и становништва (по намјени).

Код кредита правним лицима највеће учешће имају кредити одобрени трговини (2,8 милијарди КМ или 33,3% кредита правних лица, односно 17,3% укупног кредитног портфолија), прерађивачкој индустрији (1,9 милијарди КМ или 23,1% кредита правних лица, односно 12% укупних кредита), те финансијској дјелатности (1,1 милијарда КМ или 12,9% кредита правних лица, односно 6,7% укупних кредита).

Учешће NPL-а код кредита одобрених трговини износи 5,5%, код прерађивачке индустрије је 13,6%, док код финансијске дјелатности нема NPL-а. Код кредита одобрених осталим правним лицима, највеће учешће NPL-а на крају 2021. године присутно је код кредита одобрених образовању (26,4%), пољопривреди (24,6%), те дјелатности хотелијерства и угоститељства (11%).

Код кредита одобрених становништву највеће учешће имају кредити за општу потрошњу (шест милијарди КМ или 78,6% кредита становништву, односно 37,6% укупног кредитног портфолија) и кредити одобрени за стамбене потребе (1,5 милијарди КМ или 20,3% кредита становништву, односно 9,7% укупног кредитног портфолија). Учешће NPL-а код кредита одобрених за општу потрошњу износи 6,6%, док је код стамбених кредита 2,4%. Високо учешће кредита за општу потрошњу у кредитном портфолију банкарског сектора ФБиХ указује на потребу појачаног опреза у обликовању кредитних политика банака.

У табели 27 дат је преглед најзначајнијих коефицијената који се користе за оцјену кредитног ризика у баннама у ФБиХ:

- % -

Табела 27: Показатељи кредитног ризика

Р. бр.	Опис	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.
1.	Стопа некавалитетних изложености	4,7	3,5	3,5
2.	Стопа покривености некавалитетних изложености са ECL	72,6	78,1	77,7
3.	Стопа покривености укупне активе са ECL	4,4	4,3	4,0
4.	Стопа NPL	8,2	6,4	6,4
5.	Стопа покривености NPL са ECL	71,9	77,7	77,5
6.	Стопа покривености укупних кредита са ECL	7,4	7,4	6,9
7.	Нови NPL*/Укупни приходујући кредити	-0,3	0,7	0,8
8.	NPL/Укупни капитал и ECL за NPL	30,9	25,7	26,2
9.	Нето NPL/Основни капитал	13,2	8,5	8,4
10.	Доспјели кредити/Укупни кредити	6,2	4,2	4,6

* Износ раста/пада NPL на извјештајни датум у односу на упоредни период

Кредитни ризик је доминантан ризик у банкарском сектору ФБиХ, због чега је фокус супервизора на оцјени пракси управљања кредитним ризиком, односно оцјени праксе одобравања, праћења и анализе изложености кредитном ризику, успоставе система раног упозорења на повећање кредитног ризика, распоређивања изложености у нивое кредитног ризика и утврђивања ECL-а, поступање са некавалитетним изложеностима, те управљања ризиком концентрације.

Мјере које је ФБА прописала у периоду пандемије имају за циљ избјегавање негативних економских посљедица пандемије и омогућавање опоравка привреде, а што ће резултирати и ублажавањем раста NPL-а у укупном кредитном портфолију у наредном периоду. Раст NPL-а је очекиван, али може зависити и од ефикасности других мјера које имају за циљ опоравак економских активности.

Закључно са крајем 2021. године, 259,3 милиона КМ или 1,6% од износа укупних кредита је обухваћено неком од активних мјера прописаних Одлуком о привременим мјерама које банка примјењује за опоравак од негативних економских посљедица узрокованих пандемијом. Укупан износ кредитног портфолија правних лица који је обухваћен неком од активних мјера износи 248,3 милиона КМ или 3% кредитног портфолија правних лица, док

портфолио становништва под активним мјерама износи 11 милиона КМ или 0,1% кредитног портфолија становништва.

3.2.5. Профитабилност

На профитабилност банака најзначајније утиче квалитет активе. Такође, показатељ профитабилности може бити под утицајем и осталих ризика, структуре, диверзифицираности и трошкова извора финансирања, трошковне ефикасности, екстерних фактора који су специфични за банкарски, односно финансијски сектор у ФБиХ (развијеност финансијског система, регулаторна обиљежја, индустријска концентрација и др.) и екстерних макроекономских фактора (економски раст, каматне стопе на свјетском тржишту, стопа запослености и незапослености, кретање плата, инфлација и др.).

Из супервизорске перспективе, профитабилност банкарског сектора у ФБиХ, као и појединачних банака у сектору, посматра се у контексту одрживости, односно стабилности нивоа и квалитета зараде и јачања капиталне основе путем задржане добити.

Ниво, квалитет и тренд зараде банкарског сектора у ФБиХ

На нивоу банкарског сектора у ФБиХ за период 01.01. - 31.12.2021. године исказан је позитиван финансијски резултат у износу од 293,6 милиона КМ, што је за 119,3 милиона КМ више у односу на претходну годину, када је пандемија значајније утицала на профитабилност банака (табела 28). Све банке са сједиштем у ФБиХ исказале су позитиван финансијски резултат за 2021. годину.

- 000 КМ -

Табела 28: Остварени финансијски резултат банака

Р. бр.	Опис	01.01. - 31.12.2019.		01.01. - 31.12.2020.		01.01. - 31.12.2021.	
		Износ	Број банака	Износ	Број банака	Износ	Број банака
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Добит	275.448	14	187.335	13	293.560	14
2.	Губитан	1.559	1	13.070	2	0	0
	Укупно	273.889	15	174.265	15	293.560	14

У Прилогу б. приказан је збирни биланс успјеха банака у ФБиХ за период 01.01.-31.12.2021. године, по шеми ФБА, са упоредним подацима за исти извјештајни период 2020. године.

Укупни приходи банкарског сектора у ФБиХ

Према извјештајним подацима банака, у 2021. години на нивоу банкарског сектора у ФБиХ остварени су укупни приходи у износу од 1,2 милијарде КМ и у односу на исти период претходне године већи су за 53,6 милиона КМ или за 4,6% (табела 29).

Табела 29: Структура укупних прихода банака

Р. бр.	Структура укупних прихода	01.01. - 31.12.2020.		01.01. - 31.12.2021.		Индекс (5/3)
		Износ 3	% 4	Износ 5	% 6	
1	2					7
I Приходи од камата и слични приходи						
1.	Каматноосни рачуни депозита код депозитних институција	2.773	0,2	796	0,1	29
2.	Кредити и послови лизинга	624.528	53,6	611.388	50,2	98
3.	Остали приходи од камата	71.457	6,1	76.275	6,3	107
	Укупно I	698.808	60,0	688.459	56,5	99
II Оперативни приходи						
4.	Накнаде за извршене услуге	341.222	29,3	388.320	31,9	114
5.	Приходи из посл. са девизама	54.201	4,7	70.514	5,8	130
6.	Остали оперативни приходи	71.055	6,1	71.554	5,9	101
	Укупно II	466.478	40,0	530.388	43,5	114
	Укупни приходи (I+II)	1.165.286	100	1.218.847	100	105

У структури укупних прихода, приходи од камата и слични приходи учествују са 56,5%, док оперативни приходи учествују са 43,5%. У односу на исти период претходне године, дошло је до смањења учешћа прихода од камата и сличних прихода за 3,5 процентних поена, колико износи повећање учешћа оперативних прихода. Укупни каматни и слични приходи су у посматраном периоду забиљежили смањење од 10,3 милиона КМ или 1,5%. Доминантна ставка у овим приходима су каматни приходи по кредитима и пословима лизинга, чије је учешће у укупним приходима смањено за 3,4 процентна поена. У истом периоду смањено је учешће кредита и потраживања по пословима лизинга у укупној активи за 1,1 процентни поен (са 62,5% на 61,4%), док је просјечна пондерисана НКС на кредите повећана са 3,16% на 3,21% (за 0,05 процентних поена).

У 2021. години каматни приходи по каматноосним рачунима депозита код депозитних институција смањени су за два милиона КМ или 71,3% у односу на претходну годину. У истом периоду, учешће каматноосних рачуна депозита код депозитних институција у укупној активи банкарског сектора у ФБиХ повећано је са 15,6% на 16,1% (за 0,5 процентних поена).

У оквиру осталих прихода од камата забиљежено је повећање на позицијама каматних прихода од пласмана другим банкама за 2%, од хартија од вриједности које се држе до доспијећа за 19,9% и осталих прихода за 6,1%.

Уколико се посматра секторска структура остварених каматних прихода, највећи дио односи се на приходе од становништва (61,2%), иако кредити становништву чине 47,9% укупног кредитног портфолија банкарског сектора ФБиХ, због веће просјечне пондерисане НКС, која за становништво износи 5,17%, а за привреду 2,45%. Од укупних каматних прихода, на приходе од приватних предузећа односи се 29,2%, од владиних институција 5%, а од јавних предузећа 1,6%.

Укупни оперативни приходи су у посматраном периоду забиљежили повећање од 63,9 милиона КМ или 13,7%. У структури укупних оперативних прихода, највећа ставка су приходи по накнадама за извршене услуге који су забиљежили повећање за 47,1 милион КМ или 13,8%. Приходи из пословања са девизама остварили су највећу стопу раста од 30,1%, односно већи су за 16,3 милиона КМ у односу на претходну годину.

Укупни расходи банкарског сектора у ФБиХ

Према извјештајним подацима банака, укупни расходи на нивоу банкарског сектора у ФБиХ у 2021. години износе 891,8 милиона КМ и у односу на исти период претходне године мањи су за 86,3 милиона КМ или 8,8% (табела 30).

- 000 КМ -

Табела 30: Структура укупних расхода банака

Р. бр.	Структура укупних расхода	01.01.- 31.12.2020.		01.01.- 31.12.2021.		Индекс (5/3)
		Износ	%	Износ	%	
1	2	3	4	5	6	7
I Расходи од камата и слични расходи						
1.	Депозити	90.219	9,2	75.580	8,5	84
2.	Обавезе по узетим кредитима и осталим позајмицама	8.018	0,8	6.782	0,8	85
3.	Остали расходи од камата	31.990	3,3	37.836	4,2	118
Укупно I		130.227	13,3	120.198	13,5	92
II Некаматни расходи						
4.	Трошкови IV, резерв. по пот. обав. и ост. вријед. усмлађења	182.004	18,6	75.703	8,5	42
5.	Трошкови плата и доприноса	257.639	26,3	259.673	29,1	101
6.	Трошкови пословног простора и амортизација	164.192	16,8	173.442	19,4	106
7.	Остали пословни и директни трошкови	135.862	13,9	155.890	17,5	115
8.	Остали оперативни трошкови	108.112	11,1	106.864	12,0	99
Укупно II		847.809	86,7	771.572	86,5	91
Укупни расходи (I+II)		978.036	100	891.770	100	91

У структури укупних расхода, доминирају некаматни расходи са учешћем од 86,5%, док расходи од камата и слични расходи учествују са 13,5%. У односу на исти период претходне године, повећано је учешће расхода од камата за 0,2 процентна поена, за колико је смањено учешће некаматних расхода.

У посматраном периоду каматни и слични расходи смањени су за 10 милиона КМ или 7,7%, што је резултат смањења каматних расхода по депозитима, који су смањени за 14,6 милиона КМ или 16,2%, иако депозити представљају доминантан извор финансирања банкарског сектора у ФБиХ. Депозитни потенцијал на крају 2021. године износи 21,2 милијарде КМ и већи је за 1,5 милијарди КМ у односу на исти период претходне године, када је износио 19,7 милијарди КМ.

Каматносни депозити у укупном депозитном потенцијалу са 31.12.2021. године учествују са 66,5% и смањено им је учешће, с обзиром да су на крају 2020. године учествовали са 69,3%. Смањење каматних расхода по депозитима последица је, поред смањења учешћа каматносног депозита, и смањења просјечне пондерисане НКС за депозите, са 0,70%, колико је износила на крају претходне године, на 0,48% колико износи на крају 2021. године.

Каматни расходи по узетим кредитима и осталим позајмицама у посматраном периоду смањени су за 1,2 милиона КМ или за 15,4%, док је у исто вријеме ниво задужења банкарског сектора у ФБиХ по узетим кредитима и осталим позајмицама смањен за 32,8 милиона КМ или 4%.

Остали расходи од камата повећани су у посматраном периоду за 5,8 милиона КМ или 18,3%, највећим дијелом по основу повећања расхода по основу негативне накнаде на средства банака изнад обавезне резерве и на средства обавезне резерве по основу основице у страним валутама и у домаћој валути с валутном клаузулом код ЦББиХ (повећање за 4,2 милиона КМ или 39%) и негативне каматне стопе на депозите код ино- банака (повећање за 1,4 милиона КМ или 18,2%).

На нивоу банкарског сектора у ФБиХ, у посматраном периоду, укупни некаматни расходи су смањени за 76,3 милиона КМ или 9%, при чему се најзначајније структуралне промјене односе на смањење трошкова исправки вриједности, резервисања по потенцијалним обавезама и осталих вриједносних усклађивања за 106,3 милиона КМ или 58,4%, а повећање трошкова пословног простора и амортизације за 9,2 милиона КМ или 5,6%, осталих пословних и директних трошкова за 20 милиона КМ или 14,7% и трошкова плата за два милиона КМ или 0,8%. Три банке нису имале трошкове исправки вриједности у овој години, а само три банке имале су веће трошкове исправке вриједности у овој години у односу на претходну. Од укупног смањења трошкова исправки вриједности у посматраном периоду, 56,9 милиона КМ или 53,5% односи се на двије банке. Смањење исправки вриједности код истих посљедица је значајније наплате NPL-а, као и чињенице да је у претходној години дошло до значајног увећања исправки вриједности по основу конзервативнијих претпоставки макроекономског модела, те примјене холистичког приступа МСФИ 9 (post model adjustment - PMA) за више клијената код којих је услјед пандемије препознат додатни ризик, док су у 2021. години макроекономске прогнозе повољније, те је код одређених клијената дошло до побољшања интерног рејтинга, односно деактивације PMA што је резултирало смањењем исправки вриједности.

Коефицијенти профитабилности, продуктивности и ефикасности пословања банкарског сектора у ФБиХ

У табели 31 дат је преглед најзначајнијих величина и коефицијената који се користе као мјере за оцјену профитабилности, продуктивности и ефикасности пословања банака у ФБиХ:

- 000 КМ или % -

Р. бр.	Опис	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.
1	2	3	4	5
1.	Нето добит	273.880	174.265	293.560
2.	Просјечна нето актива	23.250.003	23.842.663	24.808.854
3.	Просјечни укупни капитал	3.111.657	2.996.296	3.166.005
4.	Укупан приход	1.070.879	1.035.089	1.098.649
5.	Нето каматни приход	603.064	568.581	568.261
6.	Оперативни приходи	467.815	466.478	530.388
7.	Оперативни расходи	534.764	529.943	539.979
8.	Пословни и директни расходи	217.303	317.886	231.593
9.	Остали пословни и директни трошкови	139.986	135.863	155.890
10.	Добит на просјечну активу (ROAA)	1,2	0,7	1,2
11.	Добит на просјечни укупни капитал (ROAE)	8,8	5,8	9,3
12.	Укупан приход/просјечна актива	4,6	4,3	4,4
13.	Нето каматни приход/просјечна актива (НИМ)*	2,6	2,4	2,3
14.	Нето каматна маржа (каматни приход/просјечна каматносна актива-каматни расход/просјечна каматносна пасива)	2,7	2,5	2,5
15.	Оперативни расходи/укупан приход умањен за остале послов. и дир. трош. (ЦИР)**	57,5	58,9	57,3

* NIM eng. Net Income Margin

** CIR eng. Cost-Income Ratio

Уколико се посматра нето каматни приход, забиљежено је његово смањење у односу на претходну годину за 320 хиљада КМ, при чему је забиљежено значајније смањење његовог учешћа у укупном приходу, са 54,9% на 51,7%.

Добит на просјечну активу и просјечни укупни капитал биљеже растући тренд у односу на претходну годину, док су остали показатељи профитабилности углавном на истом нивоу, осим ЦИР-а, који је побољшан.

3.2.6. Пондерисане НКС и ЕКС

Са циљем веће транспарентности и лакше упоредивости услова банака за одобравање кредита и примање депозита, те заштиту клијената кроз увођење транспарентног приказа трошкова кредита, односно прихода депозита, а у складу с међународним стандардима, критеријумима и праксама у другим земљама, ФБА је прописала јединствен начин обрачуна и исказивања ЕКС за све банке са сједиштем у ФБиХ, као и за организационе дијелове банака са сједиштем у РС-у, а који послују у ФБиХ. Банке су обавезне мјесечно извјештавати ФБА о пондерисаним НКС и ЕКС на одобрене кредите и примљене депозите у извјештајном мјесецу, у складу са прописаном методологијом²⁶. ФБА на основу достављених података, према утврђеној методологији, израчунава пондерисане просјечне НКС и ЕКС за банкарски сектор и исте зависе, осим од висине каматних стопа појединачних банака, и од волумена и структуре новоодобрених кредита, односно новоуговорених депозита.

За потребе корисника кредита, а приликом анализе тренда каматних стопа, релевантно је пратити кретање пондерисане ЕКС, с обзиром да укључује све трошкове које корисник плаћа, а који су директно повезани са кредитом, тј. условима коришћења кредита и који улазе у обрачун цијене кредита (на примјер: трошкови за обраду кредита, трошкови премије осигурања код физичких лица ако је осигурање услов за одобравање кредита, те други трошкови у вези са споредним услугама које плаћа клијент, а услов су за коришћење кредита).

У Прилогу 7. дају се просјечне пондерисане НКС и ЕКС на кредите и депозите по периодима.

Када се посматра рочна структура новоодобрених кредита у 2021. години, просјечна пондерисана ЕКС на дугорочне кредите смањена је за 0,13 процентних поена (са 5,31% на 5,18%), док је за краткорочне кредите смањена за 0,08 процентних поена (са 2,53% на 2,45%). Посматрано према секторској структури, просјечна пондерисана ЕКС на укупне новоодобрене кредите привреди смањена је за 0,05 процентних поена (са 2,76% на 2,71%), просјечна пондерисана ЕКС на укупне новоодобрене кредите становништву смањена је за 0,54 процентна поена (са 7,04% на 6,50%), док је просјечна пондерисана ЕКС на укупне новоодобрене кредите осталим секторима смањена за 0,38 процентних поена (са 3,35% на 2,97%).

Иако су појединачне пондерисане ЕКС смањене у односу на претходну годину, укупна просјечна пондерисана ЕКС на кредите одобрене у 2021. години је повећана за 0,11 процентних поена и износи 3,78%. Разлог наведеног је промјена рочне структуре новоодобрених кредита, с обзиром да је дошло до смањења учешћа краткорочних кредита у новоодобреним за 7,7 процентних поена у односу на 2020. годину, који се одобравају по

²⁶ Одлука о јединственом начину обрачуна исказивања ефективне каматне стопе на кредите и депозите ("Службене новине Федерације БиХ", Број: 81/17) и Упутство за израчунавање пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе

нижим каматним стопама, а за колико се повећало учешће дугорочних кредита, са примијењеним већим каматним стопама.

Укупна просјечна пондерисана ЕКС на депозите у банкарском сектору ФБиХ прикупљене у 2021. години износи 0,48% и у односу на 2020. годину, када је износила 0,70%, смањена је за 0,22 процентна поена. Посматрано према рочности депозита, просјечна пондерисана ЕКС на краткорочне депозите забиљежила је смањење за 0,13 процентних поена (са 0,34% на 0,21%), док је на дугорочне депозите смањена за 0,30 процентних поена (са 1,05% на 0,75%). Када се посматра секторска структура прикупљених депозита у 2021. години, просјечна пондерисана ЕКС на депозите привреде смањена је за 0,15 процентних поена (са 0,90% на 0,75%), просјечна пондерисана ЕКС на депозите становништва смањена је за 0,31 процентни поен (са 0,90% на 0,59%), док је просјечна пондерисана ЕКС на депозите осталих сектора смањена за 0,18 процентних поена (са 0,44% на 0,26%).

3.2.7. Ликвидност

Управљање ризиком ликвидности је, уз управљање кредитним ризиком, један од најважнијих и најсложенијих сегмената банкарског пословања. Одржавање ликвидности у тржишној економији је перманентна обавеза банке и основна претпоставка за њену одрживост на финансијском тржишту, те један од кључних предуслова за успостављање и очување повјерења у банкарски сектор, његову стабилност и сигурност.

У табели 32 даје се преглед испуњења LCR-а, показатеља краткорочне отпорности банака на ризик ликвидности, у банкарском сектору у ФБиХ:

- 000 КМ -

Табела 32: LCR

Р. бр.	Опис	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.	Индекс	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Заштитни слој ликвидности	4.727.454	5.849.379	7.064.703	124	121
2.	Нето ликвидносни одливи	1.628.421	2.186.642	3.176.838	134	145
	LCR	290%	268%	222%	92	83

Са 31.12.2021. године LCR на нивоу банкарског сектора ФБиХ износи 222% и све банке испуњавају захтјеве у погледу LCR-а.

Структура заштитног слоја ликвидности, по тржишној вриједности након примјене корективних фактора, приказана је у табели 33:

- 000 КМ -

Табела 33: Заштитни слој ликвидности

Р. бр.	Опис	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.	Индекс	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Ликвидна имовина нивоа 1	4.714.414	5.844.033	7.059.357	124	121
1.1.	Готовина	1.004.447	1.267.715	1.526.321	126	120
1.2.	Резерве централне банке које се могу повући	2.322.240	2.467.371	3.095.846	106	125
1.3.	Имовина централне владе	645.804	1.112.172	1.401.508	172	126
1.4.	Имовина јединица регионалне владе и локалне власти	733.801	981.701	1.011.738	134	103
1.5.	Имовина мултилатералне развојне банке и међународне организације	8.122	15.074	23.944	186	159
2.	Ликвидна имовина нивоа 2	13.040	5.346	5.346	41	100
2.1.	Ликвидна имовина нивоа 2а	3.027	0	0	0	-
2.2.	Ликвидна имовина нивоа 2б	10.013	5.346	5.346	53	100
	Укупно (1+2)	4.727.454	5.849.379	7.064.703	124	121

Заштитни слој ликвидности износи 7,1 милијарду КМ и биљежи повећање од 1,2 милијарде КМ или 20,8% у односу на крај претходне године. Код свих банака, осим једне, заштитни слој ликвидности је већи у односу на крај 2020. године, а највеће повећање забиљежено је код једне банке и износи 29,1% укупног повећања. У структури заштитног слоја ликвидности, ликвидна имовина нивоа 1 учествује са 99,9%, колико је износило њено учешће и на крају претходне године. У оквиру ликвидне имовине нивоа 1 највеће учешће има износ изнад обавезне резерве коју банке држе у ЦББиХ са 43,9%, затим готовина са 21,6%, те имовина централних влада са 19,9%.

Израчун нето ликвидносних одлива може се видјети из табеле 34:

- 000 КМ -

Табела 34: Нето ликвидносни одливи

Р. бр.	Опис	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.	Индекс	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Укупни одливи	3.890.270	4.875.334	5.576.106	125	114
2.	Укупни приливи	2.723.567	2.716.263	2.399.268	100	88
3.	Приливи на које се примјењује горња граница од 75% одлива	2.261.849	2.688.692	2.399.268	119	89
4.	Нето ликвидносни одливи (1-3)	1.628.421	2.186.642	3.176.838	134	145

При израчуну нето ликвидносних одлива на дан 31.12.2021. године, код свих банака су одливи умањени за износ укупних прилива, с обзиром да су исти мањи од 75% укупних ликвидносних одлива.

У структури одлива који на дан 31.12.2021. године износе 23,5 милијарди КМ (прије примјене стопе одлива), највеће учешће имају одливи по основу депозита становништва (9,8 милијарди или 41,7% укупних одлива, од чега се на стабилне депозите односи пет милијарди КМ или 50,7% одлива депозита становништва), затим депозити других клијената (7,7 милијарди КМ или 32,7% укупних одлива), те други производи и услуге (3,1 милијарда КМ или 13,3% укупних одлива).

У структури укупних прилива који износе 2,4 милијарде КМ, највеће учешће имају новчана потраживања од финансијских клијената (1,3 милијарде КМ или 55,6% укупних прилива), на које је примијењена стопа прилива од 100%, затим приливи по основу финансијских деривата (708,1 милион КМ или 29,5% укупних прилива) на које је такође примијењена стопа прилива од 100%, те потраживања од клијената који нису финансијски клијенти у износу од 224,4 милиона КМ или 9,4% укупних прилива, а на које је примијењена стопа прилива од 50%.

Рочна структура депозита по преосталом доспијећу приказана је у табели 35:

Табела 35: Рочна структура депозита по преосталом доспијећу

Р. бр.	Депозити	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		Индекс	
		Износ	Учешће %	Износ	Учешће %	Износ	Учешће %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Штедња и деп.								
1.	по виђ. (до 7 дана)	11.196.133	57,7	12.948.828	65,9	14.755.459	69,6	116	114
2.	7-90 дана	855.191	4,4	989.184	5,0	986.253	4,7	116	100
3.	91 дан до једне г.	3.175.998	16,4	2.153.403	10,9	2.157.949	10,2	68	100
	I Укупно краткорочни	15.227.322	78,5	16.091.415	81,8	17.899.661	84,5	106	111
4.	До 5 година	3.983.643	20,5	3.388.072	17,3	3.174.184	15,0	85	94
5.	Преко 5 година	203.329	1,0	181.375	0,9	111.107	0,5	89	61
	II Укупно дугорочни	4.186.972	21,5	3.569.447	18,2	3.285.291	15,5	85	92
	Укупно (I + II)	19.414.294	100	19.660.862	100	21.184.952	100	101	108

Са 31.12.2021. године краткорочни депозити имали су учешће од 84,5% у укупним депозитима, а дугорочни 15,5%, при чему је дошло до повећања учешћа краткорочних, односно смањења учешћа дугорочних депозита за 2,7 процентних поена у односу на крај 2020. године.

У посматраном периоду забиљежено је повећање краткорочних депозита за 1,8 милијарди КМ или 11,2%, док су дугорочни депозити смањени за 284,2 милиона КМ или 8%. Смањење дугорочних депозита остварено је и код депозита рочности до пет година (за 213,9 милиона КМ или 6,3%), а и код депозита преко пет година (за 70,3 милиона КМ или 38,7%). Ако се анализира структура дугорочних депозита по преосталом доспијећу, видљиво је да доминирају депозити с преосталом рочношћу до пет година (96,6%).

Преглед основних показатеља ликвидности приказан је у табели 36:

- % -

Табела 36: Показатељи ликвидности

Р. бр.	Показатељ	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.
1	2	3	4	5
1.	Ликвидна средства ²⁷ /нето актива	31,9	31,3	31,9
2.	Ликвидна средства/краткорочне фин. обавезе	49,2	45,9	44,6
3.	Краткорочне фин. обавезе/укупне фин. обавезе	75,4	78,9	82,3
4.	Кредити/депозити и узети кредити	75,1	74,5	72,3
5.	Кредити/депозити, узети кредити и суборд. дугови ²⁸	74,4	73,8	71,8

У односу на крај 2020. године, повећано је учешће ликвидних средстава у нето активи и краткорочних финансијских обавеза у укупним финансијским обавезама, а смањен је однос ликвидних средстава и краткорочних финансијских обавеза. Показатељ „кредити/депозити и узети кредити“ биљежи побољшање и у зони је задовољавајућег.

²⁷ Ликвидна средства у ужем смислу: готовина и депозити и друга финансијска средства са преосталим роком доспијећа мањим од три мјесеца, искључујући међубанкарске депозите

²⁸ Претходни коефицијент је проширен, у изворе су укључени и субординисани дугови, што је реалнији показатељ

У функцији планирања потребног нивоа ликвидних ресурса, банке требају планирати изворе и структуру адекватног ликвидног потенцијала и у вези с тим планирати и кредитну политику. Рочност пласмана, односно кредитног портфолија је детерминисана управо рочношћу извора.

Важан аспект праћења и анализе позиције ликвидности је рочна усклађеност преосталих доспијећа ставки финансијске aktive и обавеза према временској скали, која је прописаним минималним лимитима креирана на временски хоризонт од 180 дана. С обзиром да је рочна трансформација средстава код банака инхерентно повезана са функционалним карактеристикама банкарског пословања, банке континуирано контролишу рочну неусклађеност између извора и пласмана, одржавајући је у складу са прописаним лимитима.

У табели 37 даје се преглед рочне усклађености финансијске aktive и обавеза до 180 дана:

- 000 KM -

Табела 37: Рочна усклађеност финансијске aktive и обавеза до 180 дана

Р. бр.	Опис	31.12.2019.*	31.12.2020.	31.12.2021.	Индекс	
		Износ	Износ	Износ	(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
I 1-30 дана						
1.	Износ финансијске aktive	10.586.283	10.981.471	11.876.470	104	108
2.	Износ финансијских обавеза	11.624.766	13.510.009	15.288.271	116	113
3.	Разлика (+ или -) = 1-2	-1.038.483	-2.528.538	-3.411.801	-	-
Обрачун извршења прописане обавезе у %						
а)	Остварено %= ред.бр.1 / ред.бр.2	91,1%	81,3%	77,7%		
б)	Прописани минимум %	85,0%	65,0%	65,0%		
	Више (+) или мање (-) = а - б	6,1%	16,3%	12,7%		
II 1-90 дана						
1.	Износ финансијске aktive	11.648.306	12.065.528	13.050.687	104	108
2.	Износ финансијских обавеза	12.367.913	14.303.357	16.112.291	116	113
3.	Разлика (+ или -) = 1-2	-719.607	-2.237.829	-3.061.604	-	-
Обрачун извршења прописане обавезе у %						
а)	Остварено %= ред.бр.1 / ред.бр.2	94,2%	84,4%	81,0%		
б)	Прописани минимум %	80,0%	60,0%	60,0%		
	Више (+) или мање (-) = а - б	14,2%	24,4%	21,0%		
III 1-180 дана						
1.	Износ финансијске active	12.992.018	13.257.364	14.327.360	102	108
2.	Износ финансијских обавеза	13.550.664	15.167.836	16.976.401	112	112
3.	Разлика (+ или -) = 1-2	-558.646	-1.910.472	-2.649.041	-	-
Обрачун извршења прописане обавезе у %						
а)	Остварено %= ред.бр.1 / ред.бр.2	95,9%	87,4%	84,4%		
б)	Прописани минимум %	75,0%	55,0%	55,0%		
	Више (+) или мање (-) = а - б	20,9%	32,4%	29,4%		

* Подаци кориговани услјед промјене рачуноводствене политике вредновања дијела хартија од вриједности код једне банке

На дан 31.12.2021. године финансијска active у сва три интервала била је мања од финансијских обавеза, а остварени проценти рочне усклађености били су изнад прописаног минимума: у првом интервалу за 12,7%, у другом за 21% и у трећем интервалу за 29,4%. Посматрајући основне показатеље ликвидности, квалитативне и квантитативне захтјеве, као и друге факторе који утичу на позицију ликвидности банака, може се закључити да је ликвидност банкарског сектора у ФБиХ на крају 2021. године задовољавајућа, и поред негативних ефеката пандемије на привреду.

3.2.8. Девизни (FX) ризик

У свом пословању банке су изложене ризицима произашлим из могућих губитака по билансним и ванбилансним ставкама насталим услјед промјене цијена на тржишту. Један од тих ризика је и FX ризик, који настаје као резултат промјена валутних курсева и/или неусклађености нивоа активе, пасиве и ванбилансних ставки у истој валути - индивидуална девизна позиција или свих валута заједно са којима банка послује - укупна девизна позиција банке. Одлуком о управљању девизним ризиком банке, прописан је начин израчунавања девизне позиције и највећа допуштена изложеност FX ризику, тј. ограничења за отворену индивидуалну и укупну девизну позицију (дуга или кратка), обрачуната у односу на признати капитал банке. У циљу ублажавања посљедица пандемије, ФБА је у наведеној Одлуци извршила измјене у смислу повећања лимита за индивидуалну девизну позицију за ЕУР и укупну девизну позицију банке.

Према стању на дан 31.12.2021. године на нивоу банкарског сектора у валутној структури активе банака ставке у страним валутама износе четири милијарде КМ, са учешћем од 15,5% (на крају 2020. године 3,9 милијарди КМ или 16%). Валутна структура пасиве битно је другачија, јер је учешће обавеза у страниој валути знатно веће и износи 7,9 милијарди КМ или 30,4% (на крају 2020. године осам милијарди КМ, уз учешће од 32,9%).

У табели 38 даје се структура финансијске активе и финансијских обавеза и девизна позиција за ЕУР, као најзначајније валуте и укупна девизна позиција на нивоу банкарског сектора:

- милиони КМ -

Табела 38: Девизна усклађеност финансијске активе и обавеза (ЕУР и укупно)

Р. бр.	Опис	31.12.2020.				31.12.2021.				Индекс	
		ЕУР		Укупно		ЕУР		Укупно		ЕУР	Укупно
		Износ	Учешће %	Износ	Учешће %	Износ	Учешће %	Износ	Учешће %	(7/3)	(9/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I Актива у билансу стања											
1.	Новчана средства	1.405	14,5	1.950	18,8	952	10,1	1.513	14,9	68	78
2.	Кредити	826	8,5	826	7,9	965	10,3	981	9,7	117	119
3.	Кредити са вал. кл.	6.321	65,4	6.323	60,8	5.938	63,1	5.938	58,4	94	94
4.	Остало	929	9,6	1.117	10,7	1.345	14,3	1.525	15,0	145	137
5.	Остала фин. акт. са вал. кл.	190	2,0	190	1,8	203	2,2	203	2,0	107	107
Укупно I (1+2+3+4+5)		9.671	100	10.406	100	9.403	100	10.160	100	97	98
6.	Депозити	6.221	72,5	6.965	74,6	6.135	72,0	6.865	74,2	99	99
7.	Узети кредити	809	9,4	809	8,7	778	9,1	778	8,4	96	96
8.	Деп. и кред. с вал. кл.	1.319	15,4	1.319	14,1	1.384	16,2	1.384	14,9	105	105
9.	Остало	230	2,7	244	2,6	216	2,6	229	2,5	94	94
Укупно II (6+7+8+9)		8.579	100	9.337	100	8.513	100	9.256	100	99	99
III Ванбилансна позиција нето (+) или (-)											
10.	Активна	26		61		1		7		4	11
11.	Пасива	1.025		1.034		763		780		74	75
IV Позиција											
Дуга (износ)		93		96		128		131		138	136
%		3,4%		3,6%		4,5%		4,6%			
Кратка (износ)											
%											
Дозвољена		40,0%		40,0%		40,0%		40,0%			
Мања од дозвољене		36,6%		36,4%		35,5%		35,4%			

Посматрано по банкама и укупно на нивоу банкарског сектора ФБиХ може се констатовати да се изложеност банака и сектора FX ризику на крају 2021. године кретала у оквиру прописаних ограничења.

Са 31.12.2021. године дугу девизну позицију имало је осам банака, а шест банака кратку позицију. На нивоу сектора исказана је дуга девизна позиција од 4,6% укупног признатог капитала банака, што је за 35,4 процентна поена мање од дозвољене. Индивидуална девизна позиција за ЕУР, износила је 4,5%, што је за 35,5 процентних поена мање од дозвољене, при чему су ставке финансијске активе биле веће од финансијских обавеза (дуга позиција).

Ако се анализира структура страних валута, у финансијској активи²⁹ доминантно је учешће ЕУР од 81,2% (31.12.2020. године 81,1%), уз повећање номиналног износа за 102,7 милиона КМ или 3,2% у односу на крај 2020. године. Учешће ЕУР-а у финансијским обавезама је 90,6% (31.12.2020. године 90,6%) и у односу на крај 2020. године смањено је за 131,5 милиона КМ или 1,8%. Основица за израчун учешћа ЕУР-а у финансијској активи и финансијским обавезама не укључује ставке са валутном клаузулом.

3.2.9. Каматни ризик у банкарској књизи

Каматни ризик у банкарској књизи је ризик од могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал банке по основу позиција из банкарске књиге услјед промјене каматних стопа. Промјене каматних стопа које генеришу овај ризик обично се јављају као посљедица неусклађености у роковима доспијећа, промјена каматних стопа на позиције активе и пасиве или ванбилансне кратке или дуге позиције.

ФБА је Одлуком о управљању каматним ризиком у банкарској књизи прописала минималне стандарде за успоставу система управљања каматним ризиком у банкарској књизи, начин израчуна промјене економске вриједности која произилази из позиција банкарске књиге, те извјештавање ФБА на кварталном нивоу. Банка је дужна да успостави свеобухватан и ефикасан систем управљања каматним ризиком у банкарској књизи који је сразмјеран врсти, обиму и сложености послова банке, као и њеним ризичним профилем. За потребе извјештавања ФБА о изложености каматном ризику у банкарској књизи, банка је дужна користити се једноставним израчуном при процјени промјене економске вриједности банкарске књиге, примјењујући стандардни каматни шок од 200 базних поена на позиције банкарске књиге по свим значајним валутама појединачно и за остале валуте укупно, обухватајући све позиције банкарске књиге које су осјетљиве на промјене каматних стопа.

Из табеле 39 може се видјети валутна структура промјене економске вриједности банкарске књиге и однос промјене економске вриједности банкарске књиге и регулаторног капитала на нивоу банкарског сектора ФБиХ:

²⁹ Извор: Извјештај о девизној позицији банке - дио финансијске активе (у страним валутама деноминирана у КМ). Ставке билансне активе и ванбиланса се исказује по нето принципу, односно умањују се за износ ECL-а

Табела 39: Укупна пондерисана позиција банкарске књиге

Р. бр.	Опис	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.	Индекс	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Нето пондерисана позиција - КМ	50.538	62.655	78.394	124	125
2.	Нето пондерисана позиција - ЕУР	44.861	29.563	26.564	66	90
3.	Нето пондерисана позиција - УСД	0	168	339	-	202
4.	Нето пондерисана позиција - остало	-4.193	-5.710	-3.804	136	67
5.	Промијена екон. вријед. (1+2+3+4)	91.206	86.676	101.493	95	117
6.	Регулаторни капитал	2.696.142	2.698.561	2.852.902	100	106
7.	Промијена економске вриједности/регулаторни капитал	3,4%	3,2%	3,6%	95	111

Стопа промијене економске вриједности позиција банкарске књиге и регулаторног капитала на дан 31.12.2021. године износи 3,6%, што је у оквиру прописаног ограничења и већа је за 0,4 процентна поена у односу на крај претходне године.

3.3. ПРЕПОРУКЕ ЗА БАНКАРСКИ СЕКТОР

ФБА ће, у складу са прописаним надлежностима за надзор пословања банака у ФБиХ, наставити са предузимањем мјера и активности на очувању и јачању стабилности банкарског сектора и заштите депонената, те унапређења сигурног, квалитетног и законитог пословања банака у ФБиХ. Наведене мјере и активности ће нарочито бити усмјерене на наставак континуираног надзора банака, са тежиштем на:

- провођењу SREP-а за банке према динамици утврђеној Одлуком о поступку супервизорског прегледа и процјене банке³⁰ и усвојеном SREP методологијом, те континуирано праћење SREP индикатора за све банке;
- праћењу ризичног профила и капиталне позиције свих банака, укључујући испуњење капиталних захтјева као резултат SREP процјене;
- провођењу супервизорске процјене ICAAP-а и ILAAP-а, као и планова опоравка за све банке;
- праћењу ефеката посебних мјера ФБА на опоравак од негативних посљедица узрокованих пандемијом и поступању банака по истима, са посебним фокусом на праћење квалитета активе банака након истека посебних мјера;
- контролама доминантних ризичних сегмената пословања, контролама банака од системског значаја за развој кредитних активности и банака код којих су концентрисани велики износи штедне и других депозита, те контролама поступања банака у сегменту заштите корисника финансијских услуга и жираната и др.;
- контролама примјене Одлуке о управљању кредитним ризиком и утврђивање очекиваних кредитних губитака, укључујући и оцјену интерних модела за процјену параметара кредитног ризика;
- праћењу реализације стратегија поступања са неквалитетним изложеностима и годишњих оперативних планова за банке код којих је удио NPL-а у укупним кредитима већи од 5%;
- припрема за провођење тестирања отпорности банака на стрес у 2023. години у складу са утврђеном двогодишњом динамиком провођења, а све са циљем праћења

³⁰ „Службене новине Федерације БиХ”, број: 94/21

пословања сваке банке, оцјењивања ризика и благовременог предузимања одговарајућих мјера;

- наставку континуиране сарадње са надлежним супервизорским тијелима за надзор банкарских група из ЕУ и трећих земаља чије чланице имају сједиште у ФБиХ, са циљем ефикасније супервизије и унапређења супервизорских пракси, те сарадње и размјене информација са ЕСВ-ом и ЕВА-ом по питањима супервизије и банкарске регулативе, као и са међународним финансијским институцијама;
- унапређењу сарадње кроз потписивање нових споразума о сарадњи са релевантним институцијама у БиХ, које су укључене у институционални оквир за обављање супервизије, управљање кризним ситуацијама и системским ризиком, заштите корисника финансијских услуга и
- наставку сарадње са УББиХ са циљем унапређења пословања банака, усклађености њиховог пословања са прописима, међународним стандардима и правилима струке, захтјевима тржишта и др.

Полазећи од прописаних надлежности, ФБА ће наставити предузимати мјере и активности са циљем реализације препорука посљедње FSAP мисије, пројекте јачања банкарске супервизије у оквиру техничке помоћи коју пружају међународне финансијске институције СБ и ММФ, те у оквиру USAID FINRA Пројекта и др.

Због посебне улоге и одговорности банака у финансијском и укупном привредном систему, достигнутог нивоа развијености банкарског сектора у ФБиХ, чињенице да депозити грађана представљају доминантан извор финансирања банака, те имајући у виду негативне посљедице изазване пандемијом, од банака се очекује да у наредном периоду своје активности усмјере на:

- опрезно и одговорно управљање ризицима, у складу са важећим рачуноводственим и регулаторним оквиром, домаћим и међународним стандардима добре праксе;
- досљедну примјену посебних мјера које је ФБА усвојила са циљем опоравка од негативних посљедица пандемије, на начин да:
  - подрже опоравак привреде и стимулишу кредитни раст кроз континуирано финансирање клијената и одрживе кредитне аранжмане;
  - заједнички дјелују у циљу изналагања одговарајућих модалитета за клијенте погођене пандемијом;
  - посебно прате квалитет портфолија под посебним мјерама и процјењују будуће отплатне капацитете клијената и правовремено формирају резерве за очекиване кредитне губитке, како би се избјегао потенцијални негативни ефекат наглог раста ECL-а у будућем периоду;
- додатно јачање система интерних контрола у свим областима пословања у складу са Одлуком о систему интерног управљања у банци³¹;
- усклађивање пословања са новим регулаторним захтјевима за пословање и надзор банака, што укључује и захтјеве који се односе на планирање опоравка и реструктурирања банака;
- ажурирање планова опоравка са посебном пажњом у кључним сегментима: процес ескалације, показатељи и опције опоравка;
- унапређење ICAAP-а и ILAAP-а у складу са регулаторним захтјевима;
- активности у погледу извјештавања о NSFR-у од 31.12.2021. године, те испуњавање захтјева истог од 31.12.2022. године;

³¹ „Службене новине Федерације БиХ“, број: 39/21

- досљедну примјену прописа у сегменту платног промета, СПНиФТА, заштите корисника финансијских услуга и жираната, сигурности и заштити новца у банци и у транспорту;
- додатно праћење појачаних ризика који су везани за сигурност информационих система и примјене нових технологија, а нарочито са становишта пословања клијената;
- ограничен, оправдан или разуман раст накнада у сегменту депозитног и трансакционог пословања, уважавајући наглашене потребе финансијске инклузије и прилагођавања стварним могућностима и потребама корисника финансијских услуга и
- појачано праћење ризика и ефеката које се преносе на тржишта изван БиХ, а које потенцијално могу појачати утицај кредитног ризика и осталих ризика.

СЕКТОР НЕДЕПОЗИТНИХ ФИНАНСИЈСКИХ
ИНСТИТУЦИЈА

МИКРОКРЕДИТНИ СЕКТОР
67

ЛИЗИНГ СЕКТОР
78

ФАКТОРИНГ ПОСЛОВИ
87

4. СЕКТОР НЕДЕПОЗИТНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТИТУЦИЈА

У овом дијелу Информације даје се преглед структуре и финансијских показатеља пословања НФИ у ФБиХ (МКО, лизинг друштва и факторинг пословање) са 31.12.2021. године чије је оснивање, пословање, управљање, надзор и престанак рада уређено посебним законским и подзаконским прописима.

Активан број изложености обухваћен неком од посебних мјера прописаних Одлуком о привременим мјерама које лизинг друштва и микрокредитне организације примјењују за опоравак од негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем COVID-19 са 31.12.2021. године је 4.150 и износи 34,9 милиона КМ или 4,1% укупног кредитног портфолија. У сегменту становништва изложености обухваћене неком од посебних мјера износе 26,6 милиона КМ или 4,6% укупног кредитног портфолија становништва, док у сегменту правних лица изложености обухваћене неком од посебних мјера износе 8,3 милиона КМ или 3% укупног портфолија правних лица.

4.1. МИКРОКРЕДИТНИ СЕКТОР

4.1.1. СТРУКТУРА МИКРОКРЕДИТНОГ СЕКТОРА У ФБИХ

4.1.1.1. Статус, број и пословна мрежа

У ФБиХ са 31.12.2021. године, дозволу за рад ФБА има 13 МКО које чине микрокредитни сектор у ФБиХ, од тога десет МКФ (непрофитне организације) и три МКД (профитне организације). У односу на 31.12.2020. године, број МКО је смањен с обзиром да је једној МКФ у другом кварталу 2021. године одузета дозвола за рад.

Са 31.12.2021. године, МКО са сједиштем у ФБиХ послују путем 362 организациона дијела, док пет МКД која имају сједиште у РС-у послује у ФБиХ путем 59 организационих дијелова.

У Прилогу 8. дати су основни подаци о МКФ и МКД, који са 31.12.2021. године имају дозволу ФБА за обављање дјелатности микрокредитирања.

4.1.1.2. Структура власништва

МКО је правно лице које се, у складу са прописима, може основати и пословати као МКФ или МКД. МКФ у ФБиХ су основане од стране невладиних, већином хуманитарних организација, удружења грађана и физичких лица који су регистровани оснивачи МКФ, али без права власништва над капиталом. Од три МКД, једно МКД је у 100%-тном власништву једне МКФ, једно МКД је у 100%-тном власништву нерезидентног правног лица, док је једно МКД у 100%-тном власништву резидентног правног лица.

4.1.1.3. Кадровска структура

У микрокредитном сектору у ФБиХ са 31.12.2021. године запослено је укупно 1.398 радника, што је за четири радника или 0,3% више у односу на стање са 31.12.2020. године (табела 40). Од укупног броја запослених у микрокредитном сектору у ФБиХ, у МКФ је запослено 1.146 радника или 82%, а у МКД укупно 252 радника или 18%.

Табела 40: Квалификациона структура запослених у МКО у ФБиХ

Р. бр.	Степен стручне спреме	31.12.2020.		31.12.2021.		Индекс (5/3)
		Број запослених	Учешће %	Број запослених	Учешће %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Висока стручна спрема - ВСС	743	53,3	739	52,9	99
2.	Виша стручна спрема - ВШС	104	7,5	111	7,9	107
3.	Средња стручна спрема - ССС	536	38,4	538	38,5	100
4.	Остали	11	0,8	10	0,7	91
	Укупно	1.394	100	1.398	100	100

Анализом података о ефикасности особља на нивоу микрокредитног сектора у ФБиХ са 31.12.2021. године, закључује се да актива по запосленом у МКО износи 496,1 хиљаду КМ, што је за 5,1% више у односу на 31.12.2020. године.

4.1.2. ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА

4.1.2.1. Биланс стања

Укупна актива микрокредитног сектора у ФБиХ са 31.12.2021. године износи 693,5 милиона КМ и за 35,4 милиона КМ или 5,4% је већа у односу на стање са 31.12.2020. године. Највеће учешће у укупном билансу МКО има пет МКФ и једно МКД са активом у износу од 639,3 милиона КМ или 92,2% укупне активе микрокредитног сектора.

У прилозима 9. и 10. дат је збирни приказ биланса стања МКФ и МКД, док је у Прилогу 11. дат преглед основних финансијских показатеља МКО према извјештајним подацима на дан 31.12.2021. године.

Збирни биланс стања микрокредитног сектора у ФБиХ са 31.12.2021. године и упоредним подацима са 31.12.2020. године приказан је у табели 41:

- 000 КМ -

Табела 41: Биланс стања микрокредитног сектора

Р. бр.	Опис	31.12.2020.				31.12.2021.				Индекс (9/5)
		Стање за МКФ	Стање за МКД	Укупно	%	Стање за МКФ	Стање за МКД	Укупно	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
АКТИВА										
1.	Ночена средства	42.575	12.356	54.931	8,4	45.096	19.829	64.925	9,4	118
2.	Пласмани Банкама	110	0	110	0,0	1.660	0	1.660	0,2	1509
3.	Микрокредити	389.972	150.918	540.890	82,2	402.924	160.441	563.365	81,2	104
4.	РКГ	4.108	2.936	7.044	1,1	3.631	2.888	6.519	0,9	93
5.	Нето микрокредити	385.864	147.982	533.846	81,1	399.293	157.553	556.846	80,3	104
6.	Материјална и нематеријална имовина	26.764	4.540	31.304	4,8	25.577	5.151	30.728	4,4	98
7.	Дугорочне инвестиције	33.061	0	33.061	5,0	33.888	0	33.888	4,9	103
8.	Остале актива	3.565	1.248	4.813	0,7	3.652	1.789	5.441	0,8	113
9.	Резерве на остале ставке	10	0	10	0,0	10	0	10	0,0	100
	Укупно актива	491.929	166.126	658.055	100	509.154	184.322	693.478	100	105
ПАСИВА										
10.	Обав. по узетим кред.	207.503	107.920	315.423	47,9	201.926	124.023	325.949	47,0	103
11.	Остале обавезе	23.130	7.928	31.058	4,7	25.488	8.201	33.689	4,9	108
12.	Капитал	261.296	50.278	311.574	47,4	281.741	52.098	333.840	48,1	107
	Укупно пасива	491.929	166.126	658.055	100	509.154	184.322	693.478	100	105
13.	Ванбилансна евиденција	190.541	35.801	226.342		178.970	31.948	210.918		93

У структури aktive микрокредитног сектора ФБиХ са 31.12.2021. године, смањен је ниво РКГ и нето материјалне и нематеријалне имовине. У односу на крај претходне године, билансне ставке које су забиљежиле раст су: новчана средства, пласмани банкама, бруто и нето микрокредити, дугорочне инвестиције, те остала актива, док су резерве за остале ставке active, осим кредита, на истом нивоу. Пласмани банкама су у односу на крај претходне године забиљежили значајан пораст у износу од 1,5 милиона КМ, с обзиром на повећан износ орочених средстава једне МКФ која има 90,4% учешћа у овој билансној ставци.

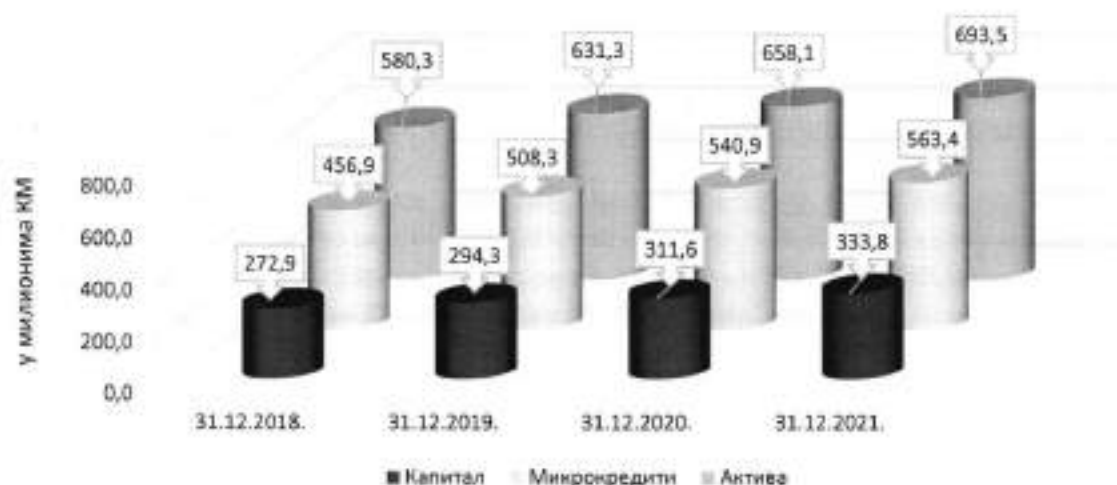
Стопа фиксне active у односу на укупну активу умањену за донирани капитал на нивоу микрокредитног сектора у ФБиХ са 31.12.2021. године износи 4,76%, што је у оквиру прописаног стандарда пословања.

Нето микрокредитни портфолио са учешћем од 80,3% у укупној активи микрокредитног сектора, износи 556,9 милиона КМ, те је забиљежио раст у апсолутном износу од 23 милиона КМ или 4,3%, од чега су нето микрокредити у МКФ порасли за износ од 13,4 милиона КМ, односно 3,5%, док су нето кредити у МКД порасли за износ од 9,6 милиона КМ, односно 6,5% у односу на 31.12.2020. године. Ниво РКГ на укупан микрокредитни портфолио је у посматраном периоду мањи за 0,5 милиона КМ или 7,4%. РКГ код МКФ смањене су за 0,5 милиона КМ, са стопом пада од 11,6%, док су код МКД смањене за износ од 48 хиљада КМ, са стопом пада од 1,6%.

Укупна ванбилансна евиденција са 31.12.2021. године износи 210,9 милиона КМ и у односу на 31.12.2020. године мања је за 15,4 милиона КМ или 6,8%, при чему је код МКФ смањена за 11,6 милиона КМ или 6,1%, док је код МКД смањена за 3,8 милиона КМ или 10,8%. Од укупног износа ванбилансне евиденције, на отписане кредите (у које су укључени главница и редовна камата, те затезна камата и судски трошкови) односи се 149,5 милиона КМ или 70,9% ванбиланса, који су на истом нивоу у односу на крај претходне године. Укупан број отписаних микрокредитних партија са 31.12.2021. године је 37.248, што у односу на 31.12.2020. године представља повећање за укупно 464 микрокредитне партије (1,3%), као нето ефекат нових отписа, извршених трајних отписа и у потпуности наплаћених микрокредитних партија.

У графикану 14 приказане су највеће билансне ставке active и пасиве по годинама.

Графикон 14: Актива, микрокредити и капитал по годинама

4.1.2.2. Капитал и обавезе

Највеће ставке пасиве микрокредитног сектора у ФБиХ са 31.12.2021. године односе се на: капитал који износи 333,8 милиона КМ и чини 48,1% укупне пасиве и обавезе по узетим кредитима које износе 326 милиона КМ или 47% укупне пасиве. Преостали износ од 33,7 милиона КМ или 4,9% односи се на остале обавезе.

У посматраном периоду укупно повећање капитала на нивоу микрокредитног сектора у ФБиХ је износило 22,3 милиона КМ или 7,1%, од чега је капитал МКФ повећан за 20,5 милиона КМ или 7,8%, док је капитал МКД у посматраном периоду повећан за износ од 1,8 милиона КМ или 3,6%.

Структура капитала микрокредитног сектора у ФБиХ приказана је у табели 42:

- 000 КМ -

Табела 42: Структура капитала микрокредитног сектора

Р. бр.	Опис	31.12.2020.				31.12.2021.				Индекс (9/5)
		Стање за МКФ	Стање за МКД	Укупно	%	Стање за МКФ	Стање за МКД	Укупно	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Донирани капитал	48.076	0	48.076	15,4	48.098	0	48.098	14,4	100
2.	Основни капитал	3.868	33.100	36.968	11,9	3.696	34.177	37.873	11,3	102
3.	Вишак/мањак прих. над расх.	209.248	0	209.248	67,2	228.878	0	228.878	68,5	109
4.	Емисиона анга	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	-
5.	Нераспор. добит	0	9.168	9.168	2,9	0	7.566	7.566	2,3	83
6.	Законске резерве	0	3.568	3.568	1,1	0	4.214	4.214	1,3	118
7.	Остале резерве	104	4.442	4.546	1,5	1.070	6.141	7.211	2,2	159
	Укупно капитал	261.296	50.278	311.574	100	281.742	52.098	333.840	100	107

Укупан капитал МКФ износи 281,7 милиона КМ или 84,4%, а највеће ставке су вишак прихода над расходима, који износи 228,9 милиона КМ и чини 81,2% укупног капитала МКФ који је већи за 19,6 милиона КМ или 9,4% и донирани капитал који износи 48,1 милион КМ или 17,1% који је незнатно повећан за 22 хиљаде КМ или 0,1%. Од укупног износа донираног капитала, донације за кредитни фонд исказује девет МКФ, при чему се на три МКФ односи 64,5%, а само на једну МКФ 39,1% укупног износа донација за кредитни фонд. Пет највећих појединачних донатора у МКФ у ФБиХ учествују са 69,1% (33,2 милиона КМ), при чему највећи донатор само једне МКФ има учешће у износу од 10,1 милион КМ или 21% у укупном донираном капиталу. Преостале ставке капитала МКФ односе се на основни капитал МКФ и остале резерве у укупном износу од 4,7 милиона КМ или 1,7%.

Укупан капитал МКД износи 52,1 милион КМ, што чини 15,6% укупног капитала микрокредитног сектора, а у структури истог највеће ставке су основни капитал, у износу од 34,2 милиона КМ или 65,6% и нераспоређена добит у износу од 7,6 милиона КМ или 14,5%, а преосталих 10,3 милиона КМ или 19,9% капитала МКД односи се на законске и остале резерве.

Посматрајући показатељ стопе капитала умањеног за донирани капитал у односу на активу, који са 31.12.2021. године на нивоу микрокредитног сектора износи 41,20%, може се констатовати да је исти у складу са прописаним ограничењем.

Рочна структура обавеза по узетим кредитима приказана је у табели 43:

- 000 КМ -

Табела 43: Рочна структура узетих кредита

Р. бр.	Опис	31.12.2020.				31.12.2021.				Индекс (9/5)
		МКФ	МКД	Укупно	%	МКФ	МКД	Укупно	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Обав. по узетим кратк. кред.	20.476	960	20.836	6,6	16.341	1.500	17.641	5,4	85
2.	Обав. по узетим дуг. кред.	186.128	106.468	292.596	92,8	188.670	121.238	305.908	93,9	105
3.	Обавезе по досп. каматама	899	1.092	1.991	0,6	1.315	1.285	2.400	0,7	121
	Укупно	207.503	107.920	315.423	100	201.926	124.023	325.949	100	103

У односу на 31.12.2020. године, обавезе по узетим кредитима су на 31.12.2021. године повећане за износ од 10,5 милиона КМ или 3,3%. У структури укупних обавеза по узетим кредитима са 31.12.2021. године, кредитне обавезе МКФ чине 62%, а МКД 38%. У погледу рочне структуре обавеза по узетим кредитима, у односу на 31.12.2020. године, краткорочне обавезе су са 31.12.2021. године смањене за 15,3%, док су дугорочне обавезе повећане за 4,6%. Обавезе по доспјелим каматама повећане су за 20,5%. Највећа два кредитора микрокредитног сектора у ФБиХ са 31.12.2021. године су EFSE, Луксембург - 50,1 милион КМ и Blue Orchard, Швајцарска - 16,1 милиона КМ.

Остале обавезе на нивоу микрокредитног сектора у ФБиХ са 31.12.2021. године износе 33,7 милиона КМ или 4,9% укупне пасиве и у поређењу са 31.12.2020. године повећане су за износ од 2,6 милиона КМ или 8,5%.

4.1.2.3. Актива и квалитет активе

Микрокредитни портфолио исказан у бруто износу у укупној билансној суми микрокредитног сектора у ФБиХ са 31.12.2021. године учествује са 81,2% укупне активе микрокредитног сектора и износи 563,4 милиона КМ. Уколико се исти умањи за припадајуће РКГ у укупном износу од 6,5 милиона КМ, нето микрокредитни портфолио чини 80,3% укупне активе микрокредитног сектора у ФБиХ и износи 556,9 милиона КМ (табела 44). У поређењу са 31.12.2020. године бруто микрокредитни портфолио је повећан за износ од 22,5 милиона КМ или 4,2%, а нето микрокредитни портфолио за износ од 23 милиона КМ или 4,3%. У истом периоду ниво РКГ је смањен за 0,5 милиона КМ или 7,4%.

Омјер РКГ у односу на укупан бруто микрокредитни портфолио са 31.12.2021. године износи 1,2%, што у поређењу са истим омјером 31.12.2020. године, када је износио 1,3%, представља смањење за 0,1 процентни поен. У структури укупног нето микрокредитног портфолија са 31.12.2021. године, нето микрокредити МКФ износе 399,3 милиона КМ и чине 71,7% укупних нето микрокредита на нивоу сектора, док се на МКД односи износ од 157,6 милиона КМ или 28,3% укупних нето микрокредита на нивоу сектора.

- 000 КМ -

Табела 44: Нето микрокредити

Р. бр.	Опис	31.12.2020.			31.12.2021.			Индекс (8/5)
		МКФ	МКД	Укупно	МКФ	МКД	Укупно	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9
1.	Микрокредити (бруто)	389.972	150.938	540.890	402.924	160.441	563.365	104
2.	РКГ	4.108	2.936	7.044	3.631	2.888	6.519	93
3.	Нето микрокредити (1.-2.)	385.864	147.982	533.846	399.293	157.553	556.846	104

Детаљни подаци о секторској и рочној структури микрокредитног портфолија (умањеног за одгођени приход по основу накнада) на дан 31.12.2021. године приказани су у табели 45:

- 000 KM -

Табела 45: Секторска и рочна структура микрокредита

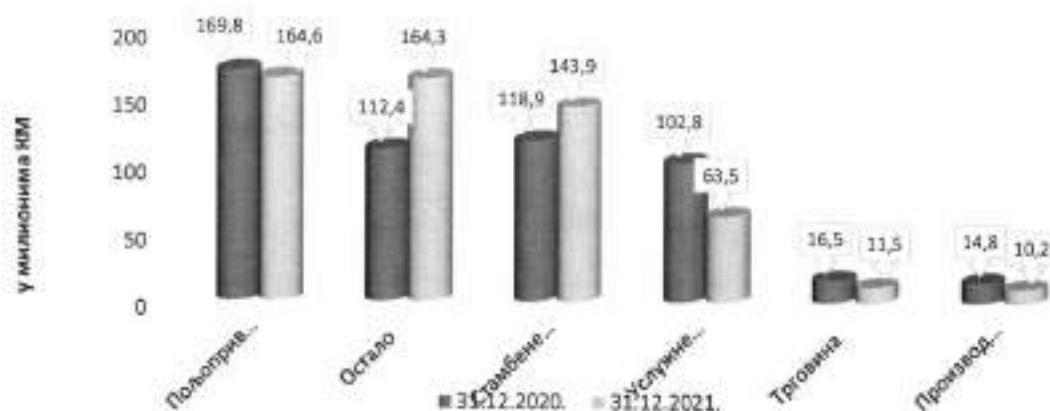
Р. бр.	Микрокредити	Краткорочни микрокредити	Дугорочни микрокредити	Доспјела потраживања	Укупно	%
1	2	3	4	5	6=3+4+5	7
1.	Правним лицима					
а)	Услугне дјелатности	224	8.311	45	8.580	54,7
б)	Трговина	80	3.122	18	3.220	20,5
ц)	Пољопривреда	22	944	1	967	6,2
д)	Производња	142	2.625	3	2.770	17,6
е)	Остало	13	134	5	152	1,0
	Укупно 1	481	15.136	72	15.689	100
2.	Физичким лицима					
а)	Услугне дјелатности	1.280	53.444	210	54.934	30,1
б)	Трговина	330	7.872	33	8.235	1,5
ц)	Пољопривреда	4.435	158.926	295	163.656	30,2
д)	Производња	166	7.270	25	7.461	1,4
е)	Стамбене потребе	2.995	140.620	252	143.867	26,5
ф)	Остало	18.236	145.187	738	164.161	30,3
	Укупно 2	27.442	513.319	1.553	542.314	100
	Укупно (1+2)	27.923	528.455	1.625	558.003	

У рочној структури микрокредитног портфолија са 31.12.2021. године, највеће учешће имају дугорочни микрокредити са 94,7%, краткорочни микрокредити учествују са 5% и доспјела потраживања по микрокредитима са 0,3%.

Посматрајући секторску структуру, доминантно је учешће микрокредита одобрених физичким лицима у висини од 97,2%, а преосталих 2,8% се односи на микрокредите одобрене правним лицима. У оквиру микрокредитног портфолија физичких лица, највеће је учешће микрокредита одобрених за остале секторе 30,3%, те за пољопривреду које је износило 30,2%. Према висини учешћа слиједе микрокредити одобрени за стамбене потребе са 26,5% и услужне дјелатности са 10,1%. Учешће микрокредита за трговину је 1,5%, а за производњу 1,4%. У структури микрокредита одобрених правним лицима, доминантно је учешће микрокредита за услужне дјелатности са 54,7%.

У графикану 15 приказана је секторска структура микрокредита са упоредним прегледом по годинама.

Графикон 15: Секторска структура микрокредита
(упоредни преглед)

У табели 46 даје се преглед потраживања са припадајућим резервисањима по групама према броју дана кашњења, као и податак о ненаплаћеним доспјелим потраживањима преко 180 дана, која су искњижена из биланса стања, на дан 31.12.2021. године:

- 000 KM -

Табела 46: РКГ

Р. бр.	Дани кашњења	Стопа резер.	Износ кредита	Учешће (%)	Доспјела камата		Износ ост. ставки активе	По микрокредит.	Резервисања			Укупна резервисања
					Стопа резер.	Износ камате			По досп. авт.	По ост. ставкам и активе	Више изд.	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9=9.1	10=10.1	11=11.1	12.	13=9+10+11+12
1.	0	0%	543.263	97,3	0%	34	383	0	0	0	0	0
2.	1-15	2%	3.753	0,7	2%	86	0	75	2	0	0	77
3.	16-30	15%	3.898	0,7	100%	17	0	585	57	0	12	654
4.	31-60	50%	2.764	0,5	100%	85	0	1.383	85	0	1	1.469
5.	61-90	80%	1.508	0,3	100%	87	0	1.296	67	0	1	1.374
6.	91-180	100%	2.817	0,5	100%	227	0	2.817	217	0	1	3.045
	Укупно		558.008	100		556	383	6.088	438	0	15	6.519
7.	преко 180	Отпис	1.020	-	-	497	0	0	0	0	0	0

У микрокредитном портфолију на нивоу сектора, 97,3% се односи на микрокредите у чијој отплати нема кашњења, док код преосталих 2,7% микрокредита има кашњења, од чега се на кашњења до 30 дана односи 1,4% микрокредита, а на кашњења у отплати од 31 до 180 дана 1,3% микрокредита. Од укупног износа доспјеле камате (0,6 милиона КМ), кашњења у плаћању до 30 дана чине 25,7%, а кашњења од 31 до 180 дана чине 68,2%. Укупан износ резервисања по основу микрокредита, камата и осталих ставки активе са 31.12.2021. године је 6,5 милиона КМ, а највећу ставку чине резервисања извршена по микрокредитима у кашњењу од 91 до 180 дана, која износе три милиона КМ и чине 46,7% укупног износа резервисања.

Кључни показатељи квалитете микрокредитног портфолија

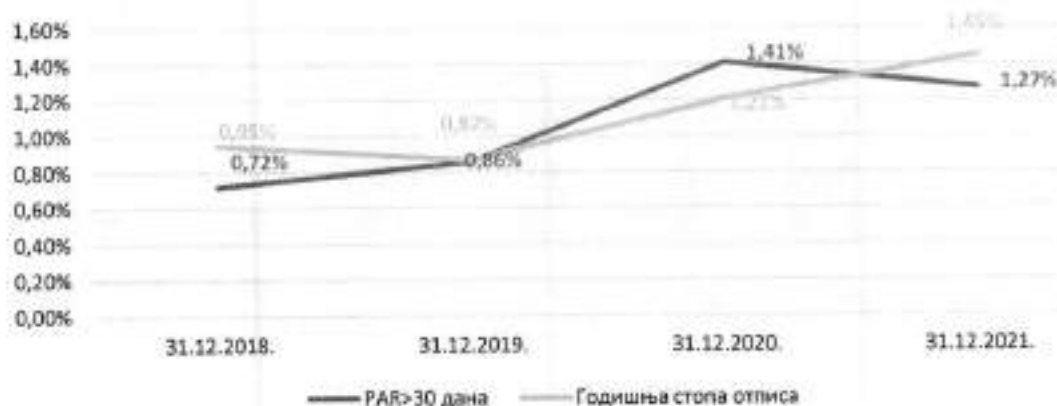
Показатељ портфолија у ризику преко 30 дана кашњења (ПАР>30 дана) са 31.12.2021. године на нивоу микрокредитног сектора износи 1,27% и смањен је за 0,14 процентних поена у односу на 31.12.2020. године. Овај показатељ ризичности микрокредитног портфолија на нивоу сектора је у оквиру прописаног стандарда.

На нивоу микрокредитног сектора стопа отписа микрокредита са 31.12.2021. године износи 1,45%, што је у оквиру прописаног стандарда, те је у односу на 31.12.2020. године овај показатељ повећан за 0,24 процентна поена.

У графикаону 16 приказани су показатељи квалитета портфолија са упоредним прегледом по годинама.

Графикон 16: Показатељи квалитета портфолија

Пондерисане НКС и ЕКС на микрокредите

У периоду од 01.01. до 31.12.2021. године, МКО са сједиштем у ФБиХ укупно су закључиле 142.558 уговора, те исплатиле 497,9 милиона КМ микрокредита, што је за 10.364 уговора или 7,8% више у односу на исти период претходне године, односно у вриједности исплата за 43,7 милиона КМ или 9,6% више исплата у односу на посматрани период. Код МКО са сједиштем у ФБиХ, просјечне пондерисане НКС на укупне микрокредите су износиле 19,34%, а ЕКС 24,00%, при чему су НКС на краткорочне микрокредите износиле 20,18%, а на дугорочне 19,22%, те ЕКС на краткорочне микрокредите 29,22%, односно 23,26% на дугорочне микрокредите. Просјечне пондерисане ЕКС на укупне микрокредите које су исплатиле МКО са сједиштем у ФБиХ у периоду 01.01.-31.12.2021. године, биљеже повећање за 0,02 процентна поена у односу на исти период 2020. године, при чему су просјечне пондерисане ЕКС на краткорочне микрокредите забиљежиле пад за 1,47 процентних поена, док су на дугорочне микрокредите забиљежиле повећање за 0,36 процентних поена.

У Прилогу 12. даје се преглед просјечних пондерисаних НКС и ЕКС, према рочности и намјени, за микрокредите које су у периоду 01.01.-31.12.2021. године исплатиле МКО са сједиштем у ФБиХ.

У Прилогу 12а. даје се упоредни преглед просјечних пондерисаних НКС и ЕКС на исплаћене микрокредите (краткорочне, дугорочне и укупне) у периоду 2017.-2021. године.

4.1.2.4. Финансијски резултат микрокредитног сектора ФБиХ

На нивоу микрокредитног сектора у ФБиХ за период 01.01. - 31.12.2021. године исказан је позитиван финансијски резултат у износу од 14,2 милиона КМ (табела 47), што је за 2,9 милиона КМ више у односу на исти период 2020. године. На извјештајни датум, МКО су укупно исказале 20,2 милиона КМ вишка прихода над расходима, односно добити и шест милиона КМ мањка прихода над расходима, односно губитка.

- 000 KM -

Табела 47: Остварени финансијски резултат МКФ

Р. Бр.	Опис	01.01.-31.12.2020.						01.01.-31.12.2021.					
		Износ			Број МКФ			Износ			Број МКФ		
		МКФ	МКД	Укупно	МКФ	МКД	Укупно	МКФ	МКД	Укупно	МКФ	МКД	Укупно
1.	Вишак прихода над расходима/Добит	12.576	3.945	16.521	8	7	15	11.913	6.661	18.574	9	3	12
2.	Мањак прихода над расходима/Губитак	374	4.301	4.675	3	1	4	124	5.932	6.056	2	1	3
	Укупно	12.202	-956	11.246	11	8	19	12.728	952	14.680	10	4	14

МКФ су исказале вишак прихода над расходима у износу од 13,2 милиона КМ, који је за један милион КМ виши у односу на исти период претходне године, док су МКД исказала нето добит у износу од један милион КМ, која је за 1,9 милиона КМ виша у односу на исти период претходне године, обзиром да је једно МКД које има 94,7% учешћа у укупној активи МКД, исказало значајно повећање пословног резултата. Исказани укупни вишак прихода над расходима МКФ износио је 13,3 милиона КМ (осам МКФ), а мањак прихода над расходима су исказале двије МКФ у износу од 0,1 милион КМ. Добит су исказала два МКД у износу од 6,9 милиона КМ, док је једно МКД исказало губитак у износу од 5,9 милиона КМ. У прилозима 13. и 14. дати су збирни биланси успјеха за МКФ и МКД.

Укупни приходи микрокредитног сектора у ФБиХ

Према извјештајним подацима МКФ, укупни приходи микрокредитног сектора у ФБиХ остварени у периоду 01.01. - 31.12.2021. године износе 119,6 милиона КМ и исти су већи за 8,2 милиона КМ или 7,4% у односу на исти период претходне године (табела 48).

- 000 KM -

Табела 48: Структура укупних прихода МКФ

Р. Бр.	Структура укупних прихода	01.01.-31.12.2020.				01.01.-31.12.2021.				Индекс (9/5)
		МКФ	МКД	Укупно	Учешће %	МКФ	МКД	Укупно	Учешће %	
		3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	
1.	Приход од камата и слични приходи									
1.1.	Камата на каматносним рачунима депозита код депозитних институција	16	3	19	0,0	16	3	19	0,0	95
1.2.	Камата на пласмане банама	21	0	21	0,0	11	0	11	0,0	52
1.3.	Камата на кредите	70.012	25.008	95.020	85,3	72.800	29.332	102.132	85,4	107
1.4.	Накнаде за обраду кредита	4.748	1.444	6.192	5,6	4.317	1.521	5.838	4,9	94
1.5.	Накнаде за пријем, отплату кредита	427	183	610	0,6	466	249	715	0,6	117
1.6.	Остали приходи од камата и сл. приходи	1.004	87	1.091	1,0	1.022	108	1.130	1,0	104
	Укупно	76.228	26.725	102.953	92,5	78.631	31.213	109.844	91,9	107
2.	Оперативни приходи									
2.1.	Накнаде за извршене услуге	162	0	162	0,1	184	0	184	0,1	114
2.2.	Приход од наплаћених отписаних потраж.	6.876	201	7.077	6,4	7.109	585	7.694	6,4	109
2.3.	Остали оперативни приходи	20	5	25	0,0	11	18	29	0,0	124
	Укупно	7.058	206	7.264	6,5	7.306	603	7.909	6,6	109
3.	Остали пословни приходи	987	160	1.147	1,0	1.564	234	1.798	1,5	157
	Укупни приходи (1+2+3)	84.273	27.091	111.364	100	87.501	32.050	119.551	100	107

У структури укупних прихода МКФ, приходи од камата и слични приходи учествују са 91,9%, оперативни приходи са 6,6%, а остали пословни приходи са 1,5%. У односу на исти период претходне године, приходи од камата и слични приходи, забиљежили су пораст од 6,9 милиона КМ или 6,7%.

Приходи од камата на кредите, као најзначајнија ставка прихода од камата и сличних прихода порасли су за 7,1 милион КМ или 7,5%. Оперативни приходи МКО у посматраном периоду забиљежили су пораст од 0,6 милиона КМ или 8,9%, при чему су приходи од наплаћених отписаних потраживања, као доминантна ставка, порасли за 0,6 милиона КМ или 8,7%. Остали пословни приходи забиљежили су раст у износу од 0,7 милиона КМ или 56,8%.

Укупни расходи микрокредитног сектора у ФБиХ

Према извјештајним подацима МКО, укупни расходи микрокредитног сектора у ФБиХ за период 01.01. - 31.12.2021. године износе 105,4 милиона КМ и исти су већи за 5,3 милиона КМ или 5,2% у односу на исти период претходне године (табела 49).

- 000 КМ -

Табела 49: Структура укупних расхода МКО

Р. бр.	Структура укупних расхода	01.01.-31.12.2020.				01.01.-31.12.2021.				Индекс (9/5)
		МКФ	МКД	Укупно	Учешће %	МКФ	МКД	Укупно	Учешће %	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Расходи од камата и слични расходи									
1.1.	Камате на позајмљена средства	6.878	4.067	10.945	11,0	6.458	4.315	10.773	10,2	98
1.2.	Накнаде за примљене кредите	582	443	1.025	1,0	676	529	1.205	1,2	118
1.3.	Накнаде за пријев, отплату кредита	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	-
1.4.	Остали расходи по каматама и сл. расходи	433	1.288	1.721	1,7	444	2.321	2.765	2,6	161
	Укупно	7.893	5.798	13.691	13,7	7.578	7.165	14.743	14,0	108
2.	Оперативни расходи									
2.1.	Трошкови плата и доприноса	35.765	9.663	45.428	45,4	38.375	9.919	48.294	45,8	106
2.2.	Трошкови амортизације	4.332	1.308	5.640	5,6	4.410	1.427	5.837	5,5	103
2.3.	Материјални трошкови	1.047	593	1.640	2,6	1.955	522	2.477	2,4	94
2.4.	Трошкови услуга	12.033	2.809	14.842	14,8	12.909	6.303	19.212	18,2	129
2.5.	Остали оперативни трошкови	2.865	2.282	5.147	5,2	2.489	773	3.262	3,1	63
	Укупно	57.042	16.655	73.697	73,6	60.138	18.944	79.082	75,0	107
3.	Остали пословни расходи	615	357	972	1,0	731	201	932	0,9	96
4.	Трошкови резер. за кред. и др. губитке	5.283	4.826	10.109	10,1	4.180	4.415	8.595	8,2	85
5.	Порез на вишак прих. над расх./добит	1.238	411	1.649	1,6	1.645	373	2.018	1,9	122
	Укупни расходи (1+2+3+4+5)	72.071	28.047	100.118	100	74.272	31.098	105.370	100	105

У структури укупних расхода МКО, доминирају оперативни расходи са учешћем од 75%, док расходи од камата и слични расходи учествују са 14% и трошкови резервисања за кредитне и друге губитке са 8,2%. На остале пословне расходе и порез на вишак прихода над расходима, односно добит односи се 2,8% укупних расхода МКО.

У посматраном периоду расходи од камата и слични расходи повећани су за 1,1 милион КМ или 7,7%, при чему су накнаде за примљене кредите и остали расходи по каматама и слични расходи повећани за 17,6%, односно 60,7%. Расходи по каматама на позајмљена средства смањени су за 1,6%.

Оперативни расходи МКФ, као доминантна ставка укупних расхода, повећани су за 5,4 милиона КМ или 7,3%, при чему су трошкови плата и доприноса, као најзначајнија ставка, порасли за 2,9 милиона КМ или 6,3%. Трошкови услуга су порасли за 4,4 милиона КМ или 29,4%, док су материјални трошкови и остали оперативни трошкови смањени за 6,2%, односно 36,6%. Трошкови амортизације су порасли за 3,5%.

Остали пословни расходи смањени су за 40 хиљада КМ или 4,1%, док су трошкови резервисања за кредитне и друге губитке смањени за 1,5 милиона КМ или 15%. Трошкови пореза на вишак прихода над расходима, односно добит су повећани за 0,4 милиона КМ или 22,4%.

Показатељи ефикасности и одрживости микрокредитног сектора ФБиХ

Оперативна ефикасност пословања микрокредитног сектора ФБиХ са 31.12.2021. године износи 18,82%, што је у оквиру прописаног показатеља.

Према извјештајним подацима на нивоу микрокредитног сектора у ФБиХ са 31.12.2021. године прилагођени поврат на активу за инфлацију, тржишну цијену капитала и донације (АРОА), је позитиван и износи 2,11%. Показатељ оперативне одрживости микрокредитног сектора ФБиХ, који се користи као уобичајени стандард и исказује односом укупних прихода (умањених за наплату отписаних потраживања и осталих пословних прихода) и укупних расхода, износи 115,67%.

4.1.3. ПРЕПОРУКЕ ЗА МИКРОКРЕДИТНИ СЕКТОР

ФБА ће у оквиру прописаних надлежности за надзор микрокредитног сектора у ФБиХ наставити са планираним супервизорским активностима, које ће бити усмјерене на:

- праћење усклађености пословања МКО са регулаторним оквиром, у погледу остварења циљева микрокредитирања, у смислу побољшања материјалног положаја корисника микрокредита, доприноса повећању запослености и подршке развоју предузетништва, повећању транспарентности пословања и заштите права корисника финансијских услуга;
- праћење ефеката посебних мјера ФБА за опоравак од негативних посљедица узрокованих пандемијом;
- правовремено и адекватно предузимање активности у МКО у складу са изреченим корективним мјерама на отклањању неправилности и слабости у пословању.

Микрокредитни сектор у ФБиХ треба да у свом пословању досљедно примјењује прописане стандарде и ограничења у обављању послова микрокредитирања, извјештавања и ревизије. У вези са наведеним, потребно је да надлежна управљачка тијела МКО осигурају усклађеност пословања са регулаторним оквиром и прописаним стандардима, а посебно у погледу:

- обављања дјелатности микрокредитирања ради побољшања материјалног положаја корисника, повећања запослености и пружања подршке развоју предузетништва, полазећи од законом прописаних циљева микрокредитирања уз досљедну примјену Закона о заштити корисника финансијских услуга³², укључујући и усклађивање политика каматних стопа на микрокредите са прописаним циљевима микрокредитирања, дајући на тај начин допринос стабилности и одрживости микрокредитног сектора у ФБиХ;
- одржавања и унапређења добрих пракси управљања ризицима којима су или којима би могле бити изложене МКО, ефикасности система интерних контрола и неовисне функције интерне ревизије;
- досљедне примјене посебних мјера које је ФБА прописала у циљу опоравка од негативних посљедица пандемије;

³² „Службене новине ФБиХ“, број: 31/14

- оптимизирања ресурса и примјене принципа одговорног микрокредитирања;
- усклађивања, односно унапређења показатеља оперативне ефикасности и оперативне одрживости;
- наставка и унапређења сарадње са АМФИ, у смислу пружања стручне помоћи у примјени законске и подзаконске регулативе за МКО;
- редовног, ажурног и тачног достављања података ЦББиХ за потребе вођења ЦРК-а;
- побољшања транспарентности пословања.

МКФ које су мање капитализиране и/или имају материјално значајан износ отписаних микрокредита требају успоставити и реализирати јасна и конзистентна стратешка одређења у погледу одрживости пословања, могућег изналажења прихватљивих партнера за консолидацију, како би се оптимизирали ресурси, очувала донирана средства, осигурала подршка страних кредитора, те осигурала одрживост радних мјеста у МКО, што ће бити предмет супервизорске пажње са циљем очувања стабилности микрокредитног сектора и остварења законом прописаних циљева и дјелатности микрокредитирања у ФБиХ.

4.2. ЛИЗИНГ СЕКТОР

4.2.1. СТРУКТУРА ЛИЗИНГ СЕКТОРА У ФБИХ

4.2.1.1. Број лизинг друштава

Дозволу ФБА за обављање послова лизинга на дан 31.12.2021. године имају четири лизинг друштва у ФБиХ, те у односу на крај претходне године није било промјена. У Прилогу 15. дају се основни подаци о лизинг друштвима која са 31.12.2021. године чине лизинг сектор у ФБиХ.

4.2.1.2. Структура власништва

Структура власништва лизинг друштава у ФБиХ, према подацима са 31.12.2021. године је сљедећа: два лизинг друштва су у 100%-тном власништву нерезидентних правних лица, једно лизинг друштво је у већинском власништву нерезидентног правног лица, док је једно лизинг друштво у 100%-тном власништву резидентног правног лица.

4.2.1.3. Кадровска структура

На дан 31.12.2021. године у лизинг сектору у ФБиХ је запослен 101 радник, што је на истом нивоу у односу на крај претходне године (табела 50).

Табела 50: Квалификациона структура запослених у лизинг друштвима ФБиХ

Р. бр.	Степен стручне спрема	31.12.2020.		31.12.2021.		Индекс (5/3)
		Број запослених	Учешће %	Број запослених	Учешће %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Висока стручна спрема – ВСС	76	75,2	73	72,3	96
2.	Виша стручна спрема – ВШС	4	4,0	4	4,0	100
3.	Средња стручна спрема – ССС	13	12,9	18	17,8	138
4.	Остали	8	7,9	6	5,9	75
	Укупно	101	100	101	100	100

Ефикасност запослених приликом оцјене перформанси лизинг друштва заснива се на омјеру активе и броја запослених. Према показатељима на дан 31.12.2021. године на нивоу лизинга сектора у ФБиХ на сваког запосленог односило се 3,7 милиона КМ активе, што је за 0,3 милиона КМ или 8,7% више у односу на 31.12.2020. године.

4.2.2. ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА

4.2.2.1. Биланс стања

Укупна актива лизинг сектора у ФБиХ на дан 31.12.2021. године износи 373,7 милиона КМ и већа је за 29,9 милиона КМ или 8,7% у односу на 31.12.2020. године. На два лизинг друштва, посматрано по величини активе, односи се 70,8% укупне активе лизинг сектора у ФБиХ.

У Прилогу 16. дат је Збирни биланс стања лизинг друштава у ФБиХ, док је у Прилогу 17. дат преглед основних показатеља лизинг друштава у ФБиХ, према извјештајним подацима са стањем на дан 31.12.2021. године.

У структури укупне активе лизинг сектора у ФБиХ најзначајније је учешће нето потраживања по основу финансијског лизинга, која износе 290,6 милиона КМ или 77,8% укупне активе. У поређењу са 31.12.2020. године, нето потраживања по основу финансијског лизинга већа су за 33,9 милиона КМ или 13,2%, док су бруто потраживања по основу финансијског лизинга већа за износ од 37,9 милиона КМ или 13,5%. Једна банка која обавља послове финансијског лизинга, на 31.12.2021. године исказује нето потраживања по основу уговора финансијског лизинга у укупном износу од 39,9 милиона КМ, што указује да нето потраживања на нивоу лизинг система износе 330,5 милиона КМ и иста су за 25,4 милиона КМ или 8,3% већа у односу на крај претходне године.

У структури потраживања по основу финансијског лизинга на нивоу лизинга сектора у ФБиХ, посматрано према предмету лизинга, уговори који су одобрени по основу финансирања путничких возила и возила за обављање дјелатности учествују са 84,4%, уговори по основу финансирања машина и опреме учествују са 15,1%, док се на уговоре путем којих су финансиране некретнине односи 0,5%.

Према кориснику лизинга, 88,5% се односи на уговоре одобрене правним лицима, а 7% на уговоре одобрене физичким лицима.

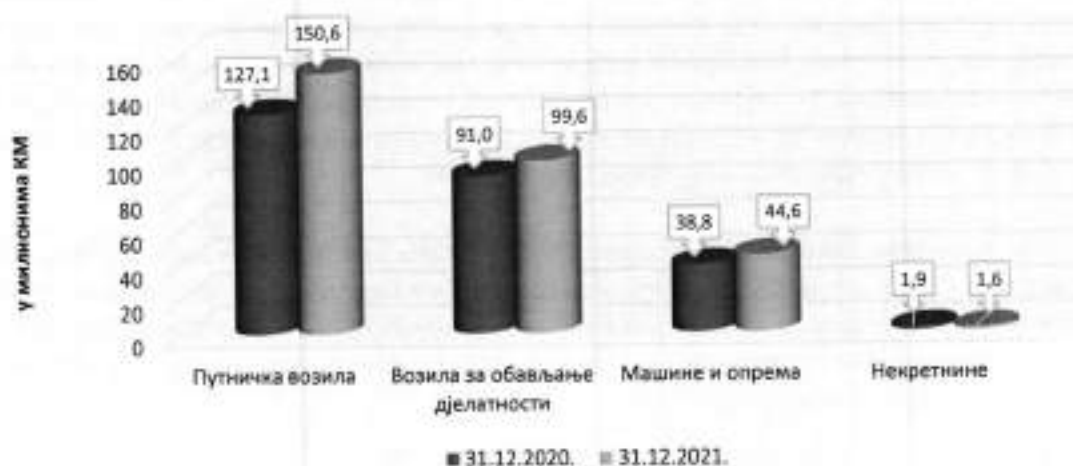
У табели 51 исказана је структура потраживања по финансијском лизингу на нивоу лизинг сектора у ФБиХ (потраживања прије умањења по основу резерви за губитке) на дан 31.12.2021. године.

Табела 51: Структура потраживања по финансијском лизингу

Р. бр.	Опис	Краткорочна потраживања	Дугорочна потраживања	Доспјела потраживања	Укупна потраживања	Учешће %
1	2	3	4	5	6	7
1.	Према предмету лизинга					
1.1.	Путничка возила	48.843	100.647	1.060	150.550	50,8
1.2.	Возила за обављање дјелатности (теренска и путничка)	36.197	62.431	926	99.554	33,6
1.3.	Машине и опрема	18.077	26.186	384	44.647	15,1
1.4.	Некретнине	170	1.367	18	1.555	0,5
1.5.	Остало	11	11	0	22	0,0
	Укупно	103.298	190.642	2.388	296.328	100
2.	Према кориснику лизинга					
2.1.	Правна лица	92.713	167.690	1.943	262.346	88,5
2.2.	Предузетници	3.675	7.097	148	10.920	3,7
2.3.	Физичка лица	5.909	14.392	294	20.595	7,0
2.4.	Остало	1.001	1.463	3	2.467	0,8
	Укупно	103.298	190.642	2.388	296.328	100

У графикану 17 приказана је структура потраживања по финансијском лизингу са упоредним прегледом по годинама.

Графикон 17: Структура потраживања по финансијском лизингу (упоредни преглед)

Билансна позиција новац и новчани еквиваленти на дан 31.12.2021. године износи 4,4 милиона КМ, што чини 1,2% укупне активе, а иста је за 2,2 милиона КМ или 32,9% мања у односу на 31.12.2020. године. Пласмани банкама, које исказује једно лизинг друштво, на дан 31.12.2021. године износе 8,2 милиона КМ, што чини 2,2% укупне активе лизинг сектора у ФБиХ, а што је за 3,9 милиона КМ или 32% мање у односу на 31.12.2020. године.

Нето вриједност основних средстава финансираних путем оперативног лизинга на дан 31.12.2021. године, коју исказују три лизинг друштва, износи 62,7 милиона КМ и за 8,7 милиона КМ или 16,2% је повећана у односу на 31.12.2020. године.

Структура нето билансних позиција активе сектора лизинга у ФБиХ исказана је у табели 52:

- 000 KM -

Табела 52: Структура нето билансних позиција активе

Р. бр.	Опис	31.12.2020.	Учешће %	31.12.2021.	Учешће %	Индекс (5/3)
1.	Финансијски лизинг	256.770	74,7	290.647	77,8	113
2.	Оперативни лизинг	53.964	15,7	62.702	16,8	116
3.	Зјам	4.982	1,4	0	0,0	0
4.	Остала имовина	26.110	8,2	20.387	5,4	73
	Укупно	343.826	100	373.736	100	109

4.2.2.2. Капитал и обавезе

Укупни капитал лизинг друштава на 31.12.2021. године износи 29,5 милиона КМ, што чини 7,9% укупне пасиве лизинг сектора у ФБиХ, а у поређењу са 31.12.2020. године, наведена позиција је повећана за 1,7 милиона КМ или 6,2%.

Укупне обавезе лизинг сектора на дан 31.12.2021. године износе 344,3 милиона КМ, што чини 92,1% укупне пасиве лизинг друштава у ФБиХ. У поређењу са стањем на 31.12.2020. године укупне обавезе на нивоу сектора су повећане за износ од 28,2 милиона КМ или 8,9%.

Обавезе лизинг друштава у ФБиХ по узетим кредитима на дан 31.12.2021. године износе 336,3 милиона КМ, те представљају доминантан извор у структури укупне пасиве лизинг сектора у ФБиХ с обзиром да чине 90% укупне пасиве. У поређењу са 31.12.2020. године, позиција обавеза по кредитима је већа за износ од 28,4 милиона КМ или 9,2%. Посматрано према уговореној рочности, доминантно је учешће дугорочних кредита у обавезама по узетим кредитима.

4.2.2.3. Актива и квалитет активе

Према извјештајним подацима на нивоу лизинг сектора у ФБиХ, резерве за губитке по финансијском лизингу на дан 31.12.2021. године (табела 53) исказане су у износу од 5,7 милиона КМ и веће су у односу на 31.12.2020. године за 3,6 милиона КМ или 167,2% услед повећања резерви за губитке код једног лизинг друштва за 3,1 милион КМ, које на позицији више обрачунатих и издвојених резерви исказује значајан износ резерви формираних примјеном групне методологије. Укупан износ више обрачунатих и издвојених резерви овог лизинг друштва чине 66,7% ове ставке.

У структури потраживања по финансијском лизингу на дан 31.12.2021. године исказано је укупно 2,4 милиона КМ доспјелих неизмирених потраживања, која су мања за 1,1 милион КМ или 32,4% у односу на 31.12.2020. године.

Табела 53: Преглед резерви за финансијски лизинг

Р. бр.	Дани кашњења	Стопа резерви за финанс. лизинг (покретне ствари)	Стопа резерви за финанс. лизинг (непокр. ствари)	Износ потраж. за покретне ствари	Износ потраж. за непокр. ствари	Износ основца за покретне ствари	Износ основца за непокр. ствари	Резерви			Укупне резерве
								За покретне ствари	За непокр. ствари	Више обрач. и издатојне резерве	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=7x3	10=8x4	11	12=9+10+11
1.	0-60	0,5%	0,5%	292.857	1.491	47.496	860	237	3	4.838	5.078
2.	60-90	10%	10%	888	0	188	0	19	0	0	19
3.	90-180	50%	50%	864	65	351	62	176	31	59	266
4.	преко 180	100%	75%	343	0	318	0	318	0	0	318
5.	преко 360	100%	100%	0	0	0	0	0	0	0	0
	Укупно			294.752	1.576	48.353	722	750	34	4.897	5.681

Укупан износ отписаних потраживања на дан 31.12.2021. године износи седам милиона КМ, што је смањење у односу на 31.12.2020. године за 14,1 милион КМ, услјед значајног смањења износа отписаних потраживања код једног лизинг друштва у износу од 14,3 милиона КМ. Наведеном смањењу отписаних потраживања овог лизинг друштва допринијело је повећање трајног отписа у износу од 13,1 милион КМ.

Процијењена тржишна вриједност изузетих предмета лизинга, услјед раскида лизинг уговора са корисником лизинга на дан 31.12.2021. године на нивоу лизинг сектора ФБиХ износи 0,8 милиона КМ и смањена је у односу на 31.12.2020. године за 84 хиљаде КМ или 9,2%, док је укупно 19 изузетих предмета, уз забиљежено смањење броја изузетих предмета за десет или 34,5% (графикон 18). Од укупно исказаног износа процијењене тржишне вриједности изузетих предмета лизинг сектора у ФБиХ на дан 31.12.2021. године, на путничка возила и возила за обављање дјелатности односи се 35%. На некретнине (пословне објекте) односи се 65% укупно исказаног износа процијењене вриједности изузетих предмета, по којима су лизинг друштва ушла у посјед из разлога непоштивања уговорних обавеза од стране корисника лизинга, а целокупан износ наведене позиције односи се на једно лизинг друштво.

Графикон 18: Структура процијењене тржишне вриједност изузетих предмета лизинга (у 000 КМ) и броја изузетих предмета

Посматрано на нивоу лизинг система ФБиХ на дан 31.12.2021. године, тржишна вриједност изузетих предмета лизинга износи 4,5 милиона КМ и иста је смањена за износ од 0,4 милиона КМ или 7,3% у односу на 31.12.2020. године. Од напријед наведеног износа изузетих предмета лизинга, на предмете изузете од стране банке која обавља послове лизинга односи се 3,7 милиона КМ или 81,6% укупне тржишне вриједности изузетих предмета исказаних на нивоу лизинг система.

4.2.2.4. Профитабилност

Према извјештајним подацима четири лизинг друштва, на нивоу сектора лизинга у ФБиХ у периоду од 01.01. до 31.12.2021. године исказан је позитиван финансијски резултат у износу од 4,8 милиона КМ, што представља повећање за 0,6 милиона КМ у односу на исти период 2020. године (табела 54). Исказана укупна нето добит износила је 5,8 милиона КМ (три лизинг друштва), док је губитак исказало једно лизинг друштво у износу од један милион КМ.

- 000 КМ -

Р. бр.	Опис	01.01. - 31.12.2020.		01.01. - 31.12.2021.	
		Износ	Број лизинг друштва	Износ	Број лизинг друштва
1	2	3	4	5	6
1.	Добит	4.982	3	5.776	3
2.	Губитак	725	1	936	1
	Укупно	4.257	4	4.840	4

У Прилогу 18. дат је збирни биланс успјеха лизинг друштва у ФБиХ за период 01.01. - 31.12.2021. године.

Укупни приходи лизинг сектора у ФБиХ

Укупни приходи лизинг сектора у ФБиХ остварени у периоду 01.01. - 31.12.2021. године износе 36,9 милиона КМ и исти су већи за 1,1 милион КМ или 3,1% у односу на исти период претходне године (табела 55).

- 000 КМ -

Р. бр.	Структура укупних прихода	01.01.-31.12.2020.		01.01.-31.12.2021.		Индекс (5/3)
		Износ	Учешће %	Износ	Учешће %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Приход од камата и слични приходи					
1.1.	Камате на пласмане банама	324	1,0	73	0,2	23
1.2.	Камате по финансијском лизингу	10.465	29,2	11.772	31,9	112
1.3.	Остали приходи од камата	1.913	5,3	2.005	5,4	105
	Укупно 1	12.702	35,5	13.850	37,5	109
2.	Оперативни приходи					
2.1.	Накнаде за оперативни најам	17.484	48,8	19.498	52,8	112
2.2.	Накнада за извршене услуге	1	0,0	1	0,0	100
2.3.	Остали оперативни приходи	5.617	15,7	3.577	9,7	64
	Укупно 2	23.102	64,5	23.076	62,5	100
3.	Приход по основу отпуштања рез. за губитке	0	0,0	0	0,0	-
	Укупни приходи (1+2+3)	35.804	100	36.926	100	103

Приходи од камата и слични приходи лизинг сектора ФБиХ износе 13,8 милиона КМ, који чине 37,5% укупних прихода лизинг сектора, и исти су већи за 1,1 милион КМ или 9% у

односу на исти период претходне године. Најзначајнија позиција прихода од камата су приходи по основу камата по финансијском лизингу у укупном износу од 11,8 милиона КМ и исти су за 1,3 милиона КМ или 12,5% већи у односу на исти период претходне пословне године.

Оперативни приходи износе 23,1 милион КМ са учешћем од 62,5% у укупним приходима лизинг сектора, и у поређењу са истим периодом претходне године незнатно су смањени за износ од 26 хиљада КМ или 0,1%. Накнаде за оперативни најам, као доминантна ставка оперативних прихода повећане су за два милиона КМ или 11,5%, док су остали оперативни приходи смањени за два милиона КМ или 36,3%.

Укупни расходи лизинг сектора у ФБиХ

Укупни расходи за период 01.01. - 31.12.2021. године износе 32,1 милион КМ, а исти су већи за 0,5 милиона КМ или 1,7% у односу на претходну годину (табела 56).

- 000 КМ -

Табела 56: Структура укупних расхода лизинг друштва

Р. бр.	Структура укупних расхода	01.01.-31.12.2020.		01.01.-31.12.2021.		Индекс (5/3)
		Износ	Учешће %	Износ	Учешће %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Расход од камата и слични расходи					
1.1.	Камате на позајмљена средства	4.171	13,2	4.244	13,2	102
1.2.	Накнаде за обраду кредита	101	0,3	88	0,3	87
1.3.	Остали расход по камати	2	0,0	3	0,0	150
	Укупно 1	4.274	13,5	4.335	13,5	101
2.	Оперативни расходи					
2.1.	Трошкови плата и доприноса	4.442	14,1	4.736	14,7	107
2.2.	Трошкови пословног простора	11.558	36,6	12.823	40,0	111
2.3.	Остали трошкови	9.038	28,7	8.147	25,4	90
	Укупно 2	25.038	79,4	25.706	80,1	103
3.	Трошкови резерви	1.582	5,0	1.444	4,5	91
4.	Порез на добит	653	2,1	601	1,9	92
	Укупни расходи (1+2+3+4)	31.547	100	32.086	100	102

Расходи од камата и слични расходи у лизинг сектору износе 4,3 милиона КМ, са учешћем од 13,5% у укупним расходима лизинг сектора, те су већи у односу на исти период претходне пословне године за 61 хиљаду КМ или 1,4%. Каматни расходи на узете кредите, као доминантна ставка расхода од камата, забиљежили су раст за 73 хиљаде КМ или 1,8%.

У посматраном периоду укупни оперативни расходи лизинг сектора износе 25,7 милиона КМ са учешћем од 80,1% у укупним расходима лизинг сектора, и исти су већи за 0,7 милиона КМ или 2,7% у односу на исти период претходне године, при чему су у њиховој структури повећани трошкови плата и доприноса за 6,6% и трошкови пословног простора за 10,9%, док су остали трошкови забиљежили смањење за 9,9%. Укупни трошкови резерви за губитке износе 1,4 милиона КМ који чине 4,5% укупних расхода лизинг сектора, а исти су забиљежили смањење за износ од 138 хиљада КМ, односно за 8,7%. Преостали износ трошкова односи се на порез на добит у укупном износу од 0,6 милиона КМ, што чини 1,9% укупних трошкова лизинг сектора.

4.2.2.5. Структура пласмана према предмету и врсти лизинга

Вриједност новозакључених уговора финансијског и оперативног лизинга остварених на нивоу лизинг система у периоду од 01.01. до 31.12.2021. године износи 214,4 милиона КМ и већа је за 49,6 милиона КМ или 30,1% у односу на исти период претходне пословне године, од чега се на лизинг сектор, којег чини четири лизинг друштва, односи 198,7 милиона КМ, односно 92,7% од укупне вриједности новозакључених уговора на нивоу лизинг система.

Број новозакључених уговора на нивоу лизинг система, у истом периоду износи 4.280, што је за 701 уговор или 19,6% више у односу на исти период претходне године. Од тога се на лизинг сектор односи 4.115 уговора или 96,1% од укупног броја закључених уговора на нивоу лизинг система. Просјечна вриједност уговора на нивоу лизинг система закључених у периоду од 01.01. до 31.12.2021. године износи 50,1 хиљаду КМ и иста је већа за 8,8% у односу на исти период претходне године, када је износила 46 хиљада КМ, док просјечна вриједност уговора на нивоу лизинг сектора износи 48,3 хиљаде КМ што је за 9,4% више у односу на исти период 2020. године када је износила 44,1 хиљаду КМ.

Од укупно остварене вриједности новозакључених уговора у периоду од 01.01. до 31.12.2021. године, на уговоре финансијског лизинга односи се 84,5%, док се на уговоре оперативног лизинга односи 15,5%.

У табели 57 приказан је упоредни преглед броја закључених уговора у периоду 01.01. - 31.12.2021. године и у истом периоду претходне пословне године, као и упоредни преглед оствареног износа новозакључених уговора у истим периодима:

- 000 КМ -

Табела 57: Структура броја закључених уговора и износа финансирања лизинг система

Р. бр.	Опис	01.01.-31.12.2020.						01.01.-31.12.2021.					
		Финансијски лизинг		Оперативни лизинг		Укупно		Финансијски лизинг		Оперативни лизинг		Укупно	
		Број 3	Износ 4	Број 5	Износ 6	Број 7=3+5	Износ 8=4+6	Број 9	Износ 10	Број 11	Износ 12	Број 13=9+11	Износ 14=10+12
1.	Возила	1.585	130.465	834	52.155	3.419	142.618	3.237	250.995	796	33.228	4.033	184.223
2.	Опrema	157	22.010	1	148	160	22.158	247	30.138	0	0	247	30.138
3.	Накретнице	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Остало	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Укупно	2.742	152.475	837	52.303	3.579	164.776	3.484	181.133	796	33.228	4.280	214.359

Укупан износ нових финансирања у извјештајном периоду остварила су четири лизинг друштва и једна банка, која се бави пословима финансијског лизинга као правни слџедник лизинг друштва које се припојило истој.

У структури нових пласмана, према врсти корисника финансијског лизинга, доминирају пласмани према правним лицима, који чине 90% укупног износа финансирања у периоду 01.01. - 31.12.2021. године. Један од битних разлога је чињеница да је финансирање путем лизинга за физичка лица неповољније у односу на кредитне пласмане због обавезе плаћања ПДВ-а на камату, што представља додатни трошак клијентима који нису ПДВ обвезници.

Пондерисане НКС и ЕКС

Укупна просјечна пондерисана НКС за уговоре финансијског лизинга закључене у периоду 01.01. -31.12.2021. године износи 4,24% за краткорочне уговоре и 3,81% за дугорочне уговоре, док ЕКС за краткорочне уговоре износи 7,09%, а за дугорочне 6,81% у истом периоду. Укупна просјечна пондерисана НКС износи 3,81%, а ЕКС 6,81%. У поређењу са истим периодом 2020. године, када је исказана укупна просјечна пондерисана НКС од 3,96% и ЕКС од 7,06%, евидентан је пад НКС за 0,15 процентних поена и ЕКС за 0,25 процентних поена.

У Прилогу 19. дат је преглед просјечних пондерисаних НКС и ЕКС по уговорима о финансијском лизингу закљученим у периоду 01.01. - 31.12.2021. године, према рочности, предмету и кориснику лизинга.

Разлике у висини просјечних пондерисаних ЕКС према корисницима лизинга су узроковане чињеницом да израчун ЕКС на уговоре закључене са физичким лицима није идентичан израчуну исте у уговорима закљученим са правним лицима, с обзиром да се у исте не укључује премија каско осигурања, а што је за уговоре са физичким лицима законска обавеза.

У Прилогу 19а. дат је упоредни преглед просјечних пондерисаних НКС и ЕКС за уговоре о финансијском лизингу, који су закључени у последњих пет година, према рочности и кориснику лизинга.

Разлике између исказаних НКС и ЕКС је посљедица ПДВ-а на камату, који је обавезан дио уговора о финансијском лизингу и плаћа се унапријед од стране корисника лизинга, као и креирање уговора финансијског лизинга са откупном вриједношћу, те додатни трошкови лизинг аранжмана који се укључују у израчун ЕКС.

4.2.3. ПРЕПОРУКЕ ЗА ЛИЗИНГ СЕКТОР

ФБА ће у оквиру прописаних надлежности за надзор пословања лизинг друштава у ФБиХ наставити са планираним активностима које ће у наредном периоду бити усмјерене на:

- наставак континуираног надзора пословања лизинг сектора, путем посредних и непосредних контрола;
- очување капиталне адекватности лизинг сектора у ФБиХ и јачање интерних процеса дефинисања параметара заштите капитала у субјектима лизинг сектора у ФБиХ;
- праћење ефеката посебних мјера ФБА на опоравак од негативних посљедица узрокованих пандемијом;
- праћење и оцјену ефикасности успостављених система управљања ризицима у лизинг сектору, односно систему у ФБиХ и квалитета свеукупног управљања;
- даљњу сарадњу са УДЛБиХ, у смислу пружања стручне помоћи у примјени законске и подзаконске регулативе за лизинг друштва, као и сарадње са другим надзорним и контролним институцијама, те са ЦББиХ у погледу структуре и квалитета података који се односе на изложености по основу финансијског лизинга у ЦРК-у;
- подршку унапређењу пословног амбијента за пословање лизинг сектора у ФБиХ.

У оквиру надлежности за надзор пословања лизинг друштава, ФБА очекује од субјеката лизинг система у ФБиХ да унаприједи активности и мјере са примарним циљем законитог,

стабилног, ефикасног и транспарентног пружања услуга финансирања путем лизинга, а које су усмјерене на:

- унапређење сигурног, стабилног и одрживог лизинг пословања;
- капитално јачање и дефинисање параметара заштите капитала и капиталне адекватности, јачање система интерних контрола и функције интерне ревизије;
- унапређење система управљања ризицима који произилазе из лизинг пословања и окружења, правовремено идентификовање ризика и предузимање мјера на контроли и ублажавању тих ризика;
- досљедну примјену посебних мјера које је ФБА прописала у циљу опоравка од негативних посљедица пандемије;
- осигурање поузданости и интегритета података и информација који се достављају ФБА, ЦББиХ и другим надзорним институцијама и органима, осигурања тачности, ваљаности и свеобухватности рачуноводствених и других евиденција, усклађености са пословним политикама, плановима и програмима рада, законским и другим прописима и актима, као и заштита имовине друштва и превентивно дјеловање;
- досљедну примјену Закона о заштити корисника финансијских услуга.

4.3. ФАКТОРИНГ ПОСЛОВИ

4.3.1. Учесници на тржишту факторинга у ФБиХ

У складу са одредбама ЗоФ-а, послове факторинга у ФБиХ може обављати привредно друштво организовано као дионичко друштво или друштво са ограниченом одговорношћу са сједиштем у ФБиХ, које мора имати одобрење ФБА, и банка чије је пословање уређено прописима који регулишу пословање банака у ФБиХ, на које се примјењују релевантна поглавља ЗоФ-а.

Факторинг пословање у ФБиХ са 31.12.2021. године обављају четири комерцијалне банке, од којих су три чланице међународних банкарских група са сједиштем у земљама чланицама ЕУ и једна у претежно домаћем власништву.

4.3.2. Обим, структура и тренд факторинг пословања у ФБиХ

Субјекти који пружају услуге факторинга у ФБиХ са 31.12.2021. године закључили су 349 уговора о факторингу, а сви уговори се односе на домаћи факторинг. Упоредујући извјештајне податке са истим периодом претходне године, број закључених уговора је мањи за 55 уговора или 13,6%.

Са 31.12.2021. године закључено је 337 уговора о факторингу са правом регреса или 96,6% и 12 уговора о факторингу без права регреса или 3,4%. Пружаоци услуга факторинга у посматраном периоду нису обављали послове откупа новчаних потраживања у иностраном факторингу, нити послове сродне факторингу.

Укупан откупљени номинални износ новчаних потраживања и номинални износ исплаћених купчевих обавеза према добављачима пружаоца услуга факторинга у ФБиХ са 31.12.2021. године је 154,7 милиона КМ, што је у односу на исти период претходне године повећање за износ од 30,3 милиона КМ или 24,3%.

Вриједности откупљених новчаних потраживања и исплаћених купчевих обавеза према добављачима у ФБиХ према врсти факторинга и домицилности, са упоредним подацима и трендом у назначеним периодима, приказане су у табели 58:

- 000 КМ -

Табела 58: Номинални износ откупљених новчаних потраживања и исплаћених купчевих обавеза према добављачима у ФБиХ, према врсти факторинга и домицилности

Р. бр.	Врста факторинга/домицилност	Волумен откупљених новчаних потраживања и исплаћених купчевих обавеза према добављачима				Индекс (5/3)
		01.01. - 31.12.2020.		01.01. - 31.12.2021.		
1	2	Износ 3	Учешће % 4	Износ 5	Учешће% 6	7
1.	Факторинг са правом регреса	47.041	37,8	80.045	51,7	170
2.	Факторинг без права регреса	77.383	62,2	74.645	48,3	96
3.	Обрнути (добављачки) факторинг	0	0	0	0	-
	Укупно	124.424	100	154.690	100	124
4.	Домаћи факторинг	124.424	100	154.690	100	124
5.	Инострани факторинг	0	0	0	0	-
	Укупно	124.424	100	154.690	100	124

Промена у структури откупљених новчаних потраживања према врстама факторинга са 31.12.2021. године, односила се на учешћа факторинга без права регреса и факторинга са правом регреса, док се обрнути (добављачки) факторинг није обављао. Структура према домицилности остала је непромијењена.

Посматрајући уговоре о факторингу, према уговореном доспијећу, највеће учешће у укупном волумену са 31.12.2021. године од 89,1% имају откупљена новчана потраживања уговорене рочности до 60 дана, слиједи учешће од 7,8% уговорене рочности од 91 до 180 дана и преосталих 3,1% уговорене рочности од 61 до 90 дана. У истом периоду претходне године највеће учешће су имала потраживања рочности до 60 дана (74,8%) у укупном волумену.

Према секторској структури купца код регресног права, највеће учешће имају јавна предузећа, с обзиром на вриједност откупљених потраживања која са 31.12.2021. године износе 76,5 милиона КМ, што чини 49,4% укупне вриједности факторинг послова у ФБиХ. Слиједи учешће приватних предузећа и друштава са 77,5 милиона КМ или 50,1% укупне вриједности факторинг послова у ФБиХ и владиних институција са 707 хиљада КМ или 0,5% укупне вриједности факторинг послова у ФБиХ.

Према секторској структури у сегменту приватних предузећа и друштава, укупно исплаћени аванси добављачима (продавци потраживања) износе 149 милиона КМ или 99,2% од укупног износа исплаћених аванса. Посматрајући домаћи факторинг према врсти регреса у сегменту приватних предузећа и друштава, износ од 74,3 милиона КМ или 49,9% се односи на факторинг без права регреса, а износ од 74,7 милиона КМ или 50,1% на факторинг са правом регреса. У сегменту јавних предузећа исплаћени аванси добављачима износе 1,3 милиона КМ, односно 0,8% од укупно исплаћених аванса и укупан износ се односи на факторинг са правом регреса.

По основу уговора о факторингу на дан 31.12.2021. године, банке су потраживале укупно 19,3 милиона КМ, у цијелости у домаћем факторингу, од чега се износ од 8,4 милиона КМ или 43,2% односи на факторинг са правом регреса, а 10,9 милиона КМ или 56,8% на

факторинг без права регреса. Структура наведеног износа потраживања према уговореним доспијећима је сљедећа: са уговореним доспијећем до 60 дана - 83,9%, од 61 до 90 дана - 1,1%, а од 91 до 180 дана - 15%.

Укупни приходи пружаоца услуга факторинга у ФБиХ са 31.12.2021. године, износе 982 хиљаде КМ (приходи од камата, накнада за факторинг и административних накнада), што је за 0,2 милиона КМ или 18,2% мање у односу на исти период претходне године. У структури исказаних укупних прихода, 65,2% се односи на факторинг са правом регреса, а 34,8% на факторинг без права регреса.

4.3.3. ПРЕПОРУКЕ ЗА ФАКТОРИНГ ПОСЛОВАЊЕ

ФБА ће у оквиру прописаних надлежности за надзор пословања субјеката који обављају послове факторинга у ФБиХ, наставити са планираним активностима које ће у наредном периоду бити усмјерене на:

- наставак континуираног надзора факторинг пословања у ФБиХ путем извјештаја и контролом на лицу мјеста;
- пружање стручне помоћи у примјени законске и подзаконске регулативе за субјекте који се баве пословима факторинга, као и сарадње са другим надзорним и контролним институцијама, те са ЦББиХ у погледу структуре и квалитете података који се односе на изложености по основу факторинга у ЦРК-у;
- подршку унапређењу пословног амбијента за факторинг пословање у ФБиХ и изградњу повјерења пружаоца услуга факторинга.

У оквиру надзорних активности ФБА, очекује се од субјеката факторинг система да унаприједи активности и мјере с примарним циљем законитог, стабилног, ефикасног и транспарентног пружања факторинг услуга, а које су усмјерене на:

- усклађеност пословања са регулаторним захтјевима;
- унапређење сигурног, стабилног и одрживог факторинг пословања;
- унапређење система управљања ризицима, јачање система интерних контрола и функције интерне ревизије;
- осигурање поузданости и интегритета података и информација који се достављају ФБА, ЦББиХ и другим надзорним институцијама и тијелима;
- осигурање тачности, ваљаности и свеобухватности рачуноводствених и нерачуноводствених евиденција, превентивно дјеловање и спречавање евентуалних превара и погрешака;
- транспарентно, разумљиво и потпуно информисање клијената о услугама факторинга.

ПОСЛОВАЊЕ БАНАКА У ОБАВЉАЊУ ПЛАТНОГ
ПРОМЕТА И СПНИФТА

ПОСЛОВАЊЕ БАНАКА У ОБАВЉАЊУ ПЛАТНОГ ПРОМЕТА
91

СПНИФТА
93

5. ПОСЛОВАЊЕ БАНАКА У ОБАВЉАЊУ ПЛАТНОГ ПРОМЕТА И СПНИФТА

5.1. ПОСЛОВАЊЕ БАНАКА У ОБАВЉАЊУ ПЛАТНОГ ПРОМЕТА

Укупна вриједност извршених платних трансакција у банкама са сједиштем у ФБиХ и у банкама са сједиштем у РС-у, а које послују на подручју ФБиХ са 31.12.2021. године, по основу УПП-а и ДПП-а, износила је 233,4 милијарде КМ (трансакције извршене у свим валутама, протувриједност у КМ). Упоредни преглед обима УПП-а и ДПП-а даје се у табели 59:

Табела 59: Обим УПП-а и ДПП-а

Р. бр.	Извршене платне трансакције	01.01. - 31.12.2020. ²⁰		01.01. - 31.12.2021.		Индекс	
		Број	Вриједност (000 КМ)	Број	Вриједност (000 КМ)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	ДПП	2.726.343	27.157.755	2.829.143	37.892.235	104	140
2.	УПП	76.393.983	167.671.742	83.719.743	195.468.154	110	117
	Укупно	79.120.326	194.829.497	86.548.886	233.360.389	109	120

На основу извјештаја банака о извршеним трансакцијама ДПП-а (наплата/приливи и плаћање/одливи из и према иностранству) за период 01.01. - 31.12.2021. године, утврђено је да је у банкама у ФБиХ и у банкама са сједиштем у РС-у, а које послују на подручју ФБиХ, регистрован слједећи обим ДПП-а, разврстано по валутама (ЕУР, УСД, остале валуте), са упоредним прегледом за исти период претходне године (табела 60):

Табела 60: Обим ДПП-а

Р. бр.	01.01. - 31.12.2020.				01.01. - 31.12.2021.				Валута
	Прилив		Одлив		Прилив		Одлив		
	Број	Вриједност (000 КМ)	Број	Вриједност (000 КМ)	Број	Вриједност (000 КМ)	Број	Вриједност (000 КМ)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	1.562.234	11.031.753	677.928	11.253.498	1.649.390	15.298.471	774.687	16.015.976	ЕУР
2.	60.343	824.975	33.933	993.327	50.890	1.416.064	35.414	1.598.771	УСД
3.	190.369	880.842	101.536	2.173.360	206.023	1.046.941	112.769	2.516.012	Остале валуте
Укупно	1.812.946	12.737.570	813.397	14.420.185	1.906.273	17.761.476	922.870	20.130.759	

Из структуре трансакција ДПП-а видљиво је да учешће трансакција прилива из иностранства у укупном броју трансакција ДПП-а износи 67,4%, док се на трансакције одлива према иностранству односи 32,6%. Ако посматрамо вриједност трансакција ДПП-а, учешће трансакција прилива из иностранства износи 46,9%, док се на одливе према иностранству односи 53,1%. Од укупне вриједности извршених платних трансакција ДПП-а, 82,6% трансакција извршено је у ЕУР валути.

У табели 61 даје се упоредни преглед обима УПП-а банака које послују у ФБиХ, разврстано по врсти трансакције:

²⁰ Банке са сједиштем у РС-у, а које послују на подручју ФБиХ, нису обухваћене наведеним подацима

Табела 61: Обим УПП-а

Р. бр.	Врста трансакције	01.01. - 31.12.2020.		01.01. - 31.12.2021.		Индекс	
		Број	Вриједност (000 КМ)	Број	Вриједност (000 КМ)	(3/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Готовинске	9.136.162	13.128.250	10.116.657	15.558.043	111	119
2.	Безготовинске ²⁴	67.257.821	154.543.492	73.603.086	179.910.111	109	116
	Укупно	76.393.983	167.671.742	83.719.743	195.468.154	110	117

На основу података на дан 31.12.2021. године, у Регистру мјењачких послова банака евидентиран је 61 овлашћени мјењач, који дјелатност обављају на 435 мјењачких мјеста, а који имају закључен уговор о обављању мјењачких послова са банкама чије је сједиште у ФБиХ и банкама са сједиштем у РС-у, а које послују на подручју ФБиХ.

У табели 62 даје се упоредни преглед о обиму извршених мјењачких послова банака које послују у ФБиХ, по валутама (ЕУР, УСД, остале валуте):

Табела 62: Извршени мјењачки послови банака

Р. бр.	01.01. - 31.12.2020. ²⁵				01.01. - 31.12.2021.				Валута
	Откуп		Продаја		Откуп		Продаја		
	Број	Вриједност (000 КМ)	Број	Вриједност (000 КМ)	Број	Вриједност (000 КМ)	Број	Вриједност (000 КМ)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	931.967	691.511	93.304	137.489	1.042.441	909.776	121.356	191.665	ЕУР
2.	54.009	40.639	6.178	4.141	92.977	82.055	4.803	12.727	УСД
3.	167.916	107.618	22.257	10.910	199.965	150.742	86.221	18.210	Остале валуте
Укупно	1.153.892	839.768	121.739	152.540	1.335.383	1.142.573	212.380	222.602	

Од укупног броја извршених мјењачких послова банака, на откуп се односи 86,3% трансакција, док се на продају односи 13,7%, а од укупне вриједности мјењачких послова на откуп се односи 83,7%, а на продају 16,3%. Од укупне вриједности извршених трансакција мјењачнице у банкама, 80,7% трансакција откупа и продаје извршено је у ЕУР валути.

У табели 63 даје се податак о обиму извршених мјењачких послова овлашћених мјењача, у периоду 01.01. - 31.12.2021. године по валутама (ЕУР, USD, остале валуте):

Табела 63: Извршени мјењачки послови овлашћених мјењача

Р. бр.	01.01. - 31.12.2020. ²⁶				01.01. - 31.12.2021.				Валута
	Откуп		Продаја		Откуп		Продаја		
	Број	Вриједност (000 КМ)	Број	Вриједност (000 КМ)	Број	Вриједност (000 КМ)	Број	Вриједност (000 КМ)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	1.204.959	668.577	56.578	21.287	2.217.412	1.217.287	104.041	69.740	ЕУР
2.	28.213	9.839	512	264	117.745	59.937	3.885	2.267	УСД
3.	152.951	38.792	13.050	3.017	295.278	120.715	32.965	7.850	Остале валуте
Укупно	1.386.123	717.208	70.140	24.568	2.630.435	1.397.939	140.891	79.857	

²⁴ Обухватају безготовинске унутарбанкарске платне трансакције/интерне налоге, међубанкарске трансакције жиро клиринга и РТТС

²⁵ Банке са сједиштем у РС-у, а које послују на подручју ФБиХ, нису обухваћене наведеним подацима

²⁶ Овлашћени мјењачи са сједиштем у РС-у, који послују на подручју ФБиХ, нису обухваћени наведеним подацима

5.2. СПНИФТА

У периоду 01.01. - 31.12.2021. године банке су, по извјештајима о готовинским трансакцијама од 30 хиљада КМ или више, повезаним и сумњивим трансакцијама, које достављају ФБА, извјестиле ФОО о укупно 300.696 трансакција, што је за 13,4% више у односу на исти период претходне године. Укупна вриједност наведених трансакција износи 15,1 милијарду КМ, што је за 15,6% више у односу на исти период претходне године.

У истом извјештајном периоду банке су извјестиле ФОО о укупно 821 сумњивој трансакцији, што је за 233,7% више у односу на исти период претходне године, што је у резултат налога ФБА и појачаних активности накнадног мониторинга. Укупна вриједност наведених трансакција износи 101,8 милиона КМ, што је за 132,5% више у односу на исти период претходне године.

У табели 64 и табели 65 приказани су број и вриједност укупно извјештених трансакција и извјештених сумњивих трансакција.

Табела 64: Извјештене трансакције по броју и вриједности - банке

Р. бр.	Опис	01.01. - 31.12.2020.		01.01. - 31.12.2021.		Индекс	
		Број	Вриједност (000 КМ)	Број	Вриједност (000 КМ)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Трансакције пријављене прије извршења	125	7.967	19	8.618	15	108
2.	Трансакције пријављене у року од 3 дана	264.689	13.012.873	299.913	14.969.049	113	115
3.	Трансакције пријављене после рока од 3 дана	241	15.389	764	88.436	317	575
	Укупно	265.055	13.036.229	300.696	15.066.103	113	116

Табела 65: Извјештене сумњиве трансакције по броју и вриједности - банке

Р. бр.	Опис	01.01. - 31.12.2020.		01.01. - 31.12.2021.		Индекс	
		Број	Вриједност (000 КМ)	Број	Вриједност (000 КМ)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Трансакције пријављене прије извршења	4	2.987	18	8.427	450	282
2.	Трансакције пријављене у року од 3 дана	80	29.108	54	7.176	68	25
3.	Трансакције пријављене после рока од 3 дана	162	11.679	749	86.164	462	738
	Укупно	246	43.774	821	101.767	334	232

У периоду од 01.01. до 31.12.2021. године МКО су, по извјештајима о готовинским трансакцијама од 30 хиљада КМ или више, повезаним и сумњивим трансакцијама, које достављају ФБА, извјестиле ФОО о 235 трансакција, што је за 39,1% мање у односу на исти период претходне године. Укупна вриједност наведених трансакција износи 334 хиљаде КМ, што је за 77,4% мање у односу на исти период претходне године (табела 66).

Табела 66: Извјештене сумњиве трансакције по броју и вриједности - МКО

Р. бр.	Опис	01.01. - 31.12.2020.		01.01. - 31.12.2021.		Индекс	
		Број	Вриједност (000 КМ)	Број	Вриједност (000 КМ)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Трансакције за које је ФОО тражио податке	0	0	1	1	-	-
2.	Трансакције за које ФОО није тражио податке	386	1.481	234	333	61	22
	Укупно	386	1.481	235	334	61	23

У периоду од 01.01. до 31.12.2021. године лизинг друштва су, по извјештајима о готовинским трансакцијама од 30 хиљада КМ или више, повезаним и сумњивим трансакцијама, које достављају ФБА, извјестили ФОО о осам сумњивих трансакција у вриједности од 47 хиљада КМ, што је за 64,7% мање у односу на претходну годину. ФОО је тражио додатне податке за једну трансакцију у износу од хиљаду КМ.

ЗАКЉУЧАК

Са циљем очувања и јачања стабилности банкарског система и заштите депонената, те законитог, сигурног и квалитетног пословања свих СБС у ФБиХ за чији надзор је надлежна ФБА, континуирано се надзире пословање СБС, извршавајући планиране и ванредне активности, те предузимајући мјере у складу са законским овлашћењима.

На основу исказаних кључних показатеља пословања банкарског сектора ФБиХ са 31.12.2021. године, може се закључити да је исти стабилан и адекватно капитализиран. У 2021. години забиљежен је раст активе, новчаних средстава, пласмана другим банкама, кредита, хартија од вриједности, депозита и капитала, као и профитабилности у односу на исти период претходне године. Учешће невалитетних кредита у укупним кредитима, као кључног индикатора квалитета кредита, на истом је нивоу као на крају претходне године. Мјере које је прописала ФБА су повећале шансу за опоравак економије и умањење негативних економских ефеката пандемије. Од кључног је значаја квалитет свеукупног система управљања у банкама, адекватно и ефикасно функционисање система управљања ризицима и адекватно капитално покриће ризика у пословању кроз испуњење прописаних захтјева за израчун регулаторног капитала.

Пословање микрокредитног сектора у ФБиХ, у односу на крај претходне године, карактерише раст укупне активе, бруто микрокредитног портфолија као најзначајније ставке активе, раст укупног капитала, као доминантне ставке пасиве и обавеза по узетим кредитима. У поређењу са истим периодом претходне године, број закључених уговора и исплате микрокредита забиљежили су раст. На нивоу сектора биљеже се бољи резултати пословања.

На нивоу лизинг система у ФБиХ са 31.12.2021. године исказано је повећање активе, бруто и нето потраживања по основу финансијског лизинга, обавеза по узетим кредитима и капитала у односу на 31.12.2020. године. Број и вриједност новозакључених лизинг уговора такође су забиљежили раст у односу на исти период претходне године. У посматраном периоду на нивоу лизинг сектора у ФБиХ исказана је добит у пословању лизинг друштава.

Факторинг пословање, као могући инструмент краткорочног финансирања и управљања новчаним токовима, са 31.12.2021. године одвијало се искључиво кроз обављање функције финансирања, док није забиљежено обављање услуге осигурања наплате и управљања потраживањима или послова сродних факторингу. Ова област је и даље у почецима развоја на тржишту ФБиХ.

Тренутно окружење у којем послују СБС карактерише неизвјесност у вези са будућим глобалним, економским и геополитичким кретањима, на што утичу и посљедице пандемије. Резултати банкарског система на крају 2021. године упућују на достигнуту стабилност, одрживост и отпорност банкарског система, а значајан утицај на исто је имала ФБА, која се истакла као водећа регулаторна и супервизорска институција по донесеним ефективним и квалитетним мјерама. У наредном периоду посебна пажња ће се посветити управљању кредитним ризиком, дијеловима портфолија под посебним мјерама, карактеристикама портфолија и расту који је у корелацији са стварним јачањем економије. ФБА ће и даље надzirати рад СБС у складу са важећим актима и плановима, те предузимати ванредне активности у случају додатне потребе за дјеловањем у насталим ситуацијама.

СПИСАК ПРИЛОГА

ПРАВНИ ОКВИР

97

Прилог 1 - Правни оквир за рад ФБА и СБС у ФБиХ

ПРИЛОЗИ ЗА БАНКАРСКИ СЕКТОР

111

Прилог 2 - Основни подаци о банкама у ФБиХ - 31.12.2021.

Прилог 3 - Биланс стања банака у ФБиХ по шеми ФБА (активни подбиланс) - 31.12.2021.

Прилог 4 - Преглед активе, кредита, депозита и финансијског резултата банака у ФБиХ - 31.12.2021.

Прилог 5 - Секторска структура кредита у ФБиХ и ЕЦЛ - 31.12.2021.

Прилог 6 - Биланс успјеха банака у ФБиХ по шеми ФБА - 31.12.2021.

Прилог 7 - Просјечне пондерисане НКС и ЕКС на кредите и депозите по периодима

ПРИЛОЗИ ЗА МИКРОКРЕДИТНИ СЕКТОР

117

Прилог 8 - Основни подаци о МКО у ФБиХ - 31.12.2021.

Прилог 9 - Збирни биланс стања МКФ - 31.12.2021.

Прилог 10 - Збирни биланс стања МКД - 31.12.2021.

Прилог 11 - Преглед основних показатеља МКО у ФБиХ - 31.12.2021.

Прилог 12 - Преглед просјечних пондерисаних НКС и ЕКС за МКО - 31.12.2021.

Прилог 12а - Упоредни преглед просјечних пондерисаних НКС и ЕКС за МКО

Прилог 13 - Збирни биланс успјеха МКФ - 31.12.2021.

Прилог 14 - Збирни биланс успјеха МКД - 31.12.2021.

ПРИЛОЗИ ЗА ЛИЗИНГ СЕКТОР

124

Прилог 15 - Основни подаци о лизинг друштвима у ФБиХ - 31.12.2021.

Прилог 16 - Збирни биланс стања лизинг друштава - 31.12.2021.

Прилог 17 - Преглед основних показатеља лизинг друштава у ФБиХ - 31.12.2021.

Прилог 18 - Збирни биланс успјеха лизинг друштава - 31.12.2021.

Прилог 19 - Преглед просјечних пондерисаних НКС и ЕКС за уговоре о финансијском лизингу - 31.12.2021.

Прилог 19а - Упоредни преглед просјечних пондерисаних НКС и ЕКС за уговоре о финансијском лизингу

ПРАВНИ ОКВИР

Прилог 1- Правни оквир за рад ФБА и СБС у ФБиХ

I ПРОПИСИ ВЕЗАНИ ЗА ОРГАНИЗАЦИЈУ ФБА

1. Закон о Агенцији за банкарство Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине ФБиХ", број: 75/17),
2. Статут Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине ФБиХ", број: 3/18),
3. Правилник о раду Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине (број: У.О.-36-8/19 од 16.09.2019. г., број: У.О.-38-8/19 од 27.12.2019. г., број: У.О.-55-04/21 од 25.02.2021. г., број: У.О.-58-06/21 од 15.04.2021. г. и број: У.О.-61-04/21 од 31.05.2021. г.),
4. Правилник о унутрашњој организацији Агенције за банкарство Федерације БиХ (број: У.О.-38-8-1/19 од 16.09.2019. г., број: У.О.-55-04-1/21 од 25.02.2021. г. и број: У.О.-57-01/21 од 09.04.2021. г.), као саставни дио Правилника о раду,
5. Правилник о систематизацији послова Агенције за банкарство Федерације БиХ (број: 01-4314/19 од 15.11.2019. г., број: 01-2541/20 од 22.06.2020. г., број: 01-1928/21 од 10.05.2021. г., број: 01-1928-1/21 од 26.05.2021. г., број: 01-3876/21 од 22.09.2021. г. и број: 01-4480/21 од 28.10.2021. г.).

II ПРОПИСИ ВЕЗАНИ ЗА НАДЛЕЖНОСТ ПОСЛОВАЊА ФБА

Закони

1. Закон о банкама ("Службене новине ФБиХ", број: 27/17),
2. Закон о микрокредитним организацијама ("Службене новине ФБиХ", број: 59/06),
3. Закон о удружењима и фондацијама („Службене новине ФБиХ", број: 45/02),
4. Закон о лизингу („Службене новине ФБиХ", бр. 85/08, 39/09, 65/13 и 104/16),
5. Закон о Развојној банци Федерације БиХ ("Службене новине ФБиХ", број: 37/08),
6. Закон о девизном пословању ("Службене новине ФБиХ", број: 47/10),
7. Закон о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности ("Службени гласник БиХ", бр. 47/14 и 46/16),
8. Закон о заштити жираната у ФБиХ („Службене новине ФБиХ", број: 100/13),
9. Закон о заштити корисника финансијских услуга ("Службене новине ФБиХ", број: 31/14),
10. Закон о унутрашњем платном промету („Службене новине ФБиХ", бр. 48/15, 79/15-испр. и 4/21),
11. Закон о факторингу Федерације БиХ („Службене новине ФБиХ", бр. 14/16 и 74/20),
12. Закон о осигурању депозита у банкама Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ", број: 32/20).

Одлуке, упутства и смјернице ФБА везано за рад и надзор пословања банака

1. Одлука о израчунавању капитала банке („Службене новине ФБиХ", бр. 81/17, 50/19, 37/20 и 81/20),

2. Одлука о великим изложеностима банке („Службене новине ФБиХ“, број: 81/17),
3. Одлука о екстерној ревизији и садржају ревизије у банци („Службене новине ФБиХ“, број: 81/17),
4. Одлука о условима за издавање прокуре у банци („Службене новине ФБиХ“, број: 81/17),
5. Одлука о купопродаји пласмана банке („Службене новине ФБиХ“, бр. 81/17 и 86/20),
6. Одлука о плановима опоравка банке и банкарске групе („Службене новине ФБиХ“, бр. 81/17 и 48/21),
7. Одлука о захтјевима за консолидовану банкарску групу („Службене новине ФБиХ“, број: 81/17),
8. Одлука о управљању екстернализацијом у банци („Службене новине ФБиХ“, број: 81/17),
9. Одлука о изузецима од чувања банкарске тајне („Службене новине ФБиХ“, број: 81/17),
10. Одлука о евиденцији банке и организационог дијела банке са сједиштем у Републици Српској или Брчко Дистрикту и представништва банке отворене у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине ФБиХ“, број: 81/17),
11. Одлука о обавези банке о обавјештавању Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине ФБиХ“, број: 81/17),
12. Одлука о пословању банке са лицима у посебном односу са банком („Службене новине ФБиХ“, број: 81/17),
13. Одлука о јединственом начину обрачуна и исказивања ефективне каматне стопе на кредите и депозите („Службене новине ФБиХ“, број: 81/17),
14. Одлука о условима када се банка сматра несолвентном („Службене новине ФБиХ“, број: 81/17),
15. Одлука о условима и начину поступања банке, микрокредитне организације и лизинг друштва по приговору клијента („Службене новине ФБиХ“, број: 81/17),
16. Одлука о управљању информационом системом у банци („Службене новине ФБиХ“, број: 81/17),
17. Одлука о изјави о имовинском стању („Службене новине ФБиХ“, број: 81/17),
18. Одлука о управљању девизним ризиком у банци („Службене новине ФБиХ“, бр. 81/17 и 37/20),
19. Одлука о укључивању посебних услова за уговарање дугорочних ненамјенских и замјенских кредита физичким лицима у систем управљања ризицима у банци („Службене новине ФБиХ“, број: 81/17),
20. Одлука о условима и поступку за издавање, одбијање издавања и укидања дозволе за рад („Службене новине ФБиХ“, број: 90/17),
21. Одлука о условима и поступку за издавање и одбијање издавања сагласности за избор односно именовање чланова надзорног одбора и управе банке и укидање издатих сагласности („Службене новине ФБиХ“, број: 90/17),
22. Одлука о условима и поступку за издавање, одбијање издавања и укидања других сагласности за обављање банкарских активности („Службене новине ФБиХ“, број: 90/17),
23. Одлука о супервизији банака и поступцима Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине ФБиХ“, бр. 90/17 и 94/21),
24. Одлука о поступку за утврђивање потраживања и расподеле активе и пасиве приликом ликвидације банке („Службене новине ФБиХ“, број: 90/17),
25. Одлука о тарифи накнада за банке („Службене новине ФБиХ“, бр. 46/18 и 69/19),

26. Одлука о условима за укључење формираних резерви за кредитне губитке у редован основни капитал банке („Службене новине ФБиХ“, број: 91/18),
27. Одлука о интерном процесу процјене адекватности капитала и интерном процесу процјене адекватности ликвидности у банци („Службене новине ФБиХ“, бр. 16/19 и 30/20),
28. Одлука о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака („Службене новине ФБиХ“, бр. 44/19 и 37/20),
29. Одлука о управљању каматним ризиком у банкарској књизи („Службене новине ФБиХ“, број: 41/20),
30. Одлука о привременим мјерама које банка примјењује за ублажавање негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем COVID-19 („Службене новине ФБиХ“, бр. 60/20, 21/21, 89/21 и 104/21),
31. Одлука о извјештајима које банка доставља Агенцији за банкарство Федерације Босне и Херцеговине према стандардизованом регулаторном извјештајном оквиру (ЦОРЕП) („Службене новине ФБиХ“, бр. 86/20 и 61/21),
32. Одлука о извјештајима које банка доставља Агенцији за банкарство Федерације Босне и Херцеговине у надзорне и статистичке сврхе („Службене новине ФБиХ“, број: 86/20),
33. Одлука о садржају, роковима и начину достављања података за упоредни приказ накнада услуга за пословне субјекте у унутрашњем платном промету и међубанкарске накнаде за трансакције платним картицама („Службене новине ФБиХ“, број: 31/21),
34. Одлука о систему интерног управљања у банци („Службене новине ФБиХ“, број: 39/21),
35. Одлука о објављивању података и информација банке („Службене новине ФБиХ“, број: 39/21),
36. Одлука о управљању ризиком ликвидности банке („Службене новине ФБиХ“, број: 39/21),
37. Одлука о поступку супервизорског прегледа и процјене банке (SREP) („Службене новине ФБиХ“, број 94/21),
38. Одлука о минималним стандардима за документовање кредитних активности банака („Службене новине ФБиХ“, бр. 3/03 и 23/14),
39. Одлука о минималним стандардима активности банака на спрјечавању прања новца и финансирања терористичких активности („Службене новине ФБиХ“, број: 48/12),
40. Одлука о минималним стандардима за обављање мјењачких послова („Службене новине ФБиХ“, бр. 95/13, 99/13 и 103/18),
41. Одлука о поступку контроле обављања мјењачких послова („Службене новине ФБиХ“, број: 95/13),
42. Одлука о условима за процјену и документовање кредитне способности („Службене новине ФБиХ“, број: 23/14),
43. Смјернице за процјену планова опоравка (број: 01-4919/17 од 22.12.2017. г.),
44. Упутство за израчунавање пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе (број: 01-4921/17 од 22.12.2017. г.),
45. Упутство за примјену и израду извјештаја повјериоца у складу са Одлуком о условима и начину поступању банке, МКО и лизинг друштва по приговору клијента (број: 01-4922/17 од 22.12.2017. г.),
46. Смјернице за екстерне ревизоре информационог система (број: 01-262/18 од 30.01.2018. г.),
47. Смјернице за извјештавање Агенције за банкарство Босне и Херцеговине о примјени ИСААР-а и ИААР-а у банци (број: 01-1338/19 од 16.04.2019. г. и број: 01-2162/20 од 29.05.2020. г.),

48. Упутство за класификацију и вредновање финансијске активе (број: 01-2583/19 од 05.07.2019. г.),
49. Упутство за процјену тржишне вриједности колатерала (број: 01-3181/20 од 03.08.2020. г.),
50. Упутство за попуњавање извјештаја о посебним мјерама одобреним у складу са Одлуком о привременим мјерама које банка примјењује за опоравак од негативних посљедица узрокованих вирусним обољењем COVID-19 (број: 01-4003/20 од 25.09.2020. г.),
51. Упутство за попуњавање извјештаја банке о регулаторном капиталу, кредитном, оперативном и тржишном ризику и стопи финансијске полуге (број: 01-171/21 од 18.01.2021. г.),
52. Упутство за попуњавање извјештаја банке о великим изложеностима (број: 01-172/21 од 18.01.2021. г.),
53. Упутство за попуњавање извјештаја банке о каматном ризику у банкарској књизи (број: 01-173/21 од 18.01.2021. г.),
54. Упутство за попуњавање извјештаја о девизној позицији банке (број: 01-174/21 од 18.01.2021. г.),
55. Упутство за извјештавање о управљању екстернализацијом у банци (број: 01-175/21 од 18.01.2021. г.),
56. Упутство за извјештавање о управљању информационим системима (број: 01-176/21 од 18.01.2021. г.),
57. Упутство за попуњавање образаца СПНиФТА за банке (број: 01-177/21 од 18.01.2021. г.),
58. Упутство за попуњавање извјештаја о обиму мјењачких послова, унутрашњег и девизног платног промета (број: 01-178/21 од 18.01.2021. г.),
59. Упутство за доставу података за упоредни приказ накнада и услуга за пословне субјекте у унутрашњем платном промету (број: 01-1869/21 од 07.05.2021. г.),
60. Упутство за доставу података о међубанкарским накнадама за трансакције платним картицама (број: 01-1870/21 од 07.05.2021. г.),
61. Упутство о начину примјене одредби Одлуке о управљању ризиком ликвидности банке о израчуну и одржавању NSFR-а (број: 01-2374/21 од 03.06.2021. г.),
62. Упутство о начину примјене одредби Одлуке о управљању ризиком ликвидности банке о израчуну и одржавању LCR-а (број: 01-2375/21 од 03.06.2021. г.),
63. Упутство за објављивање података и информација банке (број: 01-2376/21 од 03.06.2021. г.),
64. Упутство за примјену посебних стандарда у управљању појединачним ризицима у банци (број: 01-2599/21 од 16.06.2021. г.),
65. Упутство о начину сачињавања извјештаја који се достављају Агенцији за банкарство Босне и Херцеговине за потребе израде и ажурирања плана реструктурирања банке и банкарске групе (број: 01-3585/21 од 31.08.2021. г.),
66. Упутство за извјештавање о NSFR-у (број: 01-3981 од 30.09.2021. г.),
67. Упутство за попуњавање извјештајних образаца за ликвидносну покривеност (број: 01-4675/21 од 08.11.2021. г.),
68. Упутство о начину извјештавања привременог управника о пословању банке под привременом управом (број: 06-2516/13 од 19.07.2013. г.),
69. Упутство о форми и начину додатног извјештавања банака под привременом управом (број: 06-2514/13 од 19.07.2013. г.),

70. Упутство о начину извјештавања ликвидационог управника о провођењу ликвидације у банци (број: 06-2516/13 од 19.07.2013. г.),
71. Упутство за израду биланса стања банака (бр. 01-574/00 од 12.07.2000. г. и 01-2-1669/07 од 10.10.2007. г.),
72. Упутство за израду биланса успјеха банака (број: 01-575/00 од 12.07.2000. г.).

Одлуке и упутства ФБА везано за реструктурирање банака

1. Одлука о процјени могућности реструктурирања банке и банкарске групе ("Службене новине ФБиХ", број: 26/18),
2. Одлука о плановима реорганизације пословања банке ("Службене новине ФБиХ", број: 26/18),
3. Одлука о условима и начину вршења независне процјене вриједности имовине и обавеза банке прије и у току поступка реструктурирања ("Службене новине ФБиХ", број: 26/18),
4. Одлука о продаји дионица, имовине, права и обавеза банке у реструктурирању ("Службене новине ФБиХ", број: 26/18),
5. Одлука о подацима и информацијама које се достављају Агенцији за банкарство Федерације Босне и Херцеговине за потребе израде и ажурирања плана реструктурирања банке и банкарске групе ("Службене новине ФБиХ", бр. 44/19, 48/19 и 61/21),
6. Одлука о оснивању, условима и начину давања сагласности за друштва за управљање имовином ("Службене новине ФБиХ", број: 26/18),
7. Одлука о поступку и начину вршења отписа или конверзије инструмената капитала и обавеза банке ("Службене новине ФБиХ", број: 26/18),
8. Одлука о оснивању банке за посебне намјене ("Службене новине ФБиХ", број: 26/18),
9. Одлука о врсти уговора и финансијских инструмената на које се примјењује заштитне мјере за друге уговорне стране ("Службене новине ФБиХ", број: 26/18),
10. Одлука о минималним захтјевима за капиталом и прихватљивим обавезама банке ("Службене новине ФБиХ", број: 26/18),
11. Одлука о условима и начину провођења надзора и налагање мјера у циљу извршења овлашћења из надлежности реструктурирања банака („Службене новине ФБиХ”, бр. 54/20 и 61/21),
12. Упутство о начину сачињавања извјештаја који се доставља Агенцији за банкарство Федерације Босне и Херцеговине за потребе израде и ажурирања плана реструктурирања банке и банкарске групе (број: 01-3585/21 од 31.08.2021. г.).

Одлуке и упутства ФБА везано за рад и надзор пословања МКО

1. Одлука о условима и поступку издавања и одузимања дозволе за рад и других сагласности микрокредитним организацијама („Службене новине ФБиХ”, број: 103/18),
2. Одлука о условима и поступку за издавање дозволе за рад микрокредитној фондацији насталој промјеном облика микрокредитне организације („Службене новине ФБиХ”, бр. 27/07 и 31/18),
3. Одлука о условима и осталим стандардима пословања и ограничењима у микрокредитној организацији („Службене новине ФБиХ”, број: 103/18),
4. Одлука о надзору микрокредитних организација и поступцима Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине ФБиХ”, број: 103/18),

5. Одлука о јединственом начину обрачуна и исказивања ефективне каматне стопе на кредите и депозите („Службене новине ФБиХ“, број: 81/17),
6. Одлука о извјештајима које микрокредитна организација доставља Агенцији за банкарство Федерације БиХ и роковима извјештавања („Службене новине ФБиХ“, број: 87/19),
7. Одлука о висини и начину формирања и одржавања резерви за покриће кредитних губитака микрокредитних организација („Службене новине ФБиХ“, број: 27/07),
8. Одлука о минималним стандардима активности микрокредитних организација на спрјечавању прања новца и финансирања терористичких активности („Службене новине ФБиХ“, број: 48/12),
9. Одлука о минималним стандардима за документовање кредитних активности микрокредитних организација и процјену кредитне способности („Службене новине ФБиХ“, бр. 23/14 и 54/20),
10. Одлука о тарифи накнада за микрокредитне организације („Службене новине ФБиХ“, бр. 46/18, 69/19 и 86/20),
11. Одлука о условима и начину поступања банке, микрокредитне организације и лизинг друштва по приговору клијента („Службене новине ФБиХ“, број: 81/17),
12. Одлука о привременим мјерама које лизинг друштва и микрокредитне организације примјењују за ублажавање неповољних економских посљедица узрокованих појавом вирусног обољења COVID-19 („Службене новине ФБиХ“, бр. 60/20, 21/21 и 104/21),
13. Упутство за примјену и израду извјештаја повјериоца у складу са Одлуком о условима и начину поступању банке, МКО и лизинг друштва по приговору клијента (број: 01-4922/17 од 22.12.2017. г.),
14. Упутство за израчунавање пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе (број: 01-4921/17 од 22.12.2017. г.),
15. Упутство за израчунавање прилагођеног поврата на активу и оперативне активности (број: 01-646/19 од 04.03.2019. г.),
16. Упутство о садржају и начину вођења регистра повезаних лица у микрокредитним организацијама (број: 01-647/19 од 04.03.2019. г.),
17. Упутство за израду извјештаја микрокредитне организације (број: 01-56/20 од 15.01.2020. г.),
18. Упутство за попуњавање извјештаја о посебним мјерама одобреним у складу са Одлуком о привременим мјерама које лизинг друштва и микрокредитне организације примјењују за опоравак од негативних посљедица узрокованих вирусним обољењем COVID-19 (број: 4004/20 од 25.09.2020. г.).

Одлуке и упутства ФБА везано за рад и надзор пословања лизинг друштва

1. Одлука о условима и начину поступања банке, микрокредитне организације и лизинг друштва по приговору клијента („Службене новине ФБиХ“, број: 81/17),
2. Одлука о издвајању пословних процеса лизинг друштва (Екстернализација) („Службене новине ФБиХ“, број: 58/17),
3. Одлука о облику и садржају извјештаја које лизинг друштва достављају Агенцији за банкарство Федерације БиХ и роковима извјештавања („Службене новине ФБиХ“, бр. 46/09, 48/12 и 110/12),
4. Одлука о условима и поступку за издавање и одузимање дозволе за обављање послова лизинга („Службене новине ФБиХ“, бр. 46/09, 58/17 и 31/18),

5. Одлука о условима и поступку за издавање и одузимање сагласности лизинг друштву („Службене новине ФБиХ“, бр. 46/09, 46/11 и 58/17),
6. Одлука о јединственом начину и исказивања ефективне каматне стопе уговора о финансијском лизингу („Службене новине ФБиХ“, број: 46/18),
7. Одлука о тарифи накнада за лизинг друштва („Службене новине ФБиХ“, бр. 46/18 и 69/19),
8. Одлука о јединственом начину и методу обрачуна и исказивања лизинг накнаде по уговору о оперативном лизингу („Службене новине ФБиХ“, бр. 46/09 и 48/12),
9. Одлука о минималној висини и начину формирања, управљања и одржавања резерви за губитке и управљање ризицима лизинг друштва („Службене новине ФБиХ“, број: 46/09),
10. Одлука о надзору лизинг друштва („Службене новине ФБиХ“, бр. 46/09, 58/17, 31/18 и 37/20),
11. Одлука о минималним стандардима активности лизинг друштава на спрјечавању прања новца и финансирања терористичких активности („Службене новине ФБиХ“, број: 48/12),
12. Одлука о минималним стандардима за документовање финансирања путем лизинг уговора и процјену кредитне способности („Службене новине ФБиХ“, бр. 46/14 и 37/20),
13. Одлука о привременим мјерама које лизинг друштва и микрокредитне организације примјењују за ублажавање неповољних економских посљедица узрокованих појавом вирусног обољења COVID-19 („Службене новине ФБиХ“, бр. 60/20, 21/21 и 104/21),
14. Упутство за примјену одлуке о јединственом начину и методу обрачуна и исказивања ефективне каматне стопе за уговор о финансијском лизингу (број: 01-2445/10 од 11.06.2010. г.),
15. Упутство за израду извјештаја лизинг друштва (број: 08-340/13 од 31.01.2013. г.),
16. Упутство за примјену и израду извјештаја повјериоца у складу са Одлуком о условима и начину поступању банке, МКО и лизинг друштва по приговору клијента (број: 01-4922/17 од 22.12.2017. г.),
17. Упутство за попуњавање извјештаја о посебним мјерама одобреним у складу са Одлуком о привременим мјерама које лизинг друштва и микрокредитне организације примјењују за опоравак од негативних посљедица узрокованих вирусним обољењем COVID-19 (број: 4004/20 од 25.09.2020. г.).

Одлуке и упутства ФБА везано за рад и надзор факторинг пословања

1. Одлука о минималним стандардима садржаја уговора о факторингу („Службене новине ФБиХ“, број: 70/16),
2. Одлука о минималним стандардима услова и начина обављања дјелатности друштава за факторинг („Службене новине ФБиХ“, број: 70/16),
3. Одлука о минималним стандардима критеријума, правила и додатних захтјева за капитал друштава за факторинг („Службене новине ФБиХ“, број: 70/16),
4. Одлука о минималним стандардима критерија и поступака одлучивања о издавању сагласности за стицање или повећавање квалификованог удјела у друштвима за факторинг и друштвима за факторинг у другом правном лицу („Службене новине ФБиХ“, број: 70/16),

5. Одлука о минималним стандардима ближих услова и начина издавања одобрења за рад друштава за факторинг у домаћем факторингу („Службене новине ФБиХ“, број: 70/16),
6. Одлука о минималним стандардима услова које чланови надзорног одбора и управе друштава за факторинг морају испуњавати („Службене новине ФБиХ“, број: 70/16),
7. Одлука о минималним стандардима критеријума и начина управљања ризицима друштава за факторинг („Службене новине ФБиХ“, број: 70/16),
8. Одлука о минималним стандардима начина обављања послова интерне ревизије у друштвима за факторинг („Службене новине ФБиХ“, број 70/16),
9. Одлука о минималним стандардима структуре, садржаја, начина и рокова достављања информација и извјештаја друштава за факторинг Агенцији за банкарство Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине ФБиХ“, бр. 70/16, 85/16-испр. и 104/16),
10. Одлука о тарифи накнада друштава за факторинг („Службене новине ФБиХ“, бр. 46/18 и 69/19),
11. Упутство за попуњавање финансијских и осталих извјештаја које су друштва за факторинг обавезна састављати за потребе Агенције за банкарство Федерације БиХ (број: 4203/16 од 24.10.2016. г.),
12. Упутство за израду извјештаја о израчуну капитала друштава за факторинг (број: 4204/16 од 24.10.2016. г.),
13. Упутство за израду и начин доставе пројекције пословања друштва за факторинг (број: 1100/19 од 01.04.2019. г.).

Одлуке везано рад Омбудсмена за банкарски систем

1. Правила поступања омбудсмена за банкарски систем (“Службене новине ФБиХ“, бр. 62/14 и 93/15),
2. Одлука о минималним захтјевима у погледу садржаја, разумљивости и доступности општих и посебних услова пословања даваоца финансијских услуга (“Службене новине ФБиХ“, број: 62/14),
3. Одлука о условима и начину поступања по захтјеву жиранта за ослобађање од обавезе јемства („Службене новине ФБиХ“, број: 31/18).

Остали прописи:

Развојна банка ФБиХ

1. Уредба о критеријумима и начину вођења надзора над пословањем Развојне банке ФБиХ, (“Службене новине ФБиХ“, бр. 57/08, 77/08, 62/10 и 59/14),
2. Одлука о утврђивању висине накнада за обављање надзора над радом Развојне банке ФБиХ, (“Службене новине ФБиХ“, број: 65/09).

Девизно пословање

1. Правилник о поступку отварања и вођења девизних рачуна и девизних штедних улога резидената у банци (“Службене новине ФБиХ“, број: 56/10),
2. Правилник о условима и начину отварања, вођења и затварања рачуна нерезидената у банци (“Службене новине ФБиХ“, број: 56/10),
3. Одлука о изношењу стране готовине и чекова (“Службене новине ФБиХ“, број: 58/10),

4. Одлука о условима и начину обављања мјењачких послова ("Службене новине ФБиХ", бр. 58/10 и 49/11),
5. Одлука о условима за издавање одобрења за отварање девизног рачуна у иностранству ("Службене новине Ф БиХ", број: 58/10),
6. Одлука о плаћању, наплати и преносу у девизама и страног готовини ("Службене новине ФБиХ", број: 58/10),
7. Одлука о начину и условима под којима резиденти у пословању с нерезидентима могу примити наплату или извршити плаћање у страног готовини и готовини у конвертибилним маркама ("Службене новине ФБиХ", број: 58/10),
8. Правилник о начину, роковима и обрасцима извјештавања о кредитним пословима са иностранством ("Службене новине ФБиХ", број: 79/10),
9. Одлука о минималним стандардима за обављање мјењачких послова ("Службене новине ФБиХ", бр. 95/13 и 99/13),
10. Одлука о поступку контроле обављања мјењачких послова ("Службене новине ФБиХ", број: 95/13).

СПНиФТА

1. Правилник о провођењу Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности („Службени гласник БиХ", број: 41/15).

III ОСТАЛИ ЗАКОНИ У ФБИХ РЕЛЕВАНТНИ ЗА РАД И НАДЗОР ПОСЛОВАЊА СБС

1. Закон о облигационим односима ("Службени лист РБиХ" бр. 2/92, 13/93 и 13/94, „Службене новине ФБиХ", бр. 29/03 и 42/11),
2. Закон о платним трансакцијама ("Службене новине ФБиХ", бр. 32/00 и 28/03),
3. Закон о чеку ("Службене новине ФБиХ", број: 32/00),
4. Закон о мјеници ("Службене новине ФБиХ", бр. 32/00 и 28/03),
5. Закон о висини стопе затезне камате на јавне приходе ("Службене новине ФБиХ", бр. 48/01, 52/01, 42/06, 28/13, 66/14, 86/15, 34/18, 99/19 и 48/21),
6. Закон о привредним друштвима ("Службене новине ФБиХ" бр. 81/15 и 75/21),
7. Закон о финансијској консолидацији привредних друштава у ФБиХ („Службене новине ФБиХ", бр. 52/14, 36/18 и 54/19),
8. Закон о преузимању дионичких друштава („Службене новине ФБиХ", број: 77/15),
9. Закон о регистрацији пословних субјеката у ФБиХ ("Службене новине ФБиХ", бр. 27/05, 68/05, 43/09, 63/14 и 75/21),
10. Закон о јавним предузећима („Службене новине ФБиХ", бр. 8/05, 81/08, 22/09 и 109/12),
11. Закон о ликвидационом поступку ("Службене новине ФБиХ", број: 29/03),
12. Закон о дугу, задуживању и гаранцијама у ФБиХ („Службене новине ФБиХ", бр. 86/07, 24/09 и 44/10),
13. Закон о класификацији дјелатности у ФБиХ ("Службене новине ФБиХ", бр. 64/07 и 80/11),
14. Закон о класификацији занимања у ФБиХ ("Службене новине ФБиХ", број: 111/12),
15. Закон о тржишту вриједносних папира ("Службене новине ФБиХ", бр. 85/08, 109/12, 86/15 и 25/17),
16. Закон о регистру вриједносних папира ("Службене новине ФБиХ", бр. 39/98, 36/99 и 33/04),

17. Закон о Комисији за вриједносне папире ("Службене новине ФБиХ" бр. 39/98, 36/99, 33/04 и 6/17),
18. Закон о раду ФБиХ ("Службене новине ФБиХ", бр. 26/16 и 89/18),
19. Закон о вијећу запосленика ("Службене новине ФБиХ", број: 38/04),
20. Закон о запошљавању странаца ("Службене новине Ф БиХ", број: 111/12),
21. Закон о инвестиционим фондовима ("Службене новине ФБиХ", бр. 85/08 и 25/17),
22. Закон о посредовању у приватном осигурању ("Службене новине ФБиХ", бр. 22/05, 8/10 и 30/16),
23. Закон о пореској управи Федерације БиХ ("Службене новине ФБиХ", бр. 33/02, 28/04, 57/09, 40/10, 29/11 и 27/12, 7/13, 71/14 и 91/15),
24. Закон о порезу на добит ("Службене новине ФБиХ", бр. 15/16 и 15/20),
25. Закон о порезу на доходак ("Службене новине ФБиХ", бр. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 и 65/13),
26. Закон о доприносима ("Службене новине ФБиХ", бр. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 106/16, 34/18, 99/19 и 4/21),
27. Закон о наплати и дјелимичном отпису доспјелих, а ненаплаћених доприноса за социјално осигурање ("Службене новине ФБиХ", бр. 25/06 и 57/09),
28. Закон о Јединственем систему регистрације контроле и наплате доприноса ("Службене новине ФБиХ", бр. 42/09, 109/12, 30/16 и 96/21),
29. Закон о почетној биланци стања предузећа и банака ("Службене новине ФБиХ", бр. 12/98, 40/99, 47/06, 38/08 и 65/09),
30. Закон о ревизији приватизације државног капитала у господарским друштвима и банкама ("Службене новине ФБиХ", број: 55/12),
31. Закон о утврђивању и остваривању потраживања грађана у поступку приватизације ("Службене новине ФБиХ", бр. 27/97, 8/99, 45/00, 54/00, 7/01, 32/01, 27/02, 57/03, 44/04, 79/07, 65/09, 48/11, 111/12, 86/15, 13/18, 44/20 и 103/21),
32. Закон о утврђивању и начину измирења унутрашњих обавеза ФБиХ ("Службене новине ФБиХ", бр. 66/04, 49/05, 5/06, 35/06, 31/08, 32/09, 65/09 и 42/11 и 35/14),
33. Закон о измирењу обавеза на основу рачуна старе девизне штедње у ФБиХ ("Службене новине ФБиХ", бр. 62/09 и 42/11, 91/13, 101/16 и 57/20),
34. Закон о удружењима и фондацијама ("Службене новине ФБиХ", број: 45/02),
35. Закон о експропријацији ("Службене новине ФБиХ", бр. 70/07, 36/10, 25/12 и 34/16),
36. Закон о престанку важења Закона о грађењу ("Службене новине ФБиХ", бр. 55/02 и 34/07),
37. Закон о грађевинском земљишту у ФБиХ ("Службене новине ФБиХ", број: 67/05),
38. Закон о привременој забрани располагања државном имовином ФБиХ ("Службене новине ФБиХ", бр. 20/05, 17/06, 62/06, 40/07, 70/07, 94/07 и 41/08),
39. Закон о слободи приступа информацијама у ФБиХ („Службене новине ФБиХ", бр. 32/01 и 48/11),
40. Закон о прекршајима ФБиХ ("Службене новине ФБиХ", број: 63/14),
41. Закон о нотарима ("Службене новине ФБиХ", број: 45/02),
42. Закон о вјештацима ("Службене новине ФБиХ", бр. 49/05 и 38/08),
43. Закон о агенцијама и унутрашњим службама за заштиту људи и имовине ("Службене новине ФБиХ", бр. 78/08 и 67/13),
44. Закон о земљишним књигама ФБиХ ("Службене новине ФБиХ", бр. 58/02, 19/03 и 54/04),
45. Закон о страним улагањима ("Службене новине ФБиХ", бр. 61/01, 50/03 и 77/15)
46. Закон о поступку медијације ("Службене новине ФБиХ", број 49/07),

47. Закон о трезору ФБиХ ("Службене новине ФБиХ", бр. 26/16 и 3/20),
48. Закон о Влади ФБиХ („Службене новине ФБиХ”, бр. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06),
49. Закон о федералном тужилаштву ФБиХ ("Службене новине ФБиХ", бр. 42/02 и 19/03),
50. Закону о судовима у ФБиХ ("Службене новине ФБиХ", бр. 38/05, 22/06, 63/10, 72/10-испр., 7/13, 52/14 и 75/21),
51. Закон о извршном поступку ("Службене новине ФБиХ", бр. 32/03, 52/03, 33/06, 39/06-испр., 39/09, 74/11, 35/12 и 46/16),
52. Закон о привременом одлагању од извршење потраживања на основу извршних одлука на терет буџета ФБиХ ("Службене новине ФБиХ", бр. 9/04 и 30/04),
53. Закон о управном поступку ("Службене новине ФБиХ", бр. 2/98 и 48/99),
54. Закон о управним споровима ("Службене новине ФБиХ", број: 9/05),
55. Закон о парничном поступку ("Службене новине ФБиХ", бр. 53/03, 73/05, 19/06 и 98/15),
56. Закон о ванпарничном поступку („Службене новине ФБиХ”, бр. 2/98, 39/04, 73/05, 80/14 и 11/21),
57. Кривични закон ФБиХ („Службене новине ФБиХ”, бр. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10 и 42/11, 59/14, 76/14, 46/16 и 75/17),
58. Закон о кривичном поступку ФБиХ ("Службене новине ФБиХ", бр. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09 и 12/10, 8/13, 59/14 и 74/20),
59. Закон о извршењу кривичних санкција у ФБиХ ("Службене новине ФБиХ", бр. 44/98, 42/99, 12/09 и 42/11),
60. Закон о сукобу интереса у органима власти у ФБиХ ("Службене новине ФБиХ", број: 70/08),
61. Закон о финансијско-информатичкој агенцији ("Службене новине ФБиХ", број: 80/11),
62. Закон о фискалним системима ("Службене новине ФБиХ", број: 81/09),
63. Закон о приватизацији банака ("Службене новине ФБиХ", бр. 12/98, 29/00, 37/01 и 33/02),
64. Закон о архивској грађи Федерације БиХ ("Службене новине ФБиХ", број: 45/02),
65. Закон о признавању јавних исправа на територији ФБиХ ("Службене новине ФБиХ", број: 4/98),
66. Закон о штрајку ("Службене новине Ф БиХ", број: 14/00),
67. Закон о федералним управним таксама и Тарифи федералних управних такси ("Службене новине ФБиХ", бр. 6/98, 8/00, 45/10, 43/13 и 98/17),
68. Закон о унутрашњој трговини ("Службене новине ФБиХ", бр. 40/10 и 79/17),
69. Закон о стварним правима („Службене новине ФБиХ”, бр. 66/13 и 100/13),
70. Закон о буџетима ФБиХ („Службене новине ФБиХ”, бр. 102/13, 9/14-испр. 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 и 99/19),
71. Закон о држављанству Федерације БиХ („Службене новине ФБиХ”, број: 34/16),
72. Закон о добровољним пензијским/мировинским фондовима („Службене новине ФБиХ”, број: 104/16),
73. Закон о финансијском пословању („Службене новине ФБиХ”, број: 48/16),
74. Закон о платама и накнадама у органима власти Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ”, бр. 45/10, 111/12 и 20/17),
75. Закон о Јединственом регистру корисника готовинских накнада на које се не уплаћују доприноси („Службене новине ФБиХ”, број: 25/17),
76. Закон о осигурању („Службене новине ФБиХ”, бр. 23/17 и 103/21),
77. Закон о развојном планирању и управљању развојем у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине ФБиХ”, број: 32/17),

78. Закон о пензијском и инвалидском осигурању („Службене новине ФБиХ“, бр. 13/18 и 90/21),
79. Закон о висини стопе затезне камате („Службене новине ФБиХ“, број: 18/20),
80. Закон о роковима и поступању у судским поступцима за вријеме трајања несреће на територији Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине ФБиХ“, број: 28/20),
81. Закон о судској полицији у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине ФБиХ“, број: 77/20),
82. Закон о заштити на раду („Службене новине ФБиХ“, број: 79/20),
83. Закон о Регистру финансијских извјештаја („Службене новине ФБиХ“, број: 7/21),
84. Закон о рачуноводству и ревизији у Федерацији БиХ („Службене новине ФБиХ“, број: 15/21),
85. Закон о јединственом регистру такси и накнада у Федерацији БиХ („Службене новине ФБиХ“, број: 24/21),
86. Закон о мирном рјешавању радних спорова („Службене новине ФБиХ“, број: 49/21),
87. Закон о стечају („Службене новине ФБиХ“, број 53/21),
88. Закон о обрту и сродним дјелатностима у ФБиХ („Службене новине ФБиХ“, број: 75/21).

IV ОСТАЛИ ЗАКОНИ У БИХ РЕЛЕВАНТНИ ЗА РАД И НАДЗОР ПОСЛОВАЊА СБС-а

1. Закон о Централној банци БиХ („Службени гласник БиХ“, бр. 1/97, 29/02, 8/03, 13/03, 14/03, 9/05, 76/06 и 32/07),
2. Закон о заштити потрошача у БиХ („Службени гласник БиХ“, број: 25/06),
3. Закон о надзору над тржиштем у БиХ („Службени гласник БиХ“, бр. 45/04, 44/07 и 102/09),
4. Закон о конкуренцији („Службене гласник БиХ“, бр. 48/05, 76/07 и 80/09),
5. Закон о политици директних страних улагања у БиХ („Службени гласник БиХ“, бр. 4/98, 17/98, 13/03 и 48/10),
6. Закон о заштити личних података („Службени гласник БиХ“, бр. 49/06, 76/11 и 89/11-испр.),
7. Закон о заштити тајних података („Службени гласник БиХ“, бр. 54/05 и 12/09),
8. Закон о електронском потпису („Службени гласник БиХ“, број: 91/06),
9. Одлука о основама употребе електронског потписа и пружања услуга овјеравања („Службени гласник БиХ“, број 21/09),
10. Закон о класификацији дјелатности у БиХ („Службени гласник БиХ“, бр. 76/06, 100/08 и 32/10),
11. Закон о државној служби у институцијама БиХ („Службени гласник БиХ“, бр. 12/02, 19/02, 8/03, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 и 93/17),
12. Закон о раду у институцијама БиХ („Службени гласник БиХ“, бр. 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13 и 93/17),
13. Закон о задуживању, дугу и гаранцијама Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, бр. 52/05, 103/09 и 90/16),
14. Закон о измирењу обавеза по основу рачуна старе девизне штедње („Службени гласник БиХ“, бр. 28/06, 76/06, 72/07, 97/11 и 100/13),
15. Закон о рачуноводству и ревизији БиХ („Службени гласник БиХ“, број: 42/04),
16. Закон о утврђивању и начину измирења унутрашњег дуга БиХ („Службени гласник БиХ“, број: 44/04),
17. Оквирни закон о залозима („Службени гласник БиХ“, бр. 28/04 и 54/04),

18. Закон о порезу на додану вриједност ("Службени гласник БиХ", бр. 9/05, 35/05, 100/08 и 33/17),
19. Закон о јавним набавкама БиХ („Службени гласник БиХ”, број: 39/14),
20. Закон о царинској тарифи ("Службени гласник БиХ", број: 58/12),
21. Закон о царинским прекршајима БиХ ("Службени гласник БиХ", број: 88/05),
22. Закон о патенту ("Службени гласник БиХ", број: 53/10),
23. Закон о слободи приступа информацијама у БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 и 100/13),
24. Закон о јединственом матичном броју ("Службени гласник БиХ", бр. 32/01, 63/08 и 103/11),
25. Закон о удружењима и фондацијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 32/01, 42/03, 63/08, 76/11 и 94/16),
26. Закон о министарствима и другим органима управе БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 и 83/17),
27. Закон о привременој забрани располагања државном имовином БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 18/05, 29/06, 85/06, 32/07, 41/07, 74/07, 99/07 и 58/08),
28. Закон о употреби и заштити назива БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/04, 50/08 и 76/11),
29. Закон о фискалном вијећу у БиХ („Службени гласник БиХ”, број: 63/08),
30. Закон о трезору институција БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 27/00 и 50/08),
31. Закон о уплатама на Јединствени рачун и расподјели прихода ("Службени гласник БиХ", бр. 55/04, 34/07, 49/09 и 91/17),
32. Закон о систему индиректног опорезивања у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 44/03, 52/04, 34/07, 4/08, 49/09, 32/13 и 91/17),
33. Закон о поступку медијације ("Службени гласник БиХ", број: 37/04),
34. Закон о пријеносу пословања медијације на удружење медијатора ("Службени гласник БиХ", број 52/05),
35. Закон о акцизама у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 49/09, 49/14, 60/14 и 91/17),
36. Закон о поступку присилне наплате индиректних пореза ("Службени гласник БиХ", бр. 89/05 и 62/11),
37. Закон о прекршајима ("Службени гласник БиХ", бр. 41/07, 18/12, 36/14, 81/15 и 65/20),
38. Закон о суду БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 49/09-пречишћени текст, 74/09-испр. и 97/09),
39. Закон о високом судском и тужилачком вијећу БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 35/02, 39/03, 42/03, 10/04, 25/04, 93/05, 32/07 и 48/07),
40. Закон о тужилаштву БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 49/09-пречишћени текст и 97/09),
41. Закон о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07 и 93/09, 41/13 и 53/16),
42. Закон о управним споровима БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 88/07, 83/08 и 74/10),
43. Закон о парничном поступку пред Судом БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 36/04, 84/07, 58/13, 94/16 и 34/21),
44. Закон о извршном поступку пред судом БиХ ("Службени гласник БиХ", број: 18/03),
45. Закон о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09 и 72/17),

46. Закон о привременом одгађању од извршења потраживања по основу извршних одлука на терет закона институција БиХ и међународних обавеза БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 43/03 и 43/04),
47. Кривични закон БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10, 47/14 и 35/18),
48. Закон о кривичном поступку БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09, 72/13 и 65/18),
49. Закон о сукобу интереса у институцијама власти БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 13/02, 16/02, 14/03, 12/04, 63/08 и 18/12, 87/13 и 41/16),
50. Закон о архивској грађи и архиву БиХ ("Службени гласник БиХ", број: 16/01),
51. Закон о пружању бесплатне правне помоћи ("Службени гласник БиХ", број: 83/16),
52. Закон о забрани дискриминације („Службени гласник БиХ”, бр. 59/09 и 66/16),
53. Закон о штрајку запослених у институцијама БиХ („Службени гласник БиХ”, број: 41/16),
54. Закон о извршењу кривичних санкција, притвора и других мјера („Службени гласник БиХ”, број 22/16-пречишћен текст),
55. Закон о држављанству БиХ („Службени гласник БиХ”, број 22/16-пречишћен текст),
56. Закон о платама и накнадама у институцијама БиХ („Службени гласник БиХ”, бр. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20 и 65/20),
57. Закон о азилу („Службени гласник БиХ”, број 11/16).

ПРИЛОЗИ ЗА БАНКАРСКИ СЕКТОР

Прилог 2 - Основни подаци о банкама у ФБиХ - 31.12.2021.

Р. бр.	Банка	Интернет адреса	Број запослених	Предсједник управе
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	www.addiko.ba	343	Сенела Пашић
2.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	www.asabanka.ba	327	Самир Мустафић
3.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	www.bbi.ba	450	Емина Шишић
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	www.intesasnpaolobanka.ba	562	Marco Trevisan
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	www.kib-banka.com.ba	81	Хасан Порчић
6.	NLB Banka d.d., Sarajevo	www.nlb.ba	460	Лидија Жигић
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	www.pbs.ba	181	Хамид Пршев
8.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	www.procreditbank.ba	139	Амир Салкановић
9.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	www.raiffeisenbank.ba	1.277	James Daniel Stewart, Jr
10.	Sberbank BH d.d. Sarajevo	www.sberbank.ba	420	Јасмин Спахић
11.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	www.sparkasse.ba	508	Амир Софтић
12.	UniCredit Bank d.d.	www.unicreditbank.ba	1.188	Амина Махмутовић
13.	UNION BANKA DD SARAJEVO	www.unionbank.ba	199	Ведран Хаџиахметовић
14.	ZiraatBank BH d.d.	www.ziraatbank.ba	297	Bülent Suer
УКУПНО			6.432	

Прилог 3 - Биланс стања банака у ФБИХ по шеми ФБА (активни подбиланс) - 31.12.2021.

- 000 KM -

Р. бр.	Опис	31.12.2020.	%	31.12.2021.	%	Индекс (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
АКТИВА						
1.	Новчана средства и рачуни депозита код депозитних	7.414.615	30,4	7.989.239	30,9	108
1.a.	Готов новац и некаматносни рачуни депозита	3.609.270	14,8	3.813.229	14,7	106
1.b.	Каматносни рачуни депозита	3.805.345	15,6	4.176.010	16,2	110
2.	Хартије од вриједности по фер вриједности кроз добит или губитак и по фер вриједности у осталој свеобухватној добити	1.526.169	6,3	1.742.810	6,7	114
3.	Пласмани другим банкама	275.941	1,1	350.452	1,3	127
4.	Кредити, потраживања по пословима лизинга и доспјела потраживања	15.254.651	62,5	15.890.821	61,4	104
4.a.	Кредити	14.544.264	59,6	15.120.075	58,4	104
4.b.	Потраживања по пословима лизинга	55.091	0,2	46.521	0,2	84
4.c.	Доспјела потраживања по кредитима и пословима лизинга	655.296	2,7	724.225	2,8	111
5.	Хартије од вриједности по амортизованом трошку	161.290	0,7	223.198	0,9	138
6.	Пословни простор и остала физна актива	517.475	2,1	491.588	1,9	95
7.	Остале некретнине	36.000	0,1	25.333	0,1	70
8.	Инвестиције у зависна и придружена друштва	15.944	0,1	13.860	0,1	87
9.	Остала актива	376.169	1,5	317.273	1,2	84
10.	МИНУС: Исправке вриједности	1.181.816	4,8	1.153.746	4,5	98
10.a.	Исправке вриједности за ставке позиције 4. Активе	1.127.176	4,6	1.099.948	4,3	98
10.b.	Исправке вриједности позиције Активе осим позиције 4. Активе	54.640	0,2	53.798	0,2	98
11.	УКУПНА АКТИВА	24.396.438	100	25.890.828	100	106
ОБАВЕЗЕ						
12.	Депозити	19.660.862	80,6	21.184.952	81,8	108
12.a.	Каматносни депозити	13.634.083	55,9	14.090.013	54,4	103
12.b.	Некаматносни депозити	6.026.779	24,7	7.094.939	27,4	118
13.	Узете позајмице - доспјеле обавезе	150	0,0	150	0,00	100
13.a.	Стање доспјелих, а неисплаћених обавеза	0	0,0	0	0,0	-
13.b.	Стање неизмирених-позваних за плаћање ванбилансних обавеза	150	0,0	150	0,0	100
14.	Узете позајмице од других банака	0	0,0	0	0,0	-
15.	Обавезе према влади	0	0,0	0	0,0	-
16.	Обавезе по узетим кредитима и осталим позајмицама	811.878	3,3	779.075	3,0	96
16.a.	са преосталим роком доспијења до једне године	210.081	0,9	313.719	1,2	149
16.b.	са преосталим роком доспијења преко једне године	601.797	2,4	465.356	1,8	77
17.	Субординисани дугови и субординисане обавезнице	186.358	0,8	167.557	0,7	90
18.	Остале обавезе	671.108	2,7	650.947	2,5	97
19.	УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ	21.330.356	87,4	22.782.681	88,0	107
КАПИТАЛ						
20.	Трајне приоритетне дионице	365	0,0	343	0,0	94
21.	Обичне дионице	1.299.335	5,3	1.382.522	5,3	106
22.	Емисиона анша	137.290	0,6	137.290	0,6	100
22.a.	на трајне приоритетне дионице	88	0,0	88	0,0	100
22.b.	на обичне дионице	137.202	0,6	137.202	0,6	100
23.	Нерасподијелена добит и резерве капитала	1.460.150	6,0	1.297.650	5,0	89
24.	Курсне разлике	0	0,0	0	0,0	-
25.	Остали капитал	168.942	0,7	290.342	1,1	172
26.	Резерве за кредитне губитке формиране из добити	0	0,0	0	0,0	-
27.	УКУПАН КАПИТАЛ: (20. до 25.)	3.066.082	12,6	3.108.147	12,0	101
28.	УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ: (19. + 27.)	24.396.438	100	25.890.828	100	106
ПАСИВНИ И НЕУТРАЛНИ ПОДБИЛАНС		703.769		712.283		101
УКУПНО		25.100.207		26.603.111		106

Прилог 4 - Преглед активе, кредита, депозита и финансијског резултата банака у ФБиХ - 31.12.2021.

- 000 KM -

Р. бр.	Банка	Актива		Кредити		Депозити		Финансијски резултат
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	Износ
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	1.038.373	4,0	533.133	3,4	797.987	3,8	14.632
2.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	1.041.955	4,0	617.986	3,9	927.189	4,4	6.714
3.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	1.487.596	5,8	890.585	5,6	1.207.837	5,7	3.218
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	2.496.815	9,6	1.674.166	10,5	1.844.757	8,7	30.692
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	127.930	0,5	55.004	0,4	94.063	0,4	1.457
6.	NLB Banka d.d., Sarajevo	1.421.262	5,5	918.790	5,8	1.183.229	5,6	21.057
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	590.113	2,3	323.582	2,0	497.130	2,3	6.574
8.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	711.096	2,7	523.377	3,3	456.392	2,2	2.677
9.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	4.901.220	18,9	2.596.539	16,3	4.073.308	19,2	69.584
10.	Sberbank BH d.d. Sarajevo	1.625.117	6,3	1.051.748	6,6	1.387.740	6,6	20.101
11.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	1.929.122	7,5	1.273.940	8,0	1.619.149	7,6	24.730
12.	UniCredit Bank d.d.	6.315.320	24,4	4.190.834	26,4	5.315.901	25,1	88.091
13.	UNION BANKA DD SARAJEVO	1.054.365	4,1	362.304	2,3	919.137	4,3	1.029
14.	ZiraatBank BH d.d.	1.150.544	4,4	878.833	5,5	861.133	4,1	3.004
	УКУПНО	25.890.828	100	15.890.821	100	21.184.952	100	293.560

Прилог 5 - Секторска структура кредита у ФБИХ и ECL - 31.12.2021.

- 000 KM -

Опис	Ниво кредитног ризика 1	Ниво кредитног ризика 2	Ниво кредитног ризика 3	Укупни бруто кредити по нивоима кредитног ризика	ECL за Ниво 1 кредитног ризика	ECL за Ниво 2 кредитног ризика	ECL за Ниво 3 кредитног ризика	Укупно ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Укупни кредити правна лица (1.1. до 1.21.)	6.770.320	925.089	582.085	8.277.494	66.945	116.184	435.691	618.820
1.1. А Пољопривреда, шумарство и риболов	91.866	9.149	32.939	133.954	852	475	22.886	24.213
1.2. Б Вађење руда и камена	91.545	12.316	983	104.844	1.195	2.847	641	4.683
1.3. Ц Прерађивачка индустрија	1.416.124	233.646	258.874	1.908.644	16.482	28.357	189.824	234.663
1.4. Д Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација	195.560	20.797	3.370	219.727	1.931	4.181	2.839	8.951
1.5. Е Снабдијевање водом, уклањ. отп. вода, господар. отпадом, те дјелатности санације околиш	25.869	4.002	1.085	30.956	241	400	1.083	1.724
1.6. Ф Грађевинарство	392.622	58.110	34.337	485.069	4.448	6.131	27.471	38.050
1.7. Г Трг. на велико и мало; поправан моторних возила и мотоц.	2.378.290	221.774	152.410	2.752.474	22.083	23.651	120.475	166.209
1.8. Х Превоз и складиштење	256.526	58.823	16.654	332.003	2.868	7.434	12.721	23.023
1.9. И Дјелатности пружања смјештаја те припреме и услуживања хране (котелјерство и угоститељство)	90.941	132.703	27.587	251.231	1.271	21.229	24.213	46.713
1.10. Ј Информације и комуникације	100.223	9.427	8.279	117.929	920	523	5.151	6.594
1.11. К Финанс. дјелатности и дјелатности осигурања	1.063.958	3.293	0	1.067.251	5.711	164	0	5.875
1.12. Л Пословање некретнима	65.962	102.421	15.550	183.933	1.214	13.656	11.922	26.792
1.13. М Стручне, научне и техничке дјелатности	154.839	18.566	18.720	192.125	2.455	1.537	11.315	15.307
1.14. Н Администрат. и помоћне услужне дјелатности	25.377	8.979	2.950	37.306	402	1.642	1.554	3.598
1.15. О Јавна управа и одбрана; обав. соц. осигурање	281.323	6.462	0	287.785	3.741	297	0	4.038
1.16. П Образовање	5.960	790	2.421	9.171	66	393	178	637
1.17. Q Дјелатности здравствене заштите и социјалне заштите	63.605	7.785	1.539	72.929	586	485	1.000	2.072
1.18. Р Умјетност, забава и рекреација	10.763	14.191	411	25.365	128	1.158	355	1.641
1.19. С Остале услужне дјелатности	58.963	1.855	3.976	64.794	351	1.623	2.063	4.037
1.20. Т Дјелатности домаћинства као послодавца; дјелатности домаћинства која производе различита добра и обављају различите услуге за властите потребе	0	0	0	0	0	0	0	0
1.21. У Дјелатности вантериторијал. организација и тијела	4	0	0	4	0	0	0	0
2. Укупно становништво (2.1 + 2.2 + 2.3)	6.748.669	425.538	439.120	7.613.327	82.526	43.166	355.436	481.128
2.1. Општа потрошња	5.227.612	358.239	395.652	5.981.503	71.303	37.131	322.614	431.048
2.2. Стамбена изградња	1.452.848	56.710	37.074	1.546.632	10.349	5.290	27.461	43.100
2.3. Обављање дјелатности (обртници)	68.209	10.589	6.394	85.192	874	745	5.361	6.980
3. Укупни кредити (1. + 2.)	13.518.989	1.350.627	1.021.205	15.890.821	149.471	159.350	791.127	1.099.948

Прилог 6 - Биланс успјеха банака у ФБиХ по шеми ФБА - 31.12.2021.

- 000 КМ -

Р. бр.	Опис	01.01. - 31.12.2020.	%	01.01. - 31.12.2021.	%	Индекс (3/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	ПРИХОДИ И РАСХОДИ ПО КАМАТАМА					
а)	Приходи од камата и слични приходи					
1)	Каматоносни рачуни депозита код депозитних институција	2.773	0,3	796	0,1	29
2)	Пласмани другим банкама	2.912	0,3	2.969	0,3	102
3)	Кредити и послови лизинга	624.578	60,3	611.388	55,6	98
4)	Хартије од вриједности које се држе до доспијећа	4.130	0,4	4.950	0,5	120
5)	Власничке хартије од вриједности	0	0,0	0	0,0	-
6)	Потраживања по плаћеним ванбилансним обавезама	2	0,0	3	0,0	150
7)	Остали приходи од камата и слични приходи	64.413	6,2	68.353	6,2	106
8)	УКУПНИ ПРИХОДИ ОД КАМАТА И СЛИЧНИ ПРИХОДИ	698.808	67,5	688.459	62,7	99
б)	Расходи по каматама и слични расходи					
1)	Депозити	90.219	8,7	75.580	6,9	84
2)	Узете позајмице од других банака	0	0,0	0	0,0	-
3)	Узете позајмице - доспјеле обавезе	0	0,0	0	0,0	-
4)	Обавезе по узетим кредитима и осталим позајмицама	8.018	0,8	6.782	0,6	85
5)	Субординисани дугови и субординисане обавезнице	7.303	0,7	6.866	0,6	94
6)	Остали расходи по каматама и слични расходи	24.687	2,4	30.970	2,9	125
7)	УКУПНИ РАСХОДИ ПО КАМАТАМА И СЛИЧНИ РАСХОДИ	130.227	12,6	120.198	11,0	92
ц)	НЕТО КАМАТА И СЛИЧНИ ПРИХОДИ	568.581	54,9	568.261	51,7	100
2.	ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ					
а)	Приходи из пословања са девизама	54.201	5,2	70.514	6,4	130
б)	Накнаде по кредитима	10.220	1,0	11.001	1,0	108
ц)	Накнаде по ванбилансним пословима	23.417	2,3	23.181	2,1	99
д)	Накнаде за извршене услуге	307.585	29,7	354.135	32,2	115
е)	Приход из послова трговања	2.354	0,2	903	0,1	38
ф)	Остали оперативни приходи	68.701	6,6	70.651	6,5	103
г)	УКУПНИ ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ а) до ф)	466.478	45,1	530.388	48,3	114
	УКУПАН ПРИХОД (1ц + 2г)	1.035.059	100	1.098.649	100	106
3.	НЕКАМАТНИ РАСХОДИ					
а)	Пословни и директни расходи					
1)	Трошк. испр. вријед. риз. активе, резервисања за погенц. обавезе и ост. вријед. усклађења	182.004	17,6	75.703	6,9	42
2)	Остали пословни и директни трошкови	135.862	13,1	155.890	14,2	115
3)	УКУПНИ ПОСЛОВНИ И ДИРЕКТНИ РАСХОДИ 1) + 2)	317.866	30,7	231.593	21,1	73
б)	Оперативни расходи					
1)	Трошкови плата и доприноса	257.639	24,9	259.673	23,6	101
2)	Трошкови пословног простора, остале фиксне активе и режија	164.192	15,9	173.442	15,8	106
3)	Остали оперативни трошкови	108.112	10,4	106.864	9,7	99
4)	УКУПНИ ОПЕРАТИВНИ РАСХОДИ 1) до 3)	529.943	51,2	539.979	49,1	102
ц)	УКУПНИ НЕКАМАТНИ РАСХОДИ	847.809	81,9	771.572	70,2	91
	УКУПАН РАСХОД (1б7+3ц)	978.036		891.770		91
4.	ДОБИТ ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА	205.455	19,8	327.077	29,8	159
5.	ГУБИТАК	18.205	1,8	0	0,0	-
6.	ПОРЕЗИ	19.311	1,9	33.180	3,0	172
7.	ДОБИТ ПО ОСНОВУ ПОВЕЋАЊА ОДЛОЖЕНИХ ПОРЕСКИХ СРЕДСТАВА И СМАЊЕЊЕ ОДЛОЖЕНИХ ПОРЕСКИХ ОБАВЕЗА	7.500	0,7	1.686	0,1	22
8.	ГУБИТАК ПО ОСНОВУ СМАЊЕЊА ОДЛОЖЕНИХ ПОРЕСКИХ СРЕДСТАВА И ПОВЕЋАЊЕ ОДЛОЖЕНИХ ПОРЕСКИХ ОБАВЕЗА	1.174	0,1	2.023	0,2	172
9.	НЕТО-ДОБИТ	187.335	18,1	293.560	26,7	157
10.	НЕТО-ГУБИТАК	13.070	1,3	0	0,0	-
11.	ФИНАНСИЈСКИ РЕЗУЛТАТ (9.-10.)	174.265		293.560		168

Прилог 7 - Просјечне пондерисане НКС и ЕКС на кредите и депозите по периодима

Просјечне пондерисане НКС и ЕКС на кредите по периодима

- % -

Р. бр.	Опис	31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.	
		НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Пон. каматне стопе на краткорочне кредите	3,20	3,46	2,67	2,97	2,32	2,67	2,25	2,53	2,12	2,45
1.1.	Привреди	3,13	3,33	2,61	2,84	2,27	2,55	2,20	2,41	2,08	2,33
1.2.	Становништву	8,32	15,36	7,53	14,66	7,48	14,02	8,35	15,27	8,56	14,73
1.3.	Остало	3,55	3,76	3,04	3,30	2,41	2,95	2,34	3,34	1,87	2,79
2.	Пон. каматне стопе на дугорочне кредите	5,30	6,33	4,66	5,62	4,58	5,49	4,47	5,31	4,36	5,18
2.1.	Привреди	4,02	4,33	3,61	3,91	3,41	3,67	3,54	3,79	3,38	3,63
2.2.	Становништву	6,31	7,89	5,55	7,06	5,38	6,74	5,45	6,88	5,12	6,38
2.3.	Остало	3,77	3,99	3,55	3,71	3,44	3,62	3,20	3,37	3,14	3,31
3.	Укупно пон. каматне стопе	4,12	4,72	3,56	4,15	3,27	3,86	3,16	3,67	3,21	3,78
3.1.	Привреди	3,36	3,59	2,88	3,13	2,53	2,81	2,54	2,76	2,45	2,71
3.2.	Становништву	6,35	8,04	5,59	7,22	5,42	6,89	5,50	7,04	5,17	6,50
3.3.	Остало	3,61	3,82	3,20	3,43	2,67	3,12	2,72	3,35	2,31	2,97

Напомена: у позиције 1.3., 2.3. и 3.3. - Остало, укључени су кредити влади и владиним институцијама, кредити баннама и другим финансијским институција и остали кредити.

Просјечне пондерисане НКС и ЕКС на депозите по периодима

- % -

Р. бр.	Опис	31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.	
		НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Пон. каматне стопе на краткорочне депозите	0,40	0,41	0,38	0,36	0,34	0,33	0,35	0,34	0,21	0,21
1.1.	Привреди	0,51	0,50	0,55	0,55	0,63	0,61	0,49	0,49	0,45	0,45
1.2.	Становништву	0,40	0,41	0,22	0,23	0,38	0,38	0,40	0,40	0,17	0,17
1.3.	Остало	0,40	0,40	0,38	0,36	0,29	0,29	0,31	0,30	0,17	0,17
2.	Пон. каматне стопе на дугорочне депозите	1,37	1,39	1,15	1,16	1,24	1,19	1,04	1,05	0,74	0,75
2.1.	Привреди	1,50	1,50	1,39	1,39	1,33	1,33	1,19	1,20	0,94	0,94
2.2.	Становништву	1,34	1,36	1,14	1,15	1,25	1,17	1,00	1,01	0,69	0,70
2.3.	Остало	1,34	1,39	0,97	0,99	1,05	1,06	1,01	1,03	0,64	0,68
3.	Укупно пон. каматне стопе	0,75	0,76	0,66	0,65	0,78	0,75	0,70	0,70	0,48	0,48
3.1.	Привреди	1,23	1,23	1,01	1,01	1,13	1,13	0,90	0,90	0,75	0,75
3.2.	Становништву	1,16	1,17	0,97	0,98	1,10	1,04	0,89	0,90	0,59	0,59
3.3.	Остало	0,47	0,47	0,44	0,42	0,43	0,42	0,43	0,44	0,25	0,26

Напомена: у позиције 1.3., 2.3. и 3.3. - Остало, укључени су депозити владе и владиних институција, депозити банака и других финансијских институција и остали депозити.

ПРИЛОЗИ ЗА МИКРОКРЕДИТНИ СЕКТОР

Прилог 8 - Основни подаци о МКО у ФБиХ - 31.12.2021.

Р. бр.	Назив МКО	Интернет адреса	Директор	Број запослених
1.	Mikrokreditno društvo CREDO CENTAR društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar	www.credo.centar.ba	Бернард Стојановић	12
2.	Mikrokreditno društvo EKI d.o.o. Sarajevo	www.eki.ba	Алмир Султановић	192
3.	Mikrokreditna fondacija "EKI"	www.eki.ba	Есад Узумић	149
4.	Mikrokreditno društvo IuteCredit BH d.o.o. Sarajevo	www.iutecredit.ba	Јасмин Кунуљац	48
5.	Mikrokreditna fondacija "LIDER"	www.lider.ba	Цавид Сејфовић	69
6.	Mikrokreditna fondacija "LOK" Sarajevo	www.lok.ba	Елма Чардаклија - Башић	56
7.	Mikrokreditna fondacija "MELAHA" Sarajevo	www.melaha.ba	Јакоб Финци	6
8.	Mikrokreditna fondacija "MI-BOSPO" Tuzla	www.mi-bospo.org	Сафет Хусић	199
9.	Mikrokreditna fondacija "MIKRA"	www.mikra.ba	Санин Чампара	157
10.	Mikrokreditna fondacija "MIKRO ALDI"	www.mikroaldi.org	Омар Софтић	34
11.	„PARTNER MIKROKREDITNA FONDACIJA“	www.partner.ba	Сенад Синановић	286
12.	"PRVA ISLAMSKA MIKROKREDITNA FONDACIJA"	www.mfi.ba	Едина Хаџимуртезић	9
13.	Mikrokreditna fondacija "SUNRISE"	www.microsunrise.ba	Самир Бајровић	181
УКУПНО				1.398

Прилог 9 - Збирни биланс стања МКФ - 31.12.2021.

- 000 KM -

Р. бр.	Опис	31.12.2020.	%	31.12.2021.	%	Индекс (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
АКТИВА						
1.	Новчана средства (1а+1б)	42.575	8,6	45.096	8,9	106
1а)	Готов новац и некаматносни рачуни депозита	28.525	5,8	27.865	5,5	98
1б)	Каматносни рачуни депозита	14.050	2,8	17.231	3,4	123
2.	Пласмани банкама	110	0,0	1.660	0,3	1509
3.	Кредити	389.972	79,2	402.924	79,1	103
3а)	Резерве за кредитне губитке	4.108	0,8	3.631	0,7	88
3б)	Нето кредити (3-3а)	385.864	78,4	399.293	78,4	103
4.	Материјална и нематеријална имовина, нето	26.764	5,5	25.577	5,0	96
5.	Дугорочне инвестиције	33.061	6,7	33.888	6,7	103
6.	Остала актива	3.565	0,8	3.652	0,7	102
7.	Минус: резерв. на ост. ставке активе, осим кредита	10	0,0	10	0,0	100
8.	УКУПНО АКТИВА	491.929	100	509.156	100	104
ПАСИВА						
9а)	Обавезе по узетим краткорочним кредитима	20.476	4,2	16.141	3,2	79
9б)	Обавезе по узетим дугорочним кредитима	186.128	37,8	184.670	36,3	99
9ц)	Обавезе по доспјелим каматама	899	0,2	1.115	0,2	124
10.	Остале обавезе	23.130	4,7	25.488	5,0	110
11.	УКУПНО ОБАВЕЗЕ	230.633	46,9	227.414	44,7	99
12.	Донирани капитал	48.076	9,8	48.098	9,4	100
13.	Основни капитал	3.868	0,8	3.696	0,7	96
14.	Вишак прихода над расходима	264.873	53,8	283.956	55,8	107
14а)	за претходне године	252.283		270.562		107
14б)	за текућу годину	12.590		13.394		106
15.	Мањак прихода над расходима	55.625	11,3	55.078	10,8	99
15а)	за претходне године	55.251		54.954		99
15б)	за текућу годину	374		124		33
16.	Остале резерве	104	0,0	1.070	0,2	1029
17.	УКУПНО КАПИТАЛ	261.296	53,1	281.742	55,3	108
18.	УКУПНО ПАСИВА	491.929	100	509.156	100	104
ВАНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА						
19.	Отписани кредити	143.361		138.239		96
20.	Одобрена непоључена кредитна средства од стране повјерилаца	6.373		9.270		145
21.	Комисиони послови	218		213		98
22.	Судске тужбе, рјешења надлежних органа која су потенцијална обавеза МКФ, а која још нису евидентирана у билансним евиденцијама и сл.	400		400		100
23.	Остало (све остале ванбилансне ставке које нису обухваћене напријед наведеним)	40.189		30.848		77

Прилог 10 - Збирни биланс стања МКД - 31.12.2021.

- 000 KM -

Р. бр.	Опис	31.12.2020.	%	31.12.2021.	%	Индекс (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
АКТИВА						
1.	Новчана средства (1а+1б)	12.356	7,4	19.829	10,7	160
1а)	Готов новац и некамотоносни рачуни депозита	12.106	7,3	19.579	10,6	162
1б)	Каматносни рачуни депозита	250	0,1	250	0,1	100
2.	Пласмани банкама	0	0,0	0	0,0	-
3.	Кредити	150.918	90,9	160.441	87,0	106
3а)	Резерве за кредитне губитке	2.936	1,8	2.888	1,5	98
3б)	Нето кредити (3-3а)	147.982	89,1	157.553	85,5	106
4.	Материјална и нематеријална имовина	4.540	2,7	5.151	2,8	113
5.	Дугорочне инвестиције	0	0,0	0	0,0	-
6.	Остала актива	1.248	0,8	1.789	1,0	143
7.	Минус: резервир. на ост. ставке активе, осим кредита	0	0,0	0	0,0	-
8.	УКУПНО АКТИВА	166.126	100	184.322	100	111
ПАСИВА						
9а)	Обавезе по узетим краткорочним кредитима	360	0,2	1.500	0,8	417
9б)	Обавезе по узетим дугорочним кредитима	106.468	64,1	121.238	65,8	114
9ц)	Обавезе по доспјелим каматама	1.092	0,6	1.285	0,7	118
10.	Остале обавезе	7.928	4,8	8.201	4,4	103
11.	УКУПНО ОБАВЕЗЕ	115.848	69,7	132.224	71,7	114
12.	Донирани капитал	0	0,0	0	0,0	-
13.	Основни капитал	33.100	19,9	34.177	18,6	103
14.	Емисиона ажиа	0	0,0	0	0,0	-
15.	Нераспоређена добит (15а+15б)	9.168	5,5	7.566	4,1	83
15а)	претходних година	10.124		6.614	3,6	65
15б)	текуће године	-956		952	0,5	-100
16.	Законске резерве	3.568	2,2	4.214	2,3	118
17.	Остале резерве	4.442	2,7	6.141	3,3	138
18.	УКУПНО КАПИТАЛ	50.278	30,3	52.098	28,3	104
19.	УКУПНО ПАСИВА	166.126	100	184.322	100	111
ВАНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА						
20.	Отписани кредити	6.181		11.232		182
21.	Одобрена неповучена кредитна средства од стране повјерилаца	12.879		9.333		72
22.	Комисиони послови	0		0		-
23.	Судске тужбе, рјешења надлежних органа која су потенцијална обавеза МКД, а која још нису евидентирана у билансним евиденцијама и сл.	0		0		-
24.	Остало (све остале ванбилансне ставке које нису обухваћене напријед наведеним)	16.741		11.383		68

Прилог 11 - Преглед основних показатеља МКО у ФБиХ - 31.12.2021.

- 000 КМ -

Р. бр.	Назив МКО	Износ активе	Износ бруто портфолија умањен за одгођени приход по накнадама	Финансијски резултат	Пласмани
1.	Mikrokreditno društvo CREDO CENTAR društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar	2.822	2.738	109	2.658
2.	Mikrokreditno društvo EKI d.o.o. Sarajevo	174.603	149.742	6.775	113.703
3.	Mikrokreditna fondacija "EKI"	109.367	52.042	1.693	53.514
4.	Mikrokreditno društvo IuteCredit BH d.o.o. Sarajevo	6.897	6.325	-5.932	10.540
5.	Mikrokreditna fondacija "LIDER"	26.561	26.014	640	25.107
6.	Mikrokreditna fondacija "LOK" Sarajevo	5.971	4.436	70	3.097
7.	Mikrokreditna fondacija "MELAHA" Sarajevo	1.047	568	-91	356
8.	Mikrokreditna fondacija "MI-BOSPO" Tuzla	80.365	73.741	2.671	73.342
9.	Mikrokreditna fondacija "MIKRA"	56.969	46.116	898	47.468
10.	Mikrokreditna fondacija "MIKRO ALDI"	8.388	7.658	198	6.536
11.	„PARTNER MIKROKREDITNA FONDACIJA“	160.486	139.990	5.508	102.620
12.	"PRVA ISLAMSKA MIKROKREDITNA FONDACIJA"	2.539	1.937	-33	2.550
13.	Mikrokreditna fondacija "SUNRISE"	57.463	46.696	1.675	56.369
	УКУПНО	693.478	558.003	14.181	497.860

Прилог 12 - Преглед просјечних пондерисаних НКС и ЕКС за МКО - 31.12.2021.

Р. бр.	Опис	МКО са сједиштем у ФБиХ - период 01.01.-31.12.2021.			
		Број закључених уговора	Исплате микрокредита (у 000 КМ)	Пондерисана НКС (просјечна) %	Пондерисана ЕКС (просјечна) %
1	2	3		4	5
1.	Краткорочни микрокредити за:	46.903	61.194	20,18	29,22
1.1.	Услугне дјелатности	1.540	3.240	19,84	27,42
1.2.	Трговину	337	1.041	18,55	25,11
1.3.	Пољопривреду	5.742	8.940	20,78	26,45
1.4.	Производњу	194	549	18,52	25,29
1.5.	Стамбене потребе	3.253	6.159	20,63	27,33
1.6.	Ненамјенски - основне потребе	25.207	29.689	20,89	32,82
1.7.	Остало	10.630	11.576	17,89	24,08
2.	Дугорочни микрокредити за:	95.655	436.666	19,22	23,26
2.1.	Услугне дјелатности	6.261	29.035	17,91	21,62
2.2.	Трговину	1.241	6.802	16,67	20,04
2.3.	Пољопривреду	22.273	117.462	17,84	20,34
2.4.	Производњу	831	4.856	16,97	20,19
2.5.	Стамбене потребе	20.318	118.061	19,36	22,68
2.6.	Ненамјенски - основне потребе	23.340	86.267	20,85	25,21
2.7.	Остало	21.391	74.183	20,16	27,66
3.	Укупни микрокредити	142.558	497.860	19,34	24,00

Прилог 12а - Упоредни преглед просјечних пондерисаних НКС и ЕКС за МКО

- % -

Просјечне пондерисане НКС на:	01.01.-31.12.2017.	01.01.-31.12.2018.	01.01.-31.12.2019.	01.01.-31.12.2020.	01.01.-31.12.2021.
Краткорочне микрокредите	20,11	21,40	20,80	20,29	20,18
Дугорочне микрокредите	20,38	19,63	19,28	18,91	19,22
Укупне микрокредите	20,34	19,89	19,50	19,10	19,34
Просјечне пондерисане ЕКС на:	01.01.-31.12.2017.	01.01.-31.12.2018.	01.01.-31.12.2019.	01.01.-31.12.2020.	01.01.-31.12.2021.
Краткорочне микрокредите	28,29	29,11	31,85	30,69	29,22
Дугорочне микрокредите	24,22	23,27	23,09	22,90	23,26
Укупне микрокредите	24,86	24,13	24,38	23,98	24,00

Прилог 13 - Збирни биланс успјеха МКФ - 31.12.2021.

- 000 KM -

Р. бр.	Опис	За период 01.01. - 31.12.2020.	%	За период 01.01. - 31.12.2021.	%	Индекс (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	ПРИХОДИ И РАСХОДИ ПО КАМАТАМА					
1.	Приходи од камата и слични приходи	76.228	90,4	78.631	89,9	103
2.	Расходи по каматама и слични расходи	7.893	11,0	7.578	10,2	96
3.	Нето приходи од камата и сличних прихода (1. - 2.)	68.335		71.053		104
	ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
4.	Оперативни приходи	7.058	8,4	7.306	8,3	104
5.	Оперативни расходи	57.042	79,1	60.138	81,0	105
	ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
6.	Остали пословни приходи	987	1,2	1.564	1,8	158
7.	Остали пословни расходи	615	0,9	731	1,0	119
8.	Трошкови резервисања за кредитне и друге губитке	5.283	7,3	4.180	5,6	79
9.	Вишак/мањак прихода над расходима прије опорезивања (3.+4.-5.+6.-7.-8.)	13.440		14.874		111
10.	Порез на вишак прихода над расходима	1.238	1,7	1.645	2,2	133
11.	Нето вишак/мањак прихода над расходима (9.-10.)	12.202		13.229		108

Прилог 14 - Збирни биланс успјеха МКД - 31.12.2021.

- 000 KM -

Р. бр.	Опис	За период 01.01. - 31.12.2020.	%	За период 01.01. - 31.12.2021.	%	Индекс (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	ПРИХОДИ И РАСХОДИ ПО КАМАТАМА					
1.	Приходи од камата и слични приходи	26.725	98,6	31.213	97,4	117
2.	Расходи по каматама и слични расходи	5.798	20,7	7.165	23,0	124
3.	Нето приходи од камата и сличних прихода (1. - 2.)	20.927		24.048		115
	ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
4.	Оперативни приходи	206	0,8	603	1,9	293
5.	Оперативни расходи	16.655	59,4	18.944	60,9	114
	ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
6.	Остали пословни приходи	160	0,6	234	0,7	146
7.	Остали пословни расходи	357	1,3	201	0,7	56
8.	Трошкови резервисања за кредитне и друге губитке	4.826	17,2	4.415	14,2	91
9.	Добит/губитак прије опорезивања (3.+4.-5.+6.-7.-8.)	-545		1.325		-243
10.	Порез на добит	411	1,4	373	1,2	91
11.	Нето добит/губитак (9.-10.)	-956		952		-100

ПРИЛОЗИ ЗА ЛИЗИНГ СЕКТОР

Прилог 15 - Основни подаци о лизинг друштвима у ФБиХ - 31.12.2021.

Р. бр.	Назив лизинг друштва	Интернет адреса	Директор	Број запослених
1.	MOGO d.o.o. Sarajevo	www.mogo.ba	Маја Нура	10
2.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.porscheleasing.ba	Дејан Ступар	22
3.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	www.rlbh.ba	Маја Јурчевић	45
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.s-leasing.ba	Елма Хошо	24
УКУПНО				101

Прилог 16 - Збирни биланс стања лизинг друштава - 31.12.2021.

- 000 KM -

Р. бр.	Опис	31.12.2020.	%	31.12.2021.	%	Индекс (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
АКТИВА						
1.	Новац и новчани еквиваленти	6.548	1,9	4.391	1,2	67
2.	Пласмани банкама	12.113	3,5	8.240	2,2	68
3.	Потраживања по финансијском лизингу, нето (3а-3б-3ц-3д)	256.770	74,7	290.647	77,8	113
3а)	Потраживања по финансијском лизингу, бруто	280.723	81,7	318.640	85,3	114
3б)	Резерве за губитке	2.126	0,6	5.681	1,5	267
3ц)	Одгођени приходи по основу камата	21.584	6,3	21.996	5,9	102
3д)	Одгођени приходи по основу накнада	243	0,1	316	0,1	130
4.	Потраживања од супсидијарних лица	0	0,0	0	0,0	-
5.	Материјална и нематеријална имовина, нето (5а+5б-5ц-5д)	55.565	16,2	64.259	17,2	116
5а)	Материјална и нематеријална имовина - властита средства	3.562	1,0	3.869	1,0	109
5б)	Материјална и нематеријална имовина - оперативног лизинга	73.103	21,3	86.199	23,1	118
5ц)	Исправна вриједности - властита средства	1.961	0,6	2.312	0,6	118
5д)	Исправна вриједности - оперативни лизинг	19.139	5,5	23.497	6,3	123
6.	Дугорочне инвестиције	309	0,1	368	0,1	119
7.	Остала актива (7а+7б+7ц)	12.521	3,6	5.831	1,5	47
7а)	Зајмови, нето (7а1-7а2)	4.982	1,4	0	0,0	0
7а1)	Зајмови (доспјела потраж.+ недоспјела главница)	4.984	1,4	0	0,0	0
7а2)	Резерве за зајмове	2	0,0	0	0,0	0
7б)	Залихе	912	0,3	828	0,2	91
7ц)	Остала актива	6.627	1,9	5.003	1,3	75
УКУПНА АКТИВА		343.826	100	373.736	100	109
ПАСИВА						
8.	Обавезе по узетим кредитима, нето (8а+8б-8ц)	307.877	89,5	336.293	90,0	109
8а)	Обавезе по краткорочним кредитима	1.956	0,5	11.679	3,1	597
8б)	Обавезе по дугорочним кредитима	306.085	89,0	324.767	86,9	106
8ц)	Унапријед плаћени трошкови и накнада	164	0,0	153	0,0	93
9.	Остале обавезе	8.174	2,4	7.957	2,1	97
УКУПНО ОБАВЕЗЕ		316.051	91,9	344.250	92,1	109
10.	Основни капитал	16.458	4,8	16.827	4,5	102
11.	Резерве	7.060	2,1	7.818	2,1	111
12.	Акумулирана добит/губитак	4.257	1,2	4.841	1,3	114
УКУПНО КАПИТАЛ		27.775	8,1	29.486	7,9	106
УКУПНО ПАСИВА		343.826	100	373.736	100	109
	Отписана потраживања (почетно стање)	19.880		21.020		106
	Нови отпис (+)	2.115		589		28
	Наплата (-)	61		559		916
	Трајни отпис (-)	914		14.093		1.542
	Отписана потраживања (крајње стање)	21.020		6.957		33
	Остала ванбилансна евиденција	68.554		99.593		145

Прилог 17 - Преглед основних показатеља лизинг друштава у ФБиХ - 31.12.2021.

- 000 КМ -

Р. бр.	Назив лизинг друштва	Билансна сума	Потраживања по финансијском лизингу	Нето стање средстава датих у оперативни лизинг	Финансијски резултат	Плосмани
1.	MOGO d.o.o. Sarajevo	1.352	595	0	-936	22
2.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	150.049	97.771	48.370	2.895	80.450
3.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	114.468	94.058	8.852	1.518	54.756
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	107.867	98.223	5.480	1.363	63.506
УКУПНО		373.736	290.647	62.702	4.840	198.734

Прилог 18 - Збирни биланс успјеха лизинг друштава - 31.12.2021.

- 000 KM -

Р. бр.	Опис	01.01. - 31.12.2020.	%	01.01. - 31.12.2021.	%	Индекс (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
Финансијски приходи и расходи						
1.	Приходи од камата	12.702	35,5	13.850	37,5	109
1а)	Кamate на пласмане банкама	324	1,0	73	0,2	23
1б)	Кamate по финансијском лизингу	10.465	29,2	11.772	31,9	112
1ц)	Накнаде (за обраду лизинг захтјева итд.)	840	2,3	926	2,5	110
1д)	Остали приходи по каматама	1.073	3,0	1.079	2,9	101
2.	Расходи по каматама	4.274	13,5	4.335	13,5	101
2а)	Кamate на позајмљена средства	4.171	13,2	4.244	13,2	102
2б)	Накнаде за обраду кредита	101	0,3	88	0,3	87
2ц)	Остали расходи по каматама	2	0,0	3	0,0	150
3.	Нето приходи од камата	8.428	23,5	9.515	25,8	113
Оперативни приходи и расходи						
4.	Оперативни приходи	23.102	64,5	23.076	62,5	100
4а)	Накнаде за извршене услуге	1	0,0	1	0,0	100
4б)	Накнада за оперативни најам	17.484	48,8	19.498	52,8	112
4ц)	Приход од продаје лизинг објекта	0	0,0	0	0,0	-
4д)	Остали оперативни приходи	5.617	15,7	3.577	9,7	64
4д)1	Приходи од наплаћених отписаних потраживања	357	1,0	709	1,9	199
4д)2	Приходи од опомена	12	0,0	19	0,1	158
4д)3	Остало	5.248	14,7	2.849	7,7	54
5.	Оперативни расходи	25.038	79,4	25.706	80,1	103
5а)	Трошкови плата и доприноса	4.442	14,1	4.736	14,7	107
5б)	Трошкови пословног простора	11.558	36,6	12.823	40,0	111
5ц)	Остали трошкови	9.038	28,7	8.147	25,4	90
6.	Трошкови резерви за губитке	1.582	5,0	1.444	4,5	91
7.	Добит прије пореза	4.910		5.441		111
8.	Порез на добит	653	2,1	601	1,9	92
9.	Нето добит/губитак	4.257		4.840		114

Прилог 19 - Преглед просјечних пондерисаних НКС и ЕКС за уговоре о финансијском лизингу - 31.12.2021.

Р. бр.	Опис	За период 01.01. - 31.12.2021.			
		Број уговора	Износ финансирања (000 КМ)	Понд. НКС %	Понд. ЕКС %
1	2	3	4	5	6
1.	Краткорочни лизинг уговор према предмету лизинга:	11	457	4,24	7,09
а.	Путничка возила	6	258	5,47	9,44
б.	Возила за обављање дјелатности (теренска и путничка)	5	199	2,65	4,05
ц.	Машине и опрема	0	0	0,00	0,00
д.	Некретнине	0	0	0,00	0,00
е.	Остало	0	0	0,00	0,00
1.1.	Краткорочни лизинг уговор према кориснику лизинга:	11	457	4,24	7,09
а.	Правна лица	10	448	3,60	6,31
б.	Предузетници	0	0	0,00	0,00
ц.	Физичка лица	1	9	36,00	45,89
2.	Дугорочни лизинг уговор према предмету лизинга:	3.473	180.674	3,81	6,81
а.	Путничка возила	2.100	92.669	3,78	7,05
б.	Возила за обављање дјелатности (теренска и путничка)	1.126	57.869	3,84	6,84
ц.	Машине и опрема	247	30.136	3,82	5,98
д.	Некретнине	0	0	0,00	0,00
е.	Остало	0	0	0,00	0,00
2.1.	Дугорочни лизинг уговор према кориснику лизинга:	3.473	180.674	3,81	6,81
а.	Правна лица	2.923	162.536	3,74	5,99
б.	Предузетници	182	6.624	3,79	6,53
ц.	Физичка лица	368	11.514	4,77	18,49
	Укупно (1+2)	3.484	181.131	3,81	6,81

Прилог 19а - Упоредни преглед просјечних пондерисаних НКС и ЕКС за уговоре о финансијском лизингу

Р. бр.	Опис	31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.	
		НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Краткорочни лизинг	3,69	6,43	5,96	12,30	6,12	12,36	3,74	6,94	4,24	7,09
1.1.	Правна лица	3,63	6,02	4,12	7,34	3,26	6,27	3,74	6,94	3,60	6,31
1.2.	Предузетници	5,50	12,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.	Физичка лица	6,52	30,21	17,56	43,62	33,04	69,75	0,00	0,00	36,00	45,89
2.	Дугорочни лизинг уговори:	4,67	7,17	4,30	6,81	5,52	8,86	3,96	7,07	3,81	6,81
2.1.	Правна лица	4,61	6,63	4,06	5,94	4,04	6,08	3,87	6,17	3,74	5,99
2.2.	Предузетници	5,79	8,95	5,07	7,23	5,04	7,57	4,74	7,46	3,79	6,53
2.3.	Физичка лица	5,33	17,94	8,12	21,82	19,69	35,50	4,68	18,18	4,77	18,49
	Укупно	4,66	7,17	4,31	6,85	5,52	8,88	3,96	7,06	3,81	6,81

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

ИЗДАВАЧ

**АГЕНЦИЈА ЗА БАНКАРСТВО
ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

**Змаја од Босне 476
71000 Сарајево, Босна и Херцеговина
Тел. +387 33 72 14 00
Факс +387 33 66 88 11
Интернет страница: www.fba.ba
e-mail: agencija@fba.ba**

Zmaja od Bosne 47B
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

+387 (0)31 72 14 00
+387 (0)31 66 66 11

agencija@fba.ba
www.fba.ba

F A

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

ИЗВЈЕШТАЈ

**о раду Омбудсмeна за банкарски систем Федерације
БиХ за период 01.01.-31.12.2021. године**

Сарајево, фебруар 2022. године

САДРЖАЈ:

I. УВОД.....	3
II. ПРОГРАМСКА ОПРЕДЈЕЉЕЊА И ОБЛИЦИ РАДА ОМБУДСМЕНА.....	3
2.1. Активности реализације Програма рада Омбудсмена за 2021. годину.....	3
2.2. Преглед приговора, захтјева и других обраћања корисника.....	4
2.4. Кредитни послови.....	7
2.5. Депозитни послови.....	8
2.6. Микрокредитни послови.....	8
2.7. Платни промет.....	9
2.8. Електронски инструменти плаћања.....	9
2.9. Остали приговори.....	9
III. ЕВИДЕНЦИЈА О УПИТИМА И МОЉБАМА КОРИСНИКА ФИНАНСИЈСКИХ УСЛУГА.....	10
IV. САРАДЊА СА АГЕНЦИЈОМ ЗА БАНКАРСТВО ФБиХ.....	10
V. САРАДЊА СА ДРУГИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА СА ЦИЉЕМ УНАПРЕЂЕЊА ЗАКОНСКОГ ОКВИРА И ФИНАНСИЈСКЕ ЕДУКАЦИЈЕ.....	11
ЗАКЉУЧАК	

I. УВОД

Основне надлежности организационе јединице Уреда омбудсмена за банкарски систем (у даљем тексту: Омбудсмен) прописане су чланом 32. Закона о Агенцији за банкарство Федерације Босне и Херцеговине са сврхом промовисања и заштите права и интереса физичких лица као корисника финансијских услуга (у даљем тексту: корисници). Омбудсмен извршава задатке према поступку утврђеном законом и подзаконским актима: Правилима поступања Омбудсмена за банкарски систем Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 62/14 и 93/15) и Правилником о Омбудсмену за банкарски систем Федерације БиХ ("Службене новине ФБиХ", број: 46/18), а који се извршавају према већ успостављеним материјално-техничким условима које осигурава Агенција за банкарство ФБиХ (у даљем тексту: Агенција).

Структура организационог дијела Омбудсмена је до јуна 2021. године обухватала три извршиоца, два омбудсмена и једног стручног сарадника за правну област. Након овог периода до краја извјештајне године, Уред чини омбудсмен и два сарадника за економску и правну област. Од избијања пандемије COVID-19 послови се одвијају у измијењеним условима што се првенствено односи на рад од куће или дјелимични престанак рада запосленика због здравственог стања. Истовремено, измијењене економске прилике изазване погоршањем здравствене ситуације корисника утицале су на повећање броја достављених приговора корисника, прије свега у вези са примјеном посебних мјера које субјекти банкарског система примјењују са сврхом ублажавања негативних посљедица узрокованих вирусним обољењем COVID-19. Од почетка рада и активности нашег организационог дијела до краја 2021. године за примили смо више од 2500 приговора корисника и исти толики број упита, молби и других обраћања корисника.

У извјештајном периоду су извршени и сви остали послови и активности који подразумијевају сарадњу са Агенцијом, осталим органима, институцијама и међународним организацијама, сарадњу са медијима и удружењима.

У извјештају је дат приказ издатих препорука и мишљења Омбудсмена којима се субјектима банкарског система указује на њихове обавезе у поштивању прописа у заштити корисника финансијских услуга и рјешавања спорних односа на објективан и правичан начин, врсте и доминантности приговора/захтјева, стања финансијских права клијената и комуникације са субјектима банкарског система. Поред рада на приговорима/захтјевима корисника, Омбудсмен се бавио и другим питањима од значаја за заштиту финансијских права корисника финансијских услуга, од којих посебно издвајамо едукативне активности, упутства и информисање грађана и јавности о финансијским производима и услугама и кредитним модалитетима за грађане који су погођени пандемијом.

II. ПРОГРАМСКА ОПРЕДЈЕЉЕЊА И ОБЛИЦИ РАДА ОМБУДСМЕНА

2.1. Активности реализације Програма рада Омбудсмена за 2021. годину

У програму рада за 2021. годину дати су основни задаци и дефинисан садржај активности Омбудсмена, које се првенствено темеље на имплементацији Закона у области заштите корисника финансијских услуга, другим законима и подзаконским актима. Измијењене околности узроковане пандемијом COVID-19 се огледају у смањењу и ограничењу одржавања едукативних активности и комуникације са

субјектима банкарског система са физичким присуством, стога је рад у овом дијелу организован путем алтернативних канала, e-maila и доступних online платформи.

У току 2021. године Уред омбудсмена је обављао следеће активности:

- Одговарање на упите корисника те пружање савјета у сврху заштите њихових права, упутства и мишљења;
- Примање и завођење приговора/захтјева корисника;
- Провођење поступка и рјешавање спорова по приговорима корисника;
- Сарадња са другим организационим дијеловима Агенције, размјена информација и унапређење и израда подзаконских аката;
- Имплементација и унапређење законских прописа у области заштите корисника финансијских услуга;
- Сарадња са другим субјектима (Омбудсмен за банкарски систем Републике Српске, Омбудсмен у осигурању ФБиХ, Омбудсмен за заштиту потрошача БиХ, органи правосуђа, невладин сектор);
- Анализа садржаја приговора/захтјева и креирање едукативно – информативних садржаја на web страници Агенције;
- Препоруке финансијским институцијама које се односе на побољшање односа према корисницима, примјене добре пословне праксе у пословању и рјешавању појединачних спорова између корисника/жиранта и финансијских институција;
- Разматрање захтјева жيرانата за ослобађање од обавезе јемства, провођење поступка и издавање Препорука надлежном одјелу Агенције у сврху доношења коначне одлуке - Рјешења по захтјевима жيرانата.

2.2. Преглед приговора, захтјева и других обраћања корисника

У периоду од 01.01. до 31.12.2021. године запримљено је 644 приговора, захтјева и обавјештења корисника у односу на настале спорне односе у вези са поступањем и радом субјеката банкарског система у појединачним односима и комуникацији са корисницима. Биљежи се значајна промјена у броју запримљених приговора током ове и претходне године у односу на протекле године о којима смо извјештавали. У току је рад на 13 приговора у различитим фазама поступка.

Од окончаног 631 поступка по приговорима и захтјевима корисника, укључујући и 48 поступака који су покренути у току 2020. године структура је следећа:

- **92** основана приговора, позитивно ријешена у корист подносилаца приговора (од чега је 6 предмета позитивно ријешено по препоруци Омбудсмена),
- **96** надлежно поступање, од чега је 20 позитивно ријешених у интерном поступку са субјектима банкарског система,
- **171** неоснован приговор корисника,
- **89** упита и других поднесака по којима су дати образложени одговори са упутама корисницима у вези са примјеном важеће законске регулативе, материјалних и процесно-правних прописа у остваривању њихових права,

- 80 приговора који су достављени другој надлежној институцији/организационом дијелу (44 приговора је прослиjeђено другим организационим дијеловима Агенције на надлежно поступање, 19 приговора је достављено на надлежно поступање Агенцији за банкарство Републике Српске/Омбудсмену за банкарски систем РС и 17 приговора другим правним лицима),
- 93 приговора који нису прихваћени због неуредности и неблаговремености предмета,
- 2 препоруке издате Агенцији по захтјеву за ослобађање од обавезе јемства,
- Приједлога за посредовање је било 2, без постигнуте сагласности обје стране. Рјешења у расправљању ових спорних односа су постигнута у претходном поступку разматрања приговора,
- Највећи број приговора – 177, односио се на двије највеће банке у систему, од укупно 389 приговора који су се односили на банке. Код микрокредитних организација билежимо 41 приговор што је незнатна промјена броја приговора у односу на претходну годину (49).

Табела 1. Број и учешће предмета по субјектима банкарског система:

Р.б.	Субјекти банкарског система	Број предмета	Учешће у %
1.	Банке	389	61,6
2.	Микрокредитне организације	41	6,6
3.	Лизинг друштва	4	0,6
4.	Остало и упити	197	31,2
	Укупно:	631	100

У табели 2. даје се преглед предмета према врсти финансијских услуга:

Р.б.	Врста финансијских услуга	Број предмета	Учешће у %
1.	Кредити	191	30,3
2.	Депозити	12	2
3.	Мораторијум	25	4
4.	Накнаде	36	5,7
5.	Платни промет	65	10,3
6.	Електронски инструменти плаћања	30	4,8
7.	Картичарски послови	11	1,7

8.	Остало	172	27,2
9.	Одговори на упите	89	14
	Укупно	631	100

Табела 3. приказује број и процентуално учешће приговора/захтјева према подносиоцу приговора:

Р.б.	Подносиоци приговора	Број приговора/захтјева	Учешће у %
1.	Корисници	396	62,8
2.	Жиранти	22	3,5
3.	Судужници	5	0,7
4.	Остали	208	33
	Укупно:	631	100

У табели 4. дат је преглед рјешавања приговора/захтјева корисника од 2015. године:

ПРЕГЛЕД ПРИГОВОРА

	2015	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
ОСНОВАНИ	110	54	61	58	69	86	92
НЕОСНОВАНИ	205	108	130	74	83	181	171
ОСТАЛО	121	159	160	180	187	237	221
УКУПНО	436	321	351	312	339	504	561

Можемо уочити да је у 2020. и 2021. години значајно повећан број приговора и других обраћања корисника, за преко 60% и више у односу на претходне године, највећим дијелом због промијењених економских прилика и посљедица по грађане узрокованих вирусним обољењем COVID-19 које су имале утицај на наставак нових спорних односа и питања са субјектима банкарског система.

2.3. Препоруке субјектима банкарског система

Омбудсмен у складу са законским овлашћењима, даје препоруке, ставове, смјернице и мишљења за побољшање односа између корисника/жиранта и субјеката банкарског система, а на основу сазнања и информација прикупљених у поступцима по обавјештењима/приговорима или захтјевима које води.

Препоруке се првенствено односе на побољшање односа према корисницима, примјену закона, добре пословне праксе у пословању, интерне акте и рјешавање појединачних спорова између корисника/жиранта и субјеката банкарског система.

У 2021. години, наконведеног поступка издато је 6 Препорука субјектима банкарског система и достављена су мишљења с приједлогом за поступање.

Наконведеног поступка утврдили смо повреде права корисника (које у току поступка нису отклоњене) у 2 предмета и 1 предмет код којег је повреда у току поступка отклоњена те смо доставили мишљења са препорукама субјектима банкарског система и истовремено информисали надлежне секторе Агенције о предметима ради евентуалног подузимања мјера према овим субјектима.

Број обраћања жираната, у складу са чланом 24. Закона о заштити жираната у ФБиХ, је знатно смањен, јер јемство као вид осигурања код субјеката банкарског система постаје све мање заступљено. Увидом у достављене уговоре можемо констатовати да се као инструмент осигурања за кредите одобрене физичким лицима углавном користи институт судужника или полиса осигурања. У овом извјештајном периоду за примљена су два захтјева за ослобађање од обавезе јемства, а поступак окончан Рјешењем Агенције као неоснован.

2.4. Кредитни послови

У току 2021. године, као и у ранијим извјештајним периодима, највећи број приговора је из групе **кредитних послова**, што је приказано у табелама 1. и 2.

У овом извјештајном периоду, као и у претходним периодима, велики број приговора (87) се односио на посљедице **евидентирања класификације** и приступа подацима регистра података и задужења корисника у Централном регистру кредита. Значајан број приговора се односи се на заостале класификације по категоријама ризичности кредитних задужења код субјеката банкарског система по основу задужења која су уступљена субјектима који се баве откупом потраживања, а која нису под надзором Агенције.

Као и у претходним извјештајним периодима и даље су присутни приговори у вези са **високим накнадама и провизијама** (36) које се наплаћују корисницима у кредитним пословима, накнадама за обраду и затварање кредита, издавање потврда и сагласности те дужином трајања такве врсте услуга за клијента. Посебно истичемо потребу да банке и други субјекти банкарског система преиспитају висину провизија и накнада које наплаћују у кредитном и другом пословању са клијентима, у циљу њиховог смањења у наредном периоду.

У односу на ранији период биљежимо значајан број приговора и упита корисника у вези са **одобравањем посебних мјера** (25) прописаних одлукама Агенције на ублажавању негативних посљедица пандемије вирусног обољења COVID-19.

Издајамо 17 приговора корисника који су се обратили са приговорима на рад банака у дијелу (не)одобравања привремених мјера – мораторијума. Од тога је 11 позитивно ријешених, тј. одобрена је нека од посебних мјера, 3 су неоснована приговора, 3 приговора су у надлежном поступању док је 1 приговор у току. Омбудсмену су се

обратила 4 корисника микрокредитних услуга са захтјевом за олакшице за посебне мјере (2 позитивно и 2 негативно ријешена).

По упитима корисника на рад субјеката банкарског система у дијелу примјене Одлуке о привременим мјерама које се примјењују за ублажавање негативних економских последица узрокованих вирусним обољењем COVID-19, Омбудсмен доставља образложене одговоре у вези са њиховим правима и обавезама. Такође, у дијелу ових упита Агенција поступа у оквиру кризног комуницирања са банкама, разматрања и доношења олакшица за клијенте.

Предмет приговора у извјештајном периоду односио се и на **неправилности у обрачуна потраживања** (9) субјеката банкарског система након престанка уговора, код пријевременог затварања кредита, нарочито у дијелу обрачунатих камата и висине доспјелог дуга.

У извјештајном периоду окончано је 13 поступака у вези са законитости **коришћења и преноса личних података**. Корисници су посебно приговарали на блокаду рачуна због процедура банке у вези са ажурирањем личних података.

У односу на ранији период, истичемо мањи број приговора (5) по питањима поврата неискориштеног дијела полисе осигурања код кредита који су осигурани **полисом осигурања** вишкулирана у корист банке током цијелог трајања кредитног односа. Такође, као позитиван тренд треба истаћи и мањи број приговора који се односе на извршене промјене номиналних каматних стопа (3) у току трајања уговорног односа од стране субјеката банкарског система.

2.5. Депозитни послови

У посматраном периоду разматрани су приговори корисника који се односе на **депозитне послове** (12), а за предмет су имали спорни однос између субјеката банкарског система и корисника у дијелу продужења уговора о ороченим депозитима, тзв. реорочавањем новчаних депозита без прописаног обавјештења за корисника, података у вези са остваривањем права из старе девизне штедње, располагање са средствима на штедном рачуну малолетне дјеце. Дио приговора се односио на поступак исплате новчаних депозита у поступку наслеђивања и наплату накнаде за пријевремено разрочење.

2.6. Микрокредитни послови

У вези са радом и поступањем микрокредитних организација издвајамо приговоре у вези са захтјевима и поступком одобравања посебних мјера – мораторијум, исправком података о задужењима подносилаца у Централном регистру кредита по основама правоснажних судских пресуда, ослобађање од обавезе јемства и висином и начином обрачуна камата.

Одређени број приговора (4) односио се на неусклађеност Уговора о микрокредиту са одредбама Закона о заштити корисника финансијских услуга у дијелу обрачуна и исказивања ефективне каматне стопе и накнада код пријевремене отплате. Двије информације о предмету су достављене надлежном организационом дијелу Агенције у сврху даљих провјера и поступања.

Остали дво приговора и упита на рад и поступање микрокредитних организација односно се на настале спорне односе према микрокредитној фондацији која је у поступку стечаја, по којима су дати образложени одговори о статусу и мјерама које се проводе у поступку стечаја, те о њиховим правима у оквиру стечајног поступка.

2.7. Платни промет

Издајамо приговоре који се односе на услуге платног промета у земљи и иностранству, а за предмет имају **врсту и висину накнада** (25) које банке наплаћују у пословању са корисницима. Корисници су приговарали на висину накнада за одржавање и затварање рачуна, накнаде за реализоване приливе из иностранства, вријеме трајања реализације прилива, накнаду за замјену страних новчаница, курсне разлике и издавање потврда и сагласности о стању дуга по текућим обавезама. Наше констатације су и даље високе накнаде за све банкарске услуге и недовољна транспарентност у пословању које представљају значајно оптерећење за клијенте, посебно када је ријеч о социјално осјетљивим категоријама становништва.

Посебно треба истакнути да у дијелу платног промета у посматраном периоду имамо значајан број приговора клијената који су се суочили са **блокадом рачуна** (11) због недостављања и неажурирања личних и других података према банци. Код овакве врсте приговора дати су образложени одговори и упуте корисницима као и правни основ провођења мјера, провјера и праћења рачуна и трансакција клијената, а на основу Закона и подзаконских прописа. Једна информација је достављена надлежном организационом дијелу Агенције у сврху даље провјере и поступања.

Дио приговора односно се на **поступак извршења преко рачуна** клијената (12) на основу судских и других извршних налога и неправилности у провођењу и обрачуна камата. Наше упуте у овим предметима, а у вези са правима корисника, односно обавези субјеката банкарског система на примјену ограничења обуставе личних примања, су усмјерене на Закон о извршном поступку ФБиХ.

2.8. Електронски инструменти плаћања

Значајан број приговора (30) и у овом извјештајном периоду се односио на спорне ситуације у вези са коришћењем електронских инструмената плаћања на питање плаћања роба и услуга путем интернета, те неовлашћено коришћење и злоупотребу картица. Након проведених поступака наше мишљење је да није довољно нормативно уређено питање одговорности банке за трансакције извршене злоупотребом електронских инструмената плаћања и одговорности лица за неовлашћено поступање.

2.9. Остали приговори

У посматраном извјештајном периоду забиљежен је већи број приговора који се односе на свеукупну дјелатност субјеката банкарског система, а који се у правилу не могу сврстати нити у једну од претходно наведених послова. Даље су присутни приговори корисника на питања и из предмета који су већ у судском поступку по истим основама, или по којима су предмети окончани правоснажним судским одлукама. У оквиру осталих приговора су била спорна питања извршења судских одлука и редослијед у намирењу по рјешењу о извршењу, издавање различитих врста сагласности, потврда и извода, питања из области наслеђивања. Чести упити корисника односе се на временски

период издавања различитих врста сагласности и потврда, поступак одобравања кредита, коришћење личних података, банкарску тајну.

У овом извјештајном периоду 4 приговора су се односила на дјелатност лизинга у вези са спорним обрачуном потраживања из уговора о финансијском лизингу, евиденција у ЦРК-а и наплати из предмета лизинга.

III. ЕВИДЕНЦИЈА О УПИТИМА И МОЛБАМА КОРИСНИКА ФИНАНСИЈСКИХ УСЛУГА

Поред приговора и захтјева у писаној форми, корисници финансијских услуга се обраћају са упитима и молбама у вези са правима и обавезама, новом законском регулативом и различитим финансијским производима. У извјештајном периоду запримљено је 89 различитих упита, молби и захтјева, на које су дати образложени одговори, информације и упуте.

У складу са ванредним стањем и наложеним мјерама узрокованим COVID-19 пандемијом, кретање је ограничено, па су корисници у већем обиму користили директне електронске канале комуникације тј. достављали су упите највећим дијелом електронском поштом.

Можемо закључити да је значајан дио времена у раду омбудсмена усмјерен на информисање и одговоре који су омогућили корисницима да лакше разумеју свој положај, права и обавезе из могућих правних ситуација у којима су се нашли, као и питања из уговорних односа, преговарачки положај у предуговорној фази, врсту и висину камате, као и одговорности других лица која гарантују за испуњење обавезе.

IV. САРАДЊА СА АГЕНЦИЈОМ ЗА БАНКАРСТВО ФБиХ

У извјештајном периоду настављена је континуирана сарадња са надлежним секторима Агенције у вези са контролама субјеката банкарског система и њиховог усклађивања са одредбама Закона о заштити корисника финансијских услуга, других закона и прописа. Размјена информација са надлежним секторима Агенције је присутна од почетка рада Омбудсмена, као што су приједлози на унапређењу регулаторног оквира, док се појединачни приговори/захтјеви који указују на евентуална кршења одређених права корисника од стране субјеката банкарског система достављају надлежним секторима Агенције ради провјере и предузимања одређених мјера у оквиру супервизорских надлежности.

У овом извјештајном периоду, наконведеног поступка и информација до којих смо дошли на основу приговора или по службеној дужности, 5 предмета смо доставили са мишљењем и приједлозима надлежним секторима Агенције.

У нормативном дијелу сарадња са Агенцијом је настављена кроз израду коментара на „Нацрт измјена и допуна Закона о заштити корисника финансијских услуга“ достављен од Федералног министарства финансија.

V. SARADŔA SA DRUGIM ORGANIZACIJAMA SA CIJĚM UNAPREĐEŔA ZAKONSKOG OKVIRA I FINANCIJSKE EDUKACIJE

SaradŔa sa institucijama i organizacijama podrazumijeva, s jedne strane, saradŔu Омбудсмена са субјектима банкарског система неопходну за рад по приговорима/захтјевима корисника, а с друге стране, saradŔu са другим институцијама у промовисању финансијских права корисника и стварању нормативних услова за њихово остваривање. У извјештајном периоду смо реализовали слједеће активности:

- Као члан радне групе ЕУ интеграција за поглавље 28. Заштита потрошача и здравља, Омбудсмен је активно учествовао на састанцима са циљем усаглашавања листе приоритета ЕУ прописа и домаћег законодавства као и нацрта Плана активности за наредне фазе израде Програма интегрисања Босне и Херцеговине у Европску унију,
- 29.04.2021. године Омбудсмен је учествовао као члан жирија на online дебати за средњошколце: „Износ новчаних дознака из иностранства грађанима БиХ ће бити већи у односу на период прије пандемије”,
- Учешће путем видеоконференције 29.09.2021. године на 14. годишњој конференцији међународне мреже програма омбудсмена за финансијске услуге (ИНФО мрежа),
- У сарадњи са БХРТ-ом организован је интервју са омбудсменом на тему „жиранти и судужници, права и обавезе“.

У складу са Програмом рада за 2021. годину и законском регулативом, Омбудсмен је наставио сарадњу са субјектима банкарског система, како би ефикасније рјешавали приговоре/захтјеве корисника и јемаца, као и проблеме и потешкоће у остваривању њихових права.

ЗАКЉУЧАК

На основу свих података садржаних у овом извјештају за 2021. годину, констатујемо да је дошло до повећања броја поднесака и других обраћања грађана у циљу заштите њихових финансијских права. Криза узрокована пандемијом је указала на важност дигиталне инфраструктуре банкарског сектора због чега је дошло до значајног раста корисника платних услуга и других online канала комуникације.

Међутим, промијењене околности и већи степен коришћења електронских инструмената плаћања указују на потребу за појачаном информисаности и едукацијом грађана. Омбудсмен је мишљења да и субјекти банкарског система требају дати свој допринос у комуникацији са корисницима у циљу ублажавања посљедица и изналажења могућности за одабир одговарајућег модела подршке у наставку измирења постојећих обавеза грађана као један од предуслова за даљи наставак успјешног даљег коришћења кредитних производа. Провођењем и промовисањем едукативних активности истовремено се доприноси стабилности финансијског сектора и тржишта као цјелине. Можемо констатовати да ниво заштите корисника који је присутан у нашем банкарском систему, нужно захтијева унапређење законске регулативе у овој области у процесу хармонизације са законском регулативом Европске уније.

Наш задатак је да континуирано радимо на промоцији улоге и значаја института Омбудсмена, едукацији корисника финансијских услуга, упознавању о различитим финансијским производима и услугама на финансијском тржишту, начину коришћења као и њиховим предностима.

ОМБУДСМЕН ЗА БАНКАРСКИ СИСТЕМ:

Лејла Смајовић, с.р.